

Bedömargruppens yttrande över utvärdering av utbildning på forskarnivå inom nationalekonomi

Bedömargruppens uppdrag

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har gett oss i uppdrag att granska utbildningar som leder till licentiat- och doktorsexamen inom nationalekonomi. I bilaga 1 framgår våra bedömningar med vidhängande motiveringar och ett förslag till samlat omdöme för varje granskad utbildning.

Härmed överlämnar vi vårt yttrande till UKÄ.

Bedömargruppens sammansättning

I bedömargruppen ingick följande ledamöter:

- Professor Marianne Stenius, Åbo Akademi (ordförande och ämnessakkunnig)
- Docent Michael Bergman, Københavns Universitet (ämnessakkunnig)
- Professor Ing-Marie Gren, Sveriges lantbruksuniversitet (ämnessakkunnig)
- Professor Jerker Holm, Lunds Universitet (ämnessakkunnig)
- Professor Astri Muren, Stockholms universitet (ämnessakkunnig)
- Professor Kjell Salvanes, Norwegian School of Economics (ämnessakkunnig)
- Professor Jesper Stage, Luleå tekniska universitet (ämnessakkunnig)
- Professor Niels Westergård-Nielsen, CBS (ämnessakkunnig)
- Elisabeth Häggquist, Luleå tekniska universitet (doktorandrepresentant)
- Dominika Krygier, Lunds Universitet (doktorandrepresentant)
- Sebastian Larsson, Göteborgs Universitet (doktorandrepresentant)
- Doktor Saman Rashid, Mittuniversitetet (arbetslivsföreträdare)
- Doktor Daniel Wiberg, Företagarna (arbetslivsföreträdare)

Se bilaga 2 för bedömargruppens jävsförhållanden.

Bedömargruppens arbete

Utvärderingen har utgått ifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100). I de fall lärosätet ger både licentiat- och doktorsexamen i nationalekonomi har dessa utvärderats som en enhet. Underlag för bedömningen har utgjorts av lärosätenas självvärdering inklusive bilagor som utarbetats utifrån *Vägledning för utvärdering av utbildning på forskarnivå*, Universitetskanslersämbetet 2016, allmänna och individuella studieplaner, intervjuer med företrädare för den granskade utbildningen och doktorander samt andra underlag som UKÄ tagit fram. Underlagen redovisas i bilaga 3.

Bedömningsprocessen

Utifrån underlagen har vi gjort en bedömning av utbildningarnas kvalitet utifrån nedanstående aspektområden och perspektiv.

Aspektområden:

- miljö, resurser och område
- utformning, genomförande och resultat
- uppföljning, åtgärder och återkoppling.

Perspektiv:

- doktoranders perspektiv
- arbetslivets perspektiv
- jämställdhetsperspektiv.

Bedömargruppens preliminära yttrande per utbildning har skickats till respektive lärosäte på delning, för att påpeka eventuella sakfel. Delningstiden var tre veckor. De svar som lärosätena inkom med framgår av bilaga 4. Vi har tagit del av lärosätenas svar, och i de fall där vi gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandena.

Reflektioner från bedömargruppen

Bedömargruppen har i sin utvärdering av forskarutbildningsprogrammen i nationalekonomi i Sverige utgått från de krav och den standard som kännetecknar högkvalitativa internationella program i nationalekonomi. Strävan att kunna konkurrera med internationella program är på lång sikt avgörande för rekryteringen av doktorander, professorer och övriga forskare liksom även för den forskningsmiljö som har en helt avgörande roll för den enskilda doktoranden. Bedömargruppens arbete har underlättats av att det finns en rätt bred samsyn nationellt och internationellt både om vad ämnet nationalekonomi går ut på och hur en kvalitativ forskarutbildning ska vara uppbyggd. En dylik samsyn saknas i många andra samhällsvetenskaper eller åtminstone är den inte lika tydlig.

Sammanlagt sexton forskarutbildningsprogram vid fjorton lärosäten i Sverige utexaminerar doktorer inom vetenskapsområdet nationalekonomi, vilket i denna utvärdering innefattar även finansiell ekonomi och ekonometri.

Forskarutbildningsprogrammen skiljer sig på många sätt från varandra med avseende på storleken och profileringen av programmen, forskningsmiljön, internationaliseringen och kursutbudet. Även de krav man ställer på doktoranderna och de förutsättningar som doktoranderna har att fullödigt bedriva sina forskarstudier är olika.

Bedömargruppen noterar att forskarutbildningen i nationalekonomi i Sverige är rätt splittrad. De små programmen tvingas konkurrera med de stora programmen inte bara nationellt utan också internationellt om doktorander, handledare och forskare. En dylik bedömning är ingalunda ny. Redan i den internationella utvärdering av forskarutbildningen i nationalekonomi som gjordes i början av 1990-talet påtalades en dylik splittring. (Avinash K. Dixit, Seppo Honkapohja and Robert M. Solow: Postgraduate Education in Sweden. I Lars Engwall (1992) Economics in Sweden. An Evaluation of Swedish Research, London.) Ser man till utvecklingen under de senaste åren förefaller ytterligare en koncentration till de stora programmen ha skett. År 2012 var cirka 75 procent av doktoranderna inskrivna vid fem av de fjorton lärosätena, medan motsvarande andel år 2016 uppgick till 80 procent. Den internationella konkurrensen liksom resursfördelningen

till programmen och finansieringen av doktorandernas studier förefaller ha bidragit till denna utveckling.

Bedömargruppen vill emellertid fästa uppmärksamhet vid att kvaliteten i ett forskarutbildningsprogram som sådan inte är direkt kopplad till storleken på programmet och poängterar att mindre program via en tydlig profilering och genom samverkan med andra lärosäten kan ha förutsättningar att konkurrera med de stora programmen. De små programmen är emellertid sårbara och kraven på uppföljning, återkoppling och kvalitetshöjande åtgärder är delvis annorlunda.

Lärosätets avgränsning av forskarutbildningsämnet har konsekvenser för bedömningen av forskningsmiljön. En liten miljö har svårt att utan samarbete med andra aktörer erbjuda ett tillräckligt utbud av inte enbart kvalitativt högtstående obligatoriska kurser utan även av valbara kurser som enligt den allmänna studieplanen ska ingå i examen. I bedömningen av forskarutbildningsmiljön har beaktats de centrala nätverk som lärosätet ingår i. Den forskningsmiljö som doktoranden verkar i skall framför allt kännetecknas av högkvalitativ forskning. En kreativ miljö med kritisk massa är också en förutsättning för att man ska kunna hänvisa till utbildningen som ett forskarutbildningsprogram. Kompetens i handledning, en aktiv och högklassig publikationsverksamhet och en stimulerande växelverkan mellan handledare, seniora forskare och doktoranderna är helt avgörande för ett kvalitativt högtstående forskarutbildningsprogram. Inte sällan kännetecknas små forskarutbildningsprogram av en mera begränsad internationell växelverkan än vad som är fallet i de stora forskarutbildningsprogrammen.

I sin utvärdering noterar bedömargruppen att de flesta lärosäten strävat efter att profilera sitt program. Implementeringen av denna profil tar emellertid tid och bör beaktas speciellt i ämnets och programmets kompetensförsörjningsplan. Ett flertal av programmen förefaller kunna dra nytta av tydligare satsningar på strategiskt väl underbyggda handlingsplaner gällande såväl rekrytering av doktorander och professorer liksom satsningar på en högklassig publikationsverksamhet.

Många program rekryterar idag doktorander systematiskt och i öppen internationell konkurrens. Bedömargruppen ser emellertid att ett flertal lärosäten i sin rekrytering av doktorander kunde vara tydligare med den egna profileringen. Genomgående förefaller relationen mellan antalet handledare och doktorander vara god. Det förefaller i vissa fall finnas till och med utrymme för att öka antalet doktorander utan att kvaliteten i programmet nödvändigtvis som följd skulle bli lidande.

I sin bedömning av kvaliteten på forskningsmiljön har bedömargruppen som stöd för sin argumentation bland annat använt sig av Thomson Reuters Top50 och Top100 ranking av internationella tidskrifter och konstaterar att det idag finns en stor spridning vad beträffar kvaliteten i och omfattningen av den publikationsverksamhet som respektive lärosäte uppvisar.

Med utgångspunkt i den allmänna studieplanen för forskarutbildningsprogrammen vid de olika lärosätena noterar bedömargruppen att den kursbetonade delen i början av studierna liksom även det sista studieåret får speciell uppmärksamhet. Genomförandet av

forskarutbildningen i nationalekonomi har professionaliserats. Detta återspeglas i bland annat att doktoranderna förväntas avlägga de obligatoriska kurserna mera koncentrerat i början av studierna, och att det sista studieåret tydligare präglas av aktiviteter förknippade med doktorandens övergång till arbetsmarknaden, såsom färdigställande av den så kallade job market artikeln och satsningar på träning i olika färdigheter.

Hög kvalitet i forskarutbildningen säkerställs med ett brett obligatoriskt kursprogram. Bedömarens utgångspunkt har varit praxis vid internationellt erkända forskarutbildningsprogram i nationalekonomi. Det ska finnas obligatoriska kurser i mikroekonomi, makroekonomi, ekonometri och matematik, vilka bör summera till cirka 60 högskolepoäng. De utvärderade programmen uppvisar klara olikheter i detta avseende. Kraven vid de stora forskarutbildningsprogrammen motsvarar internationell standard, medan det obligatoriska kursprogrammet i vissa program vid övriga lärosäten är betydligt snävare än internationell och till och med nationell standard. Bedömarens noterar härvid speciellt kompetensförsörjningen och kurskraven i makroekonomi.

Vad beträffar den allmänna studieplanens krav gällande avhandlingen uppvisar de utvärderade programmen större likheter. Bedömarens har i sin utvärdering utgått från att avhandlingen bör bestå av minst tre, 2-2,5 ekvivalenter, artiklar med minst en egenförfattad artikel. Även om de allmänna studieplanerna inte genomgående uppställer direkta krav på minst en egenförfattad artikel uppfylls detta krav i praktiken. Bedömarens önskar emellertid poängtera att kvalitetskraven i vissa program kunde ytterligare skärpas genom att lärosätet i den allmänna studieplanen explicit uppställer som krav att minst en egenförfattad artikel ska ingå i avhandlingen.

För att kunna erbjuda doktoranderna ett täckande utbud av obligatoriska kurser liksom även ett brett urval av valfria kurser samarbetar de olika lärosätena idag med varandra. Speciellt två nätverk bör här lyftas fram.

Det inom Stockholmregionen verksamma nätverket fungerar väl med bred kompetens även gällande specialkurser. Kvalitetssäkringen av kurserna är på plats och det finns systematik i planering och utveckling av utbudet, liksom även en överenskommen arbetsfördelning mellan de olika lärosätena. Bedömarens noterar dock den konkurrens om doktoranderna som i viss utsträckning förekommer mellan de i nätverket ingående lärosätena, som delvis kan förklaras av olikheter i den finansiering som de involverade lärosätena har möjlighet att erbjuda sina doktorander.

Det så kallade SWEGPEC nätverket är inte lika etablerat, men erbjuder för speciellt de små forskarutbildningsprogrammen ett relativt brett utbud av obligatoriska och valfria kurser. Bedömarens noterar att detta nätverk är helt avgörande för de små programmen, eftersom inte sällan gränsen för kritisk massa för genomförande av kurser vid det egna lärosätet inte på annat sätt kan nås. Nätverket har visserligen en struktur, men en viss avsaknad av långsiktig planering av kursutbudet kan iakttagas. Uppföljningen av kvaliteten är ett uppenbart utvecklingsområde. Bedömarens rekommenderar därför att de involverade lärosätena satsar mera långsiktigt med utgångspunkt i ett avtalsbaserat handlingsprogram så att kompetensförsörjningen kan stärkas samtidigt som

förhandskraven vad beträffar deltagande i kurserna görs mera enhetliga vid de medverkande lärosätena.

Den allmänna studieplanen vid lärosätena inkluderar stadganden gällande uppföljningen av doktorandernas progression. Bedömargruppen noterar att i ett flertal fall sker inte detta systematiskt trots att doktoranderna själva upplever de individuella studieplanerna som viktiga. Dessutom utnyttjas inte alltid den samlade information som finns i de individuella studieplanerna för att långsiktigt utveckla programmet som helhet.

Bedömargruppen har observerat ett visst mönster vad beträffar den tid som det tar för doktoranderna att slutföra sina studier. Statistik över denna genomströmning ger vid handen att den genomsnittliga nettostudietiden ligger under fyra år för de små forskarutbildningsprogrammen, medan de större programmen i detta avseende ligger systematiskt över fyra år och vid en del lärosäten ibland upp mot 5 - 6 år. Bedömargruppen har inte haft möjlighet att ingående analysera denna observation, men utesluter inte möjligheten att orsaken åtminstone delvis kan sökas i skillnader i ambitionsnivå liksom även i kurs- och kvalitetskrav vid de olika lärosätena.

Bedömargruppens intryck är att forskarutbildningsprogrammen satsar på att integrera etik och god forskningssed i forskarutbildningen. Visserligen sker detta idag i varierande grad i de olika programmen men en klar medvetenhet finns, liksom även goda exempel. Här kunde lärosätena även överväga ett utvidgat samarbete med forskarutbildningsprogram inom andra discipliner.

Arbetsmarknaden för doktorer i nationalekonomi som utexaminerats från lärosätena i Sverige har under en längre tid varit god. Genomgående kan noteras att forskarutbildningsprogrammen idag på ett mera professionaliserat och systematiskt sätt förbereder doktoranderna för arbetsmarknaden. Detta gäller speciellt den akademiska arbetsmarknaden. Självvärderingarna och intervjuerna lyfter fram flera goda exempel. Bedömargruppen noterar att ett flertal lärosäten med fördel kunde stärka även satsningarna på att förbereda doktoranderna för arbetsmarknaden utanför akademien.

Forskarutbildningsprogrammets samverkan med arbetsmarknaden i form av alumnverksamhet har utvecklats. En systematisk uppföljning av de utexaminerades positioner på arbetsmarknaden saknas dock vid flera lärosäten. Bedömargruppen noterar därför att programmets samverkan med arbetsmarknaden via alumnerna idag är ett utvecklingsområde vid många lärosäten.

De i Sverige utexaminerade doktorernas rörlighet mellan lärosäten är inte bara nationellt utan även internationellt relativt låg. De utexaminerade anställs inte sällan av det egna lärosätet. Bedömargruppen menar att lärosätena enligt internationellt mönster mera genomgående vid anställning av lärare och forskare kunde överväga införande av regeln att det är en stark merit att ha arbetat vid ett annat lärosäte än det man doktorerat vid.

Genomgående i utvärderingen noterar bedömargruppen att doktoranderna är väl representerade i olika beredande och beslutfattande organ. Samtidigt finns det en informations- och kommunikationsstruktur vid flera lärosäten som kunde förbättras så att

bland annat kvaliteten i studieplaneringen och studierna utvecklas och god genomströmning kan säkras.

Insikten om betydelsen av regelbundet återkommande utvecklingssamtal liksom en tydligare koppling mellan den allmänna studieplanen och de individuella studieplanerna kunde tydligare än vad nu är fallet stöda den enskilda doktoranden.

Vid de olika lärosätena satsar man på regelbunden insamling av information från doktoranderna liksom även på psykosociala undersökningar. Information och resultat som är specifika och viktiga för programmet erhålles emellertid inte alltid eftersom programmets doktorander ofta inkluderas i samma kategori som övriga anställda vid institutionen, fakulteten eller hela lärosätet.

De små forskarutbildningsprogrammen har därutöver en speciell utmaning då anonymitet i utredningar inte alltid kan garanteras. Bedömargruppen noterar emellertid att forskarutbildningsprogrammen är medvetna om detta och att handlingsplaner fastställs. Satsningar på uppföljning och återkoppling förefaller emellertid inte alltid ske systematiskt.

Ämnet nationalekonomi har länge kännetecknats av könsmässig obalans bland de anställda och de studerande. Forskarutbildningsprogrammen vid de olika lärosätena avviker inte markant från varandra i detta avseende. På basen av självvärderingarna och intervjuerna noterar bedömargruppen emellertid att vissa skillnader mellan programmen kan iakttas vad beträffar hur medvetet och systematiskt programmen vidtar åtgärder och följer upp vidtagna åtgärder. Samtidigt vill bedömargruppen lyfta fram de goda exempel som redan finns i vissa program, vilka även andra lärosäten kunde tillämpa inom sina respektive miljöer. Bedömargruppen rekommenderar att alla program mera ingående årligen följer upp de programspecifika åtgärder som vidtas i detta avseende.

För bedömargruppen

Marianne Stenius
Ordförande

Bilaga 1

Bedömargruppens motiveringar

Göteborgs universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr
Göteborgs universitet	Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4006
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</p> <p>Den allmänna studieplanen ger enligt bedömargruppen en standarddefinition av ämnet nationalekonomi; ämnet har fokus på resursanvändning och effekter av ekonomisk politik där teori och empirisk metod används för att studera beteenden och ekonomiska samband på såväl makro- som mikroekonomisk nivå. Även i självvärderingen hänvisar lärosätet till internationellt använda definitioner. Lärosätet identifierar också i självvärderingen behov av att öka förståelsen för och överlappningen med andra discipliner. Exempel på dessa discipliner är statsvetenskap, psykologi, klimatforskning samt tillämpad mikroekonomi. Kopplingen till vetenskaplig grund vad gäller ämnets bredd och djup i relation till teoretisk och empirisk metod bedöms av bedömargruppen vara tillräcklig. Vidare är programmets profilering mot beteende-, utvecklings- och hälsoekonomiska frågeställningar i överensstämmelse med den forskningsverksamhet som bedrivs vid lärosätet.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</p> <p>Enligt självvärderingen har programmet 32 doktorander. Andelen kvinnliga doktorander är 56 procent. Tjugo doktorander har en internationell bakgrund. Av doktoranderna är 19 finansierade av interna medel. Övriga finansieras av SIDA, ingår i forskarskolor eller är industridoktorander.</p> <p>Ämnet har 14 professorer och 5 docenter i miljön och samtliga är heltidsanställda. Dessutom finns flera väl meriterade gästprofessorer med anknytning på lång sikt till institutionen. Handledarna förutsätts ha docentkompetens. Minst en av handledarna ska ha pedagogisk utbildning i handledarskap. Av självvärderingen framgår inte tydligt hur stor andel av handledarna som har genomgått en sådan pedagogisk utbildning. Utifrån självvärderingen och intervjuerna med lärosätet framgick inte heller hur den pedagogiska kompetensen systematiskt följs upp.</p> <p>Antalet inskrivna doktorander i relation till antalet professorer (heltidsekvivalenter) är 2,3, vilket bedömargruppen betraktar som tämligen lågt. Det skapar visserligen förutsättningar för bredd och djup i programmet, men doktorandunderlaget för i synnerhet specialiserade kurser är tämligen snävt även om dylika kurser är öppna för doktorander från andra lärosäten. Fördelningen av handledaransvaret mellan de olika handledarna förefaller i viss mån ojämn. Det framkom dock under intervjuerna att det finns en process för fördelning av handledaransvaret mellan handledarna för att</p>		

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

undvika en dylik obalans. Tilldelningen av handledare ses över i samband med att den intresseriktning doktoranderna utvecklar under kursdelen av programmet står klar. Under intervjuerna framgick också att fördelningen av handledaransvaret under de senaste åren klart förbättrats.

Antagningen till doktorandprogrammet, som genomförs i öppen internationell konkurrens, sker vartannat år och utmärks av ett högt sökandetryck och en systematisk process. Under de senaste åren har antalet antagna till doktorandprogrammet emellertid starkt minskat. I självvärderingen görs bedömningen att den nuvarande nivån på antagningen, dvs. sex doktorander vart annat år, inte är en rimlig nivå långsiktigt. Lärosätet bedömer att en grupp om 10-12 doktorander krävs för att bibehålla bredd och djup i utbildningen.

I självvärderingen noteras det faktum att SIDA upphört med finansieringen av doktoranderna i nationalekonomi. Detta utgör ytterligare en utmaning för programmet, i synnerhet om det beaktas att Göteborgs universitet förhåller sig avvaktande till stipendiefinansiering av doktorander. Vid intervjuerna med representanter för lärosätet framgick att forskarutbildningsprogrammet sedan några år tillbaka genomgår en förändring i syfte att anpassa sig till de utmaningar som den minskade externa finansieringen givit upphov till.

Möjligheten att nå målsättningen att på kort sikt öka antagningsvolymen bedömer lärosätet, liksom även bedömargruppen, som begränsad, eftersom resurserna är låsta. Givet den nationalekonomiska institutionens totala resurser förefaller det på lång sikt däremot finnas ett visst utrymme för att öka antagningen till doktorandprogrammet. Detta framkom även i intervjuerna med lärosätets representanter. Bedömargruppens rekommendation är att lärosätet tar fram en handlingsplan för programmets utveckling, där åtgärder på såväl kort som lång sikt, inte bara för kompetensförsörjningen utan även för doktorandantagningen slås fast. En tydligare handlingsplan som beaktar utvecklingen på kort och lång sikt skulle stödja lärosätet i arbetet att identifiera strategiska samarbetspartners speciellt gällande utbildningsprogrammets kursutbud.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematisk upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, återkoppling sker till relevanta intressenter.

Handledarnas publikationsaktivitet, mätt såväl i kvalitet som i kvantitet, står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande. Handledarna har forskning inkluderad i sin tjänstgöring och det framgår av deras publikationslistor att de utnyttjar den tiden väl. Handledarnas/forskarnas publikationer i internationellt högt rankade tidskrifter överskrider det nationella genomsnittet för ämnet. En värdering av den sammantagna kompetensen i forskningsmiljö utgående från handledare och forskare som har sin huvudsakliga anställning på institutionen visar att under perioden 2012-2016 har sammanlagt 26 artiklar publicerats i tidskriftslistan AIS (Article Influence Score) TOP-50 journaler (53 artiklar i TOP-100 journaler). Detta motsvarar i medeltal en TOP-50 artikel (2 TOP-100 artiklar) per handledare/forskare. Lärosätet följer systematiskt upp handledarnas och forskarnas kompetensutveckling.

Bedömargruppen anser att trots att handledarnas/forskarnas kompetens uppvisar både bredd och djup kan kompetensen i makroekonomi ytterligare stärkas.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

Bedömning med motivering: Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildningen på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Forskarutbildningsmiljön i nationalekonomi vid lärosätet är till väsentliga delar internationell. Forskarna/handledarna publicerar sig internationellt i tidskrifter av hög kvalitet. Flera handledare/forskare är redaktörer/biträdande redaktörer för internationella tidskrifter. Miljön har seminarier med externa inbjudna forskare och är även värd för internationella workshops och konferenser. Institutionens forskare är aktiva i samverkan genom till exempel medverkan i media och i vetenskapliga råd. Doktoranderna ingår i forskargrupper på institutionen och får finansiering för deltagande i vetenskapliga konferenser. Forskarutbildningsmiljön är öppen och integreringen av doktoranderna främjar en naturlig växelverkan. Detta verifierades av doktoranderna i intervjuerna. Allmänt sett noterar bedömargruppen att forskningen har den avsedda kvaliteten och omfattningen, i synnerhet då detta sätts i relation till volymen på doktorandantagningen.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningar omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Handledargruppen är en tillräckligt stor grupp av goda forskare, vilket medför att förutsättningar finns för samtal om kvalitetsfrågor, behovet av åtgärder och återkoppling.

Bedömargruppen anser att ett bra exempel på systematisk uppföljning är att lärosätet prioriterar kvalitet framför kvantitet vad gäller publikationer med premiering knutet till detta, samt att det finns en systematisk rekrytering av forskarkåren i syfte att stödja forskarutbildningsprogrammet. Lärosätet arbetar även för att skapa och upprätthålla en forskningsmiljö vid sidan om miljö- och utvecklingsekonomi som traditionellt varit starka.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Vad gäller aspekten forskarutbildningsämne noterar bedömargruppen att utbildningsprogrammet har en tydlig profil som avspeglar sig i handledarnas och forskarnas forskningsverksamhet. En utmaning är utvecklingen av programmets framtida profilering och positionering såväl nationellt som internationellt.

Vad gäller aspekten personal noterar bedömargruppen den bredd i kompetensen som programmet idag kan uppvisa, liksom även satsningen på hög kvalitet framför kvantitet i publikationsverksamheten. En utmaning för programmet är att trygga kompetensförsörjningen så att såväl bredd som djup kan garanteras i ett läge där antagningen till forskarutbildningsprogrammet sjunkit. Bedömargruppens rekommendation är att lärosätet gör upp en handlingsplan för programmets utveckling, där åtgärder såväl på kort sikt som lång sikt inte bara för kompetensförsörjningen utan även för doktorandantagningen slås fast. Samtidigt rekommenderar bedömarna att lärosätet identifierar strategiska samarbetspartners speciellt gällande kursutbud. Vad

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

gäller aspekten miljö noterar bedömargruppen att doktoranderna integreras i en öppen internationell forskningsmiljö som är stor och aktiv och som uppvisar hög kvalitet i publikationsverksamheten. Bedömargruppen vill lyfta fram som ett gott exempel forskarutbildningsprogrammets medvetna satsning på att höja kvaliteten framför kvantiteten i handledarnas/forskarnas publikationsverksamhet.

Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både vad gäller forskarutbildningsämnet och vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.

Utbildningen baseras enligt självvärderingen på kurser och vetenskapligt arbete. Den allmänna studieplanen har nyligen ändrats så att doktorandprogrammet idag består av 105 högskolepoäng (hp) kurser och 135 hp avhandling (tidigare var fördelningen var 120 hp +120 hp). Måluppfyllelsen säkerställs delvis genom ett brett obligatoriskt kursprogram. Bedömargruppens utgångspunkt har varit den praxis som förekommer vid internationellt erkända forskarutbildningsprogram i nationalekonomi, i vilka ingår 60 högskolepoäng obligatoriska kurser i mikroekonomi, makroekonomi, ekonometri och matematik. Det obligatoriska kursprogrammet i forskarutbildningsprogrammet i nationalekonomi vid Göteborgs universitet uppgår till 75 högskolepoäng och innefattar förutom de ovanstående kurserna även kursen Academic Writing, och motsvarar därmed internationell standard. Enligt den allmänna studieplanen kan i examen ingå tre högskolepoäng högskolepedagogik, minst tre högskolepoäng i etik rekommenderas. Läskurser kan även ingå i kursutbudet.

Samtidigt som upplägget av programmets struktur nyligen enligt den allmänna studieplanen ändrats har lärosätet tydligare övergått till en studiegång där doktoranden först avlägger kurser och därefter jobbar med avhandlingen. Ambitionen gällande sammanläggningsavhandlingen är att uppsatserna (3-4 stycken) ska vara publicerbara i internationella tidskrifter. Nyligen har större fokus lagts på femte årets Job Market paper, vilket enligt vad som framkom under intervjuerna doktoranderna värdesätter. Bredden i utbudet av valbara kurser och säkrandet av kritisk massa i antalet doktorander som avlägger kurserna betraktar bedömargruppen som en utmaning för lärosätet, även om doktorander från andra lärosäten kan delta i kurserna. Bedömargruppen konstaterar att lärosätet borde överväga att utveckla programmets kursutbud genom ett mera systematiskt och strukturerat samarbete med andra lärosäten. Samarbetet mellan lärosätena i Stockholmsregionen vad gäller kursutbudet inom forskarutbildningen i nationalekonomi kan tjäna som exempel på detta. Bedömargruppen identifierar på sikt att det innebär en utmaning för lärosätet att ta sig an frågan hur ett tillräckligt brett utbud av valbara kurser med ett tillräckligt doktorandunderlag kan tryggas så att nettostudietiden för doktoranderna kan förkortas jämfört med nuläget.

Under intervjuerna framkom tydligt en medvetenhet vid lärosätet om betydelsen av att studenterna har tillgång till en bredd i utbudet av valfria kurser. Formellt är forskarutbildningsprogrammet med i SWEGPEC (Swedish Graduate Programme in Economics) även om lärosätet självt anordnar de obligatoriska kurserna. Bedömargruppen noterar att forskarutbildningsprogrammet förefaller förhålla sig något tveksamt till SWEGPEC bland annat på grund att kursdeltagarna från de olika lärosätena ofta utgör relativt heterogena grupper, i vilka även mastersstudenter kan ingå.

Under perioden 2011-2016 har totalt 37 doktorer utexaminerats, vilket i medeltal motsvarar 6,2 examina per år. Den genomsnittliga nettostudietiden under motsvarande period är 5,5 år.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Bedömargruppen anser att lärosätet, givet den goda forskningsmiljön har förutsättningar att på lång sikt öka antalet examina, samtidigt som lärosätet genom en fortsatt satsning på ett mera systematiskt internationellt och nationellt samarbete kan se till att målsättningarna i den allmänna studieplanen bättre kan uppfyllas. Redan idag stöder lärosätet doktorandernas aktiva deltagande i internationella konferenser och workshops. Årligen beviljas varje doktorand 15 000 SEK för denna aktivitet. Bedömargruppen uppmuntrar lärosätet att fortsätta att utveckla denna typ av doktorandernas internationalisering och i synnerhet mera systematiskt i forskarutbildningen inkludera en längre vistelse vid internationella toppuniversitet, vilket främjar doktorandernas såväl internationella som nationella rörlighet. Under intervjuerna med doktoranderna framkom behovet av en mera systematisk dokumentation av doktorandernas möjlighet till utlandsstudier och finansiering av forskningsvistelser.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen.

Kvaliteten i utbildningen följs upp på flera olika sätt. Kunskapen och förståelsen inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom detsamma följs upp genom de kontroller som sker vid doktorandernas seminariepresentationer, genom kombinationen av samförfattade och egenförfattade arbeten, och genom det slutseminarium med extern granskare som hålls innan avhandlingen släpps fram för disputation, samt inte minst genom att uppmärksamma vilka jobberbjudanden som ges till nydisputerade.

Den allmänna studieplanen stadgar målsättningar gällande antalet högskolepoäng som ska vara avklarade i slutet av det första respektive andra studieåret. En handlingsplan ska göras upp om doktoranden inte uppnår denna målsättning. Av självvärderingen framgår emellertid inte i vilken utsträckning detta sker. Bedömargruppen noterar att i synnerhet de individuella studieplanerna kunde utnyttjas effektivare och mera systematiskt för att följa upp den enskilda doktorandens studiegång och progression så att de i den allmänna studieplanen uppställda målsättningarna bättre uppnås.

Även kvalitetssäkringen av kurserna uppvisar utvecklingsbehov i bedömargruppens granskning. Bland annat mot denna bakgrund rekommenderar bedömargruppen att forskarutbildningsprogrammet fastställer en klar strategi för hur denna utmaning löses på lång sikt via avtalsbaserat samarbete mellan de involverade lärosätena, där kvalitetssäkringen garanteras.

Bedömargruppen rekommenderar att lärosätet ser över systematiken i uppföljning av inte enbart de enskilda doktorandernas progression utan speciellt hur kvalitetssäkringen av forskarutbildningsprogrammet som helhet bättre kan uppnås genom en tydligare koppling mellan uppföljning och återkoppling. På basen av självvärderingen är det inte uppenbart vilka förändringar som den uppföljning som görs idag gett upphov till.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella och internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar

också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Enligt självvärderingen ingår i forskarutbildningsprogrammet ett brett spektrum av olika element där doktoranderna tränas och examineras i sådan färdighet och förmåga som arbetsmarknaden efterfrågar. I huvudsak sker detta genom avhandlingsarbetet där doktorandernas förmåga att jobba självständigt som forskare utvecklas. Den obligatoriska kursen Academic Writing säkrar att alla doktoranderna har vissa grundförutsättningar för att utveckla färdigheter och förmåga. Via samförfattande av artiklar med även seniora forskare tränas olika färdigheter samtidigt som doktoranderna erhåller förebilder och goda erfarenheter av hur framgångsrik forskning bedrivs och kommuniceras.

Enligt den allmänna studieplanen ska minst en avhandlingsartikel vara egenförfattad. Bedömargruppen noterar att det inte förefaller finnas en uttalad policy gällande samförfattandet av artiklar och rekommenderar därför att lärosätet överväger att fastslå en sådan policy, i vilken ingår även stadganden gällande upphovsrättsliga frågeställningar som forskarstuderanden kan konfronteras med under sin forskarkarriär.

Fokus i forskarutbildningens slutskede är att förbereda doktoranden för den akademiska arbetsmarknaden genom utarbetande av ett så kallat job market paper och träning i att presentera detta (så kallat job market talk) enligt internationellt mönster. Lärosätet rekommenderar att doktorandens job market paper är egenförfattat. Enligt bedömargruppen kunde lärosätet överväga en ändring av den allmänna studieplanen så att programmet enligt internationellt mönster förutsätter att doktorandens job market paper ska vara egenförfattat.

Genom en seminarieverksamhet och deltagande i workshops och konferenser, där doktoranderna presenterar sin forskning, liksom genom deltagande i institutionens undervisning tränar doktoranderna sin presentationsförmåga.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår inte tydligt hur en systematisk uppföljning av måluppfyllelsen sker. Uppföljningen av doktorandernas placering på arbetsmarknaden och de utexaminerades publikationsaktivitet förefaller emellertid garantera att lärosätet erhåller tillräcklig information och underlag för fortsatt utveckling av kvaliteten på programmet.

Sammanfattningsvis anser dock bedömargruppen att lärosätet på ett medvetet och mångsidigt sätt skapar möjligheter för och ställer krav på doktoranderna så att uppställda målsättningar gällande färdighet och förmåga uppfylls.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranderna har

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Av självvärderingen framgår att det finns en tydlig medvetenhet i miljön om vikten av att det i forskarutbildningen ingår element som utvecklar doktorandernas värderingsförmåga och förhållningssätt. Lärosätet förefaller enligt bedömargruppens uppfattning även vara medveten om att lärosätet i detta avseende befinner sig i ett relativt tidigt utvecklingskede. Under det andra studieåret läser doktoranderna normalt en kurs som ger introduktion till vetenskapsteori samt diskuterar praktiska frågeställningar som uppstår under avhandlingsarbetet och forskningsprocessens olika skeden. Lärosätet rekommenderar att minst tre högskolepoäng i etik ingår i examen utöver den obligatoriska kursen Academic Writing, som också täcker frågor gällande etik och god forskningssed.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen.

Exempel på åtgärder som nyligen har vidtagits visar att lärosätet arbetar vidare för att doktoranderna bättre ska nå måluppfyllelse. Fakultetsledningen har tagit initiativ till utvecklandet av en gemensam forskarutbildningskurs i forskningsetik, som ska göras obligatorisk. Likaså har en arbetsgrupp tillsatts, vars uppgift är att ge råd åt doktoranderna och andra medarbetare i forskningsetiska frågor.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Det finns ett brett obligatoriskt kursprogram, och ett tydligt fokus på det femte studieårets job market paper samt förberedelser för övergång till arbetsmarknaden enligt ett internationellt upplägg som säkerställer hög kvalitet på programmet. Bredden i utbudet av valbara kurser och säkrande av kritisk massa i antalet doktorander som avlägger kurserna identifieras av bedömargruppen som en utmaning för forskarutbildningsprogrammet. Bedömarna rekommenderar lärosätet att fastställa en strategi för hur denna utmaning kan lösas på lång sikt bland annat via avtalsbaserat samarbete mellan de involverade lärosätena där kvalitetssäkringen garanteras.

Enligt bedömargruppen kan lärosätet överväga en ändring av den allmänna studieplanen så att programmet enligt internationellt mönster förutsätter att doktorandens job market paper ska vara egenförfattat.

Bedömargruppen noterar att de individuella studieplanerna kunde utnyttjas effektivare och mera systematiskt inte endast för att följa den enskilda doktorandens progression utan även för att utvärdera huruvida de i den allmänna studieplanen fastställda målsättningarna de facto uppnås och kan utvecklas.

Forskarutbildningsprogrammet har anställt en kommunikatör som stöd för fakulteten och doktoranderna. Bedömargruppen ser detta som ett gott exempel på hur forskarutbildningsprogrammet förbereder och utvecklar doktorandernas förmåga att samverka med sin omgivning, ger doktoranderna återkoppling på kommunicerade kunskaper samt förbereder de utexaminerade för en arbetsmarknad såväl inom akademien som utanför denna.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16**Perspektiv****Arbetslivets perspektiv****Bedömning med motivering:** Utbildningen förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv.

I självvärderingen betonas den framtida arbetsmarknaden i form av akademisk karriär utanför lärosätet. Stödet till doktoranderna har stärkts gradvis och bland annat finns en hemsida för att presentera doktoranderna. Vikten av övningsintervjuer som förbereder doktoranden för placering på arbetsmarknaden har stärkts. Programmet skapar möjligheter för doktoranderna att undervisa på institutionen och delta i pedagogisk utbildning, vilket är en styrka ur arbetslivsperspektiv liksom för doktorandernas karriärmöjligheter och anställbarhet. Doktoranderna får också kunskaper om hur forskningsansökningar görs. Extern- och stipendiefinansierad forskning kan utgöra en värdefull signal och kontakt med samhället och arbetslivet utanför akademien. Även det faktum att doktoranderna ges möjligheter att delta i internationella konferenser och kurser är en styrka utifrån arbetslivsperspektivet. Arbetslivsanknytningen och doktorandernas yrkesplanering bedöms kunna utvecklas genom att även karriärplanering inkluderas i de individuella utvecklingssamtal som enligt självvärderingen hålls med doktoranderna. Att lärosätet så tydligt uppmuntrar till en karriär utanför lärosätet är i detta avseende en styrka.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

För att bedöma hur väl lärosätet förbereder sina doktorander för arbetslivet är konkret information om och växelverkan med tidigare doktorander viktig, liksom kontakt och arbetserfarenhetsbyte med alumner. Ett utvecklingsområde för lärosätet är därför att förtydliga och strukturera arbetet med alumner och återkoppling till näringslivsaktörer utanför akademien. Lärosätet får därmed större möjligheter att utvärdera doktorandernas anställbarhet efter disputation.

I självvärderingen anges att forskarstuderande gör så kallat "fältarbete" utomlands som en del av sitt avhandlingsarbete. Detta är ett gott exempel på hur lärosätet möjliggör ytterligare arbetslivsförberedande erfarenhet. En möjlig utveckling kan vara att öppna upp för denna typ av "fältarbete" även i andra, icke-akademiska organisationer såsom till exempel myndigheter.

Perspektiv**Doktoranders perspektiv****Bedömning med motivering:** Utbildningen verkar för att doktoranderna tar aktivt del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesserna.

Det framgår tydligt av självvärderingen att doktoranderna ges möjligheten att aktivt delta i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesserna inklusive beredningen av dessa. Detta styrktes under intervjuerna. Doktoranderna är i gängse ordning representerade i institutionsrådet samt i forskar- och forskarutbildningskommittén som bereder ärenden i ett stort antal områden till exempel befodringsärenden, doktorandantagning och kursinnehåll. Doktoranderna är även organiserade i en doktorandförening, vars aktiviteter stöds av institutionen. Generellt verkar det som att doktoranderna erbjuds plats i beredande och beslutande organ, samt att det finns ett samspel mellan doktorandföreningen och institutionen.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Även på individuell nivå finns goda möjligheter för doktoranderna att ha inflytande över sin egen utbildning och läroprocess. Goda exempel på detta är bland annat de resurser (15 000 SEK) som årligen avsätts för bland annat kursverksamheten vid institutionen, samt möjligheten att till viss del anpassa examinationen så att den relaterar till doktorandens egna forskningsintressen. Doktoranderna utgör en relativt stor grupp på institutionen och ingår som regel i en löst sammansatt forskargrupp med tillhörande regelbundna seminarier. Grupptillhörighet både inom doktorandgruppen och på institutionen bedöms som positiv för den enskilda doktoranden och främjar en god psykosocial arbetsmiljö. Det framgår även i självvärderingen att det råder en informell och platt organisationsstruktur på institutionen och trivsselfrämjande aktiviteter sker regelbundet. Detta bedöms vara en styrka för doktoranderna när det kommer till att kunna framföra och diskutera synpunkter i ett ledigt sammanhang. Det framgår under intervjuerna att doktoranderna har möjlighet till medarbetarsamtal med annan än handlare om så önskas. Av intervjun att döma verkar det som att doktoranderna generellt känner att det är enkelt att framföra sina synpunkter samt att institutionsledningen bryr sig om dessa.

Handledardynamiken bedöms fungera bra och det framgår tydligt i självvärderingen att det finns ett utarbetat tillvägagångssätt för handledarbyten och hur konflikter i handledarförhållandet ska hanteras. Doktoranderna tycks ha stor möjlighet att påverka vilka handledare som utses. Det framkommer under intervjun att handledare utses direkt vid start, men att det är vanligt, och helt problemfritt, att byta handledare i efterhand.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det framgår i självvärderingen att handledararbetet löpande följs upp, både via de individuella studieplanerna och utvecklingssamtal med handledarna. Utbildningens uppföljning sker tämligen informellt/ad hoc utifrån vad som framgår av självvärderingen. Utöver kursverksamhetens utvärdering sker anonyma utvärderingar av handledningen. De individuella studieplanerna förefaller fungera bra som verktyg för uppföljning och kvalitetssäkring, framför allt i frågor som rör handledarskapet och doktorandernas kursdeltagande. De följs upp minst en gång per år och har nyligen introducerats i elektroniskt format vilken har fungerat tämligen bra.

Doktoranderna framför viss oro kring att antagningen till forskarutbildningen i nuläget endast sker vartannat år. De upplever att det föreligger en tidsfördröjning i till exempel kursverksamheten, då det inte finns någon kohort varken över eller under innevarande som läser kurser samtidigt. Det diskuteras på institutionen om att eventuellt ändra antagningen till en gång per år istället för vartannat år.

Perspektiv**Jämställdhetsperspektiv**

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Av 14 professorer vid institutionen är endast en kvinna. Vad gäller fördelningen av lärare och handledare inom forskarutbildningsprogrammet är 27 procent kvinnor. Mot bakgrund av att gruppen doktorander utgörs av drygt 56 procent kvinnorna råder det därmed inte en könsmissigt balanserad

handledning, en situation som lärosätet delar med de flesta andra forskarutbildningsprogrammen i nationalekonomi. Forskarutbildningsprogrammets profilering mot utvecklings-, beteende-, och arbetsmarknadsekonomi innebär att genusaspekter är inbyggda i kursprogrammet, vilket bland annat har resulterat i att flera avhandlingar under senare år har gjort viktiga bidrag vad gäller genusaspekter.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljning av jämställdhetsperspektivet sker huvudsakligen via statistik och uppföljning av förverkligandet av fastställda åtgärdsprogram. Forskarutbildningsprogrammet och institutionen förefaller vara väl medveten om situationen när det gäller könsfördelningen bland personalen. Det har gjorts klara insatser för att förändra situationen och för tillfället pågår dels åtgärder för att ytterligare höja medvetenheten om situationen liksom även specifika satsningar. Till de sistnämnda hör bland annat att tydligare än tidigare utnyttja utvecklingssamtalen till att stöda kvinnliga docenters möjligheter att uppnå professorskompetens och bli befordrade. En kartläggning av kvalifikation och kompetens hos kvinnliga docenter görs. Samtidigt uppmärksammas det faktum att många kvinnor i hög grad engageras i kommitté- och utvärderingsarbete vilket tar tid bort från forskningsaktiviteter. Även satsningar på extra stöd för vårdnadshavare med små barn görs för att gagna jämställdheten. Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.

Aspektområdet: Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Forskarutbildningsprogrammet omfattas av lärosätets kvalitetssäkringssystem som utvecklats under en längre tid utgående från bland annat de krav på kontinuerlig kvalitetssäkring som medverkan i internationella ackrediteringsprojekt ställer på utbildning, forskning- och forskningsmiljön, samverkan och de utexaminerades anställningsbarhet. Uppföljningen av de olika aspektområdena samt perspektiven är systematisk och återkoppling sker till relevanta intressenter. Programmet utvecklas systematiskt via de åtgärder som vidtas.

Bedömargruppen vill fästa uppmärksamhet vid de utvecklingsmöjligheter som finns speciellt gällande kvalitetssäkringen av valfria kurser som doktoranderna avlägger vid andra lärosäten, och ett mera systematiskt utnyttjande av de individuella studieplanerna för att inte endast följa upp doktorandernas progression utan även för att säkra att de målsättningar som uppställs i den allmänna studieplanen faktiskt nås. Uppföljningen av handledarnas/forskarnas pedagogiska kompetens kan även utvecklas.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen och intervjuerna att forskarutbildningsprogrammet håller hög kvalitet.

Inom aspektområdet miljö, resurser och område uppnås sådan bredd och sådant djup som i flera avseenden kännetecknar internationellt konkurrenskraftiga forskarutbildningsprogram. Programmet har en tydlig profil som reflekteras i handledarnas/forskarnas publikationsverksamhet, vilken såväl kvalitativt som kvantitativt klart ligger över genomsnittet för forskarutbildningsprogram i

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

nationalekonomi vid lärosätena i Sverige. Utmaningen för programmet är antagningen av doktorander, som på grund av bristande finansiering inte kan nå upp till den volym som handledarnas kompetens, publikationsverksamhet och den i flera avseenden internationella forskningsmiljön har förutsättningar att integrera.

Bedömggruppen vill lyfta fram som gott exempel forskarutbildningsprogrammets medvetna satsning på att höja kvaliteten (framom kvantiteten) i handledarnas/forskarnas publikationsverksamhet. Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms som tillfredsställande. Ett brett obligatoriskt kursprogram, en tydligare fokusering på det femte studieårets jobbmarknadspapper och förberedelser för övergång till arbetsmarknaden enligt internationella förebilder säkerställer hög kvalitet på programmet. Bredden i utbudet av valbara kurser och säkrandet av kritisk massa i antalet doktorander som avlägger kurserna är en utmaning för lärosätet. Bedömggruppen rekommenderar att lärosätet fastställer en klar strategi för hur de på lång sikt avser lösa detta bland annat via avtalsbaserat samarbete mellan de involverade lärosätena där också kvalitetssäkringen garanteras.

Forskarutbildningsprogrammet har anställt en kommunikatör som stöd för fakultet och doktoranderna. Bedömggruppen noterar att detta kan ses som ett gott exempel på hur forskarutbildningsprogrammet förbereder och utvecklar hos doktoranderna förmågan att samverka med sin omgivning, ger doktoranderna återkoppling på kommunicerade kunskaper samt förbereder de utexaminerade för en arbetsmarknad såväl inom som utanför akademien.

Arbetsmarknadsperspektivet bedöms som tillfredsställande. Forskarutbildningsprogrammet syftar till att i främsta hand utbilda för den internationella och nationella arbetsmarknaden inom akademien, även om lärosätet också satsar på doktorander som siktar på en karriär utanför akademien. Ett utvecklingsområde för lärosätet är att förtydliga och strukturera arbetet med alumner och återkopplingen till näringslivsaktörer utanför akademien.

Doktorandperspektivet bedöms som tillfredsställande. Doktoranderna bereds möjlighet att aktivt delta i utvecklingen av utbildningen och lärprocesserna inklusive beredningen av dessa ärenden. Det finns ett fungerande samspel mellan doktorandföreningen och institutionen. Doktoranderna integreras i en aktiv internationell forskningsmiljö och institution som intervjuerna beskriver som en informell och platt organisationsstruktur. Doktoranderna bekräftade i intervjuerna att de individuella studieplanerna fungerar som verktyg för uppföljning och kvalitetssäkrande, framför allt i frågor som rör handledarskapet och kursdeltagande.

Jämställdhetsperspektivet bedöms som tillfredsställande. I likhet med situationen inom forskarutbildningsprogrammen i nationalekonomi vid de övriga lärosätena i Sverige råder det inom forskarutbildningsprogrammet inte en könsmissig balanserad handledning. Bedömggruppen noterar emellertid att lärosätet förefaller väl medveten om situationen. Det har gjorts uppföljningar som lett till klara åtgärder för att på lång sikt förändra situationen. Forskarutbildningsprogrammets profilering mot utvecklings-, beteende-, och arbetsmarknadsekonomi innebär att genusaspekter är inbyggda i kursprogrammet, vilket bland resulterat i att flera avhandlingar under senare år har gjort viktiga bidrag vad gäller genusaspekter.

Handelshögskolan i Stockholm

Lärosäte Handelshögskolan i Stockholm	Forskarutbildningsämne Economics - licentiat- och doktorsexamen	ID-nr A-2016-10-4004
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och tillräcklig.</p> <p>Programmet är i termer av bredd och djup ett generalistprogram med klara ambitioner att utexaminera för det internationella akademiska samfundet. Generellt kan sägas att avgränsningen med utgångspunkt i den vetenskapliga bredd och djup som uppvisas är i linje med det fokus som forskarutbildningsprogram i nationalekonomi vid internationella universitet har.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</p> <p>I självvärderingen beskrivs programmet som litet och med en årlig antagning av sju doktorander. Programmet har 35 inskrivna doktorander. Andelen kvinnliga doktorander som årligen antagits under perioden 2012-2016 är i medeltal 34,6 procent och andelen antagna doktorander under samma period med en internationell bakgrund är 63 procent. Antagningen till forskarutbildningen sker årligen i öppen konkurrens. Söktrycket är mycket högt, sammanlagt 228 sökanden konkurrerade 2016 om sju doktorandplatser. Det finns en klar process för antagningen. Man lägger speciell vikt vid sökandes generella kvalifikationer att bedriva forskarstudier.</p> <p>Institutionens undervisning i programmet "Stockholm - Doctoral Course Program in Economics, Econometrics and Finance", ett forskarutbildningssamarbete mellan Handelshögskolan och Stockholms universitet, uppgår till ca nio kurser per år. Denna andel av kursutbudet i programmet motsvarar lärosätets andel av doktorander i programmet. Undervisningsskyldigheten för professorerna uppgår normalt till 30 procent, handledning av doktorander i avhandlingsskedet uppgår till 2,5 procent. I viss utsträckning kan de anställda minska sin undervisningsskyldighet genom extern finansiering. Endast professorer med omfattande handledning av doktorander kan beviljas nedsättning i undervisning.</p> <p>Självvärderingen innehåller inte information om krav på pedagogisk handledarutbildning. Genomgående ställs krav på att forskarna publicerar sig internationellt i väl ansedda journaler. Närheten till Stockholm Institute of Transition Economics (SITE) stärker tillgången på vetenskaplig kompetens i forskarutbildningen vid lärosätet.</p> <p>Studiehandboken, som på Handelshögskolan reglerar mellanhavandena mellan lärosätet och doktoranderna, stadgar klart hur handledningen av doktoranderna vid lärosätet ska bedrivas. Doktoranden är berättigad till handledning motsvarande 2,5 procent av en professors arbetsplan, vilket motsvarar cirka en timme per vecka. Under de två första åren av forskarstudierna fungerar doktorandprogrammets direktör som handledare. Direktören fungerar också som kontaktperson i frågor gällande individuell studieplan, studieprogression och eventuell avregistrering.</p>		

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Huvudhandledare utses under det andra studieåret då doktoranden valt tema för sin doktorsavhandling. Huvudhandledaren ska vara professor eller biträdande professor vid lärosätet. Biträdande handledare kan utses. Lärosätet har en tydlig process för byte av handledare.

Relationen mellan antalet doktorander och professorer (heltidsekvivalenter) vid institutionen är fem. Utöver de vid institutionen anställda handledarna (15 heltidsekvivalenter) finns ett stort antal externa handledare. Det strukturerade samarbetet inom ramen för programmet "Stockholm - Doctoral Course Program in Economics, Econometrics and Finance" - stärker intrycket av att antalet handledare och lärare samt deras sammanlagda kompetens står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande samt målsättningen för ett internationellt konkurrenskraftigt forskarutbildningsprogram i nationalekonomi.

Utifrån underlaget kan en internationellt sett hög vetenskaplig kompetens uppvisas vid institutionen då flertalet av de handledare och forskare som är anställda på minst 50 procent publicerar sig frekvent. Handledare och forskare som är anställda på minst 50 procent uppvisar under perioden 2012-2016 sammantaget 35 TOP-50 och 55 TOP-100 artiklar i tidskrifternas så kallade Article Influence Score AIS (Thomson Reuter), vilket ger i medeltal 2,3 respektive 3,7 artiklar per handledare/forskare.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Som framgår ställs krav på att forskarna publicerar sig internationellt i väl ansedda journaler med en viss frekvens, vilket de också gör. Av självvärderingen framgår vidare att fakultetsmedlemmarna är aktiva som lärare och forskare och att deltagandet vid den veckovisa seminarieserien är hög.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildningen på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Forskarutbildningsmiljön i nationalekonomi vid lärosätet är till alla delar internationell och de flesta professorer, handledare och forskare rekryteras internationellt. Forskarna publicerar sig även i internationella tidskrifter av hög kvalitet. Söktrycket till utbildningen är högt och av doktoranderna har 58 procent en internationell bakgrund.

Forskarutbildningsmiljön integrerar doktoranderna medvetet genom en aktiv seminarieverksamhet där även externa inbjudna forskare medverkar och genom doktorandernas medverkan i olika forskargrupper. Doktorandernas deltagande i internationella konferenser finansieras av fakulteten.

Samarbetet inom programmet "Stockholm - Doctoral Course Program in Economics, Econometrics and Finance" är avgörande för att trygga såväl bredden som djupet i den vetenskapliga kompetensen och utgör i detta avseende en förutsättning för programmet. Detta bekräftades i intervjuerna. Samtidigt förefaller detta samarbete i viss mån ge upphov till konkurrens om de bästa registrerade doktoranderna då de övriga i Stockholm - Doctoral Course Program in Economics, Econometrics and

Finance -programmet medverkande lärosätena har sämre förutsättningar att finansiera sina doktorander.

Doktorandernas finansiering tryggas under de två första åren via skattefria stipendier från lärosätet. För de två därpå följande åren garanterar institutionen finansiering via stipendium eller lön ofta inom ramen för forskningsprojekt. Förutsättningen för finansiering under det femte studieåret är att doktoranden deltar i undervisning vid institutionen, omfattande minst två kurser.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det framgår inte närmare av självvärderingen hur forskarmiljön systematiskt följs upp. Det förefaller emellertid uppenbart att lärosätet har en systematisk uppföljning eftersom de internationella ackrediteringsprogram, framför allt European Quality Improvement System (EQUIS), som lärosätet systematiskt deltar i, ställer tydliga krav på uppföljning av kvaliteten i forskarutbildningsprogrammen. Även samarbetet inom ramen för programmet "Stockholm - Doctoral Course Program in Economics, Econometrics and Finance" bidrar till att forskarutbildningsmiljön systematiskt följs upp, och att uppföljningen vid behov omsätts i kvalitetsutvecklande åtgärder, samt återkopplas till relevanta intressenter.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Vad gäller aspekten forskarutbildningsämne vill bedömargruppen lyfta fram programmets bredd och djup samt den tydligt uttalade ambitionen att konkurrera med internationella forskarutbildningsprogram. Samarbetet inom programmet "Stockholm - Doctoral Course Program in Economics, Econometrics and Finance" är en förutsättning för detta.

Vad gäller aspekten personal noterar bedömargruppen det starka inslaget av internationell rekrytering av handledare och forskare, liksom även den höga kvaliteten i den omfattande publikationsverksamhet som kan uppvisas och som klart överstiger det nationella genomsnittet.

Vad gäller aspekten forskarutbildningsmiljö noterar bedömargruppen att doktoranderna integreras i en stimulerande och utmanande internationell miljö som kännetecknas av hög vetenskaplig kompetens, ett högt ansökningstryck i rekryteringen och en aktiv seminarieverksamhet. Samarbetet inom ramen för "Stockholm - Doctoral Course Program in Economics, Econometrics and Finance" bidrar i många avseenden till denna miljö samtidigt som detta samarbete i viss mån ger upphov till konkurrens om de bästa registrerade doktoranderna.

Bedömargruppen vill som ett gott exempel lyfta fram det sätt på vilket forskarutbildningsprogrammet hanterar finansieringen av doktoranderna, inte enbart under de första åren utan också i slutskedet av studierna. Finansieringen skapar incitament för doktoranderna att avancera i sina studier och avviker i detta avseende klart från de övriga lärosätena i Sverige.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16**Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat****Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet som för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.

Studiehandboken, som bland annat tar upp sådant som tas upp i ett ämnes allmänna studieplan, stadgar att programmet består av 105 högskolepoäng (hp) kurser och 135 hp avhandling. Forskarutbildningsprogrammet är enligt Studiehandboken fyraårigt, medan Stockholm - Doctoral Course Program in Economics, Econometrics and Finance -programmet enligt självvärderingen är femårigt. Vid intervjuerna framkom att det är fem års studietid som är regel.

Samarbetet inom ramen för programmet Stockholm - Doctoral Course Program in Economics, Econometrics and Finance ger kritisk massa i doktorandunderlaget och hög kvalitet i kursutbudet. Hög kvalitet säkerställs också genom ett brett obligatoriskt kursprogram. En utgångspunkt för bedömargruppen är praxis vid internationellt erkända forskarutbildningsprogram i nationalekonomi, i vilka ingår 60 hp obligatoriska kurser i mikro, makro, ekonometri och matematik. Det obligatoriska kursprogrammet i forskarutbildningsprogrammet i nationalekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm uppgår till 60 hp (mikro, makro, ekonometri och matematik) och motsvarar därmed internationell standard.

Doktoranden ska avlägga de obligatoriska kurserna under det första året och de valbara kurserna under det andra året. Om doktoranden planerar att avlägga kurser utanför Stockholm - Doctoral Course Program in Economics, Econometrics and Finance bör handledaren konsulteras. För att doktoranden ska få högskolepoäng för kurser utanför samarbetet måste dessa godkännas av programdirektören.

Före ingången av det tredje studieåret ska doktoranden inkomma med en plan för avhandlingen liksom en preliminär tidtabell för avhandlingsarbetet. Avhandlingen som omfattar 135 hp ska motsvara tre egenförfattade artiklar och en kort sammanfattande del. Studiehandboken stadgar att alla artiklar som ingår i doktorsavhandlingen ska vara egenförfattade. Beslut om disputation tas av Faculty and Program Board.

Doktoranderna rekommenderas att forska (maximum ett år) vid universitet utanför Sverige. En betydande andel av doktoranderna tillbringar det tredje eller fjärde studieåret vid ett utländskt universitet. Planer för utlandsvistelse bör förankras hos handledaren och godkännas av programdirektören.

Lärosätet har stipendier för att finansiera doktorandernas deltagande i internationella konferenser. Förutsättningen för att erhålla ett stipendium är att doktoranden presenterar sin forskning vid konferensen. Progressionen i forskarstudierna beaktas vid beslut om stipendier. Deltagande i vetenskapliga konferenser ger inte högskolepoäng.

Under det femte studieåret kommer doktoranden ut på arbetsmarknaden. En placeringskommitté tillsätts för att säkra att doktoranden får träning i presentation av ett "job market paper" på seminarier och konferenser. Doktoranden tränas också i arbetsplatsintervjuer. Kommittén och handledaren stöder doktoranden under hela processen. Disputationen sker i regel i slutet av det femte året. Under

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

de senaste åren har speciell vikt lagts vid att utveckla den inledande och den avslutande perioden av programmet. Detta gäller särskilt satsningar på ett egenförfattat job market paper.

För doktorander antagna 2011-2016 är den genomsnittliga studietiden 5,6 år, vilket utgör en av de längsta studietiderna nationellt. I intervjuerna med representanter för lärosätet noterades att den genomsnittliga studietiden internationellt tenderar att stiga och konkurrensen ökar. Mot den bakgrunden har forskarutbildningsprogrammet de senaste åren börjat erbjuda framgångsrika doktorander finansiering för ett sjätte studieår. I detta sammanhang är lärosätet influerat av den internationella trenden.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljningen omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Kvaliteten i utbildningen följs upp på flera olika sätt. Kunskapen och förståelsen inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom detsamma följs upp genom de kontroller som sker vid doktorandernas seminariepresentationer, genom egenförfattade arbeten och genom det slutseminarium med externa granskare som hålls innan avhandlingen släpps fram för disputation. Lärosätet lyfter fram de anställningar som deras tidigare doktorander har erhållit som en kvalitetsindikator.

Även om självvärderingen är rätt knapphändig gällande systematiken i uppföljningen av utbildningens utformning och genomförande framgår att uppföljningen säkerställer måluppfyllelsen i tillräcklig utsträckning. Kursutvärderingar inom Stockholm - Doctoral Course Program in Economics, Econometrics and Finance ingår som ett centralt element och rapporteras in till de programansvariga samt lärosätets kommitté för forskarutbildning. Nyligen har Handelshögskolan tagit initiativ till att skapa en centraliserad struktur för utvärdering av samtliga doktorandkurser vid lärosätet i syfte att säkra att dessa kurser utvärderas på ett enhetligt sätt. Möjligheten för de kursansvariga att insamla kursspecifik information kvarstår.

Eventuella ändringar av kursutbudet inom Stockholm - Doctoral Course Program in Economics, Econometrics and Finance, speciellt gällande utbudet av de obligatoriska baskurserna, föregås av informella diskussioner mellan de involverade lärosätena.

Studiehandboken stadgar ett flertal processer och delmål som doktoranden ska leva upp till. De individuella studieplanerna följs upp i varierande grad. Indikationer på att det på programnivå görs en sammanfattande analys av den information som finns i de individuella studieplanerna framkom inte tydligt. Av de bifogade individuella studieplanerna saknades vissa och en del var bristfälliga. De individuella studieplanernas betydelse för att på programnivå följa upp progressionen är enligt bedömarna ett utvecklingsområde för lärosätet.

Lärosätet mäter forskarutbildningens kvalitet och framgång utgående från dels direkta, dels indirekta indikatorer. Programmet, vars målsättning är att utbilda för den akademiska arbetsmarknaden, följer systematiskt upp i vilken utsträckning doktoranden efter slutförda studier erhåller positioner där de drar nytta av sin utbildning.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella och internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Forskarutbildningsprogrammets struktur och genomförande innehåller ett brett spektrum av olika element där doktoranderna tränas och utexamineras i sådana färdigheter som arbetsmarknaden efterfrågar. I huvudsak sker detta i avhandlingsarbetet där doktorandernas förmåga att jobba självständigt som forskare utvecklas, men även examinationen av kurser under det andra studieåret utvecklar denna förmåga genom term paper-examination. En obligatorisk kurs i akademiskt skrivande ingår inte i kursfordringarna. Vid intervjuerna framkom att detta är ett medvetet val. Programmet förefaller också säkra via andra element i utbildningen att alla doktorander har grundförutsättningar för att utveckla färdigheter och förmåga på de områden som vanligen täcks av kursen akademiskt skrivande.

En livlig seminarieverksamhet, deltagande i konferenser och workshops, där muntlig och skriftlig presentationsförmåga tränas säkrar doktorandernas utvecklande sådana färdigheter och förmågor. Doktoranderna har själva även initierat en årlig forskningskonferens. Lärosätet är medlem i European Network for Training in Economics Research (ENTER), som är ett utbytesprogram mellan ett flertal ledande europeiska nationalekonomiska institutioner. Dess syfte är bland annat att främja internationellt konkurrenskraftig forskning och bredda basen för konkurrenskraftig handledning av doktorander. Deltagande i nätverket ses av forskarutbildningsprogrammet som en viktig del i doktorandernas utvecklande av färdigheter och förmågor, där doktoranderna även har möjlighet att bygga upp egna nätverk med doktorander vid andra ledande universitet i Europa. Doktorandernas förmåga att stödja andras lärande tränas och prövas genom undervisning.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljning av programmet ger upphov till olika åtgärder. Bland annat har man nyligen beslutat tidigarelägga det skede av studierna då doktoranden involveras aktivt i forskning, samtidigt som doktoranderna även ges möjlighet till anonym återkoppling på arbetspapper samt större möjligheter att diskutera sin forskning med externa gästföreläsare.

Av självvärderingen framgår inte direkt hur en systematisk uppföljning av målsättningarna i Studiehandboken sker. Däremot följs doktorandernas etablering på arbetsmarknaden och de utexaminerades publikationsaktivitet upp och garanterar att lärosätet erhåller tillräcklig information och underlag för fortsatt utveckling av programmet.

Som ett utvecklingsområde lyfter bedömargruppen fram behovet av en sammanfattande analys av den information som finns i de individuella studieplanerna för att på programnivå följa upp progressionen och i vilken utsträckning de i Studiehandboken uppställda målsättningarna nås.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16**Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat****Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

I likhet med övriga nationella och internationella forskarutbildningsprogram i nationalekonomi säkerställs doktorandernas värderingsförmåga och förhållningssätt främst genom individuell examination, avhandlingsarbetet och aktivt deltagande i seminarier och konferenser.

Av självvärderingen framgår inte huruvida samförfattande av artiklar mellan doktorander och seniora forskare sker. Bedömargruppen noterar att det inte framgår huruvida lärosätet har en uttalad policy gällande samförfattande av artiklar, inte heller huruvida doktoranden informeras om upphovsrättsliga frågeställningar som doktoranderna kan konfronteras med under sin forskarkarriär. Detta kan ses som ett utvecklingsområde för forskarutbildningsprogrammet.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

På alla kurser genomförs kursutvärderingar och resultaten av dessa rapporteras till såväl programansvariga som lärosätets kommitté för forskarutbildning. Handelshögskolan har nyligen infört en gemensam struktur för kursutvärderingar utan att för den skull begränsa de kursansvarigas möjlighet att samla in kursspecifika synpunkter.

Vid behov ändras kursutbudet inom Stockholm - Doctoral Course Program in Economics, Econometrics and Finance. Ändringar i kursutbudet föregås av informella diskussioner mellan de involverade lärosätena.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Forskarutbildningsprogrammet har en välfungerande struktur med ett brett obligatoriskt kursprogram och ett brett utbud av valfria kurser inom ramen för Stockholm - Doctoral Course Program in Economics, Econometrics and Finance. Doktoranderna ges goda förutsättningar med uttalade krav och processer för avhandlingsarbetet där fokus är på det femte studieårets job market paper och förberedelser för övergång till arbetslivet. Tillsammans säkerställer detta hög kvalitet på programmet både nationellt och internationellt.

Bedömargruppen vill som ett gott exempel lyfta fram nätverket European Network for Training in Economics Research, inom vilket doktorandernas internationella nätverksbyggande främjas genom ett strukturerat avtalsbaserat samarbete mellan ledande europeiska nationalekonomiska institutioner.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Bedömargruppen lyfter fram som ett utvecklingsområde en sammanfattande analys av den information som finns i de individuella studieplanerna för att på programnivå följa upp doktorandernas progression och i vilken utsträckning de i Studiehandboken uppställda målsättningarna nås.

Bedömargruppen rekommenderar att programmet tar fram en uttalad policy gällande samförfattandet av artiklar och att det under studietiden tydligare informeras om olika upphovsrättsliga frågeställningar som doktoranderna kan konfronteras med under sin forskarkarriär.

Ett mera systematiskt förhållningssätt till kvalitetssäkring skulle ytterligare kunna stärka forskarutbildningsprogrammets internationella konkurrenskraft. Lärosätet har initierat detta och bedömargruppen rekommenderar starkt att fokus i utvecklingsarbetet läggs på de programspecifika utmaningarna. Bedömargruppen lyfter fram som ett utvecklingsområde en årlig sammanfattande analys av den information som finns i de individuella studieplanerna för att på programnivå följa upp doktorandernas progression och i vilken utsträckning de i Studiehandboken uppställda målsättningarna nås.

Perspektiv

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv.

Det framgår av självvärderingen och intervjuerna arbetar lärosätet systematiskt med de utexaminerades anställningsbarhet. Det obligatoriska kursprogrammet, avhandlingens fokus på egenförfattade artiklar, liksom bredden i de färdigheter som de utexaminerade tränas upp i förbereder de nytexaminerade doktorerna för ett föränderligt globalt arbetsliv.

Forskarutbildningsprogrammets uttalade ambitioner att utexaminera för den internationella arbetsmarknaden genomsyrar alla skeden av studiegången. Detta framgår tydligt i de målsättningar som programmet identifierar liksom de åtgärder och förändringar som vidtagits nyligen.

Trots att arbetslivsperspektivet inte behandlas i någon större utsträckning i självvärderingen finns det goda och tydliga exempel på att det finns strukturer för arbetslivsförberedelse inom doktorandprogrammet. Det finns ett fokus på doktorandens inträde och utträde i forskarutbildningen. Rekrytering av nya doktorander, de obligatoriska kurserna under det första studieåret liksom femte studieårets job market paper, placeringskommittén och simulerade arbetsplatsintervjuer är några exempel på hur forskarutbildningsprogrammet medvetet satsat på att stärka de nytexaminerades förutsättningar att konkurrera på en internationell arbetsmarknad och i ett föränderligt arbetsliv.

Enligt bedömargruppen är undervisning en viktig arbetslivserfarenhet som förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv såväl inom som utanför den akademiska världen. Att kommunicera och förmedla kunskap är avgörande för en framgångsrik karriär. Ett strukturerat arbete med att tillgodose och återkoppla kring dessa erfarenheter är därför av vikt. Av självvärderingen framgår att en förutsättning för att doktoranderna erhåller finansiering för ett femte år är medverkan i undervisningen på institutionen. Bedömargruppen ser ett utvecklingsområde i att doktoranderna ges utökade möjligheter till undervisning och pedagogisk utbildning som en del av doktorandutbildningen.

Lärosätets satsningar på alumnverksamhet, stark växelverkan med näringslivet och det omgivande samhället liksom systematisk uppdatering av databaser som stöd för denna verksamhet gagnar forskarutbildningsprogrammet och de nytexaminerades anställningsbarhet. Bedömaregruppen noterar att åtgärder som ytterligare stärker systematiken i alumnernas insats i utvecklingen av programmets uppläggning skulle kunna stärka programmets arbetsmarknadsrelevans i ännu högre grad.

Det sätt på vilket handledarnas, forskarnas och lärarnas breda internationella nätverk bidrar till att nya behov på arbetsmarknaden kan identifieras och mötas snabbare är, enligt bedömaregruppen uppfattning, ett gott exempel.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter

Lärosätet betonar vikten av att skapa och behålla nätverk för doktorander och yrkesverksamma. Det finns en aktiv alumnverksamhet och det är inte ovanligt att före detta doktorander återkommer för att medverka på seminarier eller som gästföreläsare.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser.

Doktoranderna är representerade i lärosätets alla beslutsfattande organ. Lärosätets Studiehandbok för forskarutbildningsprogrammets doktorander stadgar tämligen ingående om de rättigheter och skyldigheter som ankommer på doktoranderna. Samtidigt kan konstateras att även om självvärderingen är relativt knapphändig gällande doktorandperspektivet kan ett flertal åtgärder som nyligen vidtagits ses som en indikation på att doktoranderna både har och utnyttjar möjligheterna att påverka utvecklingen av programmet och sitt eget lärande.

Alla doktorander som registreras i forskarutbildningsprogrammet ingår ett doktorandavtal med programmet i vilket doktorandens rättigheter och skyldigheter stadgas. Doktorandernas finansiering tryggas under de två första åren genom stipendier. Den resterande studietiden finansieras via forskningsprojekt och genom medverkan i institutionens undervisning. Doktoranderna förbinder sig att eventuella övriga uppgifter vid sidan om studierna som doktoranden har inte hindrar doktoranden att fullfölja sina doktorandstudier. Lärosätet tecknar en försäkring för alla registrerade doktorander. Lärosätets Faculty and Program Board, där doktoranderna är representerade, har utsett ett doktorandombud, i vars uppgifter ingår bland annat att bistå doktorander i eventuella kommunikationsproblem mellan doktorand och handledare.

Doktoranderna beskriver miljön som öppen och förefaller kunna utnyttja möjligheten att påverka utbildningen och den miljö som de arbetar i. Doktorandrådet har tagit ett flertal initiativ till utveckling. Bland dessa kan nämnas mentorverksamheten och den årliga forskningskonferensen. Nyligen har forskarutbildningsprogrammet introducerat ett mentorssystem där äldre doktorander är mentorer till nya, vilket bedömaregruppen vill lyfta som ett gott exempel. Den årliga forskningskonferensen bidrar bland annat till att öka växelverkan mellan samtliga doktorander i programmet samtidigt som den

även utgör ett konkret exempel på hur diskussion gällande god vetenskaplig sed kan initieras och följas upp.

Doktoranderna medverkar i den arbetsmiljöundersökning som lärosätet vartannat år riktar till de anställda. Lärosätet har nyligen initierat en årlig utvärdering av forskarutbildningsprogrammen där samtliga doktoranders erfarenhet av forskarstudier beaktas. På basen av självvärderingen förefaller de faciliteter som doktoranderna har till sitt förfogande motsvara god internationell standard.

Utbildningen följs upp systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Doktoranderna är representerade i alla beslutande organ på lärosätet och deltar i de arbetsmiljöundersökningar som genomförs vartannat år. Ett doktorandombud bistår den enskilde doktoranden i händelse av konflikt mellan doktorand och handledare. Tillsammans skapar detta goda möjligheter för doktoranderna att påverka kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Ett aktuellt exempel på en åtgärd är en årliga utvärdering av forskarutbildningsprogrammen på lärosätet som det nyligen har fattats beslut om. Även doktorandrådet och de initiativ det har tagit, så som ett mentorssystem och en årlig forskningskonferens, bidrar till kvalitet och utveckling.

Perspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Självvärderingen är knapphändig gällande detta perspektiv. Bilagorna och intervjuerna belyser läget något utförligare. Av de registrerade doktoranderna i forskarutbildningsprogrammet uppgår andelen kvinnliga doktorander som antagits under perioden 2012-2016 till 34,6 procent. Forskarutbildningsprogrammet strävar efter en balanserad könsfördelning bland doktoranderna och andelen kvinnliga doktorander som antagits under de senaste åren har varit något högre än andelen kvinnliga sökanden. Lärosätet eftersträvar en bättre balans bland annat genom att i första skedet av rekryteringen ge erbjudande om studieplats till kvinnliga toppsökanden i stor utsträckning.

Andelen kvinnliga professorer är låg, endast 14 procent. Inom forskarutbildningsprogrammets administration saknas helt manlig personal. Bland yngre forskare/lärare råder en mer balanserad könsfördelning. Intervjuerna gav uttryck för att obalansen på professorsnivån inte lätt korrigeras på kort sikt, men att programmet satsar aktivt på att via den övriga forskar- och lärarkåren uppnå en bättre balans. Samtidigt poängterades att åtgärder för att korrigera obalansen inom forskarutbildningsprogrammet måste vidtas parallellt med att motsvarande åtgärder vidtas inom grundutbildningen. Intervjuerna gav även belägg för de utmaningar som följer av jämställdhetsperspektivet inom forskarutbildningsprogrammet i många avseenden motsvarar situationen vid övriga forskarutbildningsprogram i nationalekonomi.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Lärosätet har en av rektor godkänd jämställdhetsplan som omfattar såväl de studerande som forskarna och lärarna. Av denna framgår att uppställda mål gällande diskriminering och trakasserier är nolltolerans. Jämställdhetsplanen inkluderar årliga åtgärdsprogram som också strävar till att öka medvetenheten om denna dimension i utbildningen. Jämställdhetsplanen omfattar också en uppföljning av hur tidigare planer verkställts.

Bedömargruppen lyfter fram vikten av att forskarutbildningsprogrammet och nationalekonomiska institutionen tar fram en konkret, mera långsiktig plan för hur jämställdhetsperspektivet kan främjas. Denna plan bör även inkludera åtgärder som tydligare integrerar jämställdhetsperspektivet i utbildningens utformning och genomförande.

Aspektområdet: Uppföljning, åtgärder och återkoppling**Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Forskarutbildningsprogrammet omfattas av lärosätets kvalitetssäkringssystem som utvecklats under en längre tid med utgångspunkt i bland annat de krav på kontinuerlig kvalitetssäkring som lärosätets medverkan i internationella ackrediteringsprojekt ställer på utbildning, forskning och forskningsmiljö, samverkan och de utexaminerades anställningsbarhet. Uppföljningen av de olika aspektområdena är övervägande systematisk och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Forskarutbildningsprogrammet kan också peka på hur uppföljningen omsatts i åtgärder. Lärosätet har nyligen tagit initiativ till att vidareutveckla kvalitetsarbetet. För att försäkra sig om att alla kurser inom forskarutbildningsprogrammen evalueras på ett enhetligt sätt går man in för en centraliserad struktur på utvärderingen av doktorandkurserna. Kursansvariga ges möjlighet att komplettera dessa centraliserade utvärderingar via kursspecifik information. Därutöver avser lärosätet att införa årliga utvärderingar av forskarutbildningsprogrammen utgående från enkäter som riktar sig till samtliga doktorander. Vid intervjuerna noterades att det är för tidigt att bedöma effekterna av detta för forskarutbildningsprogrammet i nationalekonomi.

Bedömargruppen vill lyfta fram betydelsen av en sammanfattande analys av den information som finns i de individuella studieplanerna i syfte att utvärdera hur de målsättningar som uppställs i Studiehandboken (som närmast motsvarar den allmänna studieplanen) gällande doktorandernas progression kan uppnås.

Avseende arbetslivsperspektivet betonar lärosätet vikten av att skapa och behålla nätverk för doktorander och yrkesverksamma. Det finns en aktiv alumnverksamhet och före detta doktorander återkommer för att medverka på seminarier eller som gästföreläsare.

Doktoranderna är representerade i alla beslutande organ på lärosätet och deltar i de arbetsmiljöundersökningar som genomförs vartannat år. Ett doktorandombud bistår den enskilde doktoranden i händelse av konflikt mellan doktorand och handledare. Tillsammans skapar detta goda möjligheter för doktoranderna att påverka kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen.

Lärosätet har en av rektor godkänd jämställdhetsplan som omfattar såväl de studerande som forskarna och lärarna. Jämställdhetsplanen inkluderar årliga åtgärdsprogram som strävar till att öka

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

medvetenheten om denna dimension i utbildningen. Bedömargruppen lyfter fram vikten av att nationalekonomiska institutionen tar fram en konkret, mera långsiktig plan som tydligare integrerar jämställdhetsperspektivet i utbildningens utformning och genomförande.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.

Inom aspektområdet miljö, resurser och område konkurrerar forskarutbildningsprogrammet, i termer av vetenskaplig kompetens, publikationsverksamhet, rekrytering av doktorander, söktryck till programmet liksom även forskarmiljö idag med internationellt ledande forskarutbildningsprogram i nationalekonomi. Miljön attraherar internationellt både doktorander och forskare. Lärosätets hantering av finansieringen av doktoranderna, inte enbart under de första studieåren, utan även i slutskedet kan ses som ett gott exempel.

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms som tillfredsställande.

Forskarutbildningsprogrammets utformning följer i många avseenden ett internationellt mönster. Hög kvalitet säkerställs med ett brett obligatoriskt kursprogram. Programmet förutsätter att avhandlingen ska bestå av enbart egenförfattade artiklar. Doktorandernas internationella mobilitet främjas via ett långsiktigt samarbete med ledande europeiska nationalekonomiska institutioner. Lärosätet finansierar doktorandernas deltagande i vetenskapliga konferenser. Den omfattande seminarieverksamheten med gästande forskare ger doktoranderna förebilder och möjlighet att diskutera sin egen forskning. Stockholm - Doctoral Course Program in Economics, Econometrics and Finance skapar kritisk massa, stabilitet och förnyelse i kursutbudet och möjlighet för doktoranderna att bilda nätverk. Bedömargruppen vill som ett gott exempel lyfta fram nätverket European Network for Training in Economics Research, inom vilket doktorandernas internationella mobilitet och nätverksbyggande främjas genom ett strukturerat avtalsbaserat samarbete mellan ledande europeiska nationalekonomiska institutioner.

Arbetsmarknadsperspektivet bedöms som tillfredsställande. Forskarutbildningsprogrammets syftar till att i första hand utbilda för den internationella arbetsmarknaden inom akademien. En medveten satsning på dels de två första studieåren dels på slutskedet av studierna har ytterligare stärkt de utexaminerades förutsättningar att konkurrera på en internationell arbetsmarknad och i ett föränderligt arbetsliv. Bedömargruppen noterar som ett gott exempel det sätt på vilket handledarnas, forskarnas och lärarnas breda internationella nätverk bidrar till att nya behov på arbetsmarknaden kan identifieras och mötas snabbare.

Doktorandperspektivet bedöms som tillfredsställande. Doktoranderna är representerade i lärosätets alla beslutande organ och förefaller ha och utnyttja möjligheten att påverka utbildningen och den miljö som de arbetar i. Ett doktorandombud har utsetts med uppgifter att bland annat bistå doktoranderna i eventuella konfliktsituationer mellan doktorand och handledare. Miljön beskrivs av doktoranderna som öppen. Doktorandrådet tar initiativ till utveckling av programmet och bedömargruppen vill som ett gott exempel lyfta fram den mentorverksamhet som Doktorandrådet har tagit initiativ till. Doktoranderna medverkar även i den arbetsmiljöundersökning som vart annat år riktar sig till lärosätets anställda.

Jämställdhetsperspektivet bedöms som tillfredsställande. Inom forskarutbildningsprogrammet finns en klar medvetenhet om de utmaningar som speciellt forskarutbildningsprogrammen i nationalekonomi har vad beträffar jämställdhetsperspektivet. Lärosätet har en jämställdhetsplan som omfattar såväl de

studerande som de anställda. Planen följs upp systematiskt. Däremot kan självvärderingen inte hänvisa till en av den nationalekonomiska institutionen och forskarutbildningsprogrammet godkänd plan. Bedömargruppen ser det som en utmaning för institutionen och forskarutbildningsprogrammet att ta fram en plan som konkretiserar på ett mera systematiskt sätt de åtgärder man avser vidta för att stärka jämställdhetsperspektivet. Denna plan kan även inkludera åtgärder som integrerar jämställdhetsperspektivet i utbildningens utformning och genomförande. Avsaknaden av en konkret plan har inte hindrat forskarutbildningsprogrammet att sträva efter en mera balanserad könsfördelning bland forskarna och lärarna. Programmet har speciellt satsat på att stärka denna balans bland den yngre lärar- och forskarkåren.

Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms som tillfredställande, men bedömargruppen vill lyfta fram betydelsen av en sammanfattande analys av den information som finns i de individuella studieplanerna i syfte att utvärdera hur de målsättningar som uppställs i Studiehandboken gällande doktorandernas progression kan uppnås.

Lärosäte Handelshögskolan i Stockholm	Forskarutbildningsämne Finance - licentiat- och doktorsexamen	ID-nr A-2016-10-4005
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och tillräcklig.</p> <p>Programmet är i termer av bredd och djup ett generalistprogram med ambitionen att utexaminera för det internationella akademiska samfundet. Generellt kan sägas att avgränsningen avseende vetenskaplig bredd och djup är i linje med forskarutbildningsprogram i finansiell ekonomi vid internationella universitet. De dominerande blocken inom teoretisk och empirisk forskning inom finansiell ekonomi - Asset Pricing och Corporate Finance - utgör stommen i forskarutbildningsprogrammet. Programmet konkurrerar i sin avgränsning med internationellt ledande forskarutbildningsprogram.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</p> <p>Självvärderingen beskriver programmet som litet och med en årlig antagning av fem doktorander. Programmet har 28 inskrivna doktorander. Andelen kvinnliga doktorander är 19 procent. Antagningen av doktorander sker årligen i öppen internationell konkurrens. Söktrycket är högt, år 2016 ansökte sammanlagt 89 sökanden, varav 19 var kvinnliga. Det finns en tydlig process för antagningen. Lärosätet lägger speciell vikt vid sökandes generella kvalifikationer att bedriva forskarstudier.</p> <p>Studiehandboken (som motsvarar den allmänna studieplanen) reglerar handledningen av doktoranderna vid lärosätet. Doktoranden är berättigad till handledning motsvarande 2,5 procent av en professors arbetsplan, vilket motsvarar cirka en timme per vecka. Under de första två åren av forskarstudierna fungerar doktorandprogrammets direktör som handledare. Direktören fungerar då också som kontaktperson i frågor gällande individuell studieplan, studieprogression och eventuell avregistrering.</p> <p>Huvudhandledare utses i slutet av det andra studieåret då doktoranden valt tema för sin doktorsavhandling. Huvudhandledaren ska vara professor eller biträdande professor vid lärosätet. Biträdande handledare kan utses. Lärosätet har en tydlig process för byte av handledare. Av självvärderingen framgår inte i vilken utsträckning pedagogisk utbildning i handledarskap förutsätts.</p> <p>Vid institutionen arbetar 21 professorer och lärare och av dessa har drygt 80 procent avlagt sin forskarutbildning utanför Sverige. Antalet doktorander i relation till professorer (heltidsekvivalenter) vid institutionen är fyra. Utöver de vid institutionen anställda handledarna finns ett stort antal externa handledare som medverkar i programmet. Undervisningsskyldigheten för professorerna uppgår normalt till 30 procent. I viss utsträckning kan de anställda minska sin undervisningsskyldighet genom extern finansiering.</p>		

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Samarbetet med Stockholms universitet inom ramen för Stockholm Doctoral Course Program in Economics, Econometrics and Finance (SDPE) samt Nationellt Centrum för finansforskning/Swedish House of Finance (SHoF) stärker intrycket av att antalet handledare och lärare samt deras sammanlagda kompetens står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande och är i linje med målsättningen att bedriva ett internationellt konkurrenskraftigt forskarutbildningsprogram i finansiell ekonomi.

En internationellt sett hög vetenskaplig kompetens uppvisas vid institutionen då flertalet av de handledare och forskare som är anställda på minst 50 procent publicerar sig frekvent. Handledare och forskare som är till minst 50 procent anställda vid institutionen uppvisar under perioden 2012-2016 sammantaget 28 TOP-50 och 31 TOP-100 artiklar i tidskrifternas så kallade Article Influence Score AIS (ThomsonReuter), vilket ger i medeltal 2,8 respektive 5,9 artiklar per handledare och forskare.

Forskarutbildningsprogrammet attraherar gästforskare på hög akademisk nivå.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Balansen i lärarnas och forskarnas sammantagna kompetens utvärderas årligen. Rekryteringen av forskare sker via en strukturerad process på den internationella arbetsmarknaden. Kortsiktiga behov av kompetens möts via gästande forskare, för vilka finansiering finns tillgänglig.

Genomgående ställs krav på att forskarna publicerar sig internationellt i toppjournaler. På basen av uppvisad forskningsverksamhet förefaller det finnas expertis inom samtliga centrala områden såväl som inom mera specialiserade områden.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildningen på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Forskarutbildningsmiljön inom finansiell ekonomi vid lärosätet är till alla delar internationell. Fysiskt är institutionen för finansiell ekonomi belägen i samma byggnad som Nationellt Centrum för finansforskning/Swedish House of Finance (SHoF). SHoF, ett joint venture mellan institutionen och Swedish Institute for Financial Research. SHoFs syfte är att som ett nationellt centrum för finansforskning genom sin verksamhet stärka och skapa förutsättningar för internationell toppforskningen inom finansiell ekonomi i Sverige.

De flesta professorer, handledare och forskare rekryteras internationellt och publicerar sig även internationellt i tidskrifter av hög kvalitet.

Eftersom doktoranderna inom forskarutbildningsprogrammet i finansiell ekonomi studerar vissa obligatoriska kurser (mikro, makro, ekonometri och matematik) inom ramen för Stockholm Doctoral Course Program in Economics, Econometrics and Finance (SDPE) uppnås kritisk massa av studenter

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

i dessa obligatoriska kurser och doktoranderna har goda möjligheter att skapa nätverk med övriga doktorander inom SDPE. De valbara kurserna som ges inom programmet är öppna för doktorander vid andra lärosäten.

Samarbetet inom ramen för SDPE bidrar i många avseenden till forskarutbildningsmiljön, samtidigt som detta samarbete i viss mån tidvis förefaller ge upphov till friktioner som en följd av konkurrensen om de bästa i programmet registrerade doktoranderna, eftersom de övriga i SDPE medverkande lärosätena har sämre förutsättningar att finansiera sina doktorander.

Seminarieverksamheten vid institutionen och SHoF är mycket aktiv. I seminarierna deltar internationella gästforskare och gästande doktorander från andra forskarutbildningsprogram i finansiell ekonomi. SHoF har goda förutsättningar att ta emot gästande internationella toppforskare och doktorander, vilket bidrar till att skapa en utmanande internationell miljö för doktoranderna. Doktoranderna har också som en följd av samarbetet med SHoF tillgång till omfattande, unika databaser för empirisk forskning.

Inom ramen för SHoF samverkar forskarna vid institutionen inte bara med det nationella och internationella vetenskapliga samfundet, utan även med det omgivande samhället genom bland annat en omfattande seminarieverksamhet som riktar sig till såväl experter på finansmarknaden som till aktiva forskare. Doktoranderna har möjlighet att delta i denna verksamhet.

Doktorandernas finansiering tryggas under de två första åren via stipendier från lärosätet. För de två därpå följande åren garanterar institutionen finansiering via stipendium eller lön ofta inom ramen för forskningsprojekt. Förutsättningen för finansiering under det femte studieåret är att doktoranden har deltagit i undervisning vid institutionen, omfattande minst två kurser. Forskarutbildningsmiljön liksom den finansiering som doktoranderna erhåller, personlig forskningsbudget från och med tredje studieåret och konferensbidrag, skapar utmärkta förutsättningar för doktoranderna att redan under forskarstudierna få insyn i och uppleva hur internationella forskare arbetar och samverkar.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår det tydligt att forskarmiljön systematiskt följs upp för att säkra hög kvalitet. Detta sker dels via samarbete mellan prefekten för institutionen och forskarutbildningsprogrammets direktör samt mellan programdirektören och doktoranderna, dels via rapporter som syftar till att säkra doktorandernas progression i studierna.

Växelverkan med de övriga doktorandprogrammen vid lärosätet, nationalekonomi respektive företagsekonomi, inom ramen för lärosätets programkommitté utgör en garanti för att goda erfarenheter från lärosätets forskarutbildningsprogram sprids till forskningsmiljöerna. Samarbetet inom ramen för SDPE bidrar även till att forskarutbildningsmiljön systematiskt följs upp, främst genom kursvärderingar. Vid behov omsätts resultaten i åtgärder och återkopplas till relevanta intressenter.

En ytterligare indikation på att lärosätet har en systematisk uppföljning av forskarutbildningsmiljön utgörs av att de internationella ackrediteringsprogram, framför allt European Quality Improvement

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

System (EQUIS), som lärosätet regelbundet deltar i ställer tydliga krav på uppföljning av kvaliteten i forskarutbildningsprogrammen.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Vad gäller aspekten forskarutbildningsämne noterar bedömargruppen programmets bredd och djup samt den uttalade ambitionen att konkurrera med internationellt ledande forskarutbildningsprogram. Generellt kan sägas att avgränsningen avseende vetenskaplig bredd och djup är i linje med forskarutbildningsprogram i finansiell ekonomi vid internationella universitet.

Vad gäller aspekten personal noterar bedömargruppen det omfattande internationella inslaget och den systematiska internationella rekryteringen av handledare och forskare, liksom den höga kvaliteten i den omfattande publikationsverksamheten som kan uppvisas och som klart överstiger det nationella genomsnittet.

Vad gäller aspekten forskarutbildningsmiljö noterar bedömargruppen på basen av självvärderingen och intervjuerna att doktoranderna integreras i en stimulerande och utmanande internationell miljö som kännetecknas av hög vetenskaplig kompetens, ett högt söktryck i rekryteringen av doktorander och en aktiv seminarieverksamhet med internationella gästforskare. Samarbetet inom ramen för Stockholm Doctoral Course Program in Economics, Econometrics and Finance bidrar i många avseenden till denna miljö, samtidigt som detta samarbete kan ge upphov till friktioner som en följd av konkurrensen om de bästa i programmet registrerade doktoranderna. Forskarutbildningsmiljön har ett nära samarbete med och är starkt beroende av Swedish House of Finance (SHoF).

Bedömargruppen lyfter fram som ett gott exempel det sätt på vilket programmet hanterar finansieringen av doktoranderna inte enbart under de första åren utan också i slutskedet av studierna. Finansieringssättet skapar incitament för doktoranderna att avancera i studierna.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet som för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet. Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet som för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.

Studiehandboken stadgar att programmet består av 105 högskolepoäng kurser och 135 högskolepoäng avhandling. De obligatoriska kurserna ges inom ramen för SDPE som ger kritisk massa i doktorandunderlaget och hög kvalitet i kursutbudet. Programmet uppställer explicita minimikrav vad gäller prestationer under de två första studieåren. Doktoranden ska under det första året avlägga obligatoriska kurser inom ramen för SDPE (mikro, makro, ekonometri och matematik) samt två obligatoriska kurser inom finansiell ekonomi. Under det andra studieåret ska tre obligatoriska kurser samt två specialiseringskurser inom finansiell ekonomi avläggas. Hög kvalitet säkerställs med

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

ett brett obligatoriskt kursprogram. Bedömargruppens utgångspunkt har varit praxis i internationella forskarutbildningsprogram, i vilka ingår obligatoriska kurser om minst 60 högskolepoäng. Det obligatoriska kursprogrammet i lärosätets forskarutbildningsprogram i finansiell ekonomi uppgår till 82,5 högskolepoäng (mikro, makro, ekonometri och matematik samt kurser i finansiell ekonomi). Detta motsvarar internationell standard.

Programmets utbud av valfria kurser inom ramen för SDPE är omfattande. Programmet ordnar årligen även kortare forskarutbildningskurser som undervisas av internationellt framstående forskare. Enligt studiehandboken bör doktoranden konsultera handledaren om doktoranden planerar att avlägga kurser utanför SDPE-samarbetet. Dessa kurser måste godkännas av programdirektören för att ge högskolepoäng.

Före ingången av det tredje studieåret ska doktoranden inkomma med en plan för avhandlingen samt en preliminär tidtabell för avhandlingsarbetet. Avhandlingen som omfattar 135 högskolepoäng ska motsvara tre egenförfattade artiklar och en kort sammanfattande del. Beslut om disputation tas av Faculty and Program Board. Studiehandboken stadgar att alla artiklar som ingår i doktorsavhandlingen ska vara egenförfattade.

I studiehandboken framkommer det att doktoranderna uppmanas att bedriva forskning (maximum ett år) vid universitet utanför Sverige. Planer för utlandsvistelse bör förankras hos handledaren och godkännas av programdirektören. Det är vanligt att doktoranderna i forskarutbildningsprogrammet finansiell ekonomi utnyttjar denna möjlighet.

Lärosätet har stipendier för att finansiera doktorandernas deltagande i internationella konferenser. En förutsättning för att erhålla dessa stipendier är att doktoranden presenterar sin forskning. Progressionen i forskarstudierna beaktas vid beslut om stipendier. Deltagande i vetenskapliga konferenser ger inte högskolepoäng. Vid sidan av denna finansiering stöder forskarutbildningsprogrammet i finansiell ekonomi sina doktorander via resebidrag och en individuell forskningsbudget.

Under det femte studieåret kommer doktoranden ut på arbetsmarknaden. En placeringskommitté tillsätts för att säkra att doktoranden får träning i presentation av job market paper på seminarier och konferenser. Doktoranden tränas även i arbetsplatsintervjuer. Placeringskommittén och handledaren stöder doktoranden i hela job market processen. Disputationen äger rum i slutet av det femte året. Under de senaste åren har speciell vikt lagts vid att utveckla den inledande och den avslutande perioden av programmet. Detta gäller speciellt satsningar på det egenförfattade job market papperet och förberedelserna för inträde på arbetsmarknaden.

Seminarieverksamheten är omfattande och doktoranderna förutsätts medverka aktivt och presentera sin forskning. Programmet har under perioden 2012-2016 utexaminerat i genomsnitt fyra doktorer per år. Den genomsnittliga studietiden är sex år, vilket utgör en av de längsta studietiderna nationellt. Men detta menar lärosätet är en internationell trend på motsvarande utbildningar.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljningen omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Av självvärderingen framgår att utbildningen systematiskt följs upp och att arbetsfördelningen mellan prefekten och programdirektören och handledarna är tydlig. Inom Stockholm - Doctoral Course Program in Economics, Econometrics and Finance genomförs kursvärderingar som rapporteras in till de programansvariga samt lärosätets kommitté för forskarutbildning. Handelshögskolan har nyligen tagit initiativ till att skapa en centraliserad struktur för utvärdering av samtliga doktorandkurser vid lärosätet i syfte att säkra att dessa kurser utvärderas på ett enhetligt sätt. Möjligheten för de kursansvariga att insamla kursspecifik information kvarstår. Doktorandernas progression utgör en del av den årliga rapporteringen till Swedish House of Finance (SHoF). Detta, tillsammans med de kontroller som görs av doktorandens kunskap och förståelse vid seminariepresentationer, egenförfattade arbeten och processen fram till disputation, säkrar att en tillräcklig uppföljning som kan utgöra underlag för utveckling av programmet, föreligger.

För att utöka doktorandens växelverkan med, inte endast huvudhandledaren utan också med övriga forskare, har man introducerat handledningskommittéer för doktoranderna.Handledningskommittén består av huvudhandledaren och två biträdande handledare.

Studiehandboken stadgar ett flertal processer och delmål som doktoranden ska leva upp till. Huruvida så sker och vilken uppföljning som ligger till grund för detta på dels individnivå, dels programnivå framgår dock inte av självvärderingen. Forskarutbildningsprogrammet förefaller följa upp de individuella studieplanerna i varierande grad. Några indikationer på att det på programnivå görs en sammanfattande analys av den information som ingår i de individuella studieplanerna finns inte. De bifogade individuella studieplanerna är uppdaterade 2016, men även om de är ifyllda till alla delar så är den information som framgår av dem knapphändig och kan sägas innehålla endast ett minimum av vad som stadgas i högskoleförordningen. För att informationen i de individuella studieplanerna ska ge ett mervärde för uppföljning av doktorandernas progression borde en sammanställning och utvärdering av dem göras årligen. De individuella studieplanernas roll i kvalitetssäkringssystemet skulle på så sätt kunna stärkas. Användningen av de individuella studieplanerna är ett utvecklingsområde för lärosätet.

Lärosätet mäter forskarutbildningens kvalitet och framgång utgående från dels direkta, dels indirekta indikatorer. Programmet, vars målsättning är att främst utbilda för den akademiska arbetsmarknaden, följer systematiskt upp i vilken utsträckning doktoranden efter slutförda studier erhåller positioner som motsvarar de ambitioner och målsättningar som programmet uppställer.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella och internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Forskarutbildningsprogrammets struktur och genomförande innehåller ett brett spektrum av olika element där doktoranderna tränas och utexamineras i sådana färdigheter som arbetsmarknaden efterfrågar. I huvudsak sker detta i avhandlingsarbetet där doktorandernas förmåga att arbeta

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

självständigt som forskare utvecklas, men även examinationen av kurser under det andra studieåret utvecklar denna förmåga genom term paper examination.

Doktorandernas förmåga att inom givna tidsramar genomföra forskning och andra kvalificerade uppgifter tränas mångsidigt under hela studietiden. Detta sker inom ramen för doktorandkurser, olika skeden av forskningsprocessen och genom deltagande i undervisning på institutionen.

Doktoranderna får genom kurser, forskningsseminarier och samarbete med handledaren och övriga forskare insyn i olika skeden av forskningsprocessen och uppmanas att delta i de kurser och workshops som institutionen arrangerar kring teman som är relaterade till färdigheter och förmåga.

En obligatorisk kurs i akademiskt skrivande ingår inte i kursfordringarna. Vid intervjuerna framkom att detta är ett medvetet val. Programmet förefaller dock kunna säkra, via andra element i utbildningen, att alla doktorander ges grundförutsättningar för att utveckla färdigheter och förmåga på de områden som vanligen täcks av kursen i akademiskt skrivande. En livlig seminarieverksamhet och deltagande i konferenser och workshops där doktorandernas muntliga och skriftliga presentationsförmåga tränas säkrar också utvecklande av färdigheter och förmåga.

Genom undervisning tränas och prövas doktorandernas förmåga att stödja andras lärande. Doktoranderna ges möjlighet att delta i högskolepedagogiska kurser, men i vilken utsträckning så sker framgår inte av självvärderingen.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår inte direkt hur en systematisk uppföljning sker. Emellertid förefaller uppföljningen av doktorandernas placering på arbetsmarknaden och de utexaminerades publikationsaktivitet garantera att lärosätet erhåller tillräcklig information och underlag för fortsatt utveckling av programmet.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

I likhet med övriga nationella och internationella forskarutbildningsprogram säkerställs doktorandernas intellektuella självständighet och förmåga till vetenskaplig redlighet genom individuell examination och genom aktivt deltagande i seminarier och konferenser där insyn i forskningsprocessens olika skeden erhålls.

Inom forskarutbildningsprogrammet förväntas alla doktorander i egenskap av forskare, lärare och kollegor levera upp till hög etisk standard. Introduktion i etiska frågeställningar ges via workshops kring olika tema såsom "Normkritik" och "Gender". Av självvärderingen framgår dock inte om doktoranderna erbjuds kurser i forskningsetik.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Av alla doktorander och forskare vid Swedish House of Finance (SHoF) förutsätts transparens i samhälleliga uppdrag. Detta för att säkerställa att det inte föreligger personliga eller finansiella intressekonflikter i forskningsarbetet.

Ett flertal av forskarutbildningsprogrammets doktorsavhandlingar har haft frågeställningar relaterade till etiska frågor. Användning av känsligt mikrodata på individnivå i empirisk forskning förutsätter att doktoranderna erhåller tillstånd av Centrala etikprövningsnämnden.

Av självvärderingen framgår inte huruvida samförfattande av artiklar mellan doktorander och seniora forskare sker. Bedömaregruppen noterar också att det inte framgår huruvida lärosätet har en uttalad policy gällande samförfattandet av artiklar, inte heller huruvida doktoranderna informeras om upphovsrättsliga frågeställningar som doktoranderna kan konfronteras med under sin forskarkarriär. Detta kan ses som ett utvecklingsområde för forskarutbildningsprogrammet.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Programmet genomför kursvärderingar på samtliga kurser och resultaten rapporteras dels till programansvariga och dels till lärosätets kommitté för forskarutbildning. Handelshögskolan har nyligen infört en gemensam struktur för alla kursvärderingar som genomförs på lärosätet. De kursansvariga har dock fortfarande möjlighet att samla in synpunkter som är specifika för respektive kurs.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Utbildningen och dess genomförande håller genomgående internationellt sett hög kvalitet. Forskarutbildningsprogrammets struktur, med ett brett obligatoriskt kursprogram omfattande såväl finansiell ekonomi som nationalekonomi, med uttalade krav och processer för avhandlingsarbetet med fokus på det femte studieårets job market paper och förberedelserna för övergången till arbetslivet enligt internationellt mönster säkerställer hög kvalitet på programmet.

Programmets struktur och dess genomförande skapar goda förutsättningar för doktoranderna att slutföra utbildningen inom utsatt tid och etablera sig på arbetsmarknaden i enlighet med uppställda målsättningar. Bedömaregruppen noterar dock att den genomsnittliga studietiden är sex år, något som lärosätet under intervjuerna menar är en internationell trend på motsvarande utbildningar.

Ett mera systematiskt förhållningssätt till kvalitetssäkring skulle ytterligare kunna stärka forskarutbildningsprogrammets internationella konkurrenskraft. Lärosätet har initierat detta och bedömaregruppen rekommenderar starkt att fokus i utvecklingsarbetet läggs på de programspecifika utmaningarna. Bedömaregruppen lyfter fram som ett utvecklingsområde en årlig sammanfattande analys av den information som finns i de individuella studieplanerna för att på programnivå följa upp

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

doktorandernas progression och i vilken utsträckning de i Studiehandboken uppställda målsättningarna nås.

Bedömargruppen rekommenderar att programmet tar fram en policy gällande samförfattandet av artiklar och att det under studietiden tydligare informeras om olika upphovsrättsliga frågeställningar som doktoranderna kan konfronteras med under sin forskarkarriär.

Perspektiv**Arbetslivets perspektiv**

Bedömning med motivering: Utbildningen förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv.

Självvärderingen är rätt knapphändig gällande arbetslivets perspektiv även om detta utgör en viktig del av hela lärosätets varumärke. Å andra sidan är arbetsmarknaden för doktorander inom finansiell ekonomi generellt god. Arbetslivsperspektivet måste emellertid utvärderas mot bakgrunden av att forskarutbildningsprogrammet i finansiell ekonomi har som målsättning att utbilda huvudsakligen för den internationella akademiska arbetsmarknaden.

Strukturen på programmet med fokus på de obligatoriska teori- och metodkurserna säkerställer att de utexaminerade utbildas för en föränderlig arbetsmarknad. Likaså kan sägas att kursinnehållet förefaller ge doktoranderna förutsättningar att beakta förändringar på arbetsmarknaden och i samhället. Genom att forskarutbildningsprogrammet under de senaste åren dels fokuserat mer på kursdelen av programmet, dels på det femte studieåret med förberedelser för doktorandens inträde på arbetsmarknaden förefaller programmet både ha stärkt förutsättningarna för att möta nya arbetsmarknadsbehov, och även generellt stärkt arbetslivets perspektiv inom utbildningen.

Handledarnas, forskarnas och lärarnas starka internationella och nationella nätverk säkerställer även att trender och förändringar som är centrala ur ett arbetsmarknadsperspektiv identifieras i ett tidigt skede och att utvecklingsåtgärder vidtas så att doktorandernas anställningsbarhet höjs. Av självvärderingen framgår att de utexaminerade i stor utsträckning positionerar sig i enlighet med målsättningen för forskarutbildningsprogrammet.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljning av de utexaminerades position på arbetsmarknaden görs genom att lärosätet fortsätter följa deras karriärer. Bedömargruppen anser att med en ytterligare satsning på den alumnverksamhet som specifikt omfattar de utexaminerade från forskarutbildningsprogrammet i finansiell ekonomi skulle återkopplingen från arbetslivet kunna främjas så att programmet ytterligare kan utvecklas och stärka de utexaminerades anställningsbarhet.

Doktorandernas deltagande i undervisningen vid institutionen är i många avseenden en viktig arbetslivserfarenhet som förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv såväl inom som utanför den akademiska världen. Att kommunicera och förmedla kunskap är avgörande för en framgångsrik karriär och ett strukturerat arbete med att tillgodose och återkoppla kring dessa erfarenheter är därför av vikt. Det är inte helt klart i vilken utsträckning doktoranderna i finansiell ekonomi undervisar och vilket pedagogiskt stöd som erbjuds. De individuella studieplanerna

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

innehåller visserligen information om detta, men en mera systematisk uppföljning av denna dimension förefaller motiverad speciellt med hänsyn taget till att doktorandernas behov av pedagogisk utbildning och träning kan vara olika.

Doktorandernas erfarenhet av skrivandet av ansökningar om forskningsmedel och projektredovisning är värdefull för arbetslivet. Det är positivt att doktoranderna får kunskap om och tränas i detta. Extern- och stipendiefinansierad forskning kan utgöra en värdefull signal och föra med sig kontakt med samhället och arbetslivet utanför akademien.

Bedömargruppen vill som ett gott exempel lyfta fram det sätt på vilket handledarnas, forskarnas och lärarnas starka internationella och nationella nätverk säkerställer att trender och förändringar som är centrala ur ett arbetsmarknadsperspektiv, identifieras i ett tidigt skede och att utvecklingsåtgärder vidtas så att doktorandernas anställningsbarhet höjs.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att doktoranderna tar aktivt del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesserna.

Forskarutbildningsprogrammet möjliggör ett flertal formella och informella sätt på vilket doktoranderna aktivt kan ta del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesserna. Lärosätets Studiehandbok för forskarutbildningsprogrammets doktorander stadgar ingående om de rättigheter och skyldigheter som ankommer på doktoranderna. Ett flertal åtgärder som nyligen vidtagits kan ses som en indikation på att doktoranderna både har och utnyttjar möjligheterna att påverka utvecklingen av programmet och sitt eget lärande. Införandet av handledarkommittéer 2015 är ett exempel på detta.

Doktoranderna är representerade i lärosätets beslutsfattande organ och alla doktorander ingår ett doktorandavtal med forskarutbildningsprogrammet där doktorandens rättigheter och skyldigheter stadgas. Doktorandernas finansiering tryggas under de två första studieåren genom stipendier. Den resterande studietiden finansieras via forskningsprojekt och genom medverkan i institutionens undervisning. Doktoranderna förbinder sig att de eventuella arbetsuppgifter vid sidan om studierna som doktoranderna har inte utgör ett hinder för att slutföra studierna. Lärosätet tecknar en försäkring för alla registrerade doktorander.

Lärosätets Faculty and Program Board, där doktoranderna är representerade, utser ett doktorandombud, i vars uppgifter ingår bland annat att bistå doktorander i eventuella kommunikationsproblem mellan doktorand och handledare. Doktoranderna förefaller ha och utnyttja möjligheten att påverka utbildningen och den miljö som de arbetar i och doktoranderna beskriver miljön som öppen. Varje termin ordnas ett så kallat PhD town hall - möte mellan alla doktorander och programdirektören där studenterna ges möjlighet till återkoppling till programdirektören, prefekten och programkommittén. Doktoranderna medverkar även i de arbetsmiljöundersökningar som regelbundet görs.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Doktoranderna är representerade i alla beslutande organ, varje termin hålls ett Ph D town hall-möte, ett doktorandombud bistår den enskilde doktoranden i händelse av kommunikationsproblem mellan en doktorand och en handledare och doktoranderna deltar i regelbundna arbetsmiljöundersökningar. Tillsammans skapar detta goda förutsättningar för doktoranderna att påverka kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Ett exempel på en åtgärd som initierats av doktoranderna är införandet av handledarkommittéer.

Perspektiv**Jämställdhetsperspektiv**

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Av de 28 doktoranderna som är registrerade i forskarutbildningsprogrammet är 32 procent kvinnor. Bland professorerna är motsvarande andel 20 procent. Programmet arbetar aktivt under antagningsprocessen för att uppnå balans i könsfördelningen bland doktoranderna.

Främjandet av jämställdhet är en utmaning som flertalet internationella framstående forskarutbildningsprogram inom finansiell ekonomi har. Detta gäller även forskarutbildningsprogrammet vid Handelshögskolan i Stockholm. År 2014 lanserade Swedish House of Finance (SHoF) ett jämställdhetsprogram för att främja jämställdhet i det akademiska samfundet på området finansiell ekonomi. Jämställdhetsprogrammet lägger stor vikt vid betydelsen av förebilder inom forskarutbildningsprogrammet.

Handledarna och forskarna stimuleras genom olika åtgärder att beakta jämställdhetsperspektivet i uppbyggnaden av kurser i forskningsprocessen och i handledningen. Som en del av jämställdhetsprogrammet har workshops kring frågeställningarna "Normkritik" och "Gender" arrangerats årligen med start 2015. Dessa workshops är obligatoriska för handledarna och forskarna. Seminarier som riktar sig specifikt till doktoranderna planeras för år 2017.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet har en av rektor godkänd jämställdhetsplan som omfattar såväl de studerande som forskarna och lärarna. Av denna framgår att målet gällande diskriminering och trakasseri är nolltolerans. Jämställdhetsplanen inkluderar årliga åtgärdsprogram som strävar till att öka medvetenheten om denna dimension i utbildningen. Bedömargruppen lyfter fram vikten av att nationalekonomiska institutionen tar fram en konkret, mera långsiktig plan som tydligare integrerar jämställdhetsperspektivet i utbildningens utformning och genomförande.

Aspektområdet: Uppföljning, åtgärder och återkoppling**Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Forskarutbildningsprogrammet omfattas av lärosätets kvalitetssäkringssystem som utvecklats under en längre tid med utgångspunkt i bland annat de krav på kontinuerlig kvalitetssäkring som lärosätets

medverkan i internationella ackrediteringsprojekt ställer på utbildning, forskning och forskningsmiljö, samverkan och de utexaminerades anställningsbarhet. Uppföljningen av de olika aspektområdena är till övervägande del systematisk och återkoppling sker till relevanta intressenter. Samtidigt kan forskarutbildningsprogrammet också peka på hur uppföljningen omsatts i åtgärder.

Lärosätet har nyligen tagit initiativ till att vidareutveckla kvalitetsarbetet. För att försäkra sig om att alla kurser inom forskarutbildningsprogrammen evalueras på ett enhetligt sätt har lärosätet infört en centraliserad struktur på utvärderingen av doktorandkurserna. Kursansvariga ges dock möjlighet att komplettera dessa centraliserade utvärderingar med kursspecifik information.

Därutöver avser lärosätet att införa årliga utvärderingar av forskarutbildningsprogrammen med hjälp av enkäter som riktar sig till samtliga doktorander. Intervjuerna noterade att det är för tidigt att bedöma effekterna av detta för forskarutbildningsprogrammet i finansiell ekonomi.

Ett utvecklingsområde som bedömargruppen vill lyfta fram är betydelsen av en sammanfattande analys av den information som finns i de individuella studieplanerna i syfte att utvärdera hur de målsättningar som uppställs i Studiehandboken (den allmänna studieplanen) gällande doktorandernas progression kan uppnås.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.

Inom aspektområdet miljö, resurser och område konkurrerar forskarutbildningsprogrammet idag i termer av vetenskaplig kompetens och publikationsverksamhet, rekrytering av doktorander och miljö med internationellt ledande forskarutbildningsprogram i finansiell ekonomi och nationalekonomi. Forskningsmiljön bidrar till att ge goda förebilder för framgångsrika forskarkarriärer.

Lärosätets hantering av finansieringen av doktoranderna inte enbart under de första studieåren utan även i slutskedet kan ses som ett gott exempel. Forskarutbildningsprogrammet vid lärosätet avviker i detta avseende från övriga lärosäten i Sverige.

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms som tillfredsställande. Programmets struktur och genomförande håller genomgående internationellt hög kvalitet.

Forskarutbildningsprogrammets struktur, med ett brett obligatoriskt kursprogram omfattande såväl finansiell ekonomi som nationalekonomi och med uttalade krav på och processer för avhandlingsarbetet, säkerställer en hög kvalitet på programmet. Likaså bidrar programmets fokus på det femte studieårets job market paper och förberedelserna inför övergången till arbetslivet till den goda kvaliteten på utbildningen. Den omfattande seminarieverksamheten med gästande forskare inom ramen för SHoF liksom samarbetet inom ramen för SDPE skapar goda förutsättningar för doktoranderna att bilda nätverk och då inte endast med doktorander vid andra lärosäten, utan också med gästande forskare.

Arbetsmarknadsperspektivet bedöms som tillfredsställande. Forskarutbildningsprogrammets syftar till att i första hand utbilda för den internationella arbetsmarknaden inom akademien. En medveten satsning på dels de två första studieåren dels på slutskedet av studierna har ytterligare stärkt de utexaminerades förutsättningar att konkurrera på en internationell arbetsmarknad och ett föränderligt arbetsliv. Bedömargruppen noterar som ett gott exempel det sätt på vilket handledarnas, forskarnas

och lärarnas breda internationella nätverk bidrar till att nya behov från arbetsmarknaden kan identifieras och mötas snabbt.

Doktorandperspektivet bedöms som tillfredsställande. Doktoranderna är representerade i lärosätets alla beslutande organ och förefaller ha och utnyttja möjligheten att påverka utbildningen och den miljö som de jobbar i. Ett doktorandombud har utsetts med uppgifter att bland annat bistå doktoranderna i eventuella konfliktsituationer mellan doktorand och handledare.

Jämställdhetsperspektivet bedöms som tillfredsställande. Inom forskarutbildningsprogrammet finns en klar medvetenhet om de utmaningar gällande jämställdhet som speciellt forskarutbildningsprogram i finansiell ekonomi har. Ett jämställdhetsprogram som SHoF har lanserat verkställs medvetet genom olika åtgärder. Stor vikt läggs vid betydelsen av förebilder inom forskarutbildningsprogrammet.

Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms som tillfredsställande. Ett utvecklingsområde som bedömggruppen vill lyfta fram är betydelsen av en sammanfattande analys av den information som finns i de individuella studieplanerna i syfte att utvärdera hur de målsättningar som uppställs i Studiehandboken (den allmänna studieplanen) gällande doktorandernas progression kan uppnås.

Kungl. Tekniska högskolan

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr
Kungl. Tekniska högskolan	Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4007
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</p> <p>Både i självvärderingen och i den allmänna studieplanen är lärosätets definition av området bredare än vad som är fallet med andra motsvarande forskarutbildningsämnen. Lärosätet betonar i definitionen länken mellan nationalekonomi, matematik, industriell ekonomi och organisation. I praktiken ser utbildningen vid lärosätet dock ganska traditionell ut, enligt bedömargruppens uppfattning. Detta blir uppenbart när bedömarna ser över innehållet i utbildningen för de sex nuvarande och de sex tidigare doktoranderna. När det gäller lärosätets nära samarbeten med utbildningar inom naturvetenskap och teknik finns det enligt bedömargruppen en stor potential att utnyttja detta sammanhang. Sammanfattningsvis är avgränsningen av forskarutbildningsämnet något oklar.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</p> <p>För det begränsade antalet doktorander finns det ett rimligt antal handledare och lärare, och deras övergripande kompetens bedöms vara tillräcklig och stå i proportion till utbildningens innehåll och genomförande. Det finns enligt självvärderingen tre professorer och fyra docenter och en extern handledare. Inte alla handledare har heltidstjänster vid lärosätet och det anser bedömarna utgöra ett problem eftersom ett viktigt inslag i handledningen är att båda parter är närvarande i det dagliga arbetet. Det framkom dock inte vid intervjuerna att det fanns problem av denna art när det gäller aktuellt ämne. Åldersspridningen i handledargruppen är tillräcklig för att lärosätet inte ska vara sårbar för stundande pensionsavgångar.</p> <p>En annan fråga är hur många doktorander den enskilda handledaren har. Fördelningen är vanligen ett par doktorander per handledare, vilket är helt acceptabelt enligt bedömargruppen. Majoriteten av handledarna är nationalekonomer, som det framställs i självvärderingen. Genom att involvera personal från andra discipliner som huvudhandledare eller som biträdande handledare kan lärosätet främja utvecklingen av doktorander med intressen i mer tvärvetenskapliga ämnen, vilket enligt bedömarna skulle stå mer i samklang med lärosätets definition av forskarutbildningsämnet.</p> <p>Handledargruppen är aktiv i den samhällliga debatten och följer samhällsutvecklingen, något som bedöms påverka relevansen av utbildningen och forskningen som kommer doktoranderna till godo. Handledarna och övriga lärares kompetenser verkar enligt bedömarnas tolkning vara i linje med vid andra motsvarande utbildningar. Publikationerna fokuserar dock på relativt få tidskrifter; vilket bedömargruppen befarar kan utgöra både ett problem och en fördel för doktorandernas möjligheter</p>		

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

att publicera. En fördel om det finns upparbetade kanaler att publicera inom där tidskrifternas inriktning är känd; en nackdel om doktorandens arbeten är inom andra områden än de gängse.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematisk upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår att handledarnas vetenskapliga och pedagogiska kompetensutveckling säkerställs genom egen forskning och genom att det ställs krav från centralt håll på huvudhandledarnas pedagogiska meritering och utveckling. Det finns till exempel krav på en lägstnivå vad gäller handledarens pedagogiska kompetens. Uppföljning av kvaliteten på handledningen sker genom enskilda medarbetarsamtal på individnivå och på gruppnivå genom handledarkollegiet. Detta är inte tillräckligt enligt bedömarens uppfattning och identifierar som ett utvecklingsområde att se över detta.

Handledarbyte ska begäras av doktorand och handledare gemensamt vilket är en tveksam ordning anser bedömarna och enligt självvärderingen har doktoranden medarbetarsamtal/utvecklingssamtal med den egne huvudhandledaren. Detta gör att det är oklart hur väl missnöje med handledningen fångas upp. I praktiken verkar det skötas genom att biträdande handledare vid behov tar ett större ansvar, men det framgår inte tydligt att den ovillkorliga rätten till handledarbyte respekteras fullt ut.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.

Enligt vad lärosätet skriver fram i självvärderingen läser doktoranderna många av sina kurser vid andra lärosäten och ges därmed kontakter till andra forskningsmiljöer, främst i Stockholmsregionen. Det är tydligt att det även i övrigt finns goda möjligheter för doktorander att delta i nationella och internationella nätverk. Samverkan med det omgivande samhället beskrivs inte närmare i självvärderingen. Doktoranderna är dock till största delen vid externa arbetsplatser samt har biträdande handledare där och detta ger en viss samverkan med det omgivande samhället menar bedömarna.

Forskningen bedrivs på en rimlig och hög nivå enligt bedömarens grupp. Det finns god tillgång till intern handledningskapacitet som dessutom kompletteras med extern kapacitet både inom och utanför lärosätet. Nya doktorandtjänster utlyses numera i konkurrens, vilket inte alltid tycks ha varit fallet tidigare. Det finns en stor andel industridoktorander, där det är mer oklart hur rekryteringen sker, men alla industridoktorander bedöms följa forskarstudier med ungefär samma förutsättningar som de interna doktoranderna.

Forskarutbildningsmiljön följs inte systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet.

Av de doktorander som för närvarande är aktiva är endast ett fåtal finansierade av lärosätet, övriga finansieras av externa forskningsprojekt, som delvis ligger utanför lärosätet. Det innebär att lärosätets

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

möjlighet att interagera med doktoranderna är mindre och bedömarna anser det vara en svaghet för hela miljön i stort och för den systematiska uppföljningen att det inte finns en starkare förankring av forskarutbildningen i nationalekonomi på lärosätet.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Vad gäller forskarutbildningsämnet menar bedömargruppen att det finns en outnyttjad potential då det gäller att skapa en mer tvärvetenskaplig forskning och doktorandutbildning. Det finns god tillgång till intern handledningskapacitet som dessutom kompletteras med extern kapacitet både inom och utanför lärosätet. Det finns vidare enligt bedömnarnas uppfattning en välfungerande forskargrupp som är tillräckligt stor och har den kvalitet som krävs för att genomföra en forskarutbildning av god kvalitet. En svaghet som identifieras är att det inte finns fler interna doktorander. Uppföljning av handledningskompetens och handledningskvalitet görs på individnivå via medarbetarsamtal och på gruppnivå genom handledarkollegium, Detta är inte tillräckligt enligt bedömargruppens uppfattning och identifierar som ett utvecklingsområde att se över detta.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer inte genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både vad gäller forskarutbildningsämnet och vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.

Kurserna är enligt självvärderingen utformade för nationalekonomi och den vetenskapliga metoden. Av dagens sex doktorander följer fem upplägget med att läsa de obligatoriska kurserna i matematik, mikroekonomi, ekonometri och makroekonomi tillsammans med doktoranderna i nationalekonomi från Handelshögskolan i Stockholm och Stockholms universitet. Av den allmänna studieplanen framgår dock att de obligatoriska kurserna endast har en omfattning av 40 högskolepoäng, nämligen 7,5 högskolepoäng vardera i matematik, mikroekonomi, makroekonomi och ekonometri samt 10 högskolepoäng i vetenskapsfilosofi. Bedömargruppens utgångspunkt är praxis vid internationellt erkända forskarutbildningsprogram i nationalekonomi och anser att det ska finnas obligatoriska kurser i matematik, mikroekonomi, ekonometri och makroekonomi och att omfattningen bör summera till 60 högskolepoäng. Vid KTH är omfattningen av obligatoriska kurser endast hälften av detta (10 högskolepoäng är vetenskapsfilosofi), vilket är en brist.

Seminarier säkerställer möjligheten att diskutera förståelse och metod. Det ställs ökade krav successivt på självständighet i skrivandet av avhandlingen för att säkerställa progressionen i utbildningen. Alla som har disputerat tidigare har gjort det inom den angivna tiden, men samtidigt framgår det av underlagen att detta inte gäller för alla doktorander som befinner sig i systemet i nuläget. Så här är ett område som kan förbättras.

Systematisk uppföljning görs inte av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen.

Kvaliteten på kurserna säkerställs i stor utsträckning genom samarbete med andra lärosäten i regionen, vilka också är de som står för de flesta av kurserna. Det framkom att hittills har det inte skett någon formell och systematisk intern KTH-utvärdering av doktorandernas gemensamma kurser med Handelshögskolan i Stockholm och Stockholms universitet under det första utbildningsåret. Skälet är att KTH för närvarande inte är kursarrangör under detta basår. Från och med 2017 kommer dock dessa kurser att utvärderas och diskuteras med kursarrangörerna.

Bedömargruppen anser att här är lärosätet inte annorlunda än flera andra lärosäten inom ämnet. Det ska emellertid sägas att det inte är optimalt att lärosätets egen lärargrupp inte undervisar på kurserna. Deltagande här skulle ge en bättre uppfattning om den akademiska nivån och innehållet på kurserna och kan vara till nytta i handledningen av doktoranderna och i planeringen av hela utbildningen. Det framkom vid intervjuerna att medvetenhet om detta finns vid utbildningen och att ambitionen nu är att fler egna lärare ska medverka vid kurserna.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella och internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Det övergripande omdömet är positivt. Kommunikation med vetenskapssamhället beskrivs huvudsakligen som något som hanteras genom konferenspresentationer och liknande. Att stödja andras lärande beskrivs som något som görs gentemot exempelvis andra doktorandkollegor. Det finns möjlighet, men inget krav, att presentera forskningsresultat gentemot samhället i övrigt. Undervisningen som doktoranderna har ger möjlighet till träning i att stödja andras lärande, presentera muntligt och skriftligt, samt diskutera forskning och forskningsresultat. Progressionen i att bedriva forskning består i att doktoranden i takt med ökat lärande, kompetens och kunskap får en allt större roll i varje forskningsprojekt. Avhandlingsutkast behandlas dels på ett halvtidsseminarium, dels på ett slutseminarium; i det senare seminariet anlitas en extern s.k. diskutant. Ett krav är att alla uppsatser som godkänts ska hålla publicerbar standard. Det finns en viss diskrepans mellan beskrivningen i självvärderingen och vad som specificeras i den allmänna studieplanen. En egenförfattad uppsats är ett krav för licentiatexamen (som utnyttjas sparsamt) men skrivningen i självvärderingen antyder att en egenförfattad uppsats inte är ett krav för en doktorsexamen. Enligt den allmänna studieplanen krävs dock dels en egenförfattad uppsats, dels att doktoranden är ansvarig förste författare till minst en uppsats och dels att minst två uppsatser helst ska vara antagna för publicering vid disputationstillfället.

Om doktorandens forskning är relevant och väl utförd finns ofta intresse för att kommunicera den utanför den vetenskapliga miljön. KTH:s doktorander erbjuds regelbundet att presentera sin forskning i den populärvetenskapliga plattform som erbjuds av Institutet för entreprenörskap- och småföretagsforskning. Eftersom en betydande del av forskningen har finansierats av Vinnova via Cesis (Centre of Excellence for Science and Innovation Studies) erbjuds också doktoranderna relativt regelbundet att presentera forskningsresultat i denna miljö.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen.

Det finns ett flertal moment i forskarutbildningen, som den nu är utformad, som säkerställer att ansvariga lärare och handledare snabbt får signaler om det finns behov av kvalitetsutvecklande åtgärder inom detta område. Av självvärderingen framgår att lärosätet arbetar för att säkerställa att även andra delar av dessa mål nås, exempelvis att doktorander ska kunna genomföra vetenskapliga studier inom rimlig tid och att ökade krav på vetenskaplig självständighet i avhandlingsskrivandet under forskarutbildningens gång syftar till att säkerställa progression i utbildningen. Alla som disputerat sägs ha gjort det inom stipulerad tid, men samtidigt framgår av inlämnade individuella studieplaner att detta inte gäller alla doktorander som idag är inne i systemet.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranderna har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

En kurs i vetenskapsfilosofi och vetenskaplig metod är obligatorisk. Vetenskaplig redlighet övas framför allt genom skrivande av uppsatser. I självvärderingen betonas seniora forskarkollegors ansvar för att säkerställa att forskningsmiljön genomsyras av god vetenskaplig sed och att detta förmedlas till doktoranderna i det vardagliga arbetet. Vidare anförts att idag ställer de mest ansedda tidskrifter omfattande krav på dokumentation i form av både metoder, dataprogram och data för att de publicerade artiklarna ska kunna replikeras. Detta betyder enligt lärosätet att doktoranden måste lära sig rigorös vetenskaplig redlighet redan i början av sitt avhandlingsarbete. I princip ska varje artikel som doktoranden varit inblandad i kunna replikeras av var och en som är intresserad. Ökade krav på vetenskaplig självständighet i avhandlingsskrivandet under forskarutbildningens gång syftar till att säkerställa progression i utbildningen.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det finns inslag i forskarutbildningen för att säkerställa att ansvariga lärare och handledare kan få signaler om att det finns behov av att göra något för att säkerställa kvalitet. I det här fallet måste man dock komma ihåg att doktorandprogrammet är mycket begränsat sett till antalet doktorander. Uppföljningen sker inte systematiskt, utan genom kontakter som handledare har med deltagande parter i utbildningen och med tidigare doktorander. Bedömarna vill uppmana lärosätet att utveckla arbetet med uppföljningen av utbildningen.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

För måluppfyllelse av aspekten kunskap och förståelse är bedömargruppens utgångspunkt praxis vid internationellt erkända forskarutbildningsprogram i nationalekonomi och anser att det ska finnas obligatoriska kurser i matematik, mikroekonomi, ekonometri och makroekonomi och att omfattningen bör summera till 60 högskolepoäng. Vid KTH är omfattningen av obligatoriska kurser endast hälften av detta (10 högskolepoäng är vetenskapsfilosofi), vilket är en brist.

Det finns en rad vägar för lärare och handledare att få kontinuerlig feedback om hur olika delar av utbildningen fungerar och som säkerställer att kvalitetsförbättrande åtgärder skulle kunna sättas in om det blev nödvändigt. Ett mer systematiskt arbete med uppföljning av utbildningen efterfrågas av bedömarna. Bedömarna anser att det är viktigt att handledare vid institutionen också deltar som lärare i undervisningsaktiviteter på kursdelen.

Perspektiv

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv.

Utbildningen är användbar och en indikation är att nydisputerade erbjuds anställningar ganska omgående efter examen inom såväl akademien som utanför. En annan indikation är den höga andelen nyexaminerade med utländsk härkomst som relativt omgående erbjuds arbete. Denna grupp uppges i normala fall möta inträdessvårigheter på arbetsmarknaden. Att inga av de nydisputerade har anställts inom den egna institutionen beror dock på institutionens anställningspolicy som begränsar anställning av nyexaminerade på den egna institutionen till högst sex månader. Skälet är att öka mobilitet och få nydisputerade att bygga egna nätverk och pröva andra miljöer. Att erhålla tjänst hos institutionen är dock möjlig ett par år efter tjänstgöring hos annan arbetsgivare.

Doktoranderna förbereds för arbetslivet genom att ge möjlighet till undervisning inom ramen för institutionstjänstgöring som normalt utgör 20 procent av en heltidstjänst, även om det är oklart hur situationen ser ut för industridoktoranderna. De har å andra sidan redan anställningar utanför lärosätet och därmed attraktiva på den externa arbetsmarknaden till vilken de redan står närmare. Undervisningen ger möjlighet till träning i att stödja andras lärande, presentera muntligt och skriftligt, samt diskutera forskning och forskningsresultat.

Med tanke på att de flesta väljer en karriär inom akademien är det noterbart att doktoranderna inte erbjuds kurser i högskolepedagogik. Det är också noterbart att doktorander med utländsk bakgrund inte erbjuds kurser i svenska språket. Det skulle sannolikt underlätta anställningar på den svenska arbetsmarknaden ytterligare. Förberedelser av doktorander för en yrkeskarriär utanför akademien saknas dock. Det saknas också en mer formaliserad karriärplanering. Ett utvecklingsarbete på dessa områden vore eftersträvänsvärt.

Utbildningens utformning och genomförande följs inte systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet.

Information angående utbildningens kvalitet och relevans inhämtas genom de kontakter handledare och kvarvarande doktorander har med de disputerade. Lärosätets samverkansprogram används också i syfte att få kontakt med arbetsgivare till de disputerade. Handledare bedömer sedan löpande huruvida den kompetens som de disputerade besitter står i paritet med vad som samhället

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

efterfrågar. Problem i detta avseende tas upp på avdelningsmöten och lämpliga åtgärder vidtas. Erbjudande av ny lämplig doktorandkurs ges som exempel på en sådan åtgärd.

Vart fjärde år genomförs en doktorandenkät och ambitionen är att stärka alumnnätverk. På grund av att ämnet är litet bedöms resultatet ge begränsad användbar återkoppling varför ämnet valt att förlita sig på informella kontakter. Ett gott exempel är ett initiativ som lärosätet planerar ta senare i år (dvs. 2017) är att försöka åstadkomma ett strukturerat samarbete med de andra lärosätena i Stockholmsområde och en formaliserad struktur för att tillsammans inhämta information från alumner och potentiella arbetsgivare.

Uppföljningen saknar dock systematik och kontakterna med vare sig alumner eller berörda arbetsgivare är formaliserade, vilket också uppges i självvärderingen. Inte heller sker arbetet med att vidta lämpliga åtgärder med systematik. Det framgår inte heller hur en beredskap för att vidta lämpliga åtgärder är organiserad eller formaliserad. Institutionen är dock medveten om bristerna, och de föreslagna initiativen är ett steg i rätt riktning. Det bör dock enligt bedömarna vägas in att doktorandprogrammet vid lärosätet är mycket begränsat, så att kostnaden för ett systematiskt utvärderingssystem lätt kan överstiga vinsten. Ett informellt system för möten mellan alumner, arbetslivsföreträdare och handledare kan vara effektivare.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser.

Lärosätet anger att doktoranders medverkan består av tre delar; deltagandet i undervisning på masternivå, deltagande i regelbundna avdelningsmöten och stor frihet i att utforma egna studieplanen. Doktoranderna väljer själva representanter till styrelser och organ, så kallade programansvariga doktorander, enligt vad som förväntas. Ett av dessa är programmets handledarkollegium, vilket är det forum där de mest relevanta frågorna för doktoranderna diskuteras, till exempel handledning, kursutveckling och uppföljning av studieplaner. Inom det s.k. forskarutbildningsutskottet kan dessutom doktorandrepresentanterna både delta direkt, eller få information genom avdelningens programansvariga representant. De veckovisa avdelningsmötena har utöver detta angetts som en viktig faktor av doktoranderna för att ta upp frågor om utbildningen.

Doktoranderna kan fritt utforma sin utbildning, och uppger att de kan utforma och uppdatera både sin individuella studieplan och sin utbildning i helhet. Eftersom avdelningen är liten så läser dock doktoranderna i allmänhet sina kurser på andra lärosäten. Första forskningsartikeln skrivs i allmänhet tillsammans med handledaren, vilket är bra både för att hjälpa doktorander att utveckla sin forskning och att minska stressen för att skriva de första artiklarna. Dessutom nämns att huvudhandledaren har en uppgift att sätta undan extra tid för att hjälpa doktoranden vid behov, om det verkar som om doktoranderna kommer ha svårt att fullgöra sin utbildning i tid.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Allmänna synpunkter på utbildningen samlas in årligen, både formellt och informellt. Dock saknas en mer systematisk enkätundersökning som kan användas för att utveckla utbildningen. Arbeta pågård dock med att ta fram en sådan som kan användas i framtiden. Programansvariga doktorander har deltagit i utförandet av denna. Utvärdering av kurser görs regelbundet, men det är oklart om och hur insamling och utvärdering av kurser utanför lärosätet sker. Resultaten är tillgängliga för alla doktorander. Uppföljning görs även av alumner, men resultaten är ännu inte lika transparenta som kursutvärderingarna. Den fysiska arbetsmiljön verkar vara tillfredsställande, och även om det nämns i underlagen att doktorander har upplevt stressrelaterade besvär så verkar det som om institutionen har blivit varse problemet och arbetar med att åtgärda det. Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv**Jämställdhetsperspektiv**

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är delvis integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Det finns inslag av arbete med jämställdhet. Jämställdhetsfrågor behandlas i utbildningen av nya handledare där också mångfaldsperspektiv ingår och det betonas i självvärderingen vikten av en jämställd kultur i samarbetet inom forskargruppen. Det finns en variation i doktorandgruppen med avseende på kön. Lärosätet har en relativt jämn könsfördelning i doktorandgruppen men inte i handledargruppen. Könsfördelningen bland doktoranderna har förändrats över tid. Av doktorander rekryterade efter 2012 är två av sex män.

Systematisk uppföljning görs inte för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet.

Lärosätet genomför regelbundet undersökningar där synen på arbetsmiljö och likabehandling ingår. För hela institutionen som innefattar ett 50-tal doktorander finns resultat men resultaten särredovisas inte för gruppen doktorander i Nationalekonomi då den är för liten för att anses garantera anonymitet. Frågor om jämställdhet diskuteras vid de månatliga mötena inom handledarkollegiet. De flesta doktorander finansieras av externa projekt. Den betydande andelen externa doktorander som tillbringar sin tid på annan plats medför vissa problem med uppföljning av jämställdhetsaspekten. Vid intervjun framkom dock inget som antydde att problem kring detta perspektiv förekommer och att utbildningen avviker från andra likvärdiga utbildningar vad gäller jämställdhetsperspektivet. Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.

Aspektområdet: Uppföljning, åtgärder och återkoppling**Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Bedömarna anser det vara en svaghet för den systematiska uppföljningen att det inte finns en starkare förankring av forskarutbildningen i nationalekonomi på lärosätet. Detta gäller i synnerhet uppföljningen av forskarutbildningsmiljön, arbetslivsperspektivet och jämställdhetsperspektivet. På andra punkter finns dock processer på plats som säkerställer att ansvariga för forskarutbildningen kommer att få signaler om det finns behov av kvalitetsutvecklande åtgärder. Det relativt stora inslaget

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

av externa doktorander och att doktoranderna är få till antalet medför vissa problem med uppföljningar av utbildningar menar bedömargruppen, exempelvis kan inte anonymitet garanteras vid enkätundersökningar av arbetsmiljön. Vad gäller den psykosociala arbetsmiljön framkom enstaka oroande tecken, men samtidigt är det tydligt att lärosätet tar detta på allvar och avser att följa upp problemen.

Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.

Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms vara tillfredsställande. En styrka i utbildningen är att det finns en välfungerande forskargrupp som är tillräckligt stor och har den kvalitet som krävs för att genomföra en bra forskarutbildning. Bedömargruppen anser att det finns en outnyttjad potential för att skapa mer av en tvärvetenskaplig forskning och doktorandutbildning. På samma sätt finns det ett problem att så få doktorander har sin huvudsakliga arbetsplats vid lärosätet. Detta påverkar miljön negativt och minskar doktorandernas möjlighet att få vägledning för huvudhandledarna. Ett större antal interna doktorandtjänster skulle ta itu med problemet. På samma sätt kan det hjälpa till om forskningsprojekten förankrades i ökad utsträckning i lärosätets miljö.

Aspektområde utformning, genomförande och resultat bedöms inte vara tillfredsställande. För måluppfyllelse av aspekten kunskap och förståelse är bedömargruppens utgångspunkt praxis vid internationellt erkända forskarutbildningsprogram i nationalekonomi och anser att det ska finnas obligatoriska kurser i matematik, mikroekonomi, ekonometri och makroekonomi och att omfattningen bör summera till 60 högskolepoäng. Vid KTH är omfattningen av obligatoriska kurser endast hälften av detta (10 högskolepoäng är vetenskapsfilosofi), vilket är en brist.

Det finns en rad vägar för lärare och handledare att få kontinuerlig feedback om hur olika delar av utbildningen fungerar och som säkerställer att kvalitetsförbättrande åtgärder skulle kunna sättas in om det blev nödvändigt. Som ett gott exempel vill bedömargruppen framhäva att doktoranderna har möjligheter att presentera sin forskning utanför den akademiska miljön.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande. Ett utvecklingsområde är att erbjuda doktoranderna kurser i högskolepedagogik. Inga systematiska uppföljningar görs.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande. Speciellt med tanke på att avdelningen är liten så vill bedömarna lyfta fram att lärosätet har en välfungerande utbildning utifrån ett doktorandperspektiv, där doktorander både integreras socialt och i relevanta utvärderande och rådgivande organ. Institutionen verkar för att doktoranderna ska ha en bra psykosocial arbetsmiljö, och doktoranderna känner sig väl integrerade i avdelningen. Det framstår även som om doktorander bistås med vad de behöver i form av kontor och övrig infrastruktur.

Jämställdhetsperspektiv bedöms vara tillfredsställande. Jämställdhetsfrågor behandlas i utbildningen av nya handledare där också mångfaldsperspektiv ingår. Systematisk uppföljning görs inte för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet.

Aspektområde uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms vara på gränsen till tillfredsställande och här ser bedömarna behov av utvecklingsinsatser. Detta gäller i synnerhet uppföljningen av forskarutbildningsmiljön, arbetslivsperspektivet och jämställdhetsperspektivet. På några andra

punkter finns dock processer på plats som säkerställer att ansvariga för forskarutbildningen kommer att få signaler om det finns behov av kvalitetsutvecklande åtgärder. Vad gäller den psykosociala arbetsmiljön finns enstaka oroande tecken, men samtidigt är det tydligt att man inom utbildningen tar detta på allvar och avser att följa upp problemen.

Linköpings universitet

Lärosäte Linköpings universitet	Forskarutbildningsämne Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	ID-nr A-2016-10-4008
<p>Aspektrråde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</p> <p>Enligt den allmänna studieplanen från lärosätet beskrivs forskarutbildningsämnet på följande sätt: "Forskarutbildningen i Nationalekonomi syftar till att doktoranden skall förvärva fördjupade kunskaper i ekonomisk teori och metod, kritisk medvetenhet, färdighet i forskningsmetodik samt självständig forskningserfarenhet. Efter avslutad utbildning skall doktoranden vara väl förberedd för fortsatt vetenskaplig verksamhet, samt visa förmåga att presentera och sprida sina forskningsresultat inom och utanför akademien.". I självvärderingen anges vidare att forskarutbildningen är inom både traditionella och mindre traditionella områden, där de senare främst avser tillämpad mikroekonomi inom beteende- och experimentell ekonomi, exempelvis neuroekonomi, med tillgång till data och laboratorium. Bedömargruppen menar att lärosätet kan överväga en striktare avgränsning av ämnet med tanke på att huvuddelen av forskningen rör tillämpad mikroekonomi och handledarkompetensen främst finns inom detta delområde av nationalekonomi. Sex av sju doktorander var dessutom verksamma inom detta delområde enligt lärosätets redovisning för 2016.</p>		
<p>Aspektrråde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</p> <p>Enligt den allmänna studieplanen ska varje doktorand ha minst två handledare och huvudhandledaren ska ha minst docentkompetens. För närvarande finns enligt självvärderingen nio aktiva huvud- och bihandledare inom nationalekonomi. Av dessa är fem professorer (varav en biträdande professor) och två är docenter. Två av professorerna är dock gästprofessorer med tidsbegränsad anställning till utgången av år 2017 respektive 2018 och har endast 10-20 procent tjänstgöring och kan därför inte bidra i särdeles stor omfattning i forskarutbildningen. En professor är dessutom inte nationalekonom och torde därför inte kunna vara huvudhandledare. Kompetensen inom handledargruppen är god anser bedömargruppen, men tämligen koncentrerad till tillämpad mikroekonomi. Sex av totalt sju doktorander forskade inom detta område 2016 enligt självvärderingen. Det finns således, menar bedömarna, en god matchning mellan doktorandernas forskningsintresse och handledarnas kompetens. Kompetensen inom mikroekonomi tycks vara fullt tillräcklig för både handledning och kurser. Samtidigt är inte forskarutbildningsämnet i nuläget avgränsat till tillämpad mikroekonomi, varför det inte helt blir klart hur man löser handledningen till doktorander vars forskningsintresse ligger utanför detta område. Handledare och övriga forskare i miljön förväntas följa utvecklingen i samhället och det finns nätverk med bland annat myndigheter för fördjupad förståelse av specifika problem.</p> <p>Fem doktorander redovisas vara aktiva under 2016. Kapaciteten, mätt som antal disputerade med docentkompetens i förhållande till antalet doktorander, måste därför anses vara god. Dock framgick</p>		

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

av underlagen att en handledare har huvudansvar för fyra av de fem aktiva doktoranderna. Under 2012-2016 var det fyra handledarbyten, varav två orsakades av doktorandernas ändrade forskningsriktning och två på grund av handledares flytt till annan ort. Handledarbyten bedöms ha skett på ett problematiskt sätt.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Vad gäller fortbildning och kvalitet bland handledare, garanteras att samtliga lärare kan ägna 25 procent av sin arbetstid för forskning och kompetensutveckling. Lärosätet beskriver utförligt att man har höga ambitioner att få lärare att meritera sig till docenter genom tid för kompetensutveckling och forskning. Vidare arbetar man med en "docentakademi" där professorer och avdelningschef vägleder blivande docenter genom att bland annat låta dem bli delaktiga i forskarutbildningen. Beskrivning om hur de som redan är handledare följs upp och utvärderas är mindre utförlig. Det finns obligatoriska kurser för huvudhandledare och man har rekryterat två gästprofessorer som ger stöd åt de lokala handledarna. Utöver detta finns en doktorandundersökning vart annat år där det ges återkoppling på handledningen och på doktorandkurserna finns återkommande kursutvärderingar. Dessutom har lärosätet terminsvis ett handledarkollegium.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: Forskningen vid lärosätet har inte en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.

Forskarutbildningsmiljön utgörs främst av avdelningen för nationalekonomi vid lärosätet, men också av de samarbeten och nätverk som avdelningens enskilda forskare har tillgång till. I självvärderingen nämns en mängd samarbeten med myndigheter i samhället såsom Diskrimineringsombudsmannen, Röda korset, Arbetsmarknadsdepartementet, Trafikverket och Arbetsförmedlingen. Det finns vidare en stor mängd internationella kontakter som torde berika forskarutbildningsnivån. Det finns även samarbeten med företrädare för andra ämnesområden, vilket ger forskningen en tvärvetenskaplig prägel. Miljön deltar vidare i SWEGPEC (Swedish Graduate Programme in Economics) som är ett forskarutbildningssamarbete mellan små svenska nationalekonomiska avdelningar/institutioner inom vilket man erbjuder kurser. Detta bedöms vara en god idé och ett sätt att minska de ekonomiska problem som sammanhänger med att erbjuda doktorandkurser på tillräcklig nivå i små miljöer.

Publiceringsfrekvensen bland de aktiva handledarna uppgår till 1.76 publikationer per år, i referegranskade tidskrifter. Det är svårt att bedöma huruvida detta är tillräckligt eller inte eftersom det också beror på kvaliteten på tidskrifterna. Bedömargruppen noterar i samband med detta att endast ett fåtal artiklar är publicerade i tidskrifter som återfinns i topp 100 på listan AIS (Article Influence Score), och någon enstaka artikel är publicerade i tidskrifter bland topp 50. Inriktningen på tidskrifter varierar med cirka en fjärdedel av publikationerna i tidskrifter som inte klassificeras inom nationalekonomi.

I självvärderingen slås det fast att "LiUNek (Avdelningen Nationalekonomi vid Linköpings universitet) är en relativt liten avdelning". Med denna förutsättning blir det enligt bedömarna en utmaning att erbjuda en god forskarutbildningsmiljö. Vad gäller miljöns storlek är antalet doktorander i miljön relativt lågt. Under höstterminen 2016 fanns fyra aktiva doktorander. En ytterligare doktorand anges vara aktiv men har disputerat 2016. Lärosätet utlyser enstaka tjänster vartannat eller vart tredje år. Vid intervjun förtydligades det att planen är att anta två doktorander vartannat år. Lärosätet ser det som en utmaning att få en tillräckligt stor doktorandgrupp, vilket bedömarna instämmer i.

Vad gäller forskningens kvalitet så får denna anses vara god givet huvud- och bihandledarnas publikationslistor för de senaste fem åren. Ett antal publikationer ligger på en mycket hög internationell nivå. Samtidigt blir det ganska tydligt att de som har de mest imponerande publiceringarna inte är heltidsanknutna till avdelningen. Tas dessa bort blir handledarnas produktion kvalitetsmässigt väsentligt tunnare. Det finns vidare en viss bredd i forskningen med bidrag inom finans, experimentell ekonomi, hälsoekonomi med mera men samtliga nationalekonomins delområde bedöms inte kunna täckas in av en så begränsad grupp handledare. En del av de forskare som är doktorander eller nyligen har disputerat vid avdelningen har också publicerat sig väl, inte sällan med seniora forskare vid institutionen, vilket är ett gott tecken på att doktoranderna tillåts medverka i forskningsprojekt på hög nivå. Bedömningen blir att forskningen vid avdelningen håller mycket god kvalitet men att denna bedömning till ganska stor del baseras på gästprofessorernas produktion. Räknas dessa bort finns knappt någon publikation i tidskrifter som anses vara i topp i något fält.

Vidare är doktorandernas publikationsfrekvens synnerligen ojämn. Två doktorander har publicerat fler än tio artiklar i referegranskade tidskrifter under sin studietid, medan övriga doktorander har någon enstaka publikation. Vid intervjun framkom dock att den omfattande publiceringen som vissa doktorander stod för berodde på tillfälliga omständigheter.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts delvis i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Mekanismer för kontroll och uppföljning av kompetensutveckling utgörs av regelbundna medarbetarsamtal, bibliometriska analyser av publikationer, doktorandundersökningar och utvärderingar av nätverket SWEGPEC. Vid avdelningen finns vidare regelbundna formella och informella seminarier. Doktoranderna förväntas ge ett formellt seminarium per manuskript, med deltagande av extern opponent och dessutom ett slutseminarium 6-9 månader före disputationen. I den informella serien presenteras idéer och manuskriptutkast. Det framgår också av individuella studieplaner att doktoranderna deltar vid internationella konferenser och workshops.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Bedömargruppen menar att lärosätet skulle kunna överväga en striktare avgränsning av ämnet med tanke på att huvuddelen av forskningen rör tillämpad mikroekonomi och handledarkompetensen främst finns inom detta delområde. Kapacitet på handledare i förhållande till antalet doktorander är god och det krävs att huvudhandledaren har docentkompetens och pedagogisk utbildning. Lärosätet

ser det som en utmaning att få en tillräckligt stor doktorandgrupp, vilket bedömarna instämmer i. Den genomsnittliga publiceringsfrekvensen är god med knappt två publicerade artiklar per år av handledare med huvuddelen av sin anställning vid avdelningen. Det finns vidare en viss bredd i forskningen med bidrag inom finans, experimentell ekonomi, hälsoekonomi med mera, men bedömarna vill poängtera att samtliga nationalekonomins delområden inte kan täckas in av en så begränsad grupp handledare. Forskningen vid avdelningen håller mycket god kvalitet men denna bedömning baseras till ganska stor del på gästprofessorernas produktion. Karriärplanering i form av en docentakademi för att stimulera och hjälpa yngre disputerade forskare till docentkompetens är gynnsamt för kompetensförsörjningen. Som gott exempel vill bedömargruppen lyfta samarbetena med bland annat andra myndigheter.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: Undervisningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både vad gäller forskarutbildningsämnet och vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.

Fullföljandet av examensmålen avseende kunskap och förståelse sker enligt lärosätet genom upplägget av programmet som sådant, tillhandahållandet av kurser och seminarieverksamheten. Kurserna, som omfattar 120 högskolepoäng, utgör en betydande del av programmet. Seminarier och konferenser bidrar också till ett brett kunnande och förståelse för ämnet. Rörande kursdelen av forskarutbildningen följer lärosätet gängse upplägg med obligatoriska kurser inom mikro-, makroekonomi, och ekonometri, valbara kurser, och avhandling. De obligatoriska kurserna omfattar enligt den allmänna studieplanen 45 högskolepoäng, men universitetet betonar att det i praktiken är ett kurspaket om 60 högskolepoäng som omfattar även 15 högskolepoäng matematik. Bedömargruppen rekommenderar universitetet att ändra den allmänna studieplanen så att praktik och formalia stämmer överens. Det sammanlagda kurskravet på 120 högskolepoäng är dock relativt högt. En nackdel är att det blir mindre tid över för att skriva artiklar. Lärosätet har emellertid i genomsnitt den lägsta nettostudietiden, 3.4 år, av samtliga lärosäten under perioden 2011-2016. Eftersom man endast haft tre disputationer under denna period får denna genomsnittstid dock tas med en viss reservation.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljning sker bland annat via handledarkollegiet som regelbundet granskar progressionen för varje doktorand. Progression under utbildningen syftar till ökad självständighet, där doktorandperioden delas in i tre faser; i) baskurser (år 1), ii) valda kurser och handledarstyrd forskning (år 2-3) och iii) självständig fas (år 4-5). Uppföljningen av progression sker via den individuella studieplanen. Därutöver sker uppföljning och återkoppling genom medarbetarsamtal, på avdelningsmöten och i handledarkollegiet. Kurserna som ges inom ramen för SWEGPEC utvärderas årligen genom dess styrgrupp. Det ges ett konkret exempel på vidtagna åtgärder. Tidigare läste forskarstuderande vid avdelningen samtliga baskurser vid andra lärosäten. Uppföljningar visade dock en frustration, både bland forskarstuderande och handledare, över att de forskarstuderande slussades iväg till annat lärosäte redan vid utbildningens början. Lärosätet framhåller att situationen har åtgärdats genom att den egna miljön idag erbjuder första halvan av baskurspaketet, vilket innebär att nyantagna

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

forskarstuderande först integreras i den lokala miljön. Det är dock inte klart om detta förbättrat doktorandernas måluppfyllelse avseende kunskap och förståelse.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Måluppfyllelse när det gäller förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar säkerställs enligt lärosätet genom kursutbudet, seminarieverksamheten och publiceringen i refereegranskade tidskrifter. Bedömargruppen instämmer i att doktoranderna når målen genom att de måste passera en mängd kontrollstationer innan de får sin examen och att doktoranderna deltar i följande aktiviteter. Vid deltagandet i seminarieverksamhet lär sig doktoranderna att presentera sina egna arbeten och att kritiskt granska andras arbeten. Vid slutseminariet granskar externa forskare avhandlingen. Doktoranderna undervisar dessutom, vilket ger dem pedagogisk erfarenhet som förbättrar deras förmåga i forskningskommunikation. Publicering av artiklar i refereegranskade tidskrifter förkovrar skrivandet och undervisning utvecklar generell framställning av ämnet. Deltagande i externfinansierade projekt ger erfarenhet av diskussioner med intressenter utanför akademien.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Återkoppling sker genom medarbetarsamtal, på avdelningsmöten och i handledarkollegiet. Ett exempel på uppföljning och återkoppling som framkom är en pågående diskussion om att ändra den allmänna studieplanen med avseende på kraven på kurser, vilket innebär att kurskraven reduceras från nuvarande 120 högskolepoäng till 90 högskolepoäng, för att ge doktoranderna mer utrymme för avhandlingsarbetet.

Doktorandernas färdighet framkommer tydligast av att de lyckas publicera egenförfattade artiklar. I publikationslistan fann bedömarna dock få exempel på sådana artiklar. Å andra sidan finns vid avdelningen en tradition av samarbete kring författandet. Denna produktion uppvisar dock författarkollektivets förmåga och ingår det där seniora forskare, vilket ofta är fallet, är det svårt att bedöma doktorandernas individuella bidrag och färdigheter.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Lärosätet menar sig säkerställa den intellektuella självständigheten hos doktoranderna genom att doktoranderna i sina avhandlingar ska ha minst en artikel där de är huvudförfattare (så kallad "lead author"). Även seminarieverksamheten antas uppmuntra till självständighet. Samtidigt framgår det enligt bedömarna att avdelningen ser samarbete (och samförfattande) som något som uppmuntras. Etik och forskningsmässig redlighet behandlas regelmässigt på kursprogrammet. Doktorander deltar vidare när ansökningar till etikprövning utformas. När det gäller insikter i vetenskapens begränsningar och roll i samhället kan de erhållas genom exempelvis kurser i vetenskapsteori samt idéhistoria. Sådana kurser tycks dock inte ingå. Däremot nämns en bokklubb med ett innehåll som ger doktoranderna möjlighet att diskutera frågor av denna art med seniora forskare.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Individuell studieplan, seminarier, konferenser och handledning anges som instrument för uppföljning. Slutseminarium och extern granskning vid disputation ska också kontrollera och säkerställa redlighet och självständighet. Därutöver sker återkoppling via medarbetarsamtal och möten inom avdelningen och handledarkollegiet. I självvärderingen anges ett exempel på uppföljning som gäller kursprogrammet och där det diskuteras om det ska införas krav på kurser om redlighet i forskningen och vetenskapens möjligheter i samhället.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Bedömarna konstaterar att första årets kurser ger doktoranderna bredd och metodkunskap för avhandlingsarbetet och de valbara kurserna ger fördjupning inom respektive specialisering. Både baskurser och fördjupningskurser innehåller material om etik och förhållningssätt, till exempel hur data inhämtas och tolkas samt betydelsen av replikerbarhet. Lärosätet erbjuder också kurser i forskningsetik.

Seminarier och konferenser bidrar också till utveckling avseende aspekterna, till exempel gynnas ett brett kunnande och metodkunskap genom doktorandernas muntliga presentationer och diskussionen av forskningsresultat. Publicering av artiklar i refereegranskade tidskrifter förkovrar skrivandet och den egna undervisningen utvecklar generell framställning av ämnet. Deltagande i externfinansierade projekt ger erfarenhet av diskussioner med intressenter utanför akademien. Ökad självständighet åstadkoms enligt lärosätet genom den tydliga progressionen i forskarutbildningen, där utbildningen avslutas med ett helt självständigt manuskript. Tveksamhet uppstår dock här enligt bedömarna då detta inte synes genomföras i praktiken då få doktorander har artiklar publicerade i internationella tidskrifter där de är ensam- eller förste författare.

Handledarkollegiet följer regelbundet upp progressionen för varje doktorand. Därutöver sker uppföljning och återkoppling genom medarbetarsamtal, avdelningsmöten och handledarkollegiet. Ett

exempel på uppföljning och återkoppling är en pågående diskussion om att ändra den allmänna studieplanen med avseende på kraven på kurser. Kurskravet ska reduceras från nuvarande 120 högskolepoäng till 90 högskolepoäng för att ge mer utrymme för avhandlingsarbetet. Ett annat exempel är en pågående diskussion om att införa krav på kurser om redlighet i forskningen och vetenskapens möjligheter i samhället.

Perspektiv

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen är användbar och förbereder doktoranden för ett föränderligt arbetsliv.

I självvärderingen påtalas vikten av att det finns en kritisk massa i forskarutbildningsmiljön, det vill säga att forskarstuderandegruppen är av tillräcklig storlek. I nuläget är doktoranderna en liten grupp vilket bedömargruppen anser är en svaghet i sammanhanget.

Handledarerfarenhet är enligt bedömargruppen en mycket viktig aspekt även för arbetslivet då disputerade ofta kommer ifråga för tjänster med handledning-, personal-, eller undervisningsansvar. Inom den akademiska banan är handledning en avgörande erfarenhet. Här finns en potentiell utveckling för att säkerställa att alla forskarstuderande och disputerade får erfarenhet av handledning på lägre nivåer.

Bedömargruppen anser att möjligheterna till undervisning och tillgång till pedagogisk utbildning är en styrka utifrån ett arbetslivsperspektiv liksom för doktorandernas karriärmöjligheter och anställningsbarhet. Bedömargruppen ser det därför som en styrka att doktoranderna ges möjlighet till undervisning och institutionstjänstgöring liksom att de har möjlighet att genomgå pedagogisk utbildning.

Bedömargruppen är positiv till att samverka och samarbeta med aktörer utanför akademien uppmuntras, till exempel genom forskningsprojekt. Extern- och stipendiefinansierad forskning kan utgöra en värdefull signal och kontakt med samhället och arbetslivet utanför akademien. Även möjligheterna för doktoranderna att delta i konferenser och kurser utanför det egna lärosätet, exempelvis genom SWEGPEC, är en styrka utifrån arbetslivsperspektivet.

Hos myndigheter, organisationer och större företag finns ett växande behov av kvalificerad arbetskraft. Därtill har det inom vissa områden funnits en uttalad vilja att stärka kompetensen med disputerade tjänstemän. En arbetslivskoppling till detta behov tycks endast finnas informellt och det kan finnas en utvecklingspotential för lärosätet att föra en dialog med myndigheter och organisationer kring kompetensförsörjning och arbetsmarknad för forskarstuderande. Valfungerande kontakter mellan forskningsmiljöer och näringsliv är avgörande för nyttiggörande av forskning.

Utbildningens utformning och genomförande följs inte systematiskt för att säkerställa att den är användbar och förbereder inte för arbetslivet.

Alumners synpunkter tas in efter disputation genom samtal med ämnesföreträdande professor. För att bedöma hur väl lärosätet förbereder sina doktorander för arbetslivet är konkret information om var tidigare doktorander arbetar viktigt, liksom kontakt och erfarenhetsutbyte med alumner. Kunskap om var de tre personer som har disputerat från forskarutbildningsprogrammet arbetar finns, men är till

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

synes av informell karaktär. Ett utvecklingsområde är därför att efterhand som fler disputerar att förtydliga och strukturera arbetet med alumner och att ge återkoppling till näringslivsaktörer utanför akademien. Lärosätet får därmed också större möjligheter att utvärdera doktorandernas anställningsbarhet efter disputation.

Enligt bedömargruppen stärks arbetslivsanknytningen och doktorandernas yrkesplanering genom att en kurs erbjuds i karriärplanering där ambitionen är att varje deltagare skriver en forskningsansökan. Ett ytterligare utvecklingsområde rör det systematiska kvalitetsarbetet inom SWEGPEC liksom återkopplingen inom detta nätverk.

Perspektiv**Doktoranders perspektiv**

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser.

Doktoranderna är representerade i flera beslutsfattande organ, och deras synpunkter tas tillvara vid handledning, medarbetarsamtal, regelbundna möten på avdelningen och i doktorandundersökningar. Det förekommer också uppföljning av den psykosociala miljön för samtliga doktorander vid lärosätet genom företagshälsovården, och denna ger möjlighet till reflektioner kring svårigheter som dyker upp under utbildningen.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Utbildningen följs systematiskt upp genom de olika kommunikationskanaler som utbildningen tillhandahåller, så som regelbundna medarbetarsamtal, doktorandrepresentation och avdelningsmöten. Resultat från LiU:s doktorandundersökning och samlade synpunkter från forskarstuderande sammanställs och redovisas under den årliga avdelningskonferensen. Återkoppling till relevanta intressenter sker bland annat genom handledningsmöten, doktorandundersökningen, månatliga avdelningsmöten och den årliga avdelningskonferensen. Genom dessa har doktoranderna, både som individer och grupp, möjlighet att påverka kvalitetssäkringen och vidareutvecklingen av utbildningen

Perspektiv**Jämställdhetsperspektiv**

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Integration av jämställdhet i utbildningen sker genom tillhandahållande av kurser om jämställdhet (economics of inequality, economics of discrimination) och forskningen inom området på avdelningen. Dessutom deltar doktorander som lärare i kursen Diversity and Discrimination på grund- och masternivå. Vid institutionen finns det två ombud för jämställdhet. Vidare strävar man efter jämn könsfördelning vid tillsättningen av granskare vid disputationer.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Samtliga professorer och gästprofessorer är män och det finns bara en kvinna i förteckningen av handledarresurser. Samtidigt är det fler kvinnliga än manliga doktorander. Detta är inget speciellt problem för avdelningen utan ett allmänt problem inom nationalekonomiämnet i Sverige. Det finns en medvetenhet om denna snedfördelning och lärosätet prioriterar därför kvinnliga sökande vid utlysning av tjänster där kompetensen i övrigt är likvärdig.

Aspektområdet: Uppföljning, åtgärder och återkoppling**Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms vara tillfredsställande med en tydlig delegationsordning mellan lärosätet, Filosofiska fakulteten, institutionen och avdelningen för nationalekonomi. På lärosätetsnivå genomförs en enkätundersökning bland alla doktorander vartannat år och det finns ett forum för diskussion om forskarutbildningen. Fakulteten har en forskarutbildningsnämnd och följer upp individuella studieplaner årligen. På institutionen finns det en studierektor för forskarutbildningen och ett råd för forskning och forskarutbildning som granskar och följer upp bland annat individuella studieplaner och har regelbundna möten. Större delen av genomförande och uppföljning sker på avdelningen genom upprättande och uppföljning av individuella studieplaner, medarbetarsamtal, handledning, och regelbundna möten inom handledarkollegiet som består av handledarna och en doktorandrepresentant vilka har möten tre gånger per termin. Ett utvecklingsområde är att förtydliga och strukturera arbetet med alumner och att ge återkoppling till näringslivsaktörer utanför akademien.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.

Aspektområdet Miljö, resurser och område uppvisar bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Forskarutbildningsmiljöns storlek sett till antalet doktorander framgent och omfattningen på forskningen är dock bekymmersam och bedöms inte vara tillfredsställande. Bedömargruppen menar vidare att lärosätet skulle kunna överväga en striktare avgränsning av ämnet med tanke på att huvuddelen av forskningen rör tillämpad mikroekonomi och handledarkompetensen främst finns inom detta delområde. Handedarresursen i förhållande till antalet doktorander är ändå i nuläget god och det krävs att huvudhandledaren har docentkompetens och pedagogisk utbildning. Den genomsnittliga publiceringsfrekvensen är god med knappt två publicerade artiklar per år av handledare med huvuddelen av sin anställning vid avdelningen. Det finns vidare en viss bredd i forskningen med bidrag inom finans, experimentell ekonomi och hälsoekonomi, men bedömarna vill poängtera att samtliga nationalekonomins delområden inte kan täckas in av en så begränsad grupp handledare. Karriärplanering i form av en docentakademi för att stimulera och hjälpa yngre disputerade forskare till docentkompetens är gynnsamt för kompetensförsörjningen.

Aspektområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms vara tillfredsställande. Enligt bedömargruppen säkerställs att doktoranderna når målen genom att doktoranderna måste passera

en mängd kontrollstationer innan de får sin examen. Rörande kursdelen av forskarutbildningen följer lärosätet gängse upplägg med obligatoriska kurser inom mikro-, makroekonomi, och ekonometri, och valbara kurser. Deltagande i externfinansierade projekt ger erfarenhet av diskussioner med intressenter utanför akademien. Bedömarna är dock tveksamma till lärosätets påstående att utbildningen avslutas med ett helt självständigt manuskript. Detta synes inte genomföras i praktiken då få doktorander har artiklar publicerade i internationella tidskrifter där de står som ensamma författare eller som förste författare.

Arbetslivets perspektiv tillvaratas genom ett antal olika aktiviteter för doktoranderna såsom muntlig och skriftlig framställning av artiklar, undervisning och deltagande vid konferenser och i nätverk. En kurs i pedagogik är ett krav för att bli godkänd. Samtliga doktorander vid fakulteten går en kurs i karriärplanering, och både huvudhandledare och avdelningschef har karriärplanering med doktoranden i slutet av utbildningen. Man stödjer nydisputerade i ansökningsförfarandet för finansiering. Systematisk uppföljning av utbildningens användbarhet på arbetsmarknaden och av vad som händer med doktoranderna efter utbildningen saknas dock.

Doktorandernas perspektiv på forskarutbildningen tillgodoses genom representation i flera beslutsfattande organ, och deras synpunkter tas tillvara vid handledning, medarbetarsamtal, regelbundna möten på avdelningen och lärosätets doktorandundersökning.

Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningen och aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms vara tillfredsställande med en tydlig delegationsordning.

Datum
2018-05-02

 Reg.nr
411-00391-16

Linnéuniversitetet

Lärosäte Linnéuniversitetet	Forskarutbildningsämne Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	ID-nr A-2016-10-4009
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</p> <p>Ingen explicit definition av forskarutbildningsämnet görs i självvärderingen men i den allmänna studieplanen anger lärosätet följande: "Inom ämnet nationalekonomi studeras hur samhället använder sina knappa resurser och vilka effekter ekonomisk politik har. Med utgångspunkt i mikro- och makroekonomisk teori och med hjälp av statistiska metoder analyseras individers beteenden och samband mellan ekonomiska variabler. Vid Linnéuniversitetet bedrivs forskarutbildningen i nationalekonomi med inriktning mot arbetsmarknadsekonomi och därtill närliggande områden.".</p> <p>Lärosätet presenterar här, enligt bedömargruppens uppfattning, standarddefinitionen av nationalekonomiämnet samt noterar att ämnet vid lärosätet har en särskild inriktning. Avgränsningen stämmer med den forskningsinriktning som nationalekonomiämnet har vid lärosätet, vilken framgår av publikationslistorna. Det bedöms därmed av bedömargruppen finnas förutsättningar vid lärosätet vad gäller en vetenskaplig grund som svarar mot avgränsningen. Det framgår också av självvärderingen att lärosätet är tydligt med den egna profileringen vid rekryteringen av doktorander. Vid antagningen prioriteras också sökanden vars forskningsintressen ligger i linje med profileringen.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</p> <p>Forskarutbildningen i nationalekonomi ligger vid lärosätets Ekonomihögskola. Fokus är på arbetsmarknadsforskning och en styrka är att lärosätet har en bra forskarutbildningsmiljö för detta. Miljön är dock liten och kompetensen riskerar därmed bli starkt knuten till enskilda forskare. Inom ämnet finns totalt tolv disputerade, varav tre är professorer. En professor är inte aktiv som handledare, en annan professor är sedan 2016-01-01 vid Institutet för social forskning (SOFI), Stockholms universitet och biträdande handledare åt en doktorand, samt har 20 procent tjänstgöring vid Linnéuniversitetet. Således är endast en professor i nuläget huvudhandledare. Nationalekonomi är en gemensam institution tillsammans med ämnet statistik som har två professorer. En svaghet är att med så få handledare kan endast ett smalt område täckas in. I självvärderingen anges att ett särskilt handledarkollegium kommer att inrättas från 2017, men detta ökar rimligtvis inte antalet handledare. Det framgår av publikationslistorna att alla handledare är aktiva forskningsmässigt. Huvudhandledaren ska ha minst docentkompetens och utifrån självvärderingen förefaller det vara standard att huvudhandledaren är anställd vid lärosätet. Bedömargruppen anser att det finns kompetenta handledare inom den aktuella inriktningen. Handledare ska ha genomgått handledningskurs vilket är positivt, men bedömargruppen anser dock handledarens forskningskompetens som den viktigaste faktorn.</p>		

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

För närvarande finns fem doktorander. Med så få doktorander är relationen mellan antalet doktorander och antalet handledare inte för hög. Det framgår dock inte av självvärderingen hur mycket tid som avsätts till handledning, men att uppföljning av doktorandernas progression görs genom de individuella studieplanerna.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet följer upp kompetensutveckling vid ett årligt samtal om respektive forskares forskningsaktivitet. Anställda rapporterar varje år in sina vetenskapliga publikationer. Forskare (handledare) vid forskningscentret Linnaeus University for Discrimination and Integration Studies rapporterar kontinuerligt in sitt deltagande i vetenskapssamhället till ledningen för forskningscentret. Det finns en kompetensförsörjningsplan vid fakulteten. Det framkom dock inget om incitament för lärare att kompetensutveckla sig, och inget sägs heller i självvärderingen om eventuell avsatt tid för forskning inom arbetstiden för handledare/forskare. Det begränsade antalet doktorander gör det svårt att mäta doktoranders genomströmning, vilket annars skulle kunna vara en indikator på handledningens kvalitet och kapacitet. Det begränsade antalet forskare och det personberoende detta innebär för doktoranderna utgör även det ett utvecklingsområde inom kompetensförsörjningen.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.

Forskarutbildningen är knuten till ett forskningscenter, Linnaeus University Centre for Discrimination and Integration Studies, som också är förstärkt med forskare från andra lärosäten på deltid. Detta utvidgar miljön för doktoranderna inom nationalekonomi. Sammantaget i centrat finns en betydande produktivitet och många samarbeten, vilket bedömargruppen betraktar som en styrka. Forskarna i centrat har externa forskningsanslag, bland annat från finansörer som Forte, Vetenskapsrådet, Handelsbankens forskningsstiftelser och Familjen Kamprads Stiftelse. Enligt självvärderingen har forskarna vid centret under de senaste fem åren publicerat över 80 artiklar i vetenskapliga tidskrifter på hög nivå. Bland publikationerna finns artiklar i väl ansedda tidskrifter som exempelvis American Economic Journal, Review of Economics and Statistics, Journal of the European Economic Association, samt även ett par publikationer i högrankade tidskrifter som American Economic Review.

Forskningen bedöms av bedömargruppen vara samhällsrelevant. Seniora forskare från miljön medverkar kontinuerligt som författare till i olika offentliga utredningar och rapporter, till exempel inom Expertgruppen för Studier i Offentlig ekonomi (ESO) och i Finanspolitiska rådet, skriver i populärvetenskapliga tidskrifter och författar böcker, samt bidrar med debattartiklar i ledande tidningar. Konferensdeltagandet är på en god nivå.

Bedömargruppen anser det som positivt att samtliga doktorander har arbetsplats tillsammans med övriga forskare. Det framkom under intervjuerna att även de doktorander som önskar eget kontor kan få det, detta är positivt bl. a. eftersom det bidrar till att öka närvaron. Det finns en seminarieriserie med

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

externa och interna presentatörer; seminarier anordnas en gång per vecka och doktoranderna förväntas delta. Det är helt avgörande att det skapas en kritisk massa, både med hänsyn till det årliga intaget av doktorander och den samlade gruppen. Integrationen av doktorander är då en viktig faktor i detta.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Deltagande i vetenskapssamhället rapporteras kontinuerligt till ledningen för forskningscentret. Uppföljningen av forskningen sker vidare genom att anställda varje år rapporterar in sina vetenskapliga publikationer till ledningen.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Avgränsningen av forskarutbildningsämnet stämmer med den forskningsinriktning som nationalekonomiämnet har vid lärosätet. Vad gäller aspekten personal ser bedömargruppen utvecklingsmöjligheter beträffande antalet handledare, som i nuläget är lågt och där lärosätet bör eftersträva en ökning. Det kan som ett alternativ undersökas om handledningsresurserna kan förstärkas genom ett utökat samarbete med andra lärosäten.

Forskarutbildningsmiljöns småskalighet är den stora utmaningen för lärosätet och här ser bedömargruppen ett viktigt utvecklingsområde. Bedömargruppen vill emellertid också lyfta som ett gott exempel att lärosätet, givet dessa begränsningar, valt att koncentrera miljön och forskarutbildningen till inriktningen mot arbetsmarknadsekonomi, och att detta är tydligt vid antagningen av doktoranderna.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer inte genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.

Forskarutbildningen vid Linnéuniversitetet är enligt självvärderingen relativt ny och delvis på grund av detta är antalet doktorander mycket litet. För att ändå kunna ha ett undervisningsprogram ingår man i nätverket Swedish Graduate Programme in Economics (SWEGPEC), där ett antal mindre lärosäten samt Göteborgs universitet deltar. Detta bidrar till att Linnéuniversitetet kan kompensera för det begränsade antalet doktorander och förbättra möjligheterna att skapa en kritiska massa i detta avseende. Fördelningen av kurser är lik den på andra lärosäten med obligatoriska kurser i Matematisk ekonomi (7,5 högskolepoäng), Mikroekonomisk teori (7,5 högskolepoäng), Makroekonomisk teori (7,5 högskolepoäng), Ekonometri (7,5 högskolepoäng) samt Vetenskapsteori (7,5 högskolepoäng). Det totala antalet obligatoriska kurspoäng är dock jämförelsevis litet, endast 37,5 högskolepoäng. Bedömargruppen anser att de obligatoriska kurserna bör summera till cirka 60 högskolepoäng och ser den låga omfattningen av obligatoriska kurser som en brist i utbildningen.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Den valbara kursdelen är 60 högskolepoäng, vilket ger en total omfattning av kursdelen på 97,5 högskolepoäng.

Bedömargruppen noterar vidare att avhandlingens sammansättning av egenförfattade och samförfattade artiklar liknar den vid andra lärosäten, samt att det vid intervjuerna med lärosätet framgick att den mindre omfattningen av obligatoriska kurser kan kompenseras av till exempel en större omfattning på avhandlingen.

Bedömargruppen anser att kurser endast bör genomföras vid en kritisk massa om cirka fem studenter. Ett syfte med SWEGPEC måste vara att uppfylla denna kritiska massa för obligatoriska kurser, samt att möjliggöra fler valbara kurser. En risk med SWEGPEC är att även om lärosätena tar ansvar för kurser som de själva ger finns ingen som tar ansvar för hela nätverket.

Systematisk uppföljning görs inte av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen.

Det finns ett stort förlitande på SWEGPEC och bedömargruppen anser att det i princip är bra med denna typ av samarbete men anser att samarbetet behöver formaliseras, i synnerhet avseende återkoppling och kvalitetsuppföljning. Årliga möten är inte tillräckligt utan ytterligare uppföljningsmöjligheter bör utformas. Till exempel finns för närvarande inte allmänt tillgänglig information om vem som ger, dvs. är vetenskapligt ansvarig för kurserna. Jämförs skrivningarna kring SWEGPEC i flera lärosätens självvärderingar framkommer även oklarheter gällande till exempel styrgruppens sammanträden. Linnéuniversitet anger att det sker terminsvis, medan ett annat lärosäte anger att det sker årligen.

Bedömarna identifierar svårigheter med ett nätverksupplägg för de obligatoriska kurserna, då det är ett stort kunskapsmaterial som ska inhämtas och att detta med nödvändighet sker utanför de dagliga ramarna och utanför institutionen. Det kan även betyda, enligt bedömargruppens uppfattning, att handledarna inte alltid har kännedom om vad som lärs ut på dessa kurser. En annan utmaning med upplägget som bedömarna vill påpeka är att upprätthålla kvalitetskontroll av kurserna då de ges av flera olika lärosäten och därmed i olika miljöer. Att doktoranderna gör kursvärderingar framstår inte som tillräckligt för bedömarna. Det har under granskningen inte framgått huruvida det förekommer regelbundna samtal i handledarkollegierna, eller möten med lärare och handledare inom nätverket. Vid intervjuerna framgick att vissa av kurserna ses som lätta att genomgå, samt att de delvis ges som masterskurser. Det förstnämnda indikerar att nivån inte är tillräckligt hög och förstärker intrycket att kvalitetssäkringen inom SWEGPEC är ett viktigt utvecklingsområde, enligt bedömargruppens synpunkt.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Lärosätet påpekar att den första vetenskapliga artikeln skriver doktoranden i allmänhet tillsammans med etablerade forskare, handledare eller biträdande handledare. Enligt självvärderingen ska också avhandlingen innehålla minst tre artiklar varav minst en ska vara ensamförfattad. Kursprogrammet har en metoddel. Flertalet av doktoranderna har valt empiriska forskningsinriktningar, vilket kräver kännedom om data och ekonometrisk metod, men även om hur samhället är organiserat. I intervjuerna framgick att en doktorandhandbok som bland annat tar upp frågor gällande samförfattade uppsatser är under utarbetande.

Den individuella studieplanen uppdateras årligen. Som även noterats ovan antas doktorander vartannat år i konkurrens efter bred annonsering. Vad gäller behörighet framgår av den allmänna studieplanen att för behörighet krävs minst 90 högskolepoäng i nationalekonomi eller i ämnen som anknyter till forskarutbildningen i nationalekonomi. Inget annat anges för industridoktoranders behörighet. Enligt självvärderingen uppmanas doktoranderna att presentera sin forskning i olika populärvetenskapliga sammanhang, såsom vid föreläsningar för en bredare allmänhet och i debattartiklar. Doktoranderna ges också möjlighet att undervisa under sin doktorandutbildning. Högskolepedagogisk utbildning är obligatorisk för forskarstuderande som ska undervisa vid Linnéuniversitetet.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Samtliga doktorandens uppsatser ska seminariebehandlas. Doktoranderna presenterar kontinuerligt sin forskning vid välrenommerade konferenser. Från och med vårterminen 2017 kommer krav att införas på "mellanläggesseminarium" (med intern opponenter) för doktorander som inte avlägger licentiatexamen, bland annat för att bättre kunna säkerhetsställa tillfredställande progression vad gäller kunskap och förståelse. Extern granskare används vid slutseminarium och efter slutseminariet bedömer handledare och biträdande handledare när avhandlingsmanuset är klart för disputation.

I självvärderingen anges att från och med 2017 införs en modell där examensmålen listas specifikt i den individuella studieplanen. För varje examensmål anger doktoranden tillsammans med handledare vilka lärandeaktiviteter som planeras att genomföras under kommande period och specifikt hur aktiviteterna bidrar till progression och att uppnå examensmålet. Detta är en god rutin anser bedömargruppen. I intervjuerna angavs att avhandlingsartiklarna publiceras i välrenommerade tidskrifter. Information om var examinerade doktorer arbetar framkom inte i det granskade materialet.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet, (konstnärlig integritet), och vetenskaplig redlighet/forskningsmässig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också/har inte nått fördjupad insikt om vetenskapens/konstens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Bedömargruppen anser att det är bra att alla doktorander enligt självvärderingen rekommenderas att ta del av kursen i forskningsetik och att kursen i vetenskapsteori är obligatorisk. En ännu viktigare mekanism för att säkerställa doktorandens förmåga att göra forskningsetiska bedömningar och doktorandens intellektuella självständighet är krav på att samtliga doktorandens uppsatser ska seminariebehandlas. Kravet att minst en artikel i avhandlingen ska vara egenförfattad stärker också målpuppfyllelsen.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Förekomsten av seminariebehandling av uppsatser, handledarens återkopplande kommunikation med doktoranden, samt den kontinuerliga diskussion om dessa frågor som förs i forskningsmiljön, bedöms av bedömargruppen vara viktiga mekanismer för uppföljning. Lärosätet arbetar också för närvarande med att implementera en modell där examensmålen och vilka aktiviteter som bidrar till att de uppfylls listas i den individuella studieplanen.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande.

Bedömargruppen anser att de obligatoriska kurserna bör summera till cirka 60 högskolepoäng och ser den låga omfattningen av obligatoriska kurser som en brist i utbildningen. Vad gäller aspekten utformning, genomförande och resultat ser bedömargruppen en brist vad gäller systematisk uppföljning av kvaliteten i kursnätverket SWEGPEC. Alla kurser det första året ges genom SWEGPEC och doktoranderna tillbringar under första året stor del av sin tid utanför det egna lärosätets forskningsmiljö. Bedömargruppen ser svårigheter i att överblicka kursernas innehåll och kvalitet och att integrera detta i den egna forskarmiljön. Det har inte under granskningens gång tydligt framgått vilka kurser som ges på lärosätet, där enligt självvärderingen inga av de obligatoriska kurserna ges. Bedömargruppen vill ändå lyfta som ett gott exempel att lärosätet aktivt söker åtgärder att hantera forskningsmiljöns litenhet, där kurssamarbetet inom SWEGPEC är en sådan åtgärd. Bedömargruppen är alltså positiv till samarbetet men anser att man bör arbeta mer aktivt och strukturerat med kvalitetssäkringen, och att alla handledare kontinuerligt bör delta i detta arbete. Seminarierna, handledarens kommunikation med doktoranden, en kontinuerlig diskussion i forskningsmiljön samt extern opponent vid slutseminarium och vid den offentliga disputationen är nödvändiga kontrollfunktioner, enligt bedömargruppen. Forskningsmiljön och i synnerhet forskarutbildningsmiljön är dock liten och detta är en utmaning för utbildningen, anser bedömarna.

Vad gäller kunskapsformen färdighet och förmåga ges doktoranderna ges möjlighet att undervisa under sin doktorandutbildning. Högskolepedagogisk utbildning är obligatorisk för forskarstuderande som ska undervisa vid Linnéuniversitetet. Doktoranderna stimuleras att presentera sin forskning i olika populärvetenskapliga sammanhang, såsom vid föreläsningar för en bredare allmänhet och i debattartiklar. Avhandlingsarbetenas empiriska utformning ger kontakter med statistikproducenter och etikprövningsnämnder och övning i att handskas med etiska frågeställningar.

Perspektiv

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv.

En akademisk utbildning som är inriktad på brett användbara färdigheter förbereder rent allmänt för ett föränderligt arbetsliv. Det kan tilläggas att arbetsmarknaden för nationalekonomer under lång tid varit god och det är i minst lika hög grad fallet för forskarutbildade nationalekonomer. Detta gäller även för Linnéuniversitetets arbetsmarknadsinriktning eftersom arbetsmarknadsekonomi är både en viktig inriktning inom forskning och en brett användbar kunskap inom politik- och myndighetsvärlden. Enligt självvärderingen arbetar tidigare doktorander i nationalekonomi vid Linnéuniversitetet idag såväl inom andra lärosäten som inom olika myndigheter och politiska organisationer.

Doktorandernas erfarenheter av skrivandet av ansökningar om forskningsmedel, projektredovisning men även undervisning och pedagogisk utbildning är värdefulla för arbetslivet. Ett gott exempel på förberedelse för arbetslivet som också inkluderar ett mått av återkoppling är att doktoranderna ges möjlighet att undervisa. I självvärderingen sägs att doktoranderna ges möjlighet att undervisa från och med andra årets studier och för de som väljer att undervisa är högskolepedagogisk utbildning obligatorisk, vilket bedömargruppen också ser som ett gott exempel.

Ett utvecklingsområde, som också lyfts i självvärderingen, är inrättandet av en doktorandkurs med inriktning mot hur man skriver ansökningar om forskningsmedel. Extern- och stipendiefinansierad forskning kan utgöra en värdefull kontakt med samhället och arbetslivet utanför akademien. Bedömargruppen anser att tillgång till pedagogisk utbildning är en styrka utifrån ett arbetslivsperspektiv och för doktorandernas karriärmöjligheter och anställningsbarhet. Identifikation av och uppmuntrande till ett så kallat "job market paper" är även det gynnsamt för doktorandens utveckling ur ett arbetslivsperspektiv, liksom av lärosätetsfinansiering av resa till en så kallad "job market conference".

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Hos myndigheter, organisationer och större företag finns ett växande behov av kvalificerad arbetskraft. Därtill har det inom vissa områden funnits en uttalad vilja att stärka kompetensen med disputerade tjänstemän. En arbetslivskoppling till detta behov tycks endast finnas informellt och det kan finnas en utvecklingspotential för lärosätet att föra en dialog med myndigheter och organisationer kring kompetensförsörjning och arbetsmarknad för forskarstuderande. Valfungerande kontakter mellan forskningsmiljöer och näringsliv är avgörande för nyttiggörande av forskning.

För att bedöma hur väl en specifik utbildning förbereder sina doktorander för arbetslivet är konkret information om var tidigare doktorander arbetar avgörande. Denna information ges inte i självvärderingen, som dock nämner att satsningar på alumnverksamhet ska göras under 2017. I självvärderingen sägs allmänt att tidigare doktorander i nationalekonomi vid Linnéuniversitetet idag arbetar såväl inom andra lärosäten som inom olika myndigheter och politiska organisationer. I dagsläget verkar det inte finnas något systematiskt arbete med alumner eller någon formaliserad yrkesplanering. Lärosätet planerar dock att vidta åtgärder för detta och i självvärderingen sägs att en senior forskare ska tilldelas ansvar för att förbereda doktoranderna för arbetslivet efter disputationen. Tidigare fanns ett stort mått av informell karriärplanering. Som en kvalitetshöjande åtgärd från och

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

med våren 2017 kommer medarbetarsamtal införas för doktoranderna minst en gång per år. Under 2017 planeras också en alumnundersökning, samt en alumnträff för utbyte av erfarenheter. Ett mer systematiskt alumnarbete utgör ett tydligt utvecklingsområde.

Den sammantagna bedömningen är att doktoranderna på ett tillfredställande sätt förbereds för ett arbetsliv inom akademien. Bedömargruppen ser dock att betydande utvecklingsmöjligheter finns avseende en mer strukturerad arbetslivsplanering inom doktorandutbildningen. Detta gäller i synnerhet det sätt på vilket doktoranderna förbereds inför en karriär utanför akademien. Utifrån ett arbetslivsperspektiv är frånvaron av återkommande och systematisk återkoppling med det omkringliggande samhället, myndigheter och organisationer en svaghet. Bedömargruppen vill lyfta att lärosätet ser behovet av att doktorander får kunskap om hur forskningsansökningar görs som ett gott exempel.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärandeprocesser.

Doktorander är representerade i många beslutande och undersökande organ, både på fakultetsnivå och på institutionsnivå. För tillfället pågår en övergripande översyn av forskarutbildningen på institutionen, och i den ansvariga gruppen finns det två stycken doktorandrepresentanter. I det nyss bildade kvalitetsfrämjande organet med namnet Handedarkollegium, som till största delen utgörs av professorer och vars uppgift kommer vara att granska forskarutbildningen, kommer det även finnas en doktorandrepresentant. Doktoranderna medverkar således både vid mindre och större förändringar i utbildning, och verkar ha god representation i alla organ. Bedömargruppen hade dock önskat att lärosätet tagit upp mer exempel på vad lärosätet har gjort för att förbättra utbildningens kvalitet. Dessutom är det otydligt om doktoranderna representerar nationalekonomis forskarstudenter i synnerhet, eller om det är samtliga ekonomiska fakultetens doktorander som avses.

Doktoranderna har en stor frihet att forma sin utbildning själva. En del av detta är att de har inflytande genom att de själva väljer sitt avhandlingsämne i samråd med handledarkollegiet, och en annan del är att det finns ett stort urval av frivilliga kurser (till stor del genom nätverket SWEGPEC) och god tillgång till projekt de kan delta i. Specifikt möjligheten till att delta i projekt bedöms ge dem erfarenhet och färdigheter som kommer vara till nytta både i avhandlingsarbetet och senare i forskningen.

Institutionen nämner att verktyget doktorandbarometern har använts för att samla in åsikter om utbildningens kvalitet, utformning, med mera. Undersökningen har gjorts vid tre tillfällen på universitetet. Dock har denna bara fokuserat på doktorandernas åsikter om lärosätet som helhet, snarare än specifikt vad gäller nationalekonomi. Anledningen till detta är att det inte finns tillräckligt många respondenter för att kunna analysera de individuella utbildningarna systematiskt. Institutionen instämmer i att detta är ett problem, och de arbetar på att åtgärda detta. Det hade dock ändå varit önskvärt att svaren från doktoranderna inom nationalekonomi hade diskuterats i någon utsträckning, då det annars blir svårt att dra slutsatser om deras arbete.

Institutionen bedöms värna om doktorandernas sociala arbetsmiljö, främst genom nätverksbyggande. Detta omfattar både inom universitetet, institutionen, och mellan program. De försöker även säkerställa att det ska antas minst två doktorander av tio inom nationalekonomi per antagningsperiod,

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

så att det alltid kommer finnas en viss mängd doktorander under en given tid, och att det kommer finnas mer än en doktorand i samma stadi i utbildningen. Doktorandernas fysiska arbetsmiljö framstår som adekvat. Doktoranderna sitter redan från början i samma miljö som de seniora forskarna, och har från början delade kontor, men kan i slutet av utbildningen få tillgång till eget kontor. Dock hade det varit önskvärt med flera konkreta exempel på vad lärosätet gör för att åstadkomma förbättringar, och för att säkerställa en god psykosocial arbetsmiljö.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande. Universitetet lägger ett stort fokus på byggandet av nätverk, vilket är positivt. I allmänhet diskuteras mindre om vissa faktorer, såsom den fysiska arbetsmiljön. Doktoranderna har en bra representation. En positiv del av utbildningen är att doktoranderna i allmänhet skriver den första artikeln med sin handledare, och detta gör det lättare för doktoranderna att skolas in i rollen som forskare samt minskar stress inför det fortsatta avhandlingsskrivandet. Lärosätet medger bristerna vad gäller insamlingen av doktoranders synpunkter, men verkar även för att åtgärda detta.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Ett sätt på vilket ett jämställdhetsperspektiv integreras är genom den forskning som bedrivs inom Linnaeus University Centre for Discrimination and Integration Studies där könsdiskriminering och skillnader mellan män och kvinnor på arbetsmarknaden vad gäller inkomster och sysselsättning studeras. Av de fem doktoranderna är endast en kvinna. Bedömargruppen anser att det av självvärderingen framgår att det finns en ambition att främja jämställdhet vilket visas av att jämställdhetsaspekten beaktas vid rekryteringen av både lärare/forskare och doktorander.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet följer upp könssammansättningen i handledarkollektivet samt bland doktoranderna. Lärosätets åtgärdsprogram innebär att kvinnliga forskare kan få bland annat mentorsstöd och extra forskningstid som stöd i sina karriärer. På senare tid har två gästforskare på deltid anställts, båda kvinnor. Lärosätet arbetar också med att ta fram jämställdhetsindikatorer som ska användas som stöd i berednings- och beslutsprocesser.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande

Aspektområdet: Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Deltagande i vetenskapssamhället rapporteras kontinuerligt till ledningen för forskningscentret. Uppföljningen av forskningen sker vidare genom att anställda varje år rapporterar in sina vetenskapliga publikationer till ledningen.

Vad gäller aspekten kunskap och förståelse ser bedömargruppen som nämnts ovan att arbete med utformning av kvalitetsuppföljning i SWEGPEC bör utvidgas. Det finns ett tämligen stort förlitande på SWEGPEC och bedömargruppen anser att det i princip är bra med denna typ av samarbete men anser att samarbetet behöver formaliseras, i synnerhet avseende återkoppling och kvalitetsuppföljning. Vad gäller examensmålen generellt ser bedömarna positivt på att det i självvärderingen anges att från och med 2017 införs en modell där examensmålen listas specifikt i den individuella studieplanen.

I självvärderingen läggs stor tonvikt vid de individuella studieplanerna som uppföljningsinstrument och intrycket av de (2) inlämnade individuella studieplanerna är att dessa är noggrant och utförligt utformade och ifyllda. Bedömargruppen vill dock framhäva vikten av att inte förlita sig på att en dokumentationsprocess av denna karaktär, alltså att enbart en form av byråkratisering av doktorandstudierna i sig kan leda till kvalitet i utbildningen. Forskarutbildning måste alltid inriktas på att skapa förutsättningar för att kunna bedriva god forskning och skriva bra artiklar om relevanta ämnen. Grunden för dessa förutsättningar är den forskande personalen där handledarna ingår och som tillsammans med doktoranderna utgör forsknings- och forskarutbildningsmiljön. Dokumentation och uppföljning kan vara en metod att identifiera problem men det går inte att åtgärda kvalitetsproblem i forskarutbildning om det inte finns en god miljö.

Utifrån ett arbetslivsperspektiv är frånvaron av återkommande och systematisk återkoppling med det omkringliggande samhället, myndigheter och organisationer en svaghet.

Institutionen nämner att verktyget doktorandbarometern har använts för att samla in åsikter om utbildningens kvalitet, utformning, med mera. Undersökningen har gjorts vid tre tillfällen på universitetet. Dock har denna bara fokuserat på doktorandernas åsikter om lärosätet som helhet, snarare än specifikt vad gäller nationalekonomi. Anledningen till detta är att det inte finns tillräckligt många respondenter för att kunna analysera de individuella utbildningarna systematiskt.

Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.

Vad gäller aspektområdet miljö, resurser och område anser bedömargruppen att miljön är liten men lärosätet har valt att fokusera på ett begränsat område vilket möjliggör kvalitet inom detta område.

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms som helhet inte vara tillfredsställande. Programmets styrkor är samarbetet med andra lärosäten i nätverk, en aktiv forskningsmiljö och seminarieverksamheten där externa presentatörer ofta deltar. Bedömargruppen anser att de obligatoriska kurserna bör summera till cirka 60 högskolepoäng och ser den låga omfattningen av obligatoriska kurser som en brist i utbildningen. Bedömargruppen ser även brister i kvalitetssäkringen och kontinuiteten inom SWEGPEC, som bör åtgärdas.

Datum
2018-05-02

Reg.nr
411-00391-16

Samtliga perspektiv bedöms vara tillfredställande. Utbildningen har mer fokus på förberedelse för ett arbete inom akademien än för ett arbete utanför akademien, den senare kategorin anser bedömggruppen kan få mer utrymme på utbildningen.

Doktorandmiljön är liten med avseende på antalet doktorander vilket är en nackdel, men har också det gynnsamma med sig att varje doktorand får relativt stort utrymme och uppmärksamhet i miljön.

Vad gäller jämställdhetsperspektivet arbetar lärosätet med dessa frågor bland annat vid rekryteringen av lärare/forskare och doktorander.

Beträffande aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling finns ett starkt fokus på användningen av individuella studieplaner vilket bedömggruppen ser som positivt. Här är det dock också viktigt att lärosätet i sina uppföljningar, åtgärder och återkoppling även beaktar forskarutbildningsmiljöns kvalitet sammantaget.

Luleå tekniska universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr
Luleå tekniska universitet	Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4010
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</p> <p>Forskarutbildningen avser nationalekonomi i bred mening som i självvärderingen definieras som analys av "hur samhället organiseras för att hushålla med begränsade resurser". Detta är en vanlig definition av nationalekonomiämnet och får anses välförankrad och de kärnkurser som kursdelen innehåller (bortsett från Industriell Organisation) är även de gängse. Det framgår vidare tydligt i självvärderingen att man har en forskningsinriktning på Luleå tekniska universitet inriktad mot naturresurs-, energi- och miljöekonomi (NEM).</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</p> <p>Forskarutbildningen på Luleå tekniska universitet är ingen stor verksamhet, sedan starten har knappt en doktorand per år tagit examen. Antalet doktorander under höstterminen 2016 anges till tio och indikerar en något högre framtida examination. Antal möjliga huvudhandledare med nationalekonomibakgrund är fem till antalet. Detta torde räcka väl för den relativt begränsade omfattning som forskarutbildning i nationalekonomi vid Luleå tekniska universitet utgör då kvoten doktorand per huvudhandledare blir 2, vilket får anses rimlig. Fördelningen mellan de möjliga huvudhandledarna är något ojämn, men en viss ojämnhet i fördelningen måste dock accepteras beroende på att doktorandernas forskningsintresse förändras över tid.</p> <p>De disputerade forskarnas sammantagna forskningskompetens kan anses utgöra den sammantagna kompetensen och en viktig del i forskarutbildningsmiljön (som diskuteras mer nedan där personalens publikationer analyseras kort). En bedömning bildad på högt rankade nationalekonomiska tidskrifter visar att de disputerade som har huvudsaklig anställning inom ämnet nationalekonomi är starka inom NEM forskning, men inte särdeles starka inom nationalekonomiämnet i allmänhet (se forskningsmiljö nedan). Den sammantagna kompetensen stärks dock av ett antal forskare, vilka vissa är mycket meriterade, som är knutna till Luleå tekniska universitet men har sin huvudsakliga anställning någon annanstans. Även dessa forskare är dock inriktade mot nationalekonomi vid Luleå tekniska universitets specialområden. Denna specialisering är med stor sannolikhet en fördel för doktorander inom specialområdet. Samtidigt får inte detta skymma att forskarkollektivet möjligen skulle ha problem att handleda doktorander med forskningsintresse utanför dessa. Det är vidare inte självklart att lärosätet kan ge breda forskarutbildningskurser med denna personal. Vid intervjun framgick att inriktningen mot NEM är en medveten strategi, men också att denna har en baksida. Bedömningen blir emellertid att fördelarna överväger.</p>		

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Det finns inget formellt krav på handledarutbildning för att kunna befordras till docent eller biträdande professor på LTU. Däremot har man ett krav att för varje doktorand ska minst en av handledarna ha genomgått en sådan utbildning.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Enligt självvärderingen genomförs vid Luleå tekniska universitet vartannat år en utvärdering av universitetets forskningsämnen. I denna följer lärosätet bland annat upp handledningskompetensens omfattning. Självvärderingen förklarar dock inte riktigt hur uppföljningen går till eller om den leder till några förändringar vad gäller handledningen. Lärosätet följer även upp forskningsmiljöns storlek, antalet doktorander samt genomströmning på forskarutbildningen. I denna utvärdering ges varje ämnesföreträdare utrymme att skriva en kort självvärdering om forskningsmiljön. Detta är en bra rutin som ger goda möjligheter till uppföljning. Samtidigt framgår det inte riktigt om man gör någon egentlig analys av handledarnas sammantagna kompetens (eller kompetensutveckling). En sådan analys skulle exempelvis kunna ta sin början i ovanstående betraktelse över de anställda forskarnas publikationer de senaste fem åren avseende inriktning och kvalitet.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.

Enligt bifogad publikationslista är forskningen vid Luleå tekniska universitet avseende naturresurs, energi- och miljöekonomi (NEM) utan tvekan omfattande. Räknet till antal artiklar så är forskningsproduktionen hög. Den absoluta majoriteten publikationer är inom specialtidsskrifter inom NEM-området. När det gäller kvaliteten på forskning brukar man ibland titta på tidskrifternas ranking och här har man gjort en indelning baserat på så kallade "impact faktorer" vilket är bra. Forskningsproduktion som publiceras i allmänna nationalekonomiska tidskrifter tycks dock vara relativt sällsynta.

En indikation på kvaliteten på den sammantagna forskningen i en miljö kan fås genom att studera forskningskollektivets förmåga att publicera sig i de högst rankade internationella tidskrifterna inom området. Utifrån denna indikator kan noteras att Luleå tekniska universitet knappast kan sägas utgöra en stark internationell miljö i nationalekonomi i allmänhet då ingen av de 15 disputerade forskarna med huvudanställning vid Luleå tekniska universitet lyckades publicera sig i någon av de 50 högst rankade tidskrifterna i nationalekonomi (Economics) enligt tidskrifternas så kallade Article Influence Score, AIS (ThomsonReuters, 2015) under åren 2012-2016. Analyseras forskarnas publikationer mer noga visar det inte oväntat att dessa är starkt inriktade mot NEM. Inom detta område utgör Luleå tekniska universitet en stark internationellt miljö. Om man istället begränsar sig till de högst rankade 100 tidskrifterna så har Luleå tekniska universitet disputerade forskare (med en huvudanställning vid universitetet) mellan 2012-2016 publicerat ett tiotal olika artiklar i dessa tidskrifter. Detta innebär att produktionen av topp100 rankade artiklar per forskare i kollektivet i genomsnitt är ungefär 0,7. De internationellt välrenommerade tidskrifter man publicerat sig i är Ecological Economics, Energy

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Economics samt World Development. Tidskrifterna avspeglar inriktningen mot naturresurs-, energi- och miljöekonomi.

Bedömningen blir att omfattningen av forskningen är god men det saknas bredd och det finns ingen djupgående analys av dess kvalitet. Vid intervjun framgick att man insåg att det går att publicera NEM-relaterad forskning i nationalekonomiska allmäntidskrifter och att man har planer på att höja ambitionsnivån i detta avseende. Bedömggruppen ser positivt på detta.

Luleå tekniska universitet samverkar med andra lärosäten vad gäller forskarutbildningskurser, främst med Umeå universitet. Detta är klokt då man inte tycks ha den kompetens som krävs inom vissa områden och dessutom torde det vara väldigt svårt att få "skalekonomi" i att ge kurser när man har så få doktorander. Man har även samverkan med internationella forskare. Man ordnar en årlig doktorandworkshop där det vetenskapliga rådets medlemmar deltar. Dessa är välrenommerade forskare inom NEM-området. Lärosätet har vidare enbart externfinansierade doktorander vilket antyder att man har en naturlig samverkan med externa intressenter. Systemet för finansiering är dock en form av samfinansiering där fakulteten står för ungefär 300 tkr av den årliga doktorandkostanden. Denna modell tycks ge en viss flexibilitet i när man rekryterar doktorander över tid. På så vis kan lärosätet rekrytera ett visst antal doktorander vid ett givet tillfälle och skapa en miljö trots att man har relativt få doktorander. Denna uppfinningsriktighet är ett gott exempel på hur en relativt liten enhet kan skapa en god forskningsmiljö. Vid intervjun framgick att doktoranderna inte har någon särskild budget för att delta vid internationella konferenser men det finns medel och har de fått en artikel accepterat för publikation erhåller de normalt finansiering för deltagande.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Forskningen vid Luleå tekniska universitet följs centralt upp genom att man regelbundet sammanställer listor över de tidskriftsartiklar som olika ämnesgrupper publicerat. Man använder en enkel nivåindelning i två kvalitetskategorier för tidskrifterna som sedan används för att ta fram statistik över hur många artiklar som respektive ämne producerar. Universitetet sammanställer vidare, tre gånger per år, listor över de tidskriftsartiklar som olika ämnesgrupper publicerat sedan föregående sammanställning. Publikationslistan och den ämnesvisa statistiken distribueras därefter till alla universitetets ämnesföreträdare som därefter kan kommentera den. Det framgår inte explicit att uppföljningen leder till kvalitetsutvecklande åtgärder, men vid intervjun framhävs nationalekonomi som en oproblematisk enhet av fakultetsansvariga som har klarat sig bra jämfört med andra enheter på lärosätet.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Forskarutbildningen avser nationalekonomi i bred mening som i självvärderingen definieras som analys av "hur samhället organiseras för att hushålla med begränsade resurser". Detta är en vanlig definition av nationalekonomiämnet och får anses välförankrad. Det framgår vidare tydligt i självvärderingen att man har en forskningsinriktning på Luleå tekniska universitet inriktad mot naturresurs-, energi- och miljöekonomi (NEM).

Det finns tillräckligt många handledare för att erbjuda handledning till antalet doktorander. En bedömning bildad på högt rankade nationalekonomiska tidskrifter visar att de disputerade som har huvudsaklig anställning inom ämnet nationalekonomi är starka inom NEM forskning, men inte särdeles starka inom nationalekonomiämnet generellt. Den sammantagna kompetensen stärks dock av ett antal forskare, vilka vissa är mycket meriterade, som är knutna till Luleå tekniska universitet men har sin huvudsakliga anställning någon annanstans. Även dessa forskare är dock inriktade mot nationalekonomi vid Luleå tekniska universitets specialområden. Vid intervjun framgick att inriktningen mot NEM är en medveten strategi, men också att denna har en baksida. Bedömningen blir emellertid att fördelarna överväger.

Avseende forskarutbildningsmiljön framgår att forskningen vid Luleå tekniska universitet avseende naturresurs, energi- och miljöekonomi (NEM) utan tvekan omfattande. Räknet till antal artiklar så är forskningsproduktionen hög. Luleå tekniska universitet samverkar med andra lärosäten vad gäller forskarutbildningskurser, främst med Umeå universitet. Detta är klokt då man inte tycks ha den kompetens som krävs inom vissa områden och dessutom torde det vara väldigt svårt att få "skalekonomi" i att ge kurser när man har så få doktorander. Man har även samverkan med internationella forskare. Man ordnar en årlig doktorandworkshop där det vetenskapliga rådets medlemmar deltar. Dessa är välrenommerade forskare inom NEM-området.

Bedömargruppen vill lyfta fram den resursfördelningsmodell som tycks möjliggöra flexibilitet i rekrytering av doktorander över tid som ett gott exempel.

Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.

Forskarutbildningen har ett kurskrav om 120 högskolepoäng. Detta är ett relativt högt kurskrav och den uppenbara fördelen med detta är att doktoranderna har möjlighet till fördjupade ämneskunskaper. Samtidigt finns risken att det ger mindre tid till avhandlingen varför ett sådant högt kurskrav kan tränga ut avhandlingsarbete och förlänga doktorandtiden. Det finns dock inget som tyder på att nettotiden som doktoranderna är vid Luleå tekniska universitet är längre än vid andra lärosäten. Siffror från UKÄ visar att nettotiden för de doktorander vid universitetet som disputerade 2015 samt 2013 var 4,3 respektive 4,4 år.

Bredden och allmän förtrogenhet med vetenskaplig metodik examineras i stor utsträckning genom kravet om minst 60 högskolepoäng baskurser (bland annat kurser i matematik för nationalekonomer, ekonometri, mikroekonomi och makroekonomi). Dessa är obligatoriska. Doktoranderna läser kurser vid andra lärosäten, vilket innebär att det på doktoranderna ställs samma kurskrav som doktoranderna vid de lärosäten där kurserna tas. Detta kan sägas vara en kvalitetssäkring givet att dessa lärosäten håller en tillräckligt hög nivå på sina kurser.

Utöver baskurser tar doktoranderna specialiseringskurser med inriktning mot avhandlingsområdet. Dessa kurser väljs då doktorand och handledare gemensamt identifierat att doktoranden behöver gå en viss kurs för att få den fördjupning som krävs för det fortsatta avhandlingsarbetet.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

När det gäller förståelse och kunskap avseende forskning inhämtas denna kunskap främst i avhandlingsarbetet. Enligt självvärderingen framgår att doktoranderna förväntas skriva fyra till fem artiklar som håller tillräckligt hög vetenskaplig klass för att kunna publiceras i vetenskapliga tidskrifter. Vanligtvis skrivs någon eller flera tillsammans med andra författare och minst en, i regel flera, skrivs enskilt. Det framgår dock inte om minst en egenförfattad artikel är ett formellt krav, Den allmänna studieplanen specificerar inte detta. Det framgår ur självvärderingen att man har en tumregel avseende kvantitet som säger att artiklarna i avhandlingen ska motsvara tre egenförfattade artiklar och att två gemensamt författade artiklar motsvarar en ensamförfattad. Detta motsvarar gängse praxis. En svaghet är dock avsaknaden av ett formellt krav på minst en egenförfattad artikel. Bedömargruppen anser att det bör finnas ett sådant krav. Denna svaghet är dock mer formell än reell.

Upplägget och strukturen på forskarutbildningen i nationalekonomi vid Luleå tekniska universitet får bedömas vara genomtänkt. Som en relativt liten och forskningsmässigt specialiserad enhet har universitetet insett värdet av att doktoranderna tar kurserna vid andra lärosäten. Omfattningen av kursdelen är vidare ovanligt stor (120 högskolepoäng), vilket torde garantera stort utrymme för fördjupningar samtidigt som de 60 högskolepoäng i kärnkurser garanterar bredd i kunskap och förståelse. Även kravet på att avhandlingen ska bestå av fyra till fem artiklar är en garant för måluppfyllnad.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Systematisk uppföljning av att doktoranderna når målen sker som sagt via kurskraven på tämligen omfattande 120 högskolepoäng, återkommande handledningsmöten där artiklarna som ska ingå i avhandlingen diskuteras som också slutligen kontrolleras vid examen. Doktoranderna deltar vidare i en årlig workshop med det vetenskapliga rådet, presenterar sina artiklar på doktorandworkshops och interna seminarier samt på nationella och internationella konferenser. Dessa återkommande inslag i utbildningen kräver att doktoranderna utvecklar den kunskap och förtrogenhet som krävs för måluppfyllelse.

Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Målen om färdigheter hos nyexaminerade doktorander säkerställs på många sätt. I första hand granskas avhandlingens kvalitet avseende användandet av adekvata metoder på själva disputationen av externa granskare vilket har till syfte att garantera kvaliteten. För att komma i hamn med en avhandling behöver den forskarstuderande utbildning och träning i forskningens olika moment för att uppnå tillräcklig färdighet och förmåga. På Luleå tekniska universitet sker detta genom kurserna,

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

seminarieverksamhet samt den individuella studieplanen. Den senare används bland annat för att lära doktoranderna tidsplanering. På universitetet är många projekt finansierade av externa intressenter, bland annat statliga myndigheter, vilket borgar för att forskningen är relevant för samhället i stort. När det gäller kommunikationsfärdighet så erhåller doktoranderna sådan färdighet skriftligt via avhandlingsarbetet och muntligt på seminarier, konferenser och genom att många av dem undervisar.

Vad gäller förmåga är ett viktigt moment själva antagningsprocessen. Generellt kan man säga att ju fler som söker en forskarutbildning desto mindre risk är det att det antas någon som inte har tillräcklig lämplighet för att tillgodogöra sig utbildningen. Det är därför viktigt att säkerställa att forskarutbildningen är attraktiv och att många söker. En indikator på detta är antalet sökande till en given forskarutbildning. Luleå tekniska universitet tycks inte ha någon systematisk antagning till forskarutbildning i nationalekonomi utan utannonsering sker i samband med att det finns medel (ofta externa) till en doktorandtjänst. Universitetet uppger att antalet sökande per tjänst då är högt (runt 30), vilket antyder att tjänsterna är attraktiva. Färdigheten kan bland annat bedömas efter doktorandernas förmåga att publicera sina arbeten i bra forskningstidskrifter. I doktorandernas publikationslista framgår att många papper presenterats vid internationella konferenser vilket bidrar till deras utveckling av förmåga till att kommunicera forskning. Det finns emellertid få artiklar som publicerats i forskningstidskrifter. Samtidigt sägs i självvärderingen att drygt 75 procent av avhandlingssuppsatser från de senaste tio åren har publicerats i vetenskapliga tidskrifter. Denna diskrepans kan bero på att publikationsprocessen i de nationalekonomiska forskningstidskrifterna är långsam. Lärosätet följer upp publiceringen av avhandlingssuppsatserna vilket är positivt och tjänar som ett gott exempel. Samtidigt anser bedömargruppen att det är ett utvecklingsområde att arbeta för att fler artiklar ska publiceras under utbildningen eller i nära anslutning till denna.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Man säkerställer att doktoranderna når målen genom att doktoranderna måste passera en mängd kontrollstationer innan de får sin examen. Krav på poäng i kursdelen, deltagande i seminarieverksamhet där de lär sig att presentera sina egna arbeten och kritiskt granska andras, genom ett slutseminarium där en expert granskar avhandlingen. Doktoranderna undervisar också, vilket ger dem pedagogisk erfarenhet som förbättrar deras förmåga till forskningskommunikation. Ett utvecklingsområde för universitetet skulle vara att regelbundet följa upp i vilka sammanhang deras doktorander publicerar sig efter disputation för att säkerställa att de artiklar som ingår i en examen publiceras i vetenskapliga tidskrifter.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Det samlade intrycket är att forskarutbildningen arbetar aktivt med att ge doktoranderna insikt och kunskap i värderingsförmåga och självständighet. Genom deltagande i seminarier, workshops och konferenser säkras måluppfyllnad. I självvärderingen framgår att utbildningen menar sig säkerställa den intellektuella självständigheten främst genom seminarieverksamheten. Det finns en valbar kurs i forskningsetik. När det gäller insikter i vetenskapens begränsningar och roll i samhälle så hänvisas till en "flervetenskaplig seminarierie" där doktorander från olika ämnen diskuterar varandras utkast. Tanken är att doktorander då får en insikt i sina egna ämnens styrkor och svagheter. Som framkommit ovan finns det inget krav på egenförfattade artiklar i avhandlingen. Av publikationslistan framgår att de flesta doktorander har åtminstone en egenförfattad artikel, vilket dock antyder denna ambition. Bedömargruppen anser att det bör finnas ett sådant krav. Denna svaghet är dock mer formell än reell.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Doktoranderna presenterar sina artiklar på doktorandworkshops och interna seminarier samt på nationella och internationella konferenser. Dessa återkommande inslag i utbildningen skapar goda förutsättningar för doktoranderna att nå måluppfyllelse.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Ett kurskrav om 120 högskolepoäng med 60 högskolepoäng obligatoriska baskurser och 60 högskolepoäng valbara kurser med inriktning mot avhandlingsområdet torde garantera både bredd och djup i doktorandernas kunskap och förståelse inom såväl forskarutbildningsämnet som vetenskaplig metodik. Utöver kurskraven förväntas doktoranderna skriva fyra till fem artiklar som håller tillräckligt hög vetenskaplig klass för att kunna publiceras i vetenskapliga tidskrifter. Dessa relativt höga krav på doktoranderna påverkar inte genomströmningen negativt. Bedömargruppen anser dock att avsaknaden av ett krav på minst en egenförfattad artikel är en svaghet. Denna svaghet är dock mer formell än reell och universitetet kan därför enkelt komma till rätta med den.

Forskarutbildningen har en god struktur med en mängd kontrollstationer för att uppnå färdighet och förmåga. Universitetet har också många sökande per utlyst tjänst. Bedömargruppen kan se utvecklingsmöjligheter att få avhandlingsartiklar publicerade i internationella forskningstidskrifter samt att följa upp detta regelbundet även efter disputation.

Universitetet arbetar aktivt med att ge doktoranderna värderingsförmåga, intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet, främst genom deltagande i seminarieverksamhet. Även i detta avseende anser bedömargruppen att det är en svaghet att det inte finns ett formellt krav på minst en egenförfattad artikel för att garantera den intellektuella självständigheten. Svagheten är dock som påtalats ovan främst formell.

Perspektiv**Arbetslivets perspektiv**

Bedömning med motivering: Utbildningen förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.

Arbetsmarknaden för nationalekonomer och i synnerhet disputerade nationalekonomer har varit god under de senaste åren och i stort sett samtliga disputerande tycks få kvalificerade jobb inom eller utanför akademien. En forskarutbildning i nationalekonomi förbereder för ett fortsatt arbetsliv som lärare/forskare inom akademien men förbereder och ger också relevant erfarenhet för ett arbetsliv som specialist i organisationer, företag och myndigheter. Självvärderingen belyser på ett bra sätt vikten av utbyte med andra lärosäten, samtidigt som vikten av anslutning till lärosätets och ämnets övriga forskningsmiljö betonas. En möjlig utveckling kan vara att även i högre grad ge stöd för doktorander som inriktar sig mer mot en karriär utanför akademien.

Bedömargruppen anser att möjligheter till undervisning, handledning och tillgång till pedagogisk utbildning är viktigt utifrån ett arbetslivsperspektiv liksom för doktorandernas karriärmöjligheter och anställningsbarhet. Bedömargruppen ser det därför som en styrka att doktoranderna ges möjlighet till undervisning och institutionstjänstgöring vid Luleå tekniska universitet. Bedömargruppen är vidare positiv till att doktorander får kunskap om hur forskningsansökningar skrivs. Flertalet doktorander är enligt självvärderingen verksamma i externa projekt som finansieras av myndigheter eller organisationer utanför eller i anslutning till akademien. Detta är enligt bedömargruppen en styrka för doktorandutbildningen då det ger policyrelevans och erfarenhet av att kommunicera forskningsresultat. Extern- och stipendiefinansierad forskning utgör ofta en värdefull signal och skapar kontakt med samhället och arbetslivet utanför akademien. Även de möjligheter doktoranderna har att delta i nationella och internationella konferenser och kurser är en styrka utifrån arbetslivsperspektivet.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

För att bedöma hur väl lärosätet förbereder sina doktorander för arbetslivet är konkret information om var tidigare doktorander arbetar viktigt, liksom kontakt och erfarenhetsutbyte med alumni. Ett utvecklingsområde är därför att förtydliga och strukturera utbytet med alumni och återkoppling till näringslivsaktörer utanför akademien. Lärosätet får därmed också större möjligheter att utvärdera doktorandernas anställningsbarhet efter disputation.

Återkoppling och interaktion med seniora forskare är avgörande för kvalitetsutveckling och uppföljning av forskningen liksom för andra projekt med mer direkt anknytning till externa aktörer och näringslivet. Möjligheterna för doktoranderna att delta i och presentera arbeten i egen seminariereserie är därför enligt bedömargruppen en styrka för doktorandutbildningen. Dessutom hålls obligatoriska arbetsseminarium kring pågående arbeten inom ämnet vilket stärker doktoranderna både akademiskt och utifrån ett arbetslivsperspektiv.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Det framgår tydligt av självvärderingen att doktoranderna ges och nyttjar möjligheten att ta aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser. Doktorander är bland annat representerade i institutionens ledningsgrupp, i nyrekryteringen av doktorander samt mer centralt på fakultets- och universitetsnivå. Utöver den goda yttre representationen återfinns även en doktorandsektion vid universitetet som verkar fungera väl i termer av informationsutbyte gällande hur forskarutbildningen fungerar. Det framgår att doktoranderna vid institutionen är särskilt aktiva. Ett välfungerande informationsflöde mellan doktorandråd och institutionsledning bedöms vara positivt ur doktorandperspektivet.

Doktoranderna har goda möjligheter att lämna synpunkter och ha inflytande på sin egen individuella utbildning. Goda exempel på detta är årliga medarbetarsamtal med en som inte är huvudhandledare för någon av doktoranderna, terminsvisa uppdateringar av den individuella studieplanen, en särskild doktorandombudsman, en anonym universitetsgemensam doktorandenkät och en arbetsmiljöenkät. Det framgick i denna arbetsmiljöenkät att institutionens medarbetare, inklusive doktoranderna, uttrycker en hög tillfredsställelse med arbetsmiljön och arbetsklimatet. Självvärderingen ger dessutom ett intryck av en välfungerande och gemytlig doktorandmiljö så som till exempel systemet med "doktorandguider" och konkreta exempel på socialt umgänge utanför kontorets väggar.

Doktorandgruppen vid forskarutbildningen är relativt liten och doktoranderna läser därför de flesta av sina kärnkurser utanför Luleå tekniska universitet. Det framgår av intervjuerna att doktoranderna tycker det är praktiskt och lärorikt att läsa kurser utanför det egna lärosätet och att det finns utrymme för att, till viss del, anpassa schemalagningen av dessa kurser så att det passar doktoranderna tidsmässigt. Doktoranderna har möjlighet och uppmuntras också till att spendera en hel termin vid utländska lärosäten. Sammantaget verkar doktoranderna ha goda möjligheter till inflytande över sin individuella utbildning, vilket bedöms som positivt ur ett doktorandperspektiv. I relation till detta framgår i självvärderingen att doktoranderna vet var de kan vända sig vid olika typer av problem och är medvetna om de olika stödsystem som erbjuds. Detta styrks även under intervjuerna. Handledardynamiken bedöms fungera bra och det finns en tydlig struktur för handledarbyten som doktoranderna är medvetna om. Det framgår i självvärderingen att byten oftast gäller tillägg eller byte av biträdande handledare. Doktorandernas kanaler för individuell och organisatorisk återkoppling och inflytande bedöms enligt självvärderingen att vara många och välfungerande.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Kursverksamheten för doktorander utvärderas genom ett kursutvärderingsverktyg som är universitetsövergripande, och ligger till grund för fortsatt kursutveckling. Dock tas de flesta kurser utanför Luleå tekniska universitet och det kan finnas en viss problematik kring doktorandernas möjlighet till inflytande på just dessa kurser. Det framgår i självvärderingen att doktoranderna diskuterar kurserna med sina handledare, men svårigheterna att ha inflytande kvarstår dock. Det framkommer under intervjuerna att doktoranderna håller med om detta, men upplever samtidigt att det inte är något som påverkar dem negativt.

Utbildningen följs systematiskt upp genom en doktorandenkät som skickas till universitetets alla doktorander. Dock framgår det i självvärderingen att resultaten inte redovisas på ämnesnivå. En

rekommendation skulle vara att det faktiskt särredovisas, eller återkopplas på något vis, då det inte finns något annat verktyg för detta.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Samtliga professorer på forskarutbildningen är män. Det finns två kvinnor som kan vara huvudhandledare men då dessa nyligen har blivit docenter har de ännu inte handlett någon doktorand fram till disputation. Detta innebär att det inte råder någon könsmässigt balanserad handledning. Detta är inget speciellt problem för Luleå tekniska universitet utan ett allmänt problem för nationalekonomi i Sverige. Universitetet har ett styrdokument centralt som styr en del av jämställdhetsarbetet, bland annat har man en policy att båda könen ska vara representerade i olika sammanhang. Självvärderingen hänvisar även till ett mindre formellt jämställdhetsarbete som består i att bevaka könsfördelningen i viktiga grupper och informellt verka för jämn könsfördelning även där det inte finns formella policys för detta. Jämställdhetsfrågor ingår som en viktig del i den handledarutbildning som blivande handledare går igenom.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Styrdokumenterna för lika rättigheter kompletteras med checklistor. Uppföljning av jämställdhetsperspektivet sker via statistik och styrmått, vilka följs upp av prefekten.

Man har en skev könsfördelning på handledarsidan men man har ett jämställdhetsperspektiv som man arbetar med bland annat genom att kvinnor nyligen meriterat sig till docenter. Man följer även upp jämställdheten kontinuerligt varför jämställdhetsperspektivet sammantaget är tillfredsställande.

Aspektområdet: Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Verksamheten karakteriseras av en tämligen omfattande återkoppling varför brister torde upptäckas och kunna åtgärdas snabbt.

Forskningen vid Luleå tekniska universitet följs centralt upp genom att man regelbundet sammanställer listor över de tidskriftsartiklar som olika ämnesgrupper publicerat. I denna statistik faller ämnet nationalekonomi väl ut. Kopplat till personalen skulle verksamheten vinna på att göra en analys av handledarnas sammantagna kompetens och behov av kompetensutveckling, till exempel med utgångspunkt i de anställda forskarnas publikationer de senaste fem åren avseende inriktning och kvalitet.

Avseende utformning, genomförande och resultat sker en systematisk uppföljning av att doktoranderna når målen genom kurskraven på 120 högskolepoäng, återkommande handledningsmöten där avhandlingssuppsatserna diskuteras, deltagande i en årlig workshop med det vetenskapliga rådet, presentationer på doktorandworkshops och interna seminarier samt på nationella och internationella konferenser. Dessa återkommande inslag i utbildningen får tillsammans med examinationen anses säkra doktorandernas måluppfyllelse avseende kunskap och förståelse samt färdighet och förmåga.

Ett utvecklingsområde för universitetet skulle vara att regelbundet följa upp i vilka sammanhang deras doktorander publicerar sig efter disputation för att säkerställa att de artiklar som ingår i en examen publiceras i vetenskapliga tidskrifter.

Universitetet säkrar doktorandernas värderingsförmåga, intellektuella självständighet och vetenskapliga redlighet, främst genom att de deltar i olika seminarier. Vad gäller lärosätets möjlighet att följa upp doktorandernas intellektuella självständighet anser bedömargruppen att det är en svaghet att det inte finns ett formellt krav på minst en egenförfattad artikel. Svagheten är dock som påtalats ovan främst formell.

Den sammantagna bedömningen är att doktoranderna på ett tillfredställande sätt förbereds för arbetslivet. Bedömargruppen anser dock att utvecklingsmöjligheter finns avseende en mer strukturerad alumnverksamhet i anslutning till doktorandutbildningen.

Kursverksamheten för doktorander utvärderas genom ett kursutvärderingsverktyg som är universitetsövergripande, och ligger till grund för fortsatt kursutveckling. Dock tas de flesta kurser utanför Luleå tekniska universitet och doktorandernas möjlighet till inflytande på dessa kurser är begränsad. Utbildningen följs systematiskt upp genom en doktorandenkät som skickas till universitetets alla doktorander. Resultaten redovisas dock inte på ämnesnivå. En rekommendation skulle vara att de särredovisas eller återkopplas på något vis, då det inte finns något annat verktyg för detta.

Man har en skev könsfördelning på handledarsidan men man har ett jämställdhetsperspektiv som man arbetar med och som bland annat resulterat i att kvinnor nyligen meriterat sig till docenter.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.

Luleå tekniska universitet har organiserat en liten men internationellt stark forskningsmiljö inom inriktningen naturresurs, energi och miljöekonomi. Miljön stärks dessutom av en mängd kontakter och samarbeten med andra lärosäten och forskare såväl nationellt som internationellt. Bedömargruppen vill lyfta fram den resursfördelningsmodell som möjliggör flexibel rekrytering av doktorander över tid.

Forskarutbildningens utformning och genomförande är väl genomtänkt och strukturerad. Man har omfattande krav på kurspoäng och antal artiklar i avhandlingen för att uppnå examenskraven. Trots detta klarar doktoranderna att bli färdiga inom rimlig tid. En svaghet är dock avsaknaden av ett formellt krav på minst en egenförfattad artikel. Bedömargruppen anser att det bör finnas ett sådant krav. Denna svaghet är dock mer formell än reell. Bedömargruppen anser också att det är ett

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

utvecklingsområde att lärosätet ska arbeta för att fler artiklar av doktoranderna ska publiceras under utbildningen eller i anslutning till denna.

Doktoranderna förbereds vidare väl för arbetslivet genom bland annat högskolepedagogiska kurser och undervisning. Flertalet doktorander är verksamma i externa projekt som finansieras av myndigheter eller organisationer utanför eller i anslutning till akademien. Detta är enligt bedömaregruppen en styrka för doktorandutbildningen då det ger policyrelevans och erfarenhet av att kommunicera forskningsresultat. Även de möjligheter doktoranderna har att delta i nationella och internationella konferenser och kurser är en styrka utifrån arbetslivsperspektivet.

Doktoranderna ges och nyttjar möjligheten att ta aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser. Utöver att doktoranderna är väl representerade i olika organ på universitet finns även en doktorandsektion som verkar fungera väl i termer av informationsutbyte gällande hur forskarutbildningen fungerar. Det framgår att doktoranderna vid institutionen är särskilt aktiva. Ett välfungerande informationsflöde mellan doktorandråd och institutionsledning bedöms vara positivt ur doktorandperspektivet. Doktoranderna har goda möjligheter att lämna synpunkter och ha inflytande på sin egen individuella utbildning. Goda exempel på detta är årliga medarbetarsamtal med en som inte är huvudhandledare för någon av doktoranderna, terminsvisa uppdateringar av den individuella studieplanen, en särskild doktorandombudsman, en anonym universitetsgemensam doktorandenkät och en arbetsmiljöenkät. Det framgick i denna arbetsmiljöenkät att institutionens medarbetare, inklusive doktoranderna, uttrycker en hög tillfredsställelse med arbetsmiljön och arbetsklimatet.

Kvinnor är underrepresenterade på de högsta positionerna inom nationalekonomi vid universitetet, vilket är den gängse situationen på institutioner och avdelningar med nationalekonomisk forskning. Dock arbetar man aktivt med jämställdhetsfrågorna och har uppnått vissa positiva resultat.

Verksamheten karakteriseras av en tämligen omfattande återkoppling varför brister torde upptäckas och kunna åtgärdas snabbt. Ett utvecklingsområde för universitetet skulle dock vara att regelbundet följa upp i vilka sammanhang deras doktorander publicerar sig efter disputation för att säkerställa att de artiklar som ingår i en examen publiceras i vetenskapliga tidskrifter. Vad gäller lärosätets möjlighet att följa upp doktorandernas intellektuella självständighet anser bedömaregruppen att det är en svaghet att det inte finns ett formellt krav på minst en egenförfattad artikel. Svagheten är dock som påtalats främst formell.

Lunds universitet

Lärosäte Lunds universitet	Forskarutbildningsämne Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	ID-nr A-2016-10-4011
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</p> <p>Den allmänna studieplanen för forskarutbildningen i nationalekonomi vid Lunds universitet definierar ämnet som ett samhällsvetenskapligt ämne som med hjälp av teoretiska och empiriska verktyg analyserar och studerar beteenden och ekonomiska samband på mikroekonomisk och makroekonomisk nivå. Inom ämnet fokuserar lärosätet även på hur ett samhälle, eller olika beståndsdelar av ett samhälle använder sina resurser och vilka effekter ekonomisk-politiska åtgärder ger upphov till. Denna definition och avgränsning följer, enligt bedömargruppen nationell och internationell praxis för forskarutbildningar i nationalekonomi, och stämmer även väl överens med den beskrivning av hur forskarutbildningen faktiskt genomförs som ges i självvärderingen och i den allmänna och de individuella studieplanerna.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</p> <p>I dagsläget är 34 personer involverade som huvud- eller biträdande handledare i forskarutbildningen. Av dessa är 23 verksamma vid institutionen (tio professorer, åtta docenter och fem övriga disputerade), och ytterligare elva utanför institutionen (fem professorer, tre docenter och tre övriga disputerade). På institutionen finns ytterligare personal som kan utnyttjas för handledning vid behov. Programmet har 42 inskrivna doktorander, och kvoten mellan antalet handledare och antalet doktorander bedöms vara tillfredsställande. Fyra doktorander har huvudhandledare som inte är anställda vid institutionen, varav tre är anställda utanför universitetet. I de övriga fall där personer utanför institutionen är verksamma som handledare är det fråga om biträdande handledare. Docentkompetens, handledarutbildning och fast anställning (vid institutionen eller på annat håll) krävs för huvudhandledarskap.</p> <p>Studierektorn för forskarutbildningen är formellt handledare för alla nyantagna doktorander till dess att de väljer avhandlingsämne. Dessutom ansvarar studierektorn dels för att snabbt integrera nya doktorander i forskarutbildningsmiljön, dels för att hjälpa doktoranderna identifiera avhandlingsämne och därefter identifiera lämpliga handledare. Totalt avsätter institutionen 72 klocktimmar per år för huvud- och biträdande handledares tjänstgöringstid för att säkerställa att alla handledare har rimliga förutsättningar att utföra sin handledning på ett bra sätt. Det finns tydliga processer för hur handledarbyten ska gå till och eventuellt missnöje med handledningen kan fångas upp på ett naturligt sätt i och med att studierektorn för forskarutbildningen har årliga utvecklingssamtal med alla doktorander. Både av intervjuer och skriftligt material framgår det att både doktorander och handledare uppfattar handledarbyten som tämligen odramatiska och som något som görs när behov finns.</p>		

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det finns en tydlig förväntan från lärosätet att handledare själva ska vara aktiva forskare. Alla handledare har utrymme för vetenskaplig och pedagogisk kompetensutveckling inom ramen för sina tjänster. Vetenskaplig kompetensutveckling säkerställs genom egen forskning, och pedagogisk kompetensutveckling säkerställs genom pedagogikkurser. Kompetensförsörjningen följs upp genom medarbetarsamtal med prefekt eller (för professorer) ekonomihögskolans rektor. Vidare följs den vetenskapliga meriteringen upp genom publikationslistor, där det framgår tydligt från de publikationslistor som bedömargruppen tagit del av att gruppens forskning håller hög vetenskaplig nivå. Medarbetares pedagogiska meritering bevakas av prefekt eller rektor. Institutionens kompetensförsörjning på gruppnivå följs upp genom en rekryteringspolicy som har till syfte att säkerställa en generellt bred kompetens och att personal regelbundet rekryteras utifrån för att säkerställa inflöde av nya idéer till forskningen.

Den statistik över genomströmning som bedömargruppen tagit del av pekar på att nettostudietiden för att fullföra forskarutbildningen generellt är kortare än för landets forskarutbildningar i nationalekonomi som helhet och ligger nära den stipulerade tiden om fyra år.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

Bedömning med motivering: Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.

Det bedrivs en aktiv forskningsverksamhet vid institutionen, med ett stort antal forskningsprojekt som innebär samverkan med det omgivande samhället. Det framgår tydligt av underlagen att det finns omfattande nationella och internationella nätverk som doktoranderna har goda möjligheter att delta i genom exempelvis gästforskarbesök, seminariebesök och utlandsvistelser. Som noterades tidigare framgår det tydligt från de publikationslistor som bedömargruppen tagit del av att forskarna vid institutionen publicerar regelbundet i framstående tidskrifter. Det finns en tydlig målsättning att alla uppsatser ska hålla publicerbar standard, och för att säkerställa detta behandlas alla uppsatser dels på interna seminarier under forskarutbildningens gång och dels på ett slutseminarium med en extern diskutant inför disputationen. På samma sätt som på många andra lärosäten görs dock ingen tydlig uppföljning på institutionsnivå av om avhandlingens uppsatser faktiskt publiceras efter det att doktoranden fullgjort sina forskarstudier; när detta följs upp görs det av enskilda handledare snarare än av institutionen.

Doktorandtjänster utlyses i konkurrens, med en antagningskommitté som ansvarig för rekryteringen. Lärosätet rekryterar såväl nationellt som internationellt och har ett högt söktryck till de tjänster som utlyses. Närmare två tredjedelar av doktoranderna är män, vilket enligt bedömargruppen är en påfallande ojämn könsfördelning med tanke på doktorandgruppens storlek och kan tyda på att det funnits problem i antagningsprocessen. Könsfördelningen har dock varit mer jämn bland de

doktorander som antagits de senaste åren. De flesta doktorander tillbringar huvuddelen av sin doktorandtid vid institutionen. För doktorander som tillbringar en stor del av sin tid utanför institutionen finns tydliga strategier för att säkerställa att de ändå integreras på ett naturligt sätt i forskarutbildningsmiljön och att de får tillfredsställande handledning.

De flesta huvudhandledare och biträdande handledare är knutna till institutionen eller åtminstone till lärosätet. Institutionen arbetar medvetet för att säkerställa att även externa handledare deltar i den gemensamma forskningsmiljön, och man håller kontinuerlig kontakt med dessa. Könsfördelningen i handledargruppen är mycket ojämn, med i stort sett enbart manliga handledare; institutionen arbetar dock för att förbättra könsfördelningen. Åldersspridningen i handledargruppen är sådan att man inte är sårbar för stundande pensionsavgångar, och som noterades ovan har institutionen en aktiv rekryteringspolicy för att säkerställa fortsatt god tillgång till bred vetenskaplig kompetens i handledargruppen.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Miljöns kvalitet bevakas både på institutions- och fakultetsnivå samt via externa ackrediteringsprocesser. Återkoppling till relevanta intressenter i forskarvärlden sker exempelvis via den omfattande seminarieverksamheten, och återkoppling till intressenter i det omgivande samhället sker via externa forskningsprojekt.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Institutionen erbjuder enligt bedömargruppen en väl fungerande generalistutbildning i nationalekonomi. Definitionen av ämnet följer nationell och internationell praxis för forskarutbildningar i nationalekonomi, och stämmer även väl överens med den beskrivning av hur forskarutbildningen faktiskt genomförs som ges i självvärderingen och i den allmänna och de individuella studieplanerna.Handledningskapaciteten bedöms som är god; både handledare och andra forskare vid institutionen bedriver omfattande forskning av hög kvalitet: Utifrån bedömarnas uppfattning står antalet handledare i rimlig proportion till antalet doktorander, och det finns tydliga krav på både vetenskaplig och pedagogisk kompetens för att få handleda. I självvärderingen beskrivs institutionen erbjuda en bra forskningsmiljö för sina doktorander, både vad gäller egen forskningsverksamhet och vad gäller kontakter med nationella och internationella nätverk. Bedömargruppen får intrycket att lärosätet arbetar medvetet för att nya doktorander snabbt ska komma in i miljön och komma igång med sin forskning. Lärosätet arbetar också aktivt för att även externa doktorander och handledare ska introduceras vid institutionen.

Det finns tydliga rutiner för att fånga upp eventuella problem i handledningen. Kontinuerlig uppföljning görs både av handledargruppens kompetenssammansättning som helhet och av enskilda handledares kompetensutveckling. Bedömargruppen vill särskilt lyfta fram som ett gott exempel att studierektorn för forskarutbildningen inte bara har ett formellt administrativt ansvar utan även ansvarar för att initiera avhandlingsdiskussioner med nyantagna doktorander, hjälpa dessa

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

doktorander att komma in i forskningsmiljön och därefter följa deras framsteg. Det framgår tydligt att detta fungerar väl och är enligt bedömarna säkerligen en av de faktorer som bidrar till att de flesta doktorander blir klara inom utsatt tid.

Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.

Enligt självvärderingen innefattar utbildningen dels kurser om sammanlagt 90 högskolepoäng dels en avhandling om sammanlagt 150 högskolepoäng. Kursdelen består dels av ett obligatoriskt kurspaket om 60-67,5 högskolepoäng som är lika för alla doktorander och 22,5-30 högskolepoäng specialiseringskurser som väljs inom doktorandens avhandlingsområde. Det obligatoriska kurspaketet består av kurser i matematik, ekonometri, statistik, mikroekonomi och makroekonomi, i enlighet med vad bedömargruppen anser vara nationell praxis inom ämnet, och som säkerställer bred kunskap och förståelse och vetenskaplig metodik inom ämnet. Doktorander kan, beroende på avhandlingsinriktning, ersätta den ena makroekonomikursen med en ytterligare specialiseringskurs och läser i så fall bara 60 högskolepoäng kärnkurser, men att döma av de individuella studieplanerna sker detta relativt sällan.

De obligatoriska kurserna samläses med mastersstudenter, men med mer avancerade forskningsinriktade examinationsuppgifter; doktorander som redan tagit dessa kurser när de påbörjar forskarstudierna kan därmed i praktiken snabbt tillgodoräkna sig omfattande delar av kursprogrammet genom att komplettera sina masterskurser med de mer avancerade examinationsuppgifter som gäller för doktorander. Det är enligt bedömargruppen problematiskt om lärosäten i alltför hög grad uppmuntrar doktorander att tillgodoräkna sig kurser på lägre nivå i forskarutbildningen. Om nivån på föreläsningar och kurslitteratur i alltför stor utsträckning anpassas till mastersstudenterna snarare än till doktoranderna finns här ett potentiellt kvalitetsproblem. Det är därför viktigt att lärosätet bevakar att kurserna, även förutom de forskningsinriktade examinationsuppgifterna, håller tillräckligt hög nivå.

Enligt bedömargruppen uppfattning ger kursutbudet ett organisatoriskt välfungerande intryck, och följs upp kontinuerligt genom exempelvis kursutvärderingar. En kurs i forskningsetik är inte obligatorisk men rekommenderas starkt av lärosätet. De doktorander som undervisar inom ramen för sin tjänstgöring ska dessutom genomgå en högskolepedagogisk kurs. De valfria kurserna kan läsas både inom institutionens eget kursutbud och vid andra institutioner och andra lärosäten. Sammantaget innebär storleken på det obligatoriska kurspaketet och institutionens tydliga rekommendation vad gäller två ytterligare kurser att utrymmet för specialiseringskurser är relativt begränsat. Både individuella studieplaner och intervjuer pekar på att många doktorander hanterar detta genom att läsa ytterligare kurser utöver vad som stipuleras i den allmänna studieplanen och därmed sammantaget läser långt mer än 90 högskolepoäng. Att många doktorander å ena sidan i praktiken redan genomfört stora delar av det obligatoriska kurspaketet när de påbörjar sina forskarstudier, och å andra sidan läser ytterligare kurser utöver vad som stipuleras i den allmänna studieplanen betraktas av bedömargruppen som ett framtida utvecklingsområde. Det är knappast önskvärt från lärosätets sida att den allmänna studieplanens kurskrav avviker så påtagligt från vilka kurser doktoranderna i praktiken följer under sin forskarutbildning.

En omfattande seminarieverksamhet beskrivs i självvärderingen säkerställa en förmåga att diskutera vetenskaplig metodik inom ämnet. Vidare menar lärosätet att ökade krav på vetenskaplig självständighet i avhandlingsskrivandet under forskarutbildningens gång syftar till att säkerställa progression i utbildningen. Enligt bedömargruppens uppfattning skulle progressionen även kunna säkras genom uppföljning i de individuella studieplanerna. I dagsläget uppfattar bedömarna dessa så begränsade att progressionen knappast kan bedömas med utgångspunkt i studieplanerna annat än med hjälp av ytterligare information från handledare och doktorand själva. Av självvärderingen framgår att institutionen redan identifierat detta som ett utvecklingsområde, och att utformningen av de individuella studieplanerna är under omarbetande, vilket bedömarna anser vara positivt.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Även om de individuella studieplanerna är något knapphändigt utformade i dagsläget framgår det tydligt för bedömarna av självvärderingen att uppföljningen av enskilda doktoranders progression vad gäller kunskap och förståelse fungerar bra och att detta är något som både de enskilda handledargrupperna och handledarkollegiet som helhet bevakar. Vad institutionen i sin självvärdering kallar "indirekt handledning", vilket innebär medverkan i seminarieaktivitet och nationella och internationella konferenser spelar uppenbart också en viktig roll för att säkerställa måluppfyllelsen inom denna aspekt. Doktorander har vidare goda möjligheter till utlandsstudier under doktorandtiden, och cirka hälften av doktoranderna utnyttjar denna möjlighet; att många av institutionens doktorander på detta sätt under långa perioder exponeras för forskningsmiljöer utanför den egna institutionen bidrar, förutom bidraget till deras egen utveckling, även till att institutionen indirekt kan följa upp hur de egna doktoranderna står sig jämfört med doktoranderna i de miljöer som de besöker.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Doktorsavhandlingar vid institutionen består normalt av mellan tre och fem vetenskapliga uppsatser, varav minst en måste vara ensamförfattad, enligt beskrivningen i självvärderingen. Lärosätet nämner många kontrollstationer både för uppsatser och för andra moment inom forskarutbildningen som syftar till att säkerställa doktorandens förmåga att planera och bedriva forskning och andra kvalificerade arbetsuppgifter. Exempelvis behandlas uppsatser på seminarier under forskarutbildningens gång och på ett gemensamt slutseminarium med extern diskutant i slutet av forskarutbildningen. Doktorandernas färdighet och förmåga att planera sin forskning på såväl kort som lång sikt utvecklas under utbildningens gång. Förmågan att slutföra uppgifter inom givna tidsramar tränas genom exempelvis seminarieverksamhet och deltagande i undervisning, och i och med att de flesta doktorander slutför forskarutbildningen på i stort sett utsatt tid (som noterades tidigare ligger den genomsnittliga studietiden strax över fyra år) är måluppfyllelsen enligt bedömarens

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

uppfattning god på denna punkt. Förmåga att kommunicera med vetenskapssamhället säkerställs dels genom skrivande av vetenskapliga uppsatser, dels genom konferenspresentationer och seminarier. Det förefaller också enligt bedömarna finnas strukturerade processer för att stödja doktoranders träning i presentationsteknik, och dessutom intervjuteknik för doktorander i slutskedet av utbildningen). Det finns goda möjligheter för doktorander att presentera forskningsresultat även för intressenter från det omgivande samhället inom ramen för exempelvis externa forskningsprojekt. Doktorandernas förmåga att stödja andras lärande tränas genom högskolepedagogiska kurser och prövas genom undervisning.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det som skrevs om uppföljning under föregående aspekt är tillämpligt även här. Det framgår tydligt av självvärderingstexten att uppföljningen av enskilda doktoranders progression vad gäller färdighet och förmåga fungerar bra och att detta är något som både de enskilda handledargrupperna och handledarkollegiet som helhet bevakar. Det framgår vidare att institutionen noga bevakar, och följer upp med doktoranderna, hur mycket tid de utnyttjat och hur mycket tid de får tillgodoräkna sig från undervisning och annan institutionstjänstgöring. Med tanke på att publicerbarhet är ett krav för uppsatser vore det enligt bedömargruppen rimligt att även följa upp om uppsatser faktiskt publiceras efter disputationen, men detta görs inte systematiskt i dagsläget.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Lärosätet beskriver i självvärderingen att doktorandernas intellektuella självständighet och förmåga till vetenskaplig redlighet säkerställs och utvecklas under forskarutbildningens gång genom löpande deltagande i konferenser och publicerande av artiklar. Som tidigare noterades måste minst en av uppsatserna i doktorsavhandlingen vara ensamförfattad, vilket syftar till att säkerställa doktorandens intellektuella självständighet. Att de flesta doktorandkurser examineras genom individuell examination bidrar också till att säkerställa att detta mål nås, enligt lärosätet. Dessutom noterades ovan att en kurs i forskningsetik starkt rekommenderas av institutionen, men är inte obligatorisk. Vidare beskrivs att seniora forskarkollegor med erfarenhet av exempelvis etikprövningar i samband med forskningsansökningar utnyttjas som bollplank för doktorander i forskningsetiska frågor.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det framgår tydligt av självvärderingstexten att uppföljningen av enskilda doktoranders progression vad gäller värderingsförmåga och förhållningssätt fungerar bra och att detta är något som både de enskilda handledargrupperna och handledarkollegiet som helhet bevakar.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16**Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat****Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat****Bedömning med motivering:** Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Vad gäller aspekten kunskap och förståelse ser bedömgruppen utvecklingsmöjligheter beträffande doktorandernas kursverksamhet. Det är problematiskt att beskrivningen i den allmänna studieplanen avviker så påtagligt från doktorandernas faktiska kursverksamhet under själva forskarutbildningstiden. Att doktoranderna systematiskt läser långt fler kurser än vad som stipuleras i den allmänna studieplanen är olyckligt ur formell synvinkel men innebär givetvis inte någon risk för låg kvalitet på utbildningen som sådan. Bedömarna anser också att det är viktigt att säkerställa att de kurser som doktoranderna samläser med masterstudenter håller tillräckligt hög nivå.

Med detta sagt anser bedömgruppen dock aspektområdet som helhet tillfredsställande. Utbildningen innehåller en lång rad element som alla bidrar till att säkerställa doktorandernas måluppfyllelse och progression. Det avser inte bara kurser utan även seminarieverksamhet och återkommande extern granskning. Kontinuerlig uppföljning sker av den enskilde doktorandens framsteg, inte bara inom den egna handledargruppen utan även via andra kollegor och institutionsledning bidrar till detta.

Perspektiv**Arbetslivets perspektiv****Bedömning med motivering:** Utbildningen är användbar och förbereder doktoranden för ett föränderligt arbetsliv.

Utbildningen förbereder doktorander för ett arbetsliv både inom och utanför akademien i såväl Sverige som internationellt, enligt självvärderingen. En indikation på detta är att alla doktorander, enligt institutionens uppföljning av alumner (kallas "Job Placements" och startade 2007), får arbete ett par månader efter avslutad utbildning, och där 50 procent väljer arbete utanför akademien. För de doktoranderna som vill göra karriär inom akademien har institutionen under de senaste sex åren förlagt rekryteringar till det årliga internationella arbetsmarknadsrådet som anordnas av American Economic Association. Då ansöknings- och tillsättningsprocesser på denna marknad sker enligt en viss systematik tränas doktoranderna och får hjälp främst i form av skriftligt material som institutionen tagit fram ("Job Market Guide" och "Job Market Schedule"), stöd under själva processen, CV-återkoppling, informationsseminarier, träningsintervjuer och träningsseminarier. Träningsprogrammet pågår enligt självvärderingen mellan maj till december varje år för de doktorander som är inne på sitt sista år. Ungefär hälften av institutionens doktorander uppges ha sökt arbete på denna marknad.

Doktorander som vill göra karriär utanför akademien får också stöd genom erbjudande av olika typer av träning - exempelvis i form av anställningsintervjuer och CV coachning. För att säkerställa att rätt träning erbjuds har institutionen ett samarbete med Ekonomihögskolans karriärservice. Institutionen har också en speciell hemsida där årets "job market candidates" synliggörs. Institutionens handledarkollegium används också genom regelbundna diskussioner om olika arbetsmarknadsfrågor och hur man bättre kan förbereda doktorander för en framtida arbetsmarknad. Det uppges ske dels genom utbildningen som sådan, dels i processen att finna ett jobb. En annan möjlighet är de arbetsmarknadsdagar som Ekonomihögskolan årligen anordnar.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

En ytterligare möjlighet som lärosätet beskriver för doktorander att skaffa meriter inför kommande arbetsliv oavsett karriärväg är undervisning eller annan institutionstjänstgöring som motsvarar 20 procent av en heltidstjänst, och som samtliga doktorander uppges göra i varierande utsträckning. Som förutsättningar ges undervisade doktorander enligt självvärderingen dels två veckors högskolepedagogik, dels förlängs doktorandtiden i motsvarande omfattning.

Doktoranderna förbereds visserligen för en karriär utanför akademien men dock inte i motsvarande omfattning som för akademisk karriär trots att hälften av doktoranderna väljer en karriär utanför akademien. Enligt bedömargruppens uppfattning är detta ett utvecklingsområde.

Utbildningens utformning och genomförande följs inte upp systematiskt för att säkerställa att den är användbar och förbereder inte för arbetslivet.

Enligt självvärderingen följs utbildningen upp genom att institutionens ledning införskaffar kontinuerlig information om vilka ämnen och inriktningar som är efterfrågade. Handledarnas nationella och internationella nätverk anses spela en viktig roll i sammanhanget. Den lyhördhet som beskrivs vid samverkan med det omgivande samhället används också för att fånga vad som efterfrågas utanför akademien. Upprätthållande av kontakten med tidigare doktorander, genom alumn nätverk, utgör också en pusselbit, som tas upp i självvärderingen. Till exempel bjuds alumner in för olika seminarier och arbetsmarknadsdagar och som gästföreläsare. Doktoranderna, genom Ekonomiska doktorandrådet, bidrar också genom att anordna egna alumnidagar där tidigare doktorander bjudits in.

Nätverket och kontakterna är dock enligt bedömargruppen uppfattning informella och uppföljningen görs inte på ett systematiskt sätt, vilket också framgår av självvärderingen. Det gäller dock inte alla ämnesinriktningar. Inriktningen mot finansiell ekonomi uppges ha en avancerad alumnverksamhet, vilket institutionen säger sig ämna ta lärdomar av i ett framtida arbete med att tillvarata alumners erfarenheter. Det framgår dock inte för bedömargruppen hur resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling i utbildningen.

Som ett gott exempel vill bedömargruppen lyfta det systematiska stödet som ges i form av skriftligt material, stöd under själva processen, CV-återkoppling, informationsseminarier, träningsintervjuer och träningsseminarier för de doktorander som väljer att göra karriär inom akademien. Bedömargruppen vill också lyfta att doktoranderna ges möjlighet att undervisa eller göra annan institutionstjänstgöring, och att undervisande doktorander erbjuds två veckors utbildning i högskolepedagogik med förlängning av doktorandtiden i motsvarande omfattning.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser.

Doktoranderna beskrivs av lärosätet vara representerade i relevanta beslutsfattande organ enligt vad som kan förväntas anser bedömargruppen. I sin självvärdering tar lärosätet också upp ett antal åtgärder som gjorts för att förbättra informationsstrukturer, att ge stöd för doktorander på väg ut till arbetsmarknaden med mera som institutionen har genomfört, där doktorander har deltagit både direkt som representanter och indirekt genom samtal och intervjuer. Handledarkollegiet på institutionen

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

uppges vara det viktigaste rådet som doktoranderna är representerade i, eftersom det är här som potentiella förändringar som rör doktorandprogrammet kommer tas upp först. Ett exempel på en nyligen genomförd förändring som doktoranderna själva önskat är att kurserna struktureras om så att vissa obligatoriska kurser numera ges med större regelbundenhet, för att underlätta doktorandernas övriga kursval och avhandlingsarbete. Andra relevanta organ som doktorander är representerade i är institutionsstyrelsen och forskarutbildningskollegiet. Vissa delar av självvärderingen ger enligt bedömarnas uppfattning dock motstridiga antydningar om institutionens syn på doktoranders inflytande.

Bedömargruppen får intrycket att doktorander även verkar ha goda möjlighet att utforma sin utbildning genom val av frivilliga kurser, och har genom institutionen möjlighet att arbeta i projekt med flera olika aktörer. Detta anser bedömargruppen ge dem goda möjligheter att få både praktiska och teoretiska kunskap inom sitt valda forskningsområde. Bedömarna noterar även att institutionen har tydliga krav på handledares kompetens, för att säkerställa ett gott handledningsarbete.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Utbildningen bedöms av bedömargruppen hålla en godtagbar kvalitet när det gäller systematisk uppföljning och att resultaten återkopplas till doktorander och alumner. I självvärderingen beskrivs detta främst ske genom årliga utvecklingssamtal och genom doktorandernas deltagande i kvalitetsfrämjande organ. Dock så har det inte skett någon mer systematisk insamling av doktoranders åsikter om sin utbildning på ett par år. Ett sådant arbete beskrivs i självvärderingen nu vara på gång, där ett första beredande möte hölls i december 2016. Universitetet genomför en årlig psykosocial undersökning där doktorander anonymt kan lämna in sina åsikter, vilket bedömarna anser vara positivt.

Bedömargruppen är av uppfattningen att lärosätet arbetar på ett bra sätt för att hantera problem relaterade till stress. Institutionen beskriver sig ha varit delaktiga i samtal för att dessa doktorander ska kunna återgå till arbetet på ett bra sätt, och har tagit in extra stöd i form av coachning då detta har behövts. Det sker även en årlig psykosocial skydds rond till alla anställda (inklusive doktorander), för att värdera arbetsmiljön. Vad den fysiska arbetsmiljön avser skriver lärosätet att doktorander ges tillgång till ergonomisk utrustning endast vid behov, med intyg från läkare.

Självvärderingen tar upp de väsentliga frågorna, och bidrar även med en del konkreta exempel. Institutionen verkar enligt bedömarna ta problem med den psykosociala arbetsmiljön på allvar. Bedömargruppen identifierar vissa brister rörande den mer systematiska insamlingen av doktoranders/alumners åsikter, hur dessa används och hur återkoppling om detta kommer att ske, men noterar samtidigt att lärosätet påbörjat ett arbete med detta.

Perspektiv**Jämställdhetsperspektiv**

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Både doktorandgruppen och i synnerhet handledargruppen har ojämn könsfördelning, då det framgår av självvärderingen att en klar majoritet av doktoranderna, och nästan alla handledare är män. Institutionen säger sig dock arbeta med att minska denna obalans och har de senaste åren, som noterades ovan, rekryterat ungefär lika många kvinnliga som manliga doktorander. Lärosätet har även rekryterat kvinnliga gästprofessorer för att öka antalet kvinnliga forskarförebilder i närmiljön. Institutionen arrangerar återkommande seminarier om jämställdhetsfrågor och en extern bedömare har anlåtats för att analysera jämställdheten inom utbildningen. Även om obalansen i könsfördelningen kvarstår är det tydligt för bedömargruppen att detta är något som institutionen är uppmärksam på och arbetar medvetet med.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

På lärosätetsnivå finns en handlingsplan för jämställdhet, likabehandling och mångfald som bland annat syftar till att följa upp jämställdhetsarbetet. Det görs ett jämställdhetsbokslut på institutionsnivå varje år, där forskarutbildningen ingår som en egen del, och resultat från detta återrapporteras till ansvariga för forskarutbildningen. Institutionen har vidare en jämställdhetsplan som uppdateras kontinuerligt av institutionsledningen.

Aspektområdet: Uppföljning, åtgärder och återkoppling**Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Bedömarna identifierar att tydliga rutiner och uppföljningssystem finns på plats. Forskningsmiljöns utveckling och kompetensbehov bevakas kontinuerligt både på institutionsnivå och på Ekonomihögskolenivå. Kursverksamheten utvärderas enligt självvärderingen kontinuerligt. Bedömargruppen noterar att utformningen av de individuella studieplanerna i dagsläget är sådan att det är svårt att använda dem för uppföljning annat än med hjälp av ytterligare information från antingen doktoranden eller handledarna i fråga, men noterar samtidigt att detta är något som institutionen identifierat och arbetar med att förändra, vilket i sig tyder på att uppföljning av interna rutiner fungerar. Det är samtidigt tydligt att uppföljningen av enskilda doktoranders progression fungerat tillfredsställande redan med de system som redan finns på plats.

Upprätthållande av kontakten med tidigare doktorander, genom alumnätverk, utgör också en pusselbit, som tas upp i självvärderingen. Till exempel bjuds alumner in för olika seminarier och arbetsmarknadsdagar och som gästföreläsare.

Universitetet genomför en årlig psykosocial undersökning där doktorander anonymt kan lämna in sina åsikter, vilket bedömarna anser vara positivt.

Det görs ett jämställdhetsbokslut på institutionsnivå varje år, där forskarutbildningen ingår som en egen del, och resultat från detta återrapporteras till ansvariga för forskarutbildningen.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.

Att aspektområdet miljö, resurser och område bedöms som tillfredsställande, styrks av att det enligt självvärderingen finns ett stort antal handledningskompetenta professorer och docenter, som bedriver forskning som enligt bedömarna håller hög kvalitet. Det finns väl utvecklade forskarnätverk både nationellt och internationellt. Det sker ett aktivt arbete för att nya doktorander snabbt ska bli en del av denna miljö och dessa nätverk. Institutionen arbetar även för att externa huvudhandledare och deras doktorander ska vara en del av forskningsmiljön. Bedömargruppen vill särskilt lyfta det goda exemplet att studierektorn för forskarutbildningen inte bara har ett formellt administrativt ansvar utan även ansvarar för att initiera avhandlingsdiskussioner med nyantagna doktorander, hjälpa dessa doktorander att komma in i forskningsmiljön och därefter följa deras framsteg. Det framgår tydligt att detta fungerar väl och bedöms av bedömargruppen vara en av de faktorer som bidrar till att de flesta doktorander blir klara inom utsatt tid.

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms vara tillfredsställande. Viss utvecklingspotential kan bedömargruppen konstatera finns vad gäller att säkerställa att de kurser som samläses med masternivån håller tillräcklig nivå. Det samma gäller den svaga överensstämmelsen mellan de kurskrav som formellt stipuleras i den allmänna studieplanen och de kurser som doktoranderna reellt läser under sin doktorandtid. I övrigt framgår det för bedömargruppen att utbildningen innehåller flera element som säkrar god kvalitet och hög måluppfyllelse; kurser, seminarieverksamhet, återkommande extern granskning liksom uppföljning från de egna kollegorna bidrar till detta.

Arbetslivets perspektiv bedöms av bedömargruppen som tillfredsställande, och som gott exempel vill lyfta det systematiska stödet som ges i form av skriftligt material, stöd under själva processen, CV-återkoppling, informationsseminarier, träningsintervjuer och träningsseminarier för de doktorander som väljer att göra karriär inom akademien. Bedömargruppen vill också lyfta att doktoranderna ges möjlighet att undervisa eller göra annan institutionstjänstgöring, och att undervisande doktorander erbjuds två veckors högskolepedagogisk utbildning med förlängning av doktorandtiden i motsvarande omfattning.

Doktoranders perspektiv bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Jämställdhetsperspektivet är integrerat i utbildningens utformning och genomförande. Kön fördelningen är ojämn bland doktoranderna och i synnerhet bland handledarna, men i bägge fallen framgår det för bedömarna att detta är något som institutionen är uppmärksam på och arbetar med. Det görs kontinuerliga interna uppföljningar av jämställdhetssituationen; bedömargruppen vill även lyfta fram det goda exemplet att man nyligen genomgått en extern utvärdering av jämställdhetssituationen på utbildningen.

Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms vara tillfredsställande, eftersom lärosätet beskriver att tydliga rutiner och uppföljningssystem finns på plats på flera nivåer för att bevaka såväl den enskilde doktorandens progression som forskarutbildningsmiljöns utveckling i stort.

Datum

2018-05-02

Reg.nr

411-00391-16

Stiftelsen Högskolan i Jönköping

Lärosäte Stiftelsen Högskolan i Jönköping	Forskarutbildningsämne Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	ID-nr A-2016-10-4012
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</p> <p>Den allmänna studieplanen innehåller inte någon ämnesbeskrivning annat än att lärosätet fokuserar på tillämpad nationalekonomi. I självvärderingen listas områdena spatial ekonomi, urban och regional ekonomi, entreprenörskap, produktivitetsanalys, corporate förvaltning och finansiell analys. Bedömargruppen noterar att flera av dessa inriktningar överlappar med ämnet företagsekonomi. Avgränsningen av ämnet avspeglas i den forskning som bedrivs på lärosäte samt i publikationer och i doktorandernas avhandlingsämnen. I den allmänna studieplanen specificeras antagningskrav till forskarutbildningen som består av minst 240 högskolepoäng varav 90 högskolepoäng i nationalekonomi och 15 högskolepoäng i statistik eller motsvarande. I de obligatoriska kurserna i utbildningen ingår mikroekonomi, makroekonomi, ekonometri och matematik, som enligt bedömarna är vanligt vid de flesta lärosäten med nationalekonomi på forskarnivå. Lite specifikt för utbildningen är att man inkluderar 'Classics in economics' som en obligatorisk kurs. Vid disputation för doktorsexamen ska opponenter och ledamöter i kommittén ha minst docentkompetens i nationalekonomi. Sammantaget är utbildningen att betrakta som en forskarutbildning i nationalekonomi med en specifik inriktning.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</p> <p>Enligt självvärderingen fanns 17 doktorander i nationalekonomi registrerade 2016 vid lärosätet, samt 13 handledare, varav 12 med minst docentkompetens och med huvudanställning vid lärosätet. Därutöver framgår av självvärderingen att ytterligare ett tiotal disputerade forskare är knutna till institutionen. Handledarkapacitet i förhållande till antal doktorander kan därmed anses vara god enligt bedömargruppens uppfattning, och kan vara en bidragande orsak till den relativt korta genomsnittliga nettostudietiden om 3,7 år för de 12 doktorander som disputerade under perioden 2011-2016.</p> <p>Enligt den allmänna studieplanen ska huvudhandledare ha minst docentkompetens. Vidare krävs pedagogisk utbildning motsvarande 7,5 högskolepoäng för att bli antagen som docent, vilket cirka två tredjedelar av de med minst docentkompetens har. Kraven på handledare har utökats till att omfatta även en kurs i handledning om 7,5 högskolepoäng. Lärosätet har ett system där huvudhandledaren ersätts med 2,5 procent av en heltidstjänst, och övriga handledare med maximalt 1,25 procent av en heltidstjänst.</p> <p>Flera av handledarna är involverade som lärare i kurser på forskarutbildningen och är anlitade som opponenter/ledamöter i betygsnämnd vid andra universitet.</p>		

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

När det gäller aktuellt ämne förväntas alla anställda inklusive doktorander publicera sin forskning. Alla lärare och handledare garanteras 10 procent av sin arbetstid för kompetensutveckling, vilket utökas till 20 procent från och med år 2017. Den faktiska tiden för forskning är högre då flera av lärarna/handledarna har egna externt finansierade projekt. Detta förhållande avspeglas i publiceringsfrekvensen som är god.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.

Miljön utgörs främst av verksamheten på institutionen för nationalekonomi, men också av samarbeten och enskilda forskares nätverk. Publiceringsfrekvensen i miljön är god. Enligt självvärderingen publicerade handledarna i medeltal två artiklar i refereegranskade tidskrifter per år under perioden 2014-2016. Emellertid är bara någon enstaka artikel publicerad i tidskrifter på "topp 50" och mindre än fem artiklar inom "topp 100" på AIS-listan (Article Influence Score), där de viktigaste tidskrifterna inom nationalekonomi listas. Bedömarnas tolkning är att inriktningen på utbildningen gör att val av tidskrifter för publicering innefattar mer än gängse tidskrifter inom nationalekonomi. Vad gäller de registrerade doktoranderna återfanns 17 publicerade artiklar i tidskrifter med sakkunniggranskning, och för flera av doktoranderna redovisas presentationer från nationella och/eller internationella konferenser.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Institutionen har regelbundna seminarier där alla forskare och doktorander förväntas delta. Det finns också sessioner för varje doktorand var sjätte vecka där alla handledare deltar och där doktoranderna får återkoppling på sitt arbete. Vidare anordnas fredagsseminarier där doktorander presenterar sina artiklar med en utsedd opponent närvarande. Kvaliteten på avhandlingen försäkras genom slutseminarium sex månader före disputation. Vartannat år görs en arbetsplatsundersökning där det går att identifiera doktorandernas svar.

Forskarutbildningen utvärderas vart tredje år av Research Faculty Board (RFB). Utbildningen är också ackrediterad av internationella utvärderingsorgan.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Ämnesbeskrivningen har god förankring inom nationalekonomi och följer enligt bedömargruppen gängse upplägg med en kurs- och avhandlingsdel, där de obligatoriska kurserna omfattar mikro-, makroekonomi, ekonometri och matematik. Lite specifikt för utbildningen är att man inkluderar 'Classics in economics' som en obligatorisk kurs.Handledarkapaciteten är god, antalet handledare med docentkompetens med huvudsaklig anställning vid JIBS står i rimlig proportion till antalet registrerade doktorander, och det finns ytterligare tio disputerade forskare vid institutionen. Alla handledare godkänns på fakultetsnivå av Research faculty board, och byte av handledare kan initieras av doktorand eller handledare, och fastslås i Doctoral Student Progress Committee.

Handledarna har tid avsatt för kompetensutveckling motsvarande 10 procent (20 procent från och med 2017), vilket bedömargruppen anser vara tillräckligt. Dock har huvudhandledarna publicerat i genomsnitt två artiklar per år de senaste tre åren. Flera av handledarna är också involverade som lärare i kurser på forskarutbildningen, och är anlitade som opponenter/ledamöter i betygsnämnder vid andra lärosäten.

Utöver uppföljning av progression genomförs också vartannat år en arbetsplatsundersökning, där lärosätet identifierat och åtgärdat problem såsom stress och bristande kommunikation. Utöver uppföljning av doktoranders framsteg sker regelbunden utvärdering av kurserna på lärosätet och SWEGPEC som utvärderas varje år av styrelse och doktorander. Forskarutbildningen utvärderas vart tredje år av Research Faculty Board.

Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.

Fullföljandet av examensmålen avseende kunskap och förståelse sker enligt självvärderingen genom ett programupplägg som innefattar tillhandahållande av kurser, finansiering och seminarieverksamhet. Kurserna, som omfattar 120 högskolepoäng, utgör enligt lärosätet en viktig del för både bredd och djup kunskap inom forskarutbildningsämnet. Kurser såsom pedagogik och vetenskapligt skrivande kan inte räknas in inom ramen för dessa 120 högskolepoängskurser. Första årets kurser ger enligt bedömargruppen en grund för bredd och metodkunskap inför avhandlingsarbetet (15 högskolepoäng vardera i mikro, makro, ekonometri och matematik, och 7,5 högskolepoäng i "classics of economics"). De frivilliga kurserna tas vid det egna lärosätet, inom ramen för SWEGPEC eller vid andra lärosäten och kan innebära fördjupning inom t.ex. ekonometri men också kurser inom helt nya områden. De frivilliga kurserna, som omfattar 60 högskolepoäng, visar inte enligt bedömargruppen på en planerad progression. Bedömargruppen vill göra lärosätet uppmärksam på att med det omfattande kurskravet, en otydlighet i progressionen i den valfria kursdelen och fördelningen kurser/avhandling är risken stor att kurskravet inkräktar på avhandlingens kvalitet.

Bred kunskap inom ämnet skapas genom institutionens krav på närvaro vid samtliga seminarier vid lärosätet. Doktoranderna förväntas ge minst ett seminarium och agera opponenter en gång per år.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet har fyra olika system för uppföljning av doktorandernas framsteg. Ett är den individuella studieplanen, vilken går igenom och uppdateras varje år. Den innehåller information om finansiering och progression rörande kurser och avhandling samt doktorandens egen undervisning på grund- och mastersnivå, deltagande på konferens- och workshop. Det framgår också av den individuella studieplanen att doktoranderna deltar vid nationella och internationella konferenser och workshops, och att de publicerar i internationella tidskrifter.

Ett annat uppföljningssystem för doktoranderna utgörs av så kallade "feed back-seminarier" var sjätte vecka för varje doktorand, där fler seniora deltar och ger synpunkter på doktorandens framsteg. Den tredje uppföljningen utgörs av att studierektor för forskarutbildning har enskilda samtal varje år med doktoranderna för att bl.a. fånga upp eventuella problem. Det fjärde systemet är regelbundna seminarier där doktorander presenterar egna arbeten och agerar som opponenter på andras.

Aspektrråde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga****Bedömning med motivering: Bedömning: Hög kvalitet**

Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Färdighet och förmåga att identifiera, formulera, och med adekvata metoder genomföra forskningsproblem inom givna tidsramar säkerställs enligt självvärderingen genom kursutbudet, seminarieverksamheten, och doktorandernas publicering i refereegranskade tidskrifter. Sammanläggningsavhandlingen planeras stegvis utifrån ett längre tidsperspektiv, medan kurser och undervisning genomförs utifrån ett kortare. Redan första året påbörjar doktoranderna sin första artikel. Två samförfattade och två ensamförfattade artiklar krävs för en godkänd doktorsavhandling. Doktoranden börjar oftast med den samförfattade. Undervisning om max 20 procent ger färdighet i ämnet och dess framställning. Detta s.k. multitasking ger doktoranderna träning i planering och genomförande av projekt.

Att undervisningen ger doktoranderna färdigheter i kommunikation och framställning betonas i självvärderingen. Lärosätet framför också att detta åstadkommes via deltagande i seminarier och egna presentationer (och som opponenter) vid nationella och internationella konferenser. Det tidiga påbörjandet att skriva ger också färdigheten tid att utvecklas och mogna. Fakulteten tillhandahåller kurser i vetenskaplig framställning, och doktoranderna tränas också i populärvetenskapligt skrivande på institutionens bloggar och genom att författa rapporter för externa projekt.

Datum
2018-05-02

Reg.nr
411-00391-16

)

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljning av kurser och skrivande sker framför allt genom den årliga uppföljningen av den individuella studieplanen, som studierektor diskuterar med handledare och doktorand. En annan mekanism är seminarier var sjätte vecka för varje doktorand.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Enligt lärosätets beskrivning i självvärderingen säkerställer utbildningen att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet, och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Förmågan till självständig forskning gynnas av att doktoranderna börjar skriva avhandlingsdelar under första året. Det ger inte bara mer tid att utveckla författarskapet, utan också möjlighet att bli tillfrågad som granskare av en tidskrift, vilket bedöms utveckla förmågan att bedöma kvalitet. Dessutom måste minst två av bidragen i avhandlingen skrivas med doktoranden som ensamförfattare, vilket kräver självständighet från doktorandens sida.

Etik inom forskning, såsom förbud mot plagiering, fusk med data etc., diskuteras regelbundet under utbildningen. Doktorander uppmuntras också att söka externa medel, vilket tränar förmågan att identifiera och relatera forskningen till, för samhället, relevanta problem.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter

Den individuella studieplanen, återkoppling-sessioner och seminarier är viktiga instrument som lärosätet beskriver sig använda vid uppföljningen av måluppfyllelsen för förmågorna som ingår under denna aspekt.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Doktorandkurserna, avhandlingsarbetet, presentationer och närvaro vid seminarier samt undervisning är enligt bedömargruppen viktiga för måluppfyllelsen. Första årets kurser ger bredd och metodkunskap och de frivilliga kurserna kan ge fördjupning inom t.ex. ekonometri, men också innebära orientering inom nya områden av relevans för avhandlingen. Bedömargruppen vill göra lärosätet uppmärksamt på att med tanke på det omfattande kurskravet, otydlig progression i den

valfria kursdelen och fördelningen kurser/avhandling är risken stor att kurskravet inkräktar på avhandlingens kvalitet.

Skrivandet på avhandlingsbidrag införs stegvis där doktoranderna redan första året påbörjar sin första artikel, vilket bedöms av bedömagruppen vara gynnsamt för det fortsatta skrivandet. Det tidiga påbörjandet att skriva ger färdigheten tid att utvecklas och mogna. Undervisningen ger doktoranderna färdighet i kommunikation och framställning. Dessa färdigheter uppövas också via seminarier och presentationer (och oppositioner) vid nationella och internationella konferenser. Fakulteten tillhandahåller också kurser i att skriva vetenskapligt. Doktoranderna tränas också i populärvetenskapligt skrivande genom att medverka på institutionens bloggar och genom redovisning av externa projekt i form av rapporter. Allt detta anser bedömagruppen vara goda förutsättningar för doktoranderna att utvecklas.

Den individuella studieplanen, särskilda seminarier med återkoppling och allmänna seminarier är viktiga instrument för uppföljning, enligt bedömarens uppfattning. Den individuella studieplanen konstrueras under första året och följs upp varje år med avseende på hur långt doktoranden kommit vad avser kurser, skrivande m.m. Studierektor för forskarutbildning matchar handledare och doktorander och har enskilda samtal varje år med doktoranderna för att bl.a. fånga upp problem.

Perspektiv

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv.

Forskarutbildningen innehåller ett väsentligt antal aktiviteter som lärosätet beskriver i sin självvärdering förbereder för livet efter disputation genom att doktoranden ger regelbundna presentationer av sin forskning, är opponenter på andra presentationer, är biträdande handledare på kandidat- och masteruppsatser, och undervisar. Detta utvecklar en kommunikationsförmåga, (muntlig och skriftlig) och skapar nätverk. Administrativa erfarenheter inhämtas genom planering och genomförande av kurser, deltagande i externa projekt och arrangerande av workshops m.m. Publicering är viktig för fortsatt anställning på universitet, och 39 procent av de som disputerat de senaste fem åren har fått sådan anställning.

Karriärplanering förekommer för alla doktorander i form av årliga möten där man diskuterar arbetsmarknaden med inbjudna representanter som kan vara tidigare doktorander vid lärosätet. Förberedelserna förefaller vara mer fokuserade på en karriär inom akademien än utanför, även om mycket att de färdigheter som doktoranderna tränas i kan vara användbara för en anställning hos offentliga och privata arbetsgivare. Denna aspekt kan vara ett utvecklingsområde med tanke på att de flesta doktorander enligt lärosätets egen redovisning väljer att lämna akademien. Det saknar också en formell yrkesplanering vilket också nämns i självvärderingen. Lärosätet bör överväga att vidta åtgärder i denna riktning. Erfarenheter från andra lärosäten som har kommit längre i detta arbete kan med fördel tas tillvara.

Utbildningens utformning och genomförande följs inte systematiskt för att säkerställa att den är användbar och förbereder inte för arbetslivet. Resultaten av uppföljningen omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

Självkritik framfördes angående avsaknad av regelbunden och systematisk uppföljning av doktorandernas arbetsmarknad. Lärosätet planerar att införa ett råd eller dylikt med alumner och representanter inom och utom akademien för diskussion om arbetsmarknaden för doktoranderna.

Perspektiv**Doktoranders perspektiv**

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser.

Doktoranderna har två representanter inom det organ som synes vara det viktigaste i att utveckla doktorandutbildningen, Research Faculty Board. Denna nämnd arbetar med många aspekter som är relevanta för att bedriva forskning på institutionen, och övervakar även intaget av nya doktorander, tillsättande av handledare och uppdatering/indragning av stöd för doktorander. Då alla dessa är väldigt viktiga aspekter av utbildningen bedöms det vara av vikt att doktorander medverkar vid dessa beslut. Representanterna väljs på långsiktig basis, då de sitter i tre år eller tills de avslutar utbildningen. Detta är ett bra sätt för doktoranderna att få erfarenhet av posten.

Doktorandrepresentanter har ett möte med beslutsfattande chefer för att diskutera utbildningen en gång per termin. Traditionellt finns även en doktorandrepresentant i arbetsmiljökommittén. Det finns även en övergripande doktorandförening på lärosätet, där representanter kan ta upp frågor relevanta för samtliga doktorander. Varje program har en doktorandrepresentant i denna förening.

Doktoranderna är fria att utforma en stor del av sitt kursprogram, då de har ungefär lika många poäng dedikerade till frivilliga kurser som obligatoriska. Utöver detta har de stor möjlighet att utforma sin internationella verksamhet, då institutionen hjälper och uppmanar doktoranderna att tillbringa tid vid ett utländskt universitet, både för en längre vistelse och till exempel kortare sommarkurser. Utöver detta har lärosätet ett system för att hjälpa till med finansiering. Institutionen verkar även för att ge doktoranderna goda möjligheter att bygga nätverk, och att få erfarenhet från andra lärosäten genom det s.k. SWEGPEC-samarbetet.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Universitetet samlar årligen in information och åsikter från kurser, och dessa diskuteras och används för att utveckla programmet. Dessa samlas in manuellt men är fortfarande anonyma, vilket bedöms öka svarsfrekvensen. Svaren sammanställs av administrationens representant för doktorander, som skickar ut dem till berörda parter (programansvariga, kursansvariga, och doktorander). Det sker således återkoppling för kursutvärderingarna. Det utförs även utvärderingar inom SWEGPEC nätverket, för det första för de individuella kurserna och för det andra årligen för hela samarbetet.

Efter att ha fått återkoppling om att stress har varit ett stort problem från många doktorander implementerade lärosätet en rad åtgärder för att förbättra situationen. Bland annat så ändrades tillfället då kurser ges så att arbetsbelastningen för doktoranderna blev jämnare över åren. Bedömargruppen ser det som positivt att lärosätet värnar om den psykosociala hälsan, och doktorandernas åsikter om utbildningen i allmänhet. Lärosätet verkar även lägga mycket resurser på att bygga upp doktorandernas nätverk.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv**Jämställdhetsperspektiv**

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Knappt 60 procent av de registrerade doktoranderna 2016 var kvinnor, och endast ca 20 procent av handledarna var kvinnor. Det är jämn fördelning av handledare vad avser ålder, men inte vad gäller kön då det inom det aktuella ämnet endast fanns en kvinnlig handledare med docentkompetens och huvudsaklig anställning vid lärosätet.

Lärosätet är medvetna om könsfördelningen bland handledarna men menar att den avspeglar situation i ämnet som helhet. Det framkom att lärosätet eftersträvar en jämnare balans vid rekrytering till nya tjänster. Visavi jämställdhetsperspektivet i forskarutbildningsprogrammet förefaller programmet på basen av självvärderingen inte avvika från övriga program i nationalekonomi i Sverige. Informella strukturer som underlättar studierna för doktorander med små barn har införts. För att stärka jämställdheten stadgar regelverket gällande disputation att betygsnämnden skall uppvisa balans i jämställdheten. Programmet förefaller arbeta medvetet med att utveckla jämställdheten i utbildningens utformning och genomförande.

Systematisk uppföljning görs inte för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

Systematisk uppföljning görs delvis för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Trots klar medvetenhet om betydelsen av jämställdhetsperspektivet är det inte uppenbart att uppföljningen sker systematiskt. Det framkom dock att det finns planer på att stärka fokus på jämställdhetsperspektivet genom att inrätta en universitetsövergripande jämställdhetsarbetsgrupp. Detta kan kanske ge bättre förutsättningar för en systematisk uppföljning av programspecifika åtgärder.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.

Aspektområdet: Uppföljning, åtgärder och återkoppling**Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Det finns fyra olika beslutsnivåer; Lärosätet, ekonomihögskolan, fakulteten, och enheten (Nationalekonomi). Enligt självvärderingen har fakulteten det formella ansvaret för forskarutbildningen, som sköts av en s.k. Associate dean of research för matchning av doktorand-handledare assisterad av prefekt och professorer i nationalekonomi. Uppföljning av doktoranders utveckling sker genom individuella studieplaner, medarbetarsamtal, och återkopplingsseminarier. Det

är dock svårt för bedömarna att hitta information om rapportering, registrering och uppföljning av de individuella studieplanerna på de olika beslutsnivåerna.

Lärosätet har fyra olika system för uppföljning av doktorandernas framsteg. Ett är individuella studieplanen, vilken går igenom och uppdateras varje år. Den innehåller information om finansiering, progression rörande kurser och avhandling, egen undervisning på grund- och mastersnivå, deltagande på konferens- och workshop. Det framgår också av individuella studieplanen att doktoranderna deltar vid nationella och internationella konferenser och workshop, och att de publicerar i internationella tidskrifter.

Ett annat uppföljningssystem utgörs av återkopplingsseminarier var sjätte vecka för varje doktorand där fler seniora deltar och ger synpunkter på doktorandens framsteg. Den tredje uppföljningen utgörs av att studierektor för forskarutbildning har enskilda samtal varje år med doktoranderna för att bland annat fånga upp eventuella problem. Det fjärde systemet är regelbundna seminarier där doktorander presenterar egna arbeten och agerar som opponenter på andras.

Utöver uppföljning av progression genomförs också varje år en arbetsplatsundersökning, där man identifierat och åtgärdat problem med bl.a. stress och bristande kommunikation. Utöver uppföljning av doktoranders framsteg sker regelbunden utvärdering av kurser på handelshögskolan och SWEGPEC som utvärderas varje år av styrelse och doktorander.

JIBS följer också upp progressionen hos varje doktorand med en formell s.k. doktorandstege där varje steg består av ett år, och avvikelser från denna initierar åtgärder. Hela forskarutbildningen utvärderas vart tredje år av fakulteten, och vart sjätte år på universitetsnivå. Samtliga undervisningsprogram på handelshögskolan kontrolleras och utvärderas kontinuerligt av två olika internationella system, det europeiska EQUIS vart tredje år och det amerikanska AACSB vart femte år.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: Vad gäller aspektområdet miljö, resurser och område, har lärosätet god kapacitet vad gäller handledare i förhållande till antalet doktorander, och kräver att huvudhandledare har docentkompetens och pedagogisk utbildning. Ämnesbeskrivningen har god förankring inom nationalekonomi. Det finns en tydlig profilering där lärosätet i självvärderingen listar områdena spatial ekonomi, urban och regional ekonomi, entreprenörskap, produktivetsanalys, corporate förvaltning och finansiell analys. Publikationsfrekvensen är tillfredsställande. Lärosätet ingår i nätverk kring bland annat det obligatoriska kursutbudet.

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms vara tillfredsställande. Det omfattande kurspaketet, som omfattar halva utbildningstiden, utgör ett viktigt moment, där både baskurser och fördjupningskurser innehåller material om etik och förhållningssätt, t.ex. hur man inhämtar och tolkar data och betydelsen av replikerbarhet. Bedömargruppen ser dock en risk i att ett alltför omfattande kurspaket inkräktar på avhandlingens kvalitet och vill göra lärosätet uppmärksamt på detta.

Seminarier och konferenser bidrar också till utveckling avseende alla aspekter, t.ex. brett kunnande och metodkunskap genom muntlig presentation och diskussion av resultat. Vikten av självständighet hos doktoranden betonas genom den tydliga progressionen i forskarutbildningen, och med krav på att

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

två bidrag i avhandlingen ska vara ensamförfattade av doktoranden. Bedömargruppen vill särskilt framhålla planering av sammanläggningsavhandlingen som är stegvis och där första bidraget (av totalt fyra) påbörjas redan under första året.

Doktorandperspektivet bedöms vara tillfredsställande. Doktorandernas perspektiv tas tillvara genom kursval och representation. Kursval sker efter första året (som består av gemensamma obligatoriska kurser för samtliga doktorander) och doktoranderna är representerade i organ som utformar och följer upp forskarutbildningen och fattar beslut om indragning av stöd till doktorand. Det finns också ett organ för samtliga doktorander på JIBS med en representant för varje ämne. Kursutvärderingar och ISP fångar också upp doktorandernas synpunkter och intressen.

Lärosätet genomför också varje år en arbetsplatsundersökning, där man identifierat och åtgärdat problem med bl.a. stress och bristande kommunikation. Utöver uppföljning av doktoranders framsteg sker regelbunden utvärdering av kurser på JIBS och SWEGPEC som utvärderas varje år av styrelse och doktorander.

Arbetslivets perspektiv bedöms vara tillfredsställande. Av värde för kommande arbetsliv är bland annat att doktoranderna ger regelbundna presentationer av sin forskning, är opponenter på andra presentationer, är biträdande handledare på kandidat- och masteruppsatser, och undervisar. Administrativa erfarenheter inhämtas genom planering och genomförande av kurser, deltagande i externa projekt och arrangerande av workshops mm. Publicering är viktig för fortsatt anställning på universitet, och 39 procent av de som disputerat de senaste fem åren har fått sådan anställning. Bedömargruppen vill särskilt framhålla karriärplaneringen för alla doktorander på JIBS i form av årliga möten där man diskuterar arbetsmarknaden med inbjudna representanter som kan vara tidigare doktorander vid JIBS. Självkritik framförs angående avsaknad av regelbunden uppföljning av jobbmarknaden, som man planerar att införa.

Programmet förefaller arbeta medvetet med att utveckla jämställdheten i utbildningens utformning och genomförande. Trots medvetenhet om betydelsen av jämställdhetsperspektivet är det inte uppenbart att uppföljningen av detta sker systematiskt.

Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms vara tillfredsställande. Lärosätets fyra olika system för uppföljning av doktorander är tillfredsställande. Därutöver utvärderas hela forskarutbildningen vart tredje år av fakulteten, och vart sjätte år på universitetsnivå.

Stockholms universitet

Lärosäte Stockholms universitet	Forskarutbildningsämne Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	ID-nr A-2016-10-4013
<p>Aspektråde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</p> <p>Stockholms universitet ger i sin självvärdering en utförlig beskrivning av forskarutbildningsämnet som enligt bedömargruppen sammanfaller med en gängse definition. Lärosätet skriver ytterligare att ämnet handlar om användning och fördelning av resurser i samhället, både på mikronivå (individnivå eller företagsnivå) och makronivå (samhället som helhet). I självvärderingen anges att ämnets angreppssätt är "relativt homogent" och att forskarutbildning i nationalekonomi är relativt standardiserad, såväl i Sverige som i omvärlden. Samtidigt nämns att de frågor som ofta analyseras spänner över andra samhällsvetenskapliga områden. Speciellt nämner lärosätet frågor som behandlar olika typer av individval såsom kriminellt beteende, giftermål osv.</p> <p>Det angreppssätt och den metodik som tillämpas styrs i regel av den frågeställning som studeras. Det framkom vid intervjuerna att i allmänhet används kvantitativ metod inom ämnet men det finns också, beroende på vilka frågeställningar som är i fokus, en ökande användning av kvalitativ metod. Detta kunde kanske nämnts i självvärderingen.</p> <p>I den allmänna studieplanen anges att målet för forskarutbildningen är att doktoranderna ska visa ett brett kunnande inom ämnet, en systematisk förståelse av forskningsområdet samt erhålla en djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet. Där finns också en skrivning om att doktoranden efter genomgången utbildning ska visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med metoder i synnerhet. Till dessa övergripande mål finns också specifika målsättningar när det gäller doktorandens färdigheter, förmågor och värderingssätt. Enligt bedömargruppen sammanfaller målsättningen i allt väsentligt såsom den anges i den allmänna studieplanen med den som finns på andra lärosäten.</p>		
<p>Aspektråde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</p> <p>Handledarna vid Stockholms universitet är verksamma vid tre institut/institutioner; nationalekonomiska institutionen, institutet för internationell ekonomi (IIES) och institutet för social forskning (SOFI). Totalt sätt finns det 33 handledare plus nio övriga forskare, varav en med docentkompetens, vid lärosätet. I självvärderingen anges att det finns "över femtio aktiva eller potentiella handledare i forskarutbildningsämnet.". Det framgår inte varifrån övriga handledarresurser kommer. Det finns en passus om att handledare från Handelshögskolan i Stockholm är en viktig resurs för universitetet men att dessa inte formellt tillhör kategorin handledare, men vad detta innebär framstår inte tydligt för bedömarna.</p>		

Under höstterminen 2016 fanns det 101 doktorander inskrivna vid institutionen, varav 23 inte var aktiva. Givet doktorandstocken bedömer bedömargruppen kvoten mellan doktorander och handledare vara rimlig.

En styrka vid Stockholms universitet, som bedömarna vill lyfta fram är att det finns en stor grupp av tillgängliga handledare som aktivt forskar och undervisar. Det stora antalet forskare som ligger i forskningsfronten skapar också förutsättningar för lärosätet att erbjuda doktoranderna en adekvat och relevant utbildning. Ett stort internationellt kontaktnät underlättar också vid rekrytering av handledare. En institution med levande forskning har ofta större möjligheter att attrahera andra välmeriterade forskare, både inhemska och utländska. Det råder inga tvivel om att lärosätet har en gynnsam situation när det gäller rekrytering av nya handledare. I självvärderingen nämns också att det är viktigt med en bred kompetensportfölj för att kunna erbjuda ett brett spektrum av kurser.

Precis som vid andra lärosäten ska varje doktorand ha minst två handledare, varav minst en ska ha genomgått handledarutbildning som ges av Stockholms universitet. I övrigt är inte handledningen reglerad utan lämnas fritt till doktorand och handledare. Självvärderingen anger att doktoranden har rätt till att träffa sin handledare åtminstone en gång per månad. Någon ytterligare information eller om det finns någon uppföljning av detta finns inte. Detta leder till frågan varför denna formulering finns med. Under intervjuerna framkom att denna regel inte används i praktiken.

Under det första året när doktoranden följer kursprogrammet är studierektorn för forskarutbildningen handledare. Därefter tilldelas doktoranden två handledare. Tilldelningen verkar, att döma av intervjuerna, ske genom att doktoranderna initierar kontakt med en handledare.

Mot denna bakgrund drar bedömarna slutsatsen att antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs inte systematiskt upp av lärosätet i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen.

Kompetensutveckling av handledarna sker, enligt självvärderingen, automatiskt eftersom de forskar aktivt, deltar i konferenser och nätverk och genom institutens seminarieprogram. Självvärderingen anger också ett samarbete med universitet i Spanien och Italien som förbättrar möjligheten att bjuda in namnkunniga forskare från USA. Alla handledare förväntas både forska och undervisa och det är inte möjligt att helt köpa sig fri från undervisning och handledning. Alla tjänster innehåller tid för forskning (60 procent). Stockholms universitet erbjuder också pedagogisk kompetensutveckling.

Lärosätet erbjuder resebidrag till alla handledare om inte konferensresor kan finansieras av externa anslag. Detta gäller också för doktorander. Det är en fördel att institutionerna erbjuder denna finansiering i de fall då externa medel saknas.

Enligt bedömargruppens tolkning förväntas handledarna således själva genomföra kompetenshögande åtgärder på individuell basis. Uppföljning sker enligt självvärderingen i samband med medarbetarsamtal. Det framgår inte härav om resultaten av uppföljningen omsätts för att befärma kvalitetsutveckling eller om någon återkoppling sker till relevanta intressenter.

Bedömagruppen uppmanar lärosätet att förstärka uppföljning och återkoppling när det gäller kompetensutvecklingen.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

Bedömning med motivering: Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.

Mot bakgrund av forskningen som bedrivs vid lärosätet finns det enligt bedömagruppen en tillräcklig kritisk massa för att kunna erbjuda doktoranderna en adekvat och kvalitativ forskarutbildning. Det finns ett fokus på publicering i internationella tidskrifter. I självvärderingen exemplifieras detta med hjälp av både antalet publicerade artiklar (ett flertal i topp-fem tidskrifter) och antalet citeringar. Under åren 2013-15 publicerades 6 "topp 5"-publiceringar och 18 "topp-30". Sammantaget publicerades under samma period 65 artiklar i granskade internationella tidskrifter. Totalt sett har institutionens forskare publicerat 63 artiklar som uppnått över 100 citeringar enligt Google Scholar, och 135 artiklar har fler än 50 citeringar. Det råder ingen tvekan om att forskningen ligger i framkant, lärosätet rankas ofta bland de absolut bästa nationalekonomiska institutionerna i Europa och placerar sig högt även i ett globalt perspektiv. Det finns dock inget belöningsssystem för vetenskapliga publiceringar vilket kan bidra till en lägre forskningsintensitet.

Internationalisering genom medverkan i eller initiering av forskarnätverk är något som bedömagruppen vill lyfta fram som en styrka. Som nämns i självvärderingen har lärosätet ett stort kontaktnät både internationellt och nationellt. Exempelvis interagerar lärosätet i form av sidouppdrag exempelvis genom att bidra med offentliga utredningar, deltagande i kommittéer och råd osv.

Samtantaget framstår det för bedömagruppen att forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker också med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.

Rekrytering av doktorander, forskare och handledare sker regelbundet via utlysningar av tjänster. Rekrytering av yngre forskare sker via den internationella arbetsmarknaden, den så kallade "job market" som äger rum varje år i USA. Vid ömsesidigt intresse kan forskaren erbjudas ett sexårigt forskarstipendium som finansieras via Handelsbankens Browaldhstiftelse och som kombineras med viss undervisningstid. Detta sker vartannat år.

Det är ett stort söktryck på forskarutbildningen. Hälften av doktoranderna är svenska och 40 procent är kvinnor. Totalt antas 10-12 doktorander per år. Lärartjänster tillsätts i internationell konkurrens, men kan påverkas av undervisningsmässiga behov. Självvärderingen poängterar att behovet att erbjuda ett brett kursprogram också ställer speciella krav när det gäller rekrytering. En fördel för en större institution är att den kan erbjuda starka forskningsmiljöer inom de flesta olika områden, vilket därmed förbättrar möjligheten att attrahera kvalificerade sökande.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Enligt självvärderingen ska alla handledare genomgå en forskarhandledningskurs som ges centralt av Stockholms universitet. Pedagogisk kompetensutveckling sker i form av kurser i pedagogik och handledning. Sådan kompetensutveckling är obligatorisk för lärare. En viktig grund för det pedagogiska utvecklingsarbetet är doktorandernas kursvärderingar som genomförs för samtliga kurser. Doktorandrådet kan ta upp kvalitetsfrågor med studierektor eller prefekt.

Den vetenskapliga kompetensutvecklingen ligger på den enskildes initiativ och är i det avseendet frivillig.

Kompetensutveckling sker också genom veckovisa forskningsseminarier (där samtliga verksamma vid institutionen förväntas närvara), deltagande i vetenskapliga konferenser och andra internationella samarbeten. Institutionen stödjer konferensresor genom ett visst belopp per år till både forskare och doktorander, såvida dessa inte har externa anslag som kan utnyttjas. Med utgångspunkt i självvärderingen och den bifogade publiceringslistan tycks publiceringsfrekvensen vara varierande. Några handledare publicerar varje år ett stort antal artiklar medan andra handledare har en mer modest produktion. Det är naturligtvis inte nödvändigt att alla handledare har exakt samma produktion av forskning, men det kan finnas anledningar att undersöka varför publiceringstakten varierar och att vidta åtgärder om det skulle finnas behov av sådana.

Även om det finns procedurer för kompetensutveckling på plats saknas det enligt bedömarnas uppfattning en systematisk uppföljning och återkoppling. Bedömargruppen uppmanar lärosätet att utveckla processer för dessa aspekter.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Stockholms universitet ger i sin självvärdering en utförlig beskrivning av forskarutbildningsämnet som enligt bedömargruppen sammanfaller med en gängse definition. Det är ingen tvekan om att doktoranderna erbjuds en högkvalitativ utbildning som genomförs av högt kvalificerade handledare och lärare. Antalet handledare står i proportion till antalet doktorander. Rekrytering sker internationellt genom utlysande av tjänster eller på den internationella "job market". Samtidigt finns det en viss flexibilitet vid rekryteringen beroende på de speciella lärarbehov som kan finnas vid lärosätet.

Alla handledare ska ha genomgått handledarutbildning medan kompetenshöjande åtgärder ligger på den enskilde lärarens/handledarens ansvar och är frivillig. Som stöd för kompetensutveckling anordnas veckovisa seminarier med inbjudna föreläsare. Det finns dock ingen systematisk uppföljning eller återkoppling.

Verksamma vid lärosätet ska också genomgå kurser i pedagogik. Kursutvärderingar genomförs på alla kurser och det finns en uppföljning och återkoppling av resultatet.

Datum
2018-05-02

Reg.nr
411-00391-16

Vad gäller aspekten uppföljning ser bedömggruppen utvecklingsmöjligheter. Även om kompetensutveckling sker automatiskt vid lärosätet som det sägs i självvärderingen kan det finnas ett behov av ett helhetsgrepp. Med utgångspunkt i självvärderingen och den bifogade publiceringslistan tycks publiceringsfrekvensen vara varierande. Några handledare publicerar varje år ett stort antal artiklar medan andra handledare har en mer modest produktion. Det är naturligtvis inte nödvändigt att alla handledare har exakt samma produktion av forskning, men det kan finnas anledningar att undersöka varför publiceringstakten varierar och att vidta åtgärder om det skulle finnas behov av sådana.

Aspektsområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.

Hög kvalitet säkerställs enligt lärosätets självvärdering med ett brett obligatoriskt kursprogram. Bedömggruppens utgångspunkt har varit praxis vid internationellt erkända forskarutbildningsprogram i nationalekonomi, i vilka ingår 60 högskolepoäng (hp) obligatoriska kurser i mikro, makro, ekonometri och matematik. Vidare skriver lärosätet att det obligatoriska kursprogrammet vid Stockholms universitet följer denna praxis. Av totalt 240 hp utgör 105 hp kursdelen medan avhandlingen utgör resterande 135 hp.

Efter det första årets obligatoriska kurser beskrivs i självvärderingen en bred palett av fördjupningskurser som ges under det andra och tredje året. Dessa kurser ges tillsammans med Handelshögskolan i Stockholm och Uppsala universitet. Bedömggruppen tolkar det som att detta innebär att ett stort antal kurser kan erbjudas doktoranderna och för de delaktiga institutionerna blir kursprogrammet mer kostnadseffektivt. Enligt lärosätet uppmuntras doktoranderna också till att vara ett halvår eller ett år på ett universitet utanför Sverige, oftast i USA. Detta anser bedömgarna vara ett bra komplement till det egna programmet. Lärosätet skriver också att de ingår i ett europeiskt nätverk för forskarutbildning vilket innebär att doktorander kostnadsfritt kan gästa de medverkande lärosätena.

Enligt självvärderingen läser doktoranderna under det andra året två eller tre kurser inom varje kunskapsområde där varje delkurs motsvarar 7,5 hp. Det finns 13 olika kunskapsområden som avspeglar olika specialområden och ett stort antal (22 stycken) fördjupningskurser. Både traditionella områden som arbetsmarknadsekonomi, och nya områden som behandling av "big data" finns representerade. Detta visar enligt bedömgarna att kursprogrammet utvecklas och tar upp nya intressanta områden på forskningsfronten. Totalt sett framstår kursprogrammet för bedömggruppen som väl genomtänkt och det finns en tydlig progression.

Det omfattande kursprogrammet menar lärosätet säkerställer att doktoranderna ges förutsättningar för att framgångsrikt bedriva avhandlingsarbetet. Examination sker genom skriftlig eller muntlig tentamen, men kan också ersättas helt eller delvis med uppsatser. Information om hur vanligt förekommande detta är har dock inte framställts till bedömggruppen. De obligatoriska kurserna examineras enligt självvärderingen genom skriftlig tentamen.

Självvärderingen poängterar att en livlig seminarieverksamhet utgör grunden för nätverksbyggande, och kompetensutveckling. Inte minst anser lärosätet att seminarieverksamhet och presentationer på konferenser viktiga för att säkerställa att doktorandernas arbeten ligger i forskningsfronten.

Framtidsutsikterna när det gäller finansiering av doktorander uppfattar dock bedömarna som ett orosmoment och därmed ett utvecklingsområde. Minskad antagning skulle enligt bedömarens uppfattning ha negativa effekter, speciellt när det gäller att upprätthålla kursprogrammet.

Systematisk uppföljning görs inte av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen.

Ett av de viktigaste verktygen för uppföljning och återkoppling av doktoranderna beskrivs av lärosätet vara de individuella studieplanerna. Av de individuella studieplaner som har gjorts tillgängliga framgår det tydligt för bedömarna att det finns stora brister i användningen av dessa. I samtliga tillgängliga individuella studieplaner finner bedömarna de kurser som doktoranden har genomfört väl dokumenterade. Däremot finner bedömarens i princip ingen information om hur avhandlingsarbetet fortgår, och i de flesta fallen finns inte ens någon information om i vilken utsträckning som avhandlingsarbetet har påbörjats. Eftersom den individuella studieplanen beskrivs av lärosätet som en central del i uppföljningen av varje enskild doktorand anser bedömarna det vara en nackdel om dessa inte används i tillräcklig utsträckning. Bedömarens får intrycket att de individuella studieplanerna endast är något som lärosätet pliktskyldigast fyller i och skriver under, och som inte används som ett centralt verktyg för att säkerställa en god genomströmning. Detta är därmed något som bedömarens betraktar som ett tydligt utvecklingsområde.

Under intervjuerna med lärosätet framkom också att det finns ett gap mellan den information som handledarna/studierektor anser sig ge till doktoranderna och den information som doktoranderna anser sig ha fått. Intrycket som bedömarna fick under intervjuerna är att många doktorander känner en osäkerhet omkring procedurer och regler, vilket därför också identifieras som ett utvecklingsområde.

Bedömarens uppmanar därför lärosätet att se över användningen av de individuella studieplanerna, förstärka kraven på att dessa används fullt ut och att införa uppföljning och återkoppling samt att säkerställa att relevant information når ut till alla doktorander.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Givet det ambitiösa kursprogrammet som beskrivs i självvärderingen samt seminarieverksamheten, möjligheter för vistelse vid utländskt lärosäte, osv. framgår det tydligt för bedömarna att doktoranderna tillgodogörs en hög grad av färdigheter och förmågor. Doktoranderna erbjuds också enligt lärosätet möjligheten att undervisa. För de doktorander som planerar en internationell karriär

erbjuds möjligheter att ge så kallade "job talks". Detta anser bedömaregruppen vara ett viktigt inslag och stärker möjligheterna för doktoranderna att kunna konkurrera på den internationella marknaden.

Samtidigt identifierar bedöarna problem med genomströmningen, vilket till viss del ifrågasätter måluppfyllelsen. Det finns 101 doktorander inskrivna vid lärosätet varav 78 är aktiva men dessa är inte alltid fulltidsdoktorander. Att en så stor andel som 20 procent av inskrivna doktorander inte har någon aktivitetsgrad är överraskande och problematiskt för bedöarna, vilket också underströks av intervjuerna där handledarna inte visade sig vara medvetna om denna grupp eller vilka de var. En mer djuplodande analys av detta förhållande och av fördelningen av handledningen på tillgängliga handledare borde genomföras av lärosätet och är något som bedömaregruppen anser vara ett utvecklingsområde.

En förklaring till den svaga genomströmningen som framförs i självvärderingen är att det första årets kurser är intensiva och arbetskrävande. Av de fåtal individuella studieplaner som funnits tillgängliga ser det, enligt bedömaregruppens uppfattning, inte i första hand ut som att det handlar om svårigheter att gå igenom kursprogrammet, åtminstone inte det första årets kurser.

En annan möjlig förklaring som framfördes under intervjuerna av både handledare och ledning är fokuseringen på så kallade "job market papers". Lärosätet beskriver två spår för doktoranderna, ett vid lärosätet och ett vid IIES, där regelverken är mer strikta för lärosätet medan det finns en större flexibilitet vad gäller finansiering av ett extra års doktorandstudier på IIES. Det framkom under intervjun att ledningen aktivt arbetar med frågan och att ambitionen är att förkorta tidsåtgången. Mot bakgrund av handledarnas sammantagna kompetenser är det överraskande för bedöarna att genomströmningen inte är bättre, vilka därmed ser en betydande utvecklingspotential. Lärosätet rekommenderas av bedömaregruppen att kraftsamla för att vända utvecklingen. Bedöarna finner det inte långsiktigt hållbart att genomströmningen på lärosätet är så svag i en nationell jämförelse, och även mot bakgrunden i den uttalade policyn att placera lärosätets doktorander vid de mest välrenommerade universiteterna i Europa och USA.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

I självvärderingen framgår att det har genomförts en genomgång av det obligatoriska kursprogrammet, och att detta har reformerats mot mer empiri och mindre teori. Mer exakt vad detta innebär framgår inte av självvärderingen.

Det finns beskrivet i självvärderingen en utarbetad procedur för avhandlingsarbetet fram till disputation. Efter slutseminariet där en extern opponent har granskat avhandlingsutkastet behandlas ärendet av professorskollegiet tillsammans med handledare. Det framstår dock som oklart för bedömaregruppen hur och om de synpunkter som framförs under detta möte leder fram till förbättringar av avhandlingen. Lärosätet anger detta som ett utvecklingsområde i sin självvärdering, vilket bedömaregruppen instämmer i.

Lärosätet lämnar ingen information om uppföljning av tidigare doktorander, eller i vilken grad som doktorander publicerar bidrag från sin avhandling. Detta är ett viktigt sätt att utvärdera måluppfyllelsen

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

vad gäller färdigheter och förmågor, varför bedömargruppen uppmanar lärosätet att dokumentera publiceringsfrekvensen av avhandlingskapitel.

Som beskrivits ovan finns en genomarbetad procedur för avhandlingsarbetet som leder fram till examination. Kursprogram såväl som enskilda kurser utvärderas systematiskt. Kvalitetssäkringssystemet kan dock utvecklas enligt bedömarnas uppfattning genom att använda de individuella studieplanerna fullt ut och att förtydliga hur avhandlingsarbetet fortgår efter slutseminariet.

Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens/konstens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Precis som nämns i självvärderingen anser bedömargruppen att det finns en stor utvecklingspotential inom området värderingsförmåga och förhållningssätt. Dessa moment beskrivs ofta ingå i kurserna, exempelvis genom utvärdering av kurslitteraturen, diskussion av alternativa angreppssätt osv, men det framstår inte för bedömarna att det finns någon övergripande strategi för att förbättra insikterna omkring dessa frågor vid lärosätet.

Självvärderingen nämner att många doktorander arbetar med projekt som kräver etikprövning. Lärosätet anordnar kurser omkring dessa frågor och det finns styrdokument som bekräftar detta. Samtidigt anser lärosätet att doktoranderna får goda insikter i etik då de deltar i seminarieverksamheten och internationella konferenser. Det som bedömarna anser saknas är en mer övergripande insikt om frågans betydelse, inte bara under avhandlingsarbetet utan också efter disputation.

Omfattningen av avhandlingen och eventuella regler för samförfattande finns inte redovisade vare sig i den allmänna studieplanen eller i självvärderingen. Bedömargruppen finner det önskvärt att reglerna för samförfattande klargörs. Vid intervjuerna framkom att det finns regler om samförfattande men det vore enligt bedömarna en fördel om dessa också framgår tydligt i den allmänna studieplanen. Vid intervjuerna framgick också att det finns en osäkerhet bland doktoranderna om vilka reglerna är. Dessutom identifierar bedömarna ett behov att lärosätet närmare specificerar antalet artiklar som normalt avkrävs doktoranderna, och hur många av dessa som ska vara egenförfattade. I de fall då delar i avhandlingen är samförfattade bör det dessutom framgå vilka delar som doktoranden är ansvarig för.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Som beskrivits ovan genomförs kursutvärderingar och genomlysning av det obligatoriska kursprogrammet vilket säkerställer att kurserna håller hög kvalitet. Den livliga seminarieverksamheten såväl som deltagande i nationella och internationella konferenser borgar för att doktoranderna utvecklar värderingsförmågor och får ett vetenskapligt förhållningssätt. Speciellt vill bedömargruppen

Datum

2018-05-02

Reg.nr

411-00391-16

lyfta fram att lärosätet stöder handledare och doktorander finansiellt för att möjliggöra internationellt utbyte. Bedömargruppen uppmanar dock lärosätet att förtydliga kraven på avhandlingens omfattning och införa regler omkring samförfattande.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Sammantaget framstår kursprogrammet för bedömargruppen som väl genomtänkt och det finns en tydlig progression. Vad gäller utformningen av utbildningen ser bedömargruppen dock utvecklingsmöjligheter beträffande regler och krav på avhandlingen. Lärosätet bör också utvärdera effekterna och konsekvenserna av utformningen av det första årets kurser samt av genomströmningen.

Kvalitetssäkringssystemet kan dock utvecklas enligt bedömarnas uppfattning genom att använda de individuella studieplanerna fullt ut och att förtydliga hur avhandlingsarbetet fortgår efter slutseminariet. Som ett gott exempel vill bedömargruppen lyfta fram att lärosätet stöder handledare och doktorander finansiellt för att möjliggöra internationellt utbyte.

Perspektiv**Arbetslivets perspektiv**

Bedömning med motivering: Utbildningen förbereder doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv.

Utbildningen är användbar och förbereder doktorander för ett arbetsliv främst inom akademien både i Sverige och internationellt. Utbildningens relevans ur ett arbetsmarknadsperspektiv säkerställs genom att följa upp doktorandernas arbeten närmast disputationen på ett systematiskt sätt. Doktorander som närmar sig disputation och planerar internationell karriär erbjuds möjligheter att genom forskarkollegiets återkoppling och förbättringsförslag träna på presentation och argumentation. Pedagogiska kunskaper och meriter möjliggörs genom att erbjuda samtliga doktorander undervisning som gruppövningslärare på grund- och avancerad nivå. Stödet till de doktorander som vill göra karriär utanför akademien ges i form av de kontaktytor som handledare och övriga forskare har med det omgivande samhället.

På universitetsnivå erbjuds studie- och karriärvägledning för doktorander oavsett ämne. Dessutom anordnas informationsdagar för de som vill bli post-doc samt workshops för att lära sig att skriva bidragsansökningar. En särskild avdelning på universitetet finns att tillgå för information om och hjälp med forsknings- och postdockansökningar.

Ett alumn nätverk erbjuds också som ett led i övergången från utbildning till yrkeskarriär. Universitetet tillgängliggör dessutom ett arbetsmatchningsverktyg; My Career till alla samt organiserar regelbundna seminarier där potentiella arbetsgivare presenteras eller olika vägar till arbetsmarknaden behandlas. Så väl doktorander som nydisputerade ges tillgång till den internationella databasen Research Professional.

Utbildningens utformning och genomförande följs inte systematiskt för att säkerställa att den är användbar och förbereder inte för arbetslivet.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

)

Uppföljningen av doktorandernas arbeten gäller första arbetet närmast efter disputationen. Det framgår med andra ord inte hur yrkeskarriären för alumner ser ut på lite längre sikt. Förberedelsearbetet lägger tonvikten på en karriär inom akademin. Det återspeglas också i kartläggningen av alumners yrken där närmare 80 procent har arbete inom akademin. En yrkeskarriär utanför akademin sker i betydligt mindre utsträckning och förberedelsearbetet är formaliserat i betydligt mindre utsträckning, vilket också definierats som ett utvecklingsområde i självvärderingen, något som bedömaregruppen instämmer i.

Anställningsbarheten och typ av arbete för de nydisputerade följs upp systematiskt genom att kartlägga alumners yrken närmast disputationen. Det framgår dock inte på vilket sätt resultaten av uppföljningen används i förbättringsarbetet. Erfarenheter och kunskap från rekrytering från den internationella arbetsmarknaden kommer doktoranderna till godo på ett regelbundet sätt genom "Job-Talk" upplägget. Det gäller endast de doktorander som vill göra en internationell karriär. Motsvarande förberedelse för doktorander som väljer annan karriär framgår dock inte. Med tanke på att majoriteten av nydisputerade väljer en karriär inom akademin är det anmärkningsvärt att doktoranderna inte erbjuds pedagogiska kurser utan endast erbjuds undervisning som grupp-lärare. Det framgår inte heller på vilket sätt universitetets karriärstödande insatser följs upp och utvärderas.

Som gott exempel vill bedömaregruppen lyfta upplägget "job talk" där forskarkollegiets återkoppling och förbättringsförslag möjliggör träning på presentation och argumentation och riktar sig till de doktorander som närmar sig disputation och planerar internationell karriär.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser.

Doktoranderna tar en aktiv del i utvecklingen av utbildningen och läroprocesser genom att vara representerade i olika beslutfattande och beslutsberedande organ i enlighet med vad som förväntas. Exempelvis är doktoranderna representerade i institutionsstyrelsen, arbetsmiljörådet samt har en egen aktiv doktorandkår. Doktorandrådet stötts även ekonomiskt av institutionen vid behov. Det rekommenderas att doktorander även får möjlighet att vara representerade i beredning av beslut, till exempel i doktorandantagningsprocessen. Under intervjuerna framgår att doktoranderna upplever en viss problematik kring att "inte vara hörda" och integrerade på institutionen. På grund av den stora gruppen doktorander på institutionen verkar det som att det finns en slags koordinationsbrist och förmåga att få doktoranderna att vara en grupp inom institutionen och inte "vid sidan om". Det framgår även att doktoranderna sitter i samma hus som övriga personal på institutionen, men på en annan våning.

Doktorandgruppen vid institutionen är relativt stor vilket bör skapa en känsla av grupptillhörighet, men som nämnts ovan uttrycker en del av doktoranderna att det är svårt att kommunicera och att informationstillgängligheten inte är samma för alla på grund av den stora gruppen doktorander. Det nämns även i självvärderingen att "stormöten" har införts där doktoranderna har möjlighet att ta upp frågor med prefekt och studierektor. Detta bedöms vara en styrka för doktoranderna när det kommer

till att kunna framföra och diskutera synpunkter i grupp. Doktoranderna tycker att dessa stormöten är ett positivt inslag i utbildningen. Utöver dessa möten sker även årliga individuella utvecklingssamtal med alla doktorander.

Doktorandernas möjligheter till fortbildning och nätverkande utanför det egna lärosätet verkar vara mycket goda. Majoriteten av alla kurser tas tillsammans med doktorander från andra lärosäten, framför allt Handelshögskolan i Stockholm och Uppsala universitet. Doktoranderna uppmuntras även till att spendera upp till ett år vid ett utländskt lärosäte, samt har möjlighet att utan extra kostnad gästa de medverkade lärosätena i det europeiska forskarutbildningsnätverket ENTER. Ett annat exempel är de 30 000 SEK som erbjuds under studietiden och avses användas för till exempel deltagande i konferenser. Det framkommer under intervjuerna att doktoranderna uppskattar, ser och nyttjar dessa möjligheter till fortbildning och nätverkande utanför det egna lärosätet.

Med stöd av ovan exempel anses doktoranderna ha goda möjligheter till att lämna synpunkter och ha inflytande på utbildningen.

Det finns utarbetade rutiner för handledarbyten och hur eventuella konflikter i handledarförhållande ska hanteras.Handledarpoolen är relativt stor och doktoranderna har stor frihet att välja vilka handledare som utses, samt i hur stor utsträckning handledarmöten hålls. Det framgår i självvärderingen att handledningsarbetet löpande följs upp, bland annat genom medarbetarsamtal.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det framgår i självvärderingen att utbildningen följs upp regelbundet, bland annat genom en medarbetarenkät. Denna visar att doktoranderna är den grupp på institutionen som trivs sämst. De trivs bättre än den genomsnittlige doktoranden på universitetet, men sämre än genomsnittet på institutionen. Institutionen är medvetna om att detta är ett utvecklingsområde och poängterar doktorandstudiernas stressfyllda och osäkra karaktär. Ett positivt exempel i rätt riktning är det nystartade arbetsmiljörådet där doktoranderna finns representerade. Bedömare rekommenderar att tydliga rutiner finns för hur doktorandernas välmående ska hanteras, samt att doktoranderna är medvetna om till vem/var de ska vända sig. Det framkom under intervjun att stress är ett vanligt förekommande problem hos doktorander samt att det i vissa fall är oklart vart de ska vända sig när de behöver hjälp.

Det nämns att alumnundersökningar genomförs bland kandidat- och mastersstudenter men inte bland disputerade doktorer, vilket förefaller märkligt för bedömare med tanke på doktorandgruppens storlek och den totala genomströmningen. Som framgår i självvärderingen håller institutionen med om att ett systematiskt alumnarbete hade kunnat ge värdefull information om utbildningen. Bedömargruppen rekommenderar att institutionen utvecklar ett verktyg att följa upp alumner för att kunna främja utbildningens kvalitetsutveckling.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Könsfördelningen bland doktoranderna är förhållandevis jämn med 37 procent kvinnliga doktorander. Bland handledarna finns dock en viss obalans med 15 procent kvinnor. Av de fem kvinnliga handledarna är två professorer, två docenter och en är lektor.

Institutionen har en jämställdhetsplan som utarbetas av doktorandernas jämställdhetsansvarige i samarbete med arbetsmiljögruppen. Både män och kvinnor ingår i urvalsprocessen av doktorander och vid lika kvalifikationer väljs underrepresenterat kön. Institutionen täcker kostnaderna för kvinnliga doktoranders medverkan i nätverk för kvinnliga doktorander vid ett antal lärosäten i regionen.

Systematisk uppföljning görs inte för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet.

Det framgår inte hur och om institutionen aktivt arbetar med jämställdhetsaspekter vid rekrytering av handledare. Det finns en jämställdhetsplan, men det framgår inte om det finns någon handlingsplan. Argumentet att kvinnor i stor utsträckning väljer att inte fortsätta inom universitetsvärlden hindrar inte att institutioner aktivt arbetar med frågan ur ett brett spektrum där både arbetsmiljö och jämställdhetsfrågor ingår. I självvärderingen förs fram att genusperspektiv ofta ingår som ett naturligt inslag i kurserna, men det sägs samtidigt att det inte har något övergripande inflytande på kursinnehållet. Även på detta område finner bedömarna stora möjligheter för förbättring.

Det finns ett behov av jämställdhetsfrämjande åtgärder vid lärosätet. Det är en styrka att jämställdhet främjas vid rekrytering av doktorander, men på andra områden finns en potential för förbättringar.

Integreringen av jämställdhetsperspektivet är svagt och uppföljningen visar på brister. Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet dock vara tillfredsställande.

Aspektområdet: Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Bedömningen baseras på de processer för uppföljning och återkoppling som beskrivs utförligt i självvärderingen. Handledare ska genomgå handledarutbildning, lärare ska ha genomgått kurser i pedagogik.

Kursutvärderingarna används för uppföljning och återkoppling vilket borgar för att förutsättningarna för en väl genomförd utbildning finns. En svaghet är dock att det inte finns en övergripande strategi för kompetensutveckling. Detta är möjligen inte något stort problem vid lärosätet. Dock förefaller publiceringstakten av forskningsresultat variera mellan olika handledare. Lärosätet skulle enligt bedömarna med fördel kunna utvärdera varför detta är fallet och genomföra åtgärder om det skulle finnas behov.

Utvecklingsmöjligheter som bedömargruppen ser gäller de individuella studieplanerna där det framgår att dessa inte används fullt ut. Dessa är ett mycket viktigt instrument för uppföljning och återkoppling.

Speciellt viktigt är dessa för att höja genomströmningen. Det är uppenbart att lärosätet behöver sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra situationen. Med tanke på den höga kvaliteten i doktorandutbildningen framstår det som överraskande att lärosätet har sämst genomströmning av alla lärosäten i landet. Vad gäller arbetslivsperspektivet anser bedömargruppen att arbetet med att förbättra genomströmningen bör prioriteras.

Vad gäller perspektivet jämställdhet ser bedömargruppen stora utvecklingsområden. Lärosätet har en jämställdhetsplan och i urvalsprocessen till doktorandutbildningen deltar både män och kvinnor och vid lika kvalifikationer väljs det underrepresenterade könet. I övrigt saknas information om hur jämställdhetsarbetet befrämjas, hur uppföljning och återkoppling sker. Det finns heller ingen information om i vilken utsträckning som jämställdhetsaspekter aktivt används vid rekrytering av handledare och lärare. Jämställdhetsarbetet är inte integrerat i utbildningens utformning utan varje lärare väljer själv om dessa aspekter ska ingå i kursinnehållet. Det finns ingen övergripande strategi. På samtliga dessa områden finns stora behov till förbättringar.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta det goda exemplet när det gäller att säkerställa måluppfyllelsen för examensmålen, särskilt det omfattande obligatoriska kursprogrammet, men också när det gäller det mycket omfattande antalet valbara kurser. Lärosätet har också initierat en översyn av det obligatoriska kursprogrammet. Även om självvärderingen inte ger några detaljer, är detta ett gott exempel på uppföljning, åtgärder och återkoppling, enligt bedömargruppen synpunkt.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.

Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms vara tillfredställande.

Lärosätet är välförsett med handledarresurser även med tanke på den stora stocken av doktorander. Rekrytering av både handledare och doktorander sker internationellt. Forskningen vid lärosätet är i internationell framkant och säkerställer en hög kvalitet på kurser och handledning.

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms vara tillfredställande.

Lärosätet har ett omfattande kursprogram där doktoranderna ges rika möjligheter att välja sitt forskningsområde fritt. Matchningen mellan doktorand och handledare skulle kunna förbättras, framför allt när det gäller tidsåtgången att finna en handledare. Genomströmningen är bekymmersam, det tar i genomsnitt sex års nettotid för en doktorand att genomföra utbildningen. Det är dock bra att lärosätet tar tag i denna fråga och undersöker orsakerna samt inrättar åtgärdsprogram för att minska tidsåtgången. De två parallella spåren, ett vid lärosätet och ett vid IIES, bör också diskuteras i detta avseende. Ett annat utvecklingsområde är att säkerställa att samtliga doktorander är väl informerade om alla aspekter av forskarutbildningen. I dagsläget finns det tveksamheter om detta är fallet.

Arbetslivsperspektivet bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Som gott exempel vill bedömargruppen lyfta upplägget "job talk" där forskarkollegiets feedback och förbättringsförslag möjliggör träning på presentation och argumentation och riktar sig till de doktorander som närmar sig disputation och planerar internationell karriär.

Med tanke på att majoriteten av nydisputerade väljer en karriär inom akademien ser bedömargruppen det som brist att doktorander inte erbjuds pedagogiska kurser utan endast erbjuds undervisning som grupplärare, samt att karriärplanering utanför akademien inte får samma tonvikt som inom akademien.

Doktorandperspektivet bedöms vara tillfredställande. Medinflytande och möjligheter att påverka utbildningen är väl utbyggda. Det finns ett doktorandråd som kan få finansiering av institutionen. Doktoranderna kan få finansiellt stöd för konferensresor och besök vid andra lärosäten. Det är tydligt att det finns ett informationsgap mellan doktorander och handledare som behöver åtgärdas. Användningen av de individuella studieplanerna behöver förbättras.

Jämställdhetsperspektivet bedöms vara tillfredsställande. Precis som vid många andra lärosäten är könsfördelningen ojämn bland handledarna. Den är mer jämn bland doktoranderna vilket visar att jämställdhetsarbetet genomsyrar antagningen. Institutionen täcker kostnaderna för kvinnliga doktoranders medverkan i nätverk för kvinnliga doktorander. Det framgår dock inte hur och om institutionen aktivt arbetar med jämställdhetsaspekter vid rekrytering av handledare. Det finns en jämställdhetsplan men det framgår inte om det finns någon handlingsplan. Detta är ett utvecklingsområde. Det är överraskande att inte lärosätet har en mer uttalad ambition när det gäller jämställdhet i handledargruppen, medan den finns när det gäller antagning till forskarutbildningen. Det torde inte vara svårt att attrahera kvinnliga forskare vid lärosätet.

Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms vara tillfredställande. Kursutvärderingarna används för uppföljning och återkoppling vilket borgar för att det finns förutsättningarna för en väl genomförd utbildning. En svaghet är dock att det inte finns en övergripande strategi för kompetensutveckling. Utvecklingsmöjligheter som bedömargruppen ser gäller de individuella studieplanerna där det framgår att dessa inte används fullt ut. Med tanke på den höga kvaliteten i doktorandutbildningen framstår det som överraskande att lärosätet har sämst genomströmning av alla lärosäten i landet. Arbetet med att förbättra genomströmningen bör prioriteras.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta det goda exemplet när det gäller att säkerställa måluppfyllelsen för examensmålen, särskilt det omfattande obligatoriska kursprogrammet men också när det gäller det mycket omfattande antalet valbara kurser. Lärosätet har också initierat en översyn av det obligatoriska kursprogrammet. Även om självvärderingen inte ger några detaljer, är detta ett gott exempel på uppföljning, åtgärder och återkoppling.

Sveriges lantbruksuniversitet

<p>Lärosäte Sveriges lantbruksuniversitet</p>	<p>Forskarutbildningsämne Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen</p>	<p>ID-nr A-2016-10-4014</p>
--	---	--

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Forskarutbildningsämne

Bedömning med motivering: Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.

Lärosätet utgår från standarddefinitionen av nationalekonomi och gör en avgränsning mot "analyser där de biologiska naturresurserna är i fokus". Avgränsningen stämmer väl överens med vad som görs i ämnesgruppens forskarutbildning liksom i dess forskning i övrigt. Forskarutbildningen bedrivs med andra ord i hög grad inom de forskningsinriktningar som finns. Forskarutbildning i nationalekonomi bedrivs vid Sveriges lantbruksuniversitet Uppsala och vid Sveriges lantbruksuniversitet Umeå, inom olika fakulteter och med delvis olika upplägg. I Uppsala finns inriktningarna Miljö- och naturresursekonomi (MNE) med inriktning mot ekonomisk analys av politik med avseende på miljö och naturresurser, och Jordbrukssektorns ekonomi (JE) med syfte att fördjupa kunskapen om marknaderna för jordbrukets produkter och tjänster. Inom MNE används metoder som spatial ekonometri, dynamisk programmering och spelteoretisk analys, inom JE kombineras ekonomisk teori med data på mikro- och/eller sektornivå. I Umeå finns Naturresursekonomi och Skogsekonomi, baserade på bland annat värderingsmetoder av naturresursanvändning, kompletterat med ekonomiska metoder. I självvärderingen anges att Sveriges lantbruksuniversitet valt att betrakta forskarutbildning i nationalekonomi som en utbildning och därför har enbart en gemensam självvärdering gjorts.

Bedömargruppen har bland annat genom intervjuerna förstått att det från Sveriges lantbruksuniversitet centralt finns en ambition att i framtiden öka koordinationen inom forskarutbildning i nationalekonomi. På detta stadium är dock intrycket att det rör sig om två separata forskarutbildningar, med olika kursprogram, olika specialinriktningar och olika antagning av doktorander. I yttrandet kommer därför utbildningarna att redovisas som två separata utbildningar. Det framgår av självvärderingen att man är tydlig med profilen för respektive inriktning vid rekrytering av doktorander.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Personal

Bedömning med motivering: Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.

I Uppsala finns två professorer samt två docenter i nationalekonomi som i normalfallet är huvudhandledare till doktoranderna. Det finns även flera postdok-forskare. I Umeå finns inom naturresursekonomi en professor och två docenter, inom skogsekonomi en professor och en forskare (som förväntas förklaras docentkompetent under 2017), samt fler resurser via Centrum för Miljö- och Naturresursekonomi (CERE). Det finns för närvarande också tre postdok-forskare inom naturresursekonomi. Av tabellbilagan framgår att det finns nio doktorander i Uppsala och fem i Umeå. Forskargrupperna på respektive lärosäte är relativt små, men antalet doktorander är inte heller så stort och kvoten mellan antal doktorander och antal handledare är adekvat. Handledare och övriga

forskare publicerar sig i tidskrifter med peer-review, attraherar externa medel och är aktiva i olika nationella och internationella forskarnätverk. Forskargrupperna deltar i samhällsdebatten och följer den samhällsutveckling som har betydelse för deras handledning och undervisning.

Docentkompetens krävs för huvudhandledare och det framgår av självvärderingen att huvudhandledaren är anställd vid lärosätet. Bedömargruppen finner att det finns kompetenta handledare inom profileringen.

Doktoranderna känner till rutinerna kring handledarbyte väl och att doktorand, eller doktorand och handledare gemensamt, kan begära handledarbyte. I Umeå har den forskarutbildningsansvarige enskilda samtal med doktoranderna för att fånga upp problem. I Uppsala sker detta eventuellt i grupp snarare än enskilt.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet arbetar kontinuerligt med att utveckla och bygga upp kompetens. Det finns rekryteringsstrategier på gruppnivå samt uppföljning av pedagogisk och vetenskaplig kompetens när en ny handledningsrelation ska inledas. Pedagogiska kompetensutvecklingsplaner upprättas vid behov för nyanställda forskare för att de ska kunna bli aktuella som handledare.Handledning knyts till aktiv egen forskning och förmåga att attrahera forskningsmedel. Juniora forskare får möjlighet att fungera som biträdande handledare och gå handledarkurser, även personal som för närvarande inte handleder garanteras forskningstid för att de ska kunna meritiera sig vetenskapligt. Båda institutionerna har tydliga arbetsrutiner för att säkerställa tillräcklig vetenskaplig och pedagogisk kompetens både i den enskilda handledningsrelationen och i rekryteringsarbetet. Uppföljning görs för att se över om den enskilde doktoranden behöver ytterligare eller annan kompetens i handledargruppen och det finns en tydlig struktur för att säkerställa att handledarbyte eller tillägg av handledare kan göras vid behov.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

Bedömning med motivering: Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.

Rekrytering av doktorander sker i internationell konkurrens. Doktoranderna vid bägge institutionerna läser många av sina kurser vid andra lärosäten (vid Uppsala universitet och lärosäten i Stockholmsregionen respektive vid Umeå universitet) och får därmed kontakter med andra forskningsmiljöer. Forskarutbildningen ingår i institutioner och i Umeås fall även i centrumbildningar där även andra ämnen finns representerade. Samarbetet innebär också att handledare vid Sveriges lantbruksuniversitet undervisar på forskarutbildningskurser på respektive lärosäte som forskarutbildningen samarbetar med, vilket ger information om och inflytande över kursernas upplägg, innehåll och nivå. Det är tydligt att det finns goda möjligheter för doktorander att delta i nationella och internationella nätverk genom gästforskarbesök, seminarier och möjligheter till utlandsvistelser.

Datum

2018-05-02

Reg.nr

411-00391-16

De allra flesta av doktorandernas publiceringar görs i tidskrifter inom fälten naturresurs- och jordbruksekonomi, få inom generalisttidskrifter. Detta är rimligt givet profileringen, men bedömargruppen ser det som ett utvecklingsområde att verka för en viss andel publiceringar i generalisttidskrifter med stort genomslag, även om en sådan ambition kan innebära längre tidsåtgång innan en artikel publiceras. Det finns ett krav på att minst en artikel i avhandlingen ska vara publicerad före disputation. Det framgick under intervjuerna att detta inte är ett absolut krav, och bedömargruppen vill framhålla att ett sådant krav kan motverka en ambition att publicera i de främsta tidskrifterna som ju har hög andel refuserade artiklar.

Av intervjuerna framgick att man samverkar med det omgivande samhället, vilket bland annat tar formen av finansiering av så kallade industridoktorander.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

En doktorandenkät används för att fånga upp eventuella problem samt för kontinuerliga avstämningar. På bägge institutionerna bevakas även forskarutbildningsmiljöns kvalitet kontinuerligt av handledargruppen (Umeå) respektive av institutionsledningen (Uppsala). Vid institutionen i Uppsala görs kontinuerliga avstämningar genom att medarbetare i ledande ställning samtalar med doktoranderna och fångar upp eventuella problem i forskarutbildningsmiljön. I Umeå följs forskarutbildningen upp varje år i handledarkollegium där handledarkollegiet diskuterar doktorandernas progression, eventuella problem inom forskarutbildningen, generella frågor kring handledarrollen, planering av nästkommande läsårs kurser samt rekrytering av nya doktorander.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Lärosätet utgår från standarddefinitionen av nationalekonomi och gör en avgränsning mot "analyser där de biologiska naturresurserna är i fokus". Avgränsningen stämmer väl överens med vad som görs i ämnesgruppens forskarutbildning liksom i dess forskning i övrigt.

Docentkompetens krävs för huvudhandledare och det framgår av självvärderingen att huvudhandledaren är anställd vid lärosätet. Bedömargruppen finner att det finns kompetenta handledare inom profileringen.

Forskningsmiljöerna på respektive institution är små vilket är en utmaning, men å andra sidan har båda miljöerna kontakt med en större nationalekonomiinstitution i respektive stad. I Umeås fall stärks kontakten också av det gemensamma forskningsinstitutet Centrum för Miljö- och Naturresursekonomi (CERE). Det finns därmed möjlighet att erbjuda goda forskningsmiljöer för de doktorander som följer forskarutbildning vid lärosätet.

Inom aspekten forskarutbildningsmiljö ser bedömargruppen utvecklingsmöjligheter vad gäller publiceringsförfarandet. Lärosätet skulle kunna eftersträva att en större andel publiceringar sker i tidskrifter med hög rankning inom nationalekonomi generellt.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta det goda exemplet med det etablerade samarbetet med Umeå universitet och Uppsala universitet. En del av samarbetet innebär att handledare vid Sveriges lantbruksuniversitet även undervisar på forskarutbildningskurser på respektive universitet vilket ger information om och inflytande över kursernas upplägg, innehåll och nivå.

Aspektrråde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer inte genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.

Sammanlagt krävs det godkända kurser motsvarande minst 60 högskolepoäng i Umeå och 90 högskolepoäng i Uppsala. De obligatoriska kurserna i Uppsala omfattar 52,5 högskolepoäng och innefattar matematik (15 högskolepoäng), mikroekonomi (15 högskolepoäng), makroekonomi (7,5 högskolepoäng) samt ekonometri (15 högskolepoäng). De obligatoriska kurserna i Umeå omfattar 33 högskolepoäng och innefattar matematik (7,5 högskolepoäng), mikroekonomi (7,5 högskolepoäng), ekonometri (7,5 högskolepoäng), naturresursekonomi (7,5 högskolepoäng) samt pedagogik (3 högskolepoäng). Bedömargruppens utgångspunkt är praxis vid internationellt erkända forskarutbildningsprogram i nationalekonomi och anser att det ska finnas obligatoriska kurser i mikroekonomi, makroekonomi, matematik och ekonometri och att omfattningen bör summara till 60 högskolepoäng. I Umeå är omfattningen av obligatoriska kurser endast hälften av detta (3 högskolepoäng är pedagogik) vilket är en brist. Det är en ytterligare brist att en kurs i makroekonomi saknas bland de obligatoriska kurserna. Det totala kurskravet är 90 högskolepoäng i Uppsala och 60 högskolepoäng i Umeå, och även detta är lågt i Umeås fall. Bedömargruppen anser inte att Umeås policy att avhandlingen ska innehålla fyra uppsatser uppväger den låga kursandelen. Av intervjuerna framgick att praxis är att doktoranderna även i Umeå läser 90 högskolepoäng och att minst en kurs i makroekonomi ingår. Bedömargruppen anser att detta bör vara ett formellt krav. Vidare anser bedömargruppen att de bland de obligatoriska kurserna ska ingå kurser i makroekonomi om sammanlagt 15 högskolepoäng.

Kursutbudet säkras i stor utsträckning genom att kurserna läses vid större lärosäten. Det framgick av intervjuerna att samtliga obligatoriska kurser läses vid Uppsala universitet respektive Umeå universitet. Bedömargruppen ser detta förfarande som en fördel i och med att det ökar den kritiska massan av doktorander med samma förkunskaper på varje enskild kurs. Detta är ett gott exempel på hur ett lärosäte med ett mindre antal lärare/forskare och doktorander på ett effektivt sätt kan säkra kvaliteten på kurserna.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

I självvärderingen anges att den individuella studieplanen sätter standard för tidsplanering, åtaganden och uppföljning av utbildningen. Granskning av kvaliteten på och ändamålsenligheten av kursprogrammet sker genom att handledare vid SLU deltar i undervisningen på kurser vid Umeå och Uppsala universitet.

Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Rekrytering av doktorander sker i internationell konkurrens utom för utländska doktorander med personligt stipendium och industridoktorander. En av doktoranderna (i Uppsala) finansieras av ett SIDA-stipendium och genomför forskarutbildningen huvudsakligen på distans (i Rwanda). I Umeå har lärosätet antagit doktorander med egen finansiering i form av stipendium från hemlandet.

Det finns krav på att avhandlingen ska innehålla tre till fyra artiklar och att doktoranden ska vara försteförfattare på minst en artikel. Praxis är en ensamförfattad artikel. I Umeå behandlas avhandlingsskapitel på ett slutseminarium med extern opponent, medan detta varierar i Uppsala. I självvärderingen nämns ambitionen att införa liknande rutiner i Uppsala som man har i Umeå, vilket även bekräftades under intervjuerna. Bedömaregruppen ser detta som ett viktigt utvecklingsområde.

Doktorander disputerar inom fyra till fem år från antagning medan det tidigare har kunnat ta mycket lång tid. Detta bekräftas av de underlag om genomströmning som bedömaregruppen har tagit del av. SLU anser att en del av förklaringen till att tiden för genomströmningen har sjunkit till en rimlig nivå är att doktoranderna har bättre förkunskaper än tidigare.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det finns rutiner för uppföljning. I Uppsala ingår årlig uppdatering av den individuella studieplanen, ett halvtidsseminarium som följs av ett utvärderingsmöte med handledare och forskarstudierektor samt ytterligare ett utvärderingsmöte. Som ett resultat av denna uppföljning kan till exempel ytterligare handledare kopplas in. I Umeå anordnas ett introduktionsseminarium, ett halvtidsseminarium och förseminarier med extern opponent.

Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet, och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

SLU anser inte att värderingsförmåga och förhållningssätt kan avgränsas utan måste ses som en integrerad del av forskarutbildningen, främst arbetet med avhandlingen. En kurs i vetenskapsteori och forskningsetik är obligatorisk och tar explicit upp diskussion av etiska problem, bland annat fusk och

plagiering. Det är praxis att minst en artikel i avhandlingen ska vara egenförfattad. Institutionen i Uppsala har en skriftlig policy för medförfattarskap.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Som framgått finns i både Uppsala och Umeå flera inslag i forskarutbildningen som syftar till att säkerställa att doktoranderna når målen. I Uppsala ingår årlig uppdatering av den individuella studieplanen, ett halvtidsseminarium som följs av ett utvärderingsmöte med handledare och forskarstudierektor samt ytterligare ett utvärderingsmöte. I Umeå anordnas ett introduktionsseminarium, ett halvtidsseminarium och förseminarier med extern opponert.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande.

Vad gäller aspekten kunskap och förståelse ser bedömargruppen det som en brist att de formella kurskraven i Umeå är endast 60 högskolepoäng varav 33 högskolepoäng är obligatoriska. Gruppen anser att detta inte är tillräckligt för att säkerställa bred kunskap och förståelse i forskarutbildningsämnet, och detta gäller särskilt inom makroekonomi. Bedömargruppen anser att lärosätet bör fastställa en gemensam allmän studieplan för bägge forskarutbildningarna med kurskrav som innebär 60 högskolepoäng obligatoriska kurser och att 15 högskolepoäng makroekonomi ska ingå.

Samtliga obligatoriska kurser läses vid Uppsala universitet respektive Umeå universitet. Detta ser bedömargruppen som en fördel i och med att det ökar den kritiska massan av doktorander med samma förkunskaper på varje enskild kurs. Detta är ett gott exempel på hur ett lärosäte med ett mindre antal lärare/forskare och doktorander på ett effektivt sätt kan säkra kvaliteten på kurserna. Umeå har SLU och Umeå universitet också ett närmare samarbete via ett gemensamt centrum.

Det finns krav på att avhandlingen ska innehålla tre till fyra artiklar och att doktoranden ska vara försteförfattare på minst en artikel. Praxis är en ensamförfattad artikel. Bedömargruppen anser vidare att samma rutiner med extern granskare av avhandlingsmanus som finns i Umeå bör införas även i Uppsala, och ser med tillfredsställelse på att man redan har en ambition att införa detta.

En bidragande orsak till måluppfyllelse avseende färdighet och förmåga är att rekrytering av doktorander sker i internationell konkurrens utom för utländska doktorander med personligt stipendium och industridoktorander.

Doktorander disputerar inom fyra till fem år från antagning medan det tidigare har kunnat ta mycket lång tid. Detta bekräftas av de underlag om genomströmning som bedömargruppen har tagit del av. SLU anser att en del av förklaringen till att tiden för genomströmningen har sjunkit till en rimlig nivå är att doktoranderna har bättre förkunskaper än tidigare.

SLU anser inte att värderingsförmåga och förhållningssätt kan avgränsas utan måste ses som en integrerad del av forskarutbildningen, främst arbetet med avhandlingen. En kurs i vetenskapsteori och forskningsetik är obligatorisk och tar explicit upp diskussion av etiska problem.

Perspektiv**Arbetslivets perspektiv**

Bedömning med motivering: Utbildningen förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.

Flertalet disputerade doktorer har relativt snabbt hittat attraktiva anställningar, vilket torde vara den viktigaste indikatorn på att utbildningen förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv. Två karriärvägar beskrivs i självvärderingen - akademisk karriär och utredare/analytiker inom främst den offentliga sektorn.

Doktorander som vill göra en akademisk karriär inom lärosätet hänvisas till de postdoc-tjänster som utannonseras och tillsätts i en öppen konkurrens. Kortare projektanställningar inom befintliga projekt eller andra tillfälliga anställningar/uppdrag anges också som ett alternativ och som ett första karriärsteg. Information om uppkomna anställningar och andra "öppningar" är tillgängliga enligt självvärderingen genom att de regelbundet skickas till alla anställda vid institutionerna. För tillsättning av sådana tjänster spelar dock personliga kontakter och rekommendationer en viktig roll. I sammanhanget lyfter man vikten av handledarnas nätverk, nationellt och internationellt. Detta bedöms också underlätta för doktoranderna att få information om lämpliga möjligheter i dessa nätverk. En hög kvalitet på avhandlingen är en stor tillgång när det gäller en myndighetskarriär eftersom det är välkänt att duktiga forskare också oftast är duktiga analytiker. För en myndighetskarriär lyfts, förutom avhandlingens kvalitet, även samhälls- och ämnesrelevans som en stor tillgång. Inriktning mot tillämpad forskning inom SLU, exempelvis avhandlingar inom klimat och energiområdet, uppges ha gjort de tidigare doktorerna attraktiva på denna del av arbetsmarknaden.

De flesta doktorander undervisar. Undervisningserfarenheter bedöms som en viktig merit, särskilt vid tillsättning av akademiska tjänster. Doktorander erbjuds därför möjligheter att undervisa och studietiden förlängs då i motsvarande mån. De flesta doktorander uppges gå en kurs i högskolepedagogik. Även icke svensktalande doktorander ges möjlighet att undervisa. Doktoranderna får också ta del av SLU:s karriärstöd. Möjlighet till att gå en baskurs i att leda organisationer, projekt och processer lyfts särskilt. Kursens generella syfte är att förbereda studenter för arbetslivet efter examen. Doktorander i både Umeå och Uppsala ges övning i att söka externa forskningsanslag.

Noteras kan att relativt få av de svenskspråkiga doktorerna stannar i akademien. De svenska doktorerna (17 st) arbetar till exempel vid Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Konjunkturinstitutet, Jordbruksverket, medan de internationella doktorerna (10 st) främst satsat på en fortsatt forskningskarriär i Sverige eller utomlands. Lärosätet lyfter som en utmaning i självvärderingen att internationella doktorander inte har valt en myndighetskarriär. Brist på kunskaper om svenska språket och institutionella förhållanden bedöms utgöra hinder. Detta verkar gälla även om doktorander väljer ett avhandlingsämne med hög samhällsrelevans vilket många uppges göra. Doktorander som har valt offentlig sektor, med dessa områden som huvudansvar, är nöjda med utbildningens kvalitet och innehåll och anser sig vara väl rustade för sina nuvarande uppgifter.

Någon formaliserad karriärplanering verkar inte äga rum. Doktorander i nationalekonomi kan dock ta del av SLU:s karriärstöd. Det framgår inte vilka steg som har tagits eller planeras för att åtgärda utmaningen med att internationella doktorander, som blir alltför, inte väljer offentlig sektor där deras kompetens efterfrågas. Detta indikerar behovet av en formaliserad karriärplanering till exempel under utbildningens sista år. Det indikerar också behovet av åtgärder som underlättar integrering av internationella doktorander, till exempel svenskundervisning. I intervjun kom det fram att fakulteten i Umeå erbjuder svenskundervisning men att motsvarande saknas i Uppsala vilket av bedömaregruppen ses som ett utvecklingsområde. Ett annat utvecklingsområde är karriärstöd för de doktorander som väljer att lämna akademien.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet bevakar vilka arbeten doktoranderna får efter examen och arbetar för att säkerställa att doktorander som fortfarande är i systemet får den kompetens som behövs för dessa arbeten. Alumnverksamhet är under utveckling. Utbildningen följs dock inte systematiskt upp i detta avseende, till exempel saknas formaliserad uppföljning av alumnens erfarenheter eller ett formaliserat alumnätverk. Att stärka och följa upp alumnverksamheten är ett utvecklingsområde.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv**Doktoranders perspektiv**

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser.

Den enskilde doktoranden bereds inflytande över sin forskarutbildning i och med att denna utformas i samråd med handledaren. Doktoranderna som grupp bereds tillfälle till inflytande och insyn genom doktorandrepresentanter i universitetets beslutande organ samt genom att delta i personalmöten på ämnesnivå.

Doktorander beskriver sig överlag nöjda med innehållet i utbildningen och anser att den håller hög kvalitet. Doktoranderna upplever respektive institutions arbetsområden som givande och att tiden som doktorand gör dem väl rustade inför det kommande arbetslivet, framförallt för en fortsatt akademisk karriär. Möjligheten att påverka den egna utbildningen är stor och den individuella studieplanen ses som ett verktyg för planering och ger tillfälle för inflytande. Doktoranderna i Uppsala har efterfrågat institutionsgemensamma seminarier tillsammans med seniora forskare inom institutionens samtliga forskningsområden. Korta presentationer hålls varannan vecka, och ambitionen är att utveckla dessa till seminarier längre fram.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

SLU genomför regelbundna doktorandenkäter som berör bland annat vetenskaplig samt psykosocial arbetsmiljö. En ämnesspecifik intervjurunda med doktoranderna har nyligen genomförts, och svaren återspeglas i självvärderingen.

Det finns ett systematiskt arbete med att ta tillvara doktoranders synpunkter om enskilda kurser inom forskarutbildningen och när man upplever behov av det så genomförs mindre systematiska uppföljningar av doktorandernas syn på utbildningen som helhet.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta fram att doktoranderna uttryckt sina perspektiv i en intern diskussion inför utvärderingen. Dessa åsikter framgår även i självvärderingen. Detta visar på att det finns en öppen dialog kring vidareutveckling av utbildningen och en realistisk syn på hur doktoranderna upplever den. Dock ser doktoranderna ett behov av förbättrad tillgång till information.

Bedömargruppen vill även lyfta fram att SLU under 2017 inför ett kvalitetssäkringssystem för att säkerställa att utbildningen uppnår den standard som krävs i universitetsgemensamma styrdokument, gällande bland annat arbetsmiljö, handledning och karriärplanering, vilket bedömargruppen ser som positivt.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

SLU har jämn könsfördelning i den ena handledargruppen och ojämn i den andra. Lärosätet har på senare år fått extremt ojämn könsfördelning i bägge doktorandgrupper. Varje institution har endast en kvinnlig doktorand i nationalekonomi medan övriga doktorander är män. Bedömargruppen anser det tveksamt att som i självvärderingen säga att den manliga dominansen är mindre påtaglig för att det finns kvinnliga doktorander i företagsekonomi, då det dels framgår tydligt att samarbetet med denna grupp varit tämligen litet och dels knappast är tillfredsställande för att kunna kompensera för skev könsfördelning i en grupp med skev könsfördelning åt andra hållet i en annan grupp. En förklaring till den skeva könsfördelningen bland doktorander anges vara den ökade internationella rekryteringen, som anses gynna manliga sökande.

I Uppsala är könsfördelningen bland dagens huvudhandledare jämn. Två aktiva huvudhandledare närmar sig pensionering, vilket skulle kunna skapa problem på kort sikt, men nyrekryteringar är på gång. I Umeå är könsfördelningen bland huvudhandledarna betydligt mer ojämn. Enligt SLU:s riktlinjer måste dock alla doktorander ha handledare av båda könen i handledargruppen.

Det finns ett jämställdhetsarbete på universitetsnivå (bland annat regler för könssammansättningen i handledargrupper) som styr även ämnesgruppernas arbete. På respektive institution finns aktiva handlingsplaner för lika villkor där jämställdhet utgör en del. Det finns en medvetenhet om de utmaningar ett jämställdhetsperspektiv har i en miljö som är mansdominerad.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Systematisk uppföljning görs på universitetsnivå, genom att bland annat utbilda personer i ledande positioner och genom att uttryckligen undersöka eventuell könskodning i annonstexter, men bevisligen har könsfördelningen på forskarutbildningen kunnat försämrats från en redan dålig nivå utan att detta föranlett några åtgärder. Det finns ett systematiskt jämställdhetsarbete, men uppenbarligen återstår en hel del att göra.

Bedömargruppen vill som ett gott exempel lyfta att lärosätet söker förklaringar till bristande jämställdhet. Bedömargruppen anser att ökad internationalisering kan vara en sådan förklaring och att det inte är uppenbart vilka åtgärder som kan föreslås.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande

Aspektområdet: Uppföljning, åtgärder och återkoppling**Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Av självvärderingen framgår att lärosätet har rutiner för uppföljning och återkoppling och att man kontinuerligt arbetar med att utveckla sådana rutiner. Bedömargruppen vill dock även understryka forskningsmiljöns avgörande betydelse för möjligheten att åtgärda identifierade problem. Arbetet med att stärka forskningsmiljön och därmed forskarutbildningsmiljöns kvalitet är därmed av stor vikt.

Båda institutionerna har tydliga arbetsrutiner för att säkerställa tillräcklig vetenskaplig och pedagogisk kompetens både i den enskilda handledningsrelationen och i rekryteringsarbetet. Uppföljning görs för att se över om den enskilde doktoranden behöver ytterligare eller annan kompetens i handledargruppen.

En doktorandenkät används för att fånga upp eventuella problem samt för kontinuerliga avstämmningar. På bägge institutionerna bevakas även forskarutbildningsmiljöns kvalitet kontinuerligt av handledargruppen (Umeå) respektive av institutionsledningen (Uppsala). Vid institutionen i Uppsala görs kontinuerliga avstämmningar genom att medarbetare i ledande ställning samtalar med doktoranderna och fångar upp eventuella problem i forskarutbildningsmiljön. I Umeå följs forskarutbildningen upp varje år i handledarkollegium där handledarkollegiet diskuterar doktorandernas progression, eventuella problem inom forskarutbildningen, generella frågor kring handledarrollen, planering av nästkommande läsårs kurser samt rekrytering av nya doktorander.

Avseende forskarutbildningens utformning, genomförande och resultat är det den individuella studieplanen som sätter standard för tidsplanering, åtaganden och uppföljning av utbildningen. Granskning av kvaliteten på och ändamålsenligheten av kursprogrammet sker bland annat genom att handledare vid SLU deltar i undervisningen på kurser vid Umeå och Uppsala universitet. Det finns rutiner för uppföljning av den enskilde doktorandens progression. I Uppsala ingår årlig uppdatering av den individuella studieplanen, ett halvtidsseminarium som följs av ett utvärderingsmöte med handledare och forskarstudierektor samt ytterligare ett utvärderingsmöte. Som ett resultat av denna

Datum
2018-05-02

Reg.nr
411-00391-16

uppföljning kan till exempel ytterligare handledare kopplas in. I Umeå anordnas ett introduktionsseminarium, ett halvtidseminarium och förseminarier med extern opponent.

Lärosätet bevakar vilka arbeten doktoranderna får efter examen och arbetar för att säkerställa att doktorander som fortfarande är i systemet får den kompetens som behövs för dessa arbeten. Alumnverksamhet är under utveckling.

SLU genomför regelbundna doktorandenkäter som berör bland annat vetenskaplig samt psykosocial arbetsmiljö. Det finns också ett systematiskt arbete med att ta tillvara doktoranders synpunkter om enskilda kurser inom forskarutbildningen och när man upplever behov av det så genomförs mindre systematiska uppföljningar av doktorandernas syn på utbildningen som helhet. Bedömargruppen vill särskilt lyfta fram att doktoranderna uttryckt sina perspektiv i en intern diskussion inför utvärderingen. Dessa åsikter framgår även i självvärderingen. Detta visar på att det finns en öppen dialog kring vidareutveckling av utbildningen.

Det finns ett systematiskt jämställdhetsarbete, men en hel del återstår att göra. Det finns en medvetenhet om lärosätets utmaningar och bedömargruppen vill som ett gott exempel lyfta att lärosätet söker förklaringar till bristande jämställdhet.

Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.

Aspektområdet Miljö, resurser och område bedöms som tillfredsställande. Bedömargruppen anser att detta är två forskarutbildningar. Detta följer av att det är två olika och geografiskt i hög grad åtskilda forskningsmiljöer, att doktorander antas till campus Umeå eller campus Uppsala och att doktoranderna går olika kurser. Givet att det i praktiken är två olika utbildningar är miljöerna små för båda utbildningarna, men denna utmaning hanteras och motverkas genom kontakter med relevanta miljöer vid Umeå universitet och Uppsala universitet.

Aspektområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande. Vad gäller aspekten kunskap och förståelse anser bedömargruppen att kurskraven i Umeå är för låga vad gäller obligatoriska kurser, både avseende totalt kurskrav samt genom att kurser i makroekonomi saknas. Även i Uppsala saknas krav på kurser i makroekonomi om 15 högskolepoäng.

Bedömargruppen anser att utbildningen är användbar och förbereder doktorander för ett arbetsliv inom såväl akademien, både utomlands och i Sverige, som offentlig sektor. För en karriär inom akademien erbjuds doktoranderna möjlighet att undervisa och får då en förlängning av doktorandtjänsten i motsvarande omfattning. Doktoranderna erbjuds även en kurs i högskolepedagogik. Ytterligare stöd i förberedelserna inför arbetslivet ges i form av kurs som anordnas centralt inom ramen för SLU karriärstöd. Denna är dock inte ämnesspecifik och bedömargruppen ser svagheter i karriärplaneringen och då särskilt vad gäller karriärstöd för de doktorander som väljer att lämna akademien.

Det finns ett systematiskt arbete med att ta tillvara doktoranders synpunkter om forskarutbildningen och när man upplever behov av det så genomförs uppföljningar. Möjligheten att påverka den egna utbildningen är stor och den individuella studieplanen ses som ett verktyg för planering och ger tillfälle

för inflytande. Bedömagruppen vill som ett gott exempel lyfta att det finns en öppen dialog kring vidareutveckling av utbildningen och en realistisk insyn på hur doktoranderna upplever utbildningen.

Jämställdhetsperspektivet är integrerat i utbildningens utformning och genomförande. Könsfördelningen är dock skev i den ena handledargruppen och skev bland doktoranderna, men det finns ett tydligt och systematiskt jämställdhetsarbete framför allt på lärosätetsnivå.

Aspektområdet Uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms vara tillfredsställande. Denna bedömning görs utifrån att det finns tydliga rutiner och uppföljningssystem på plats på flera nivåer för att bevaka såväl den enskilde doktorandens progression som forskarutbildningsmiljöns utveckling i stort.

Södertörns högskola

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr
Södertörns högskola	Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4015
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område</p> <p>Aspekt: Forskarutbildningsämne</p> <p>Bedömning med motivering: Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</p> <p>I den allmänna studieplanen definieras forskarutbildningsämnet nationalekonomi på gängse vis. Samtidigt sägs att den forskning som bedrivs vid Södertörns högskola fokuseras på studier av policynära problem. Forskarutbildningen i nationalekonomi ingår i området Politik, Ekonomi och Samhällets Organisering (PESO). Forskningen är relativt bred och inbegriper exempelvis utvecklingsekonomi, miljöekonomi och industriell organisation. Forskarutbildningen har precis startat, den första doktoranden antogs hösten 2016. En doktorand antogs 2012 vid Örebro universitet, men är anställd och disputerade vid Södertörns högskola i september 2017 där doktoranden också har haft sin huvudhandledare. Detsamma gäller ytterligare en doktorand som disputerade 2015.</p> <p>I huvudsak sammanfaller definitionen av forskarutbildningsämnet med hur andra lärosäten formulerar ämnet och målen för forskarutbildningen. Målen är uppdelade under tre rubriker på sedvanligt vis; kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt. Fokuseringen på policynära problem definieras i termer av lokala lärandemål; att visa ett brett kunnande inom området politik, ekonomi och samhällets organisering samt att självständigt kunna tillämpa dessa kunskaper i samband med analys av ämnesrelevant område. Det är en tillgång att Södertörns högskola är tydlig med sin fokusering och att denna reflekteras i den allmänna studieplanen. Däremot kunde man önskat en mer detaljerad beskrivning av vad dessa lokala lärandemål innebär i praktiken samt att högskolan närmare definierar vad som avses med policynära problem. I det stora hela kan man argumentera för att de flesta delområden inom nationalekonomin är policynära eller har policyimplikationer. Det är inte uppenbart vilka delområden i nationalekonomi som utesluts av formuleringen policynära områden.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område</p> <p>Aspekt: Personal</p> <p>Bedömning med motivering: Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</p> <p>I nuläget finns tre professorer och tre docenter som kan handleda doktorander och de har alla antingen genomgått handledarutbildning eller har mångårig erfarenhet av handledning. Alla bedriver forskning och är lämpade att handleda doktorander. Även om tonvikten på forskningen ska vara policynära finns det förutsättningar för ett spektrum av ämnen där handledarna kan bidra med handledning.</p> <p>Det finns en procedur för byte av handledare som innebär att doktoranden på eget initiativ och utan motivering kan byta handledare.</p>		

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts dock inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling till relevanta intressenter.

Lärosätet erbjuder lärarna fortbildning i pedagogik och om dessa kurser inte är kostnadsfria, betalar lärosätet kursavgifterna. Kompetensutveckling följs upp genom årliga utvecklingssamtal. Det framgår dock inte om utvecklingssamtalen utmynnar i några förändringar och om det senare finns en återkoppling.

Det finns ett handledarkollegium som har ett kvalitets- och utvecklingsansvar för såväl forskning som forskarutbildning. Handledarkollegiet möts två gånger per år, vilket i ljuset av att lärosätet endast har en doktorand, framstår som tillfredställande. Även här saknas information om hur forskningen utvärderas och om det vidtas några åtgärder för att förstärka den. Bedömargruppen anser därför att förstärka uppföljning och återkoppling i detta avseende är ett utvecklingsområde.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

Bedömning med motivering: Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.

Högskolans policy är att eftersträva en jämn fördelning mellan forskning och undervisning. Den totala volymen av forskning som institutionens forskare har publicerat under de senaste fem åren består dels av tidskriftsartiklar, böcker, bidrag till böcker samt andra typer av forskningsrapporter eller bidrag till den offentliga debatten. Sammantaget har 43 artiklar publicerats i internationella tidskrifter. Detta motsvarar knappt en publicerad tidskriftsartikel per handledare och år i genomsnitt. Fördelningen är dock något ojämn att döma av den publiceringslista som gjorts tillgänglig. Någon forskare har enbart producerat opublicerade working papers medan andra har en större produktion av tidskriftsartiklar. Institutionens handledare har sammantaget en topp-50 publicering, två top-100 och ett flertal publiceringar bland de övriga drygt 300 tidskrifter som finns inkluderade i tidskrifternas så kallade Article Influence Score, AIS (ThomsonReuters) under åren 2012-2016. En förklaring till avsaknaden av fler topp-50 publiceringar i nationalekonomi kan vara att handledarna också ofta publicerar sig i företagsekonomiska tidskrifter. Detta förefaller dock inte vara fallet. Om man använder den ranking av tidskrifter i företagsekonomi som publiceras av Scimago Journal & Country Rank (SJR) finner man att institutionens handledare har publicerat ett flertal artiklar i de tidskrifter som rankas men endast en topp-100.

Mot denna bakgrund är forskningen vid lärosätet i ett internationellt och även till viss del nationellt perspektiv svag. Samtidigt har högskolans handledare en relativt omfattande tidigare erfarenhet av handledning. Enligt självvärderingen har handledarna varit antingen huvudhandledare eller biträdande handledare för 26 pågående eller slutförda handledaruppdrag. Detta väger naturligtvis uppåt. Information om i vilken grad tidigare doktorander har publicerat delar av avhandlingen saknas dessvärre. En sammantagen bedömning är att handledarnas sammantagna kompetens är tillräcklig för att bedriva utbildning på forskarnivå i nationalekonomi. Bedömargruppen anser att det är ett prioriterat utvecklingsområde att lärosätet gör en åtgärdsplan för att förstärka forskningen och forskarnas publicering i högre rankade tidskrifter.

Datum
2018-05-02

Reg.nr
411-00391-16

Det finns en uttalad ambition att undervisningen ska vara forskningsanknuten. Utvecklingsarbete med återkoppling kan vara ett sätt att säkerställa att kursutbudet reflekterar forskningsfronten. Eftersom lärosätet har ett litet antal doktorander, under intervjuerna framkom att målsättningen är att anta en doktorand per år till forskarutbildningen, är det nödvändigt att ha etablerade samarbeten med andra lärosäten för att säkerställa att doktorander kan följa ett kursprogram som ger en god bas inför avhandlingsarbetet.

Då forskarutbildningen i nationalekonomi nyligen startat finns det naturliga brister i miljön. Det är en liten grupp handledare och en doktorand. Samtidigt ingår nationalekonomi i PESO där det finns både andra doktorander och handledare, men med fokus på andra samhällsvetenskaper. Ämnesnära vetenskaper kan bidra med synergieffekter. Det finns bland annat ett antal samhällsvetenskapliga forskarkurser som arrangeras inom ramen för PESO, men frågan om dessa kurser säkerställer tillräckligt hög kvalitet i ämnet nationalekonomi måste ställas. PESO måste ses som ett komplement och inte substitut till en grupp av doktorander i nationalekonomi.

Södertörns högskola ingår i Swedish Graduate Programme in Economics (SWEGPEC) - ett samarbete med andra lärosäten. Detta samarbete gäller framförallt genomförandet av de obligatoriska kurserna och en årlig konferens som arrangeras för doktoranderna från de medverkande lärosätena. Det obligatoriska kursprogrammet skiljer sig åt mellan de lärosäten som ingår i samarbetet, vilket ställer frågor omkring genomförandet av de obligatoriska kurserna. En bättre samverkan och koordinering av omfattningen av de obligatoriska kurserna mellan de olika lärosätena skulle kunna säkerställa god kvalitet. Ett utökat samarbete med exempelvis ett geografiskt närliggande lärosäte skulle kunna utgöra ett alternativ till SWEGPEC-samarbetet för att säkerställa god kvalitet på kursprogrammet. Något sådant formellt samarbete finns inte i dagsläget. Under intervjuerna framkom att institutionen finansierar doktorandernas deltagande i kurser på andra lärosäten.

Handledarna har ett väl utbyggt nätverk och deltar i flera centra som fokuserar på östersjöregionen och Östeuropa. Detta skapar förutsättningar för en livlig seminarieverksamhet och forskarsamarbeten som även kommer doktoranderna till del.

Forskarutbildningsmiljön följs upp systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Eftersom forskarutbildningen nyligen har startat är det för tidigt att utvärdera samtliga aspekter. Men, det finns en tydlig process omkring alla aspekter av forskarutbildningen, allt ifrån den allmänna studieplanen och de individuella studieplanerna till den process som leder fram till disputation. I det stora hela ligger dessa processer i linje med vad som är praxis vid andra lärosäten. Uppföljning och återkoppling finns också väl definierade. Bedömringsgruppen finner att planer för systematisk uppföljning finns på plats, men att det samtidigt är för tidigt att kunna genomföra en utvärdering av om dessa planer fungerar i praktiken. Bedömringsgruppen anser att dessa uttalade och väl definierade processer för systematisk uppföljning utgör ett gott exempel.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms vara tillfredsställande.

Forskarutbildningen i nationalekonomi ingår i området Politik, Ekonomi och Samhällets Organisering (PESO). Forskningen är relativt bred, samtidigt som det finns ett uttalat fokus på studier av policynära problem.

Handledarna har alla antingen genomgått handledarutbildning eller har mångårig erfarenhet av handledning. Alla bedriver forskning och framstår som lämpade att handleda doktorander.

Forskningen vid lärosätet är i ett internationellt och även till viss del nationellt perspektiv svag. Mot bakgrund av antalet handledare vid lärosätet är produktionen av högkvalitativ forskning som publiceras i rankade tidskrifter liten. Bedömaregruppen anser att det är ett prioriterat utvecklingsområde att lärosätet gör en åtgärdsplan för att förstärka forskningen och forskarnas publicering i rankade tidskrifter.

Det finns en doktorand som handleds vid lärosätet. Det kan vara ett problem att denna doktorand hänvisas till PESO som inbegriper andra samhällsvetenskaper. Även om det finns stora likheter mellan de olika samhällsvetenskaperna så ersätter inte detta samarbete inomvetenskapliga kontakter.

Handledarna har ett väl utbyggt nätverk och deltar i flera centra som fokuserar på östersjöregionen och Östeuropa. Detta skapar förutsättningar för en livlig seminarieverksamhet och forskarsamarbeten som även kommer doktoranderna till del.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer inte igenom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik och forskningsmetoder inom forskarutbildningsämnet.

Grunden för att utformning, genomförande och examination ska ge en god bredd i nationalekonomi utgörs av det obligatoriska kursutbudet. Hög kvalitet säkerställs med ett brett obligatoriskt kursutbud. Bedömaregruppens utgångspunkt har varit praxis vid internationellt erkända forskarutbildningsprogram i nationalekonomi, i vilka ingår 60 högskolepoäng obligatoriska kurser i mikroekonomi, makroekonomi, ekonometri och matematik.

Det obligatoriska kursutbudet vid Södertörns högskola uppgår till 45 högskolepoäng i de fyra kärnämnen och är lägre än internationell standard. Precis som på flertalet andra lärosäten baseras forskarutbildningen på en gemensam kärna med obligatoriska kurser. Totalt omfattar kursdelen 112,5 högskolepoäng, varav 67,5 högskolepoäng är obligatoriska, medan avhandlingen omfattar 127,5 högskolepoäng. Det som skiljer ut lärosätet är dels omfattningen av det obligatoriska kursprogrammet, dels innehållet. Lärosätet har ett något mer omfattande obligatoriskt kursprogram än praxis som är 60 högskolepoäng. Obligatoriet omfattar 15 högskolepoäng i forskningsdesign och en introduktionskurs till nationalekonomisk forskning, 15 högskolepoäng ekonometri, 15 högskolepoäng mikroekonomi, 7,5 högskolepoäng matematik, 7,5 högskolepoäng makroekonomi och 7,5

högskolepoäng organisation och institutioner. För en doktorand som är anknuten till forskarskolan Baltic and East European Graduate School (BEEGS) ingår också en obligatorisk kurs i forskning om Östersjöregionen och Östeuropa om 7,5 högskolepoäng. Det finns dessutom ett ytterligare krav på de kurser som doktoranden ska genomgå. För att kunna examineras krävs att doktoranden genomfört en av de följande två kurserna; sanning, konstruktion och subjektivitet, 7,5 högskolepoäng, eller kvalitativa forskningsmetoder, 7,5 högskolepoäng.

Lärosätet avviker från den standard som, med mindre variationer, finns både internationellt och nationellt i nationalekonomi och de minimikrav som bedömargingruppen anser ska ingå som en bas i en forskarutbildning i nationalekonomi med hög kvalitet. Bedömargingruppen anser inte att kursprogrammet ger nödvändig bredd och djup i nationalekonomi då tillräckliga baskunskaper både i matematik och i makroekonomi saknas. Detta är en brist. Doktoranderna kan välja att fördjupa sig i dessa ämnen, men det är inget krav för en doktorsexamen i nationalekonomi vid Södertörns högskola. Även om det är ett vällovlit initiativ att doktoranderna ska tillgodogöra sig kurser i forskningsmetodik och få en introduktionskurs till nationalekonomisk forskning finns det ingen reflektion till på vilket sätt dessa kurser bidrar till måluppfyllelse. Bedömargingruppen ställer sig undrande till om en obligatorisk introduktionskurs till nationalekonomisk forskning är värdeskapande. Forskningsbaserad undervisning finns på de flesta lärosäten åtminstone på magisternivå och därför bör blivande doktorander redan ha tillgodogjort sig motsvarande kunskap. Vidare framgår av självvärderingen följande: "Kurser på avancerad nivå, dock högst 30 högskolepoäng, kan tillgodoräknas inom ramen för programmet. I så fall minskas studietiden, och därmed den tid som ska finansieras för doktorandens anställning, i motsvarande utsträckning." Det finns ingen närmare diskussion eller förklaring. Det är inte oproblematiskt sett ur ett kunskapsperspektiv att öppna upp för att kurser från andra närliggande ämnen eller magisterkurser kan tillgodoräknas. Denna möjlighet till tillgodoräknade bör förtydligas och begränsas på ett sådant sätt att den bidrar till att doktoranderna når måluppfyllnad.

Bedömargingruppen kan inte se att lärarna vid Södertörns högskola för närvarande ger någon kurs inom ramen för SWEGPEC-samarbetet, vilket förstärker bilden av en forskarutbildning som inte har fokus på att ge doktoranderna den breda kunskap och förståelse inom forskarutbildningsämnet nationalekonomi eller för vetenskaplig metodik och forskningsmetoder inom ämnet. Det ger också ett intryck att lärosätet inte så mycket bidrar till det samarbete som lärosätet är beroende av.

De specialkurser som arrangeras inom ramen för SWEGPEC är relativt få. En genomgång av det kursprogram som erbjuds under det andra året visar att dessa kurser ofta är inom ramen för ekonometri/statistik eller programmering. Progressionen från de obligatoriska kurserna i ekonometri framgår inte av kursbeskrivningarna. Det förefaller vara en inte obetydlig överlappning mellan de mer ekonomiskt inriktade kurserna. Det är oklart hur progressionen ser ut och i vad mån dessa kurser synkroniseras mellan de olika lärosäten som ingår i samarbetet. Mot denna bakgrund finns det anledning att ifrågasätta om kurserna håller tillräckligt god kvalitet för att säkerställa hög vetenskaplig nivå. SWEGPEC-samarbetet erbjuder också ett fåtal kurser i mikroekonomi. Till skillnad från de ekonomikurser som erbjuds förefaller det inte finnas några problem med stora överlapp mellan dessa kurser. Totalt sett är det ett magert kursprogram som erbjuds under det andra året inom ramen för SWEGPEC. Vid intervjun framkom det också att doktoranden som antogs 2016 kommer att erbjudas andra årets kurser vid Handelshögskolan och Stockholms universitet.

Bedömargingruppen uppmanar lärosätet att revidera det obligatoriska kursprogrammet så att det omfattar matematik (15 högskolepoäng), mikroekonomi (15 högskolepoäng), makroekonomi (15

högskolepoäng) och ekonometri (15 högskolepoäng). Om det sedan finns behov av att utvidga obligatoriet med andra kurser beroende på fokusområden eller andra samarbeten är detta fullt möjligt enligt bedömarens mening utan att det inkräktar på det totala antal övriga kurser som doktoranden kan följa.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

I självvärderingen förklaras hur SWEGPEC-samarbetet fungerar när det gäller återkoppling och styrning. Det är vällovligt att detta samarbete existerar eftersom det ger möjligheter att utforma kursprogram som inte blir onödigt kostsamma eller där studentunderlaget är bristfälligt vilket kan påverka kvaliteten. Samtidigt ställs andra krav på samordning och synkronisering av forskarutbildningen. Sammantaget utgör de deltagande högskolorna och universiteten en resurs som kan bidra till en god kvalitativ doktorandutbildning. Det finns ett stort antal potentiella handledare anknutna och en stock av 20-30 doktorander. Detta borgar för att det finns goda förutsättningar för att utforma ett program som säkerställer en högkvalitativ doktorandutbildning. Det finns en styrgrupp som träffas två gånger per år. Vad som avhandlas och hur styrning och kvalitetssäkring går till finns inte redovisat. Det är därför svårt att avgöra om någon uppföljning sker, och i så fall, hur eventuella lärdomar används för att utveckla samarbetet såväl som kursinnehåll. Det verkar inte finnas någon systematisk utvärdering eller uppföljning av de kurser som ges av andra lärosäten inom SWEGPEC-samarbetet på Södertörns högskola. Kvalitetssäkring får ses som ett utvecklingsområde både vad gäller nätverket i stort och vad gäller det egna lärosätets ansvar för kurser som ges vid andra lärosäten.

Det finns också en styrgrupp för PESO som har ett övergripande ansvar för forskarutbildningen. Denna styrgrupp träffas en gång per månad och diskuterar alla aspekter av doktorandutbildningen. De kurser som ges av PESO utvärderas på sedvanligt vis och diskuteras i styrgruppen.

Ett annat verktyg för uppföljning är de individuella studieplanerna. Det finns en policy för hur dessa används där fokus är att tidigt finna eventuella problem. Denna process förefaller väl genomtänkt och, om den visar sig fungera i praktiken, hjälper till med att identifiera avvikelser eller problem. Eftersom det endast finns en doktorand för tillfället är det svårt att göra en fullödig utvärdering. Det framgår dock tydligt att högskolan har lagt ned tid på att utforma en blankett som ska användas och att den används i praktiken. Av den individuella studieplan som bedömarens grupp har tillgång till framgår att doktorand såväl som handledare verkligen utnyttjar möjligheten att i detalj beskriva hur forskarutbildningen framskrider. Bedömarens grupp vill lyfta fram att lärosätet på ett föredömligt vis använder de individuella studieplanerna som ett gott exempel.

Sammantaget framstår uppföljning och kontroll vara genomtänkt på högskolan. Det enda frågetecknet är hur uppföljningen av SWEGPEC-samarbetet genomförs.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Forskarutbildningen ger doktoranderna förutsättningar att muntligt och skriftligt presentera och diskutera forskning och forskningsresultat. Detta sker genom deltagande i seminarier inom PESO, SWEGPEC och i förekommande fall forskarskolan Baltic and East European Graduate School (BEEGS), men framförallt genom avhandlingsarbetet.

Uppmaningen är att högskolan, i samarbete med de andra lärosätena inom SWEGPEC-samarbetet, förändrar och synkroniserar det obligatoriska kursprogrammet så att det innehåller lika delar matematik, mikroekonomi, makroekonomi och ekonometri i ett obligatoriskt program för första året och erbjuder ett mer omfattande program med specialkurser som doktoranderna kan välja mellan under det andra året. Givet de sammantagna resurserna vore det möjligt att erbjuda högkvalitativa obligatoriska och valbara kurser som säkerställer att doktorander får både bred kunskap och förståelse inom nationalekonomi och de färdigheter och förmågor som är nödvändiga för arbetslivet.

Då de två doktorander som har antagits till forskarutbildningen fortfarande är i början av utbildningen går det inte att bilda sig någon uppfattning om genomströmningen på programmet.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Reglerna omkring sammanläggningsavhandling och samförfattande är väl specificerade. Här skiljer sig Södertörns högskola från andra lärosäten genom att tydligt deklarerat att samförfattade artiklar endast kan tillgodoräknas i avhandlingen om det går att särskilja författarnas insatser. Detta är ett välbehövligt förtydligande. I övrigt ansluter sig lärosätet till svensk standard. Precis som sägs i självvärderingen är standard i Sverige 2,5-3 artiklar (ensamekvivalens). Utvecklingen går dock mot något färre ensamförfattade artiklar i en avhandling. En uppmaning är att lärosätet gör en ny värdering av detta krav och vid behov korrigerar den allmänna studieplanen.

Den individuella studieplanen är även i detta avseende det centrala dokumentet och uppföljningsverktyget. Det finns en genomtänkt process för hur denna uppdateras och granskas årligen. Det finns också en utvecklad procedur inför disputation. Cirka ett halvår före disputationen genomförs ett slutseminarium med deltagande av extern slutopponent, handledare och övriga forskare inom ämnet. Vid disputationen ska flertalet ledamöter i betygsnämnden komma från ett annat lärosäte.

Eftersom endast en doktorand har examinerats är det omöjligt att utvärdera hur tidigare erfarenheter har förändrat doktorandutbildningens utformning.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och

vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Procedurer för att säkerställa att doktoranden tillgodogör sig värderingsförmåga och ett gott förhållningssätt liknar i mångt och mycket de som används på andra lärosäten. Forskningsetik ingår ofta som ett naturligt inslag redan i grundutbildningen medan träning i värderingsförmåga sker under forskarutbildningen. Seminarieverksamhet och presentationer på internationella konferenser ingår också som naturliga inslag. Kursprogram, seminarieverksamhet och handledningsförlopp säkerställer sammantaget målpåfyllelse.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Eftersom doktorandutbildningen är nystartad är det inte möjligt att fullt ut utvärdera denna bedömningsgrund. De processer som definieras i den allmänna studieplanen och regelbundna uppföljningar av de individuella studieplanerna talar för att lärosätets ambition är att säkerställa att forskarutbildningen är av hög kvalitet.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms inte vara tillfredsställande.

Avseende målpåfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse avviker Södertörns högskola från den standard som, med mindre variationer, finns både internationellt och nationellt i nationalekonomi och de minimikrav som bedömmargruppen anser ska ingå som en bas i en forskarutbildning i nationalekonomi med hög kvalitet. Bedömmargruppen anser därför att kursprogrammet inte ger nödvändig bredd och djup i nationalekonomi då tillräckliga baskunskaper både i matematik och i makroekonomi saknas. Detta är en brist.

Bedömmargruppen uppmanar lärosätet att revidera det obligatoriska kursprogrammet så att det omfattar matematik (15 högskolepoäng), mikroekonomi (15 högskolepoäng), makroekonomi (15 högskolepoäng) och ekonometri (15 högskolepoäng). Om det sedan finns behov av att utvidga obligatoriet med andra kurser beroende på fokusområden eller andra samarbeten är detta fullt möjligt utan att det inkräktar på det totala antal övriga kurser som doktoranden kan följa.

Bedömmargruppen reser också frågetecken omkring tillgodoräkandet av kurser på avancerad nivå som doktoranden tagit innan antagningen. Denna möjlighet till tillgodoräknade bör förtydligas och begränsas på ett sådant sätt att den bidrar till att doktoranderna når målpåfylldnad.

Bedömmargruppen kan inte se att Södertörns högskola för närvarande ger någon kurs inom ramen för SWEGPEC-samarbetet. Det är överraskande att lärosätet inte bidrar aktivt till det samarbete som lärosätet är beroende av för att kunna genomföra forskarutbildningen. Detta reser frågetecken inför vilket fokus som lärosätet har för sin forskarutbildning. I ljuset av detta är det dessutom försvarande

att ingen utvärdering sker av kvaliteten på de kurser som doktoranderna läser vid andra lärosäten. Detta är en brist.

Avseende färdighet och förmåga ger forskarutbildningen doktoranderna förutsättningar att muntligt och skriftligt presentera och diskutera forskning och forskningsresultat. Detta sker genom deltagande i seminarier inom PESO, SWEGPEC och i förekommande fall forskarskolan Baltic and East European Graduate School (BEEGS), men framförallt genom avhandlingsarbetet.

Lärosätet har procedurer för att säkerställa att doktoranden tillgodogör sig värderingsförmåga och ett gott förhållningssätt till forskning. Forskningsetik ingår ofta som ett naturligt inslag redan i grundutbildningen medan träning i värderingsförmåga sker under forskarutbildningen.

Seminarieverksamhet och presentationer på internationella konferenser ingår också som naturliga inslag. Kursprogram, seminarieverksamhet och handledningsförlopp säkerställer sammantaget måluppfyllelse.

Perspektiv

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen är användbar och förbereder för ett föränderligt arbetsliv.

Södertörns högskola konstaterar att en nyutexaminerad doktor i nationalekonomi sannolikt kommer att få en anställning där forskarutbildningen är relevant. Utbildningen uppges ge goda möjligheter till anställningar inom akademien, delar av den offentliga sektorn och det privata näringslivet.

Doktoranderna ges möjligheter att medverka i undervisningen som ett led i att träna pedagogiska färdigheter och det ställs krav på att de doktorander som undervisar ska ha genomgått en kurs i högskolepedagogik. Bedömarna ser positivt på denna möjlighet som förbereder för arbete inom akademien. Lärosätet tillägger att doktoranderna ges möjligheter att bygga upp egna nätverk inom ramen för forskningsmiljön. De seniora forskarnas täta kontakter med det omgivande samhället bidrar till doktorandernas möjligheter att bygga nätverk.

Av självvärderingen framgår dock inte vilka förutsättningar som skapas för att doktoranderna ska kunna genomgå kursen i högskolepedagogik. Någon formaliserad karriärplanering verkar inte finnas. Betydelsen av forskningsnätverkets och seniorernas kontakter verkar inte heller vara formaliserade och saknar systematik både i genomförande och i uppföljning. Det går med andra ord inte att bedöma effekten av dessa åtgärder. Avseende karriärvägar utanför akademien hänvisas endast till forskningsnätverkets och seniorernas kontakter. Ett utvecklingsområde är därför att formalisera karriärplaneringen för doktoranderna.

Utbildningens utformning och genomförande följs inte systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet.

Uppföljningen av arbetslivets perspektiv är integrerad i uppföljningen av doktorandens utveckling dels i samband med handledningsmöten, dels vid en systematisk genomgång av doktorandläget i handledarkollegiet. Någon systematisk uppföljning, särskilt för arbetsmarknadsperspektivet, verkar alltså saknas. Det framgår inte heller på vilket sätt de nämnda uppföljningarna beaktar arbetsmarknadsperspektivet och karriärplaneringen. Lärosätet hänvisar till en uppföljning av de som har disputerat i nationalekonomi gjord vid Uppsala universitet. Det verkar saknas egen uppföljning av disputerades yrken. Vilka underlag i övrigt som används för att säkerställa kvalitetsutveckling i

Datum
2018-05-02

Reg.nr
411-00391-16

utbildningen gällande arbetsmarknaden framgår alltså inte. Mot denna bakgrund anser bedömargruppen att det är ett utvecklingsområde att systematisera och stärka denna uppföljning.

Arbetslivets perspektiv, och då särskilt vad avser arbetslivet utanför akademin, är inte särskilt framträdande i forskarutbildningen. De insatser som görs idag är inte tillräckliga. Detta kan dock förklaras av att den första egna doktoranden antogs så sent som 2016. Det är av samma anledning inte att förvänta att det ska finnas åtgärder till följd av uppföljning att redovisa.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv, med hänsyn taget till att forskarutbildningen nyligen har startat, vara tillfredsställande.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser.

Doktoranderna tar en aktiv del i utvecklingen av utbildningen och läroprocesser genom att vara representerade i olika beslutfattande och beslutsberedande organ. Det framgår i självvärderingen att samtliga doktorander är representerade i ämnesrådet. Det finns även ett doktorandråd som säkerställer den organisatoriska representationen. Då nationalekonomi inte är en egen institution, utan ingår i institutionen för samhällsvetenskaper, delas till viss del representationen av doktorander inom andra ämnen.

Även på individuell nivå finns goda möjligheter för doktoranderna att påverka sin utbildning, bland annat genom årliga medarbetar- och utvecklingssamtal med studierektorn för forskarutbildningsområdet. Det finns en utarbetad struktur för hur samtalen sker och vilken roll de spelar i doktorandernas utbildning. Doktoranderna verkar ha goda möjligheter att framföra synpunkter och vara medvetna om var de ska vända sig. Även de individuella studieplanerna används aktivt som ett centralt verktyg för hur doktorandernas utbildning fortskrider. Detta bedöms vara ett positivt inslag i doktorandperspektivet.

Handledardynamiken bedöms fungera bra och det framgår i självvärderingen att det finns ett utarbetat tillvägagångssätt för handledarbyten och hur konflikter i handledarförhållandet ska hanteras.

Doktorandgruppen inom nationalekonomi är väldigt liten, däremot är forskarutbildningsmiljön bred. Doktoranderna har goda möjlighet att välja kurser, och högskolans lokalisering i Stockholmsområdet, samt medlemskapet i nätverket SWEGPEC, bidrar till detta. Kursverksamheten utvärderas vid respektive lärosäte och det kan därför finnas en viss problematik kring doktorandernas möjlighet till inflytande på kurser som administreras utanför det egna lärosätet. Det framgår också att det är problematiskt att ta majoriteten av kurserna utanför det egna lärosätet. Det kan kännas jobbigt att ständigt vara på resande fot, men det framgår att det finns, begränsade, möjligheter till att kunna påverka schemaläggningen. Kurser som ges av institutionen utvärderas skriftligt och diskuteras av styrgruppen där doktorandrepresentation finns.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Ett gott exempel på uppföljning är att genomförda utvecklingssamtal återkopplas till styrgruppen av PESO där resultaten diskuteras. Vid behov sker även återkoppling till handledare. De individuella studieplanerna uppdateras minst en gång om året. Det verkar finnas en utarbetad struktur för både uppföljning och återkoppling av utbildningen. Kursverksamheten utvärderas genom en skriftlig enkät vars resultat diskuteras i styrgruppen.

Det framgår i självvärderingen att fakultetsnämnden vid högskolan vart fjärde år genomför enkätbaserade högskoleövergripande doktoranduppföljningar. Även medarbetarundersökningar genomförs regelbundet vid institutionen. Överlag verkar utbildningen vara tydligt strukturerad, men det är svårt att utvärdera doktorandperspektivet på grund av den knappa miljön.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Jämställdarbetet förefaller vara väl genomtänkt och aktivt vid högskolan. En omfattande åtgärdsplan antogs 2012 som inbegriper riktlinjer omkring bland annat rekrytering, gästföreläsningar och kurslitteratur. När åtgärdsprogrammet antogs bestod forskargruppen enbart av män, men i dagsläget är könsfördelningen mer jämn. Institutionen är liten, men en av de tre professorerna, en av de tre docenterna och en av två doktorander är kvinnor. Bedömargruppen vill lyfta fram lärosätets jämställdhetsarbete som ett föredöme.

Det är speciellt glädjande att högskolan inte enbart har en plan för rekrytering, där en aktiv rekrytering också sker, utan försöker att ta ett helhetsgrepp som inbegriper kursinnehåll, kursböcker, seminarieverksamhet och gästföreläsningar.

Det som saknas är hur utformningen av arbetsmiljön kan underlätta för att uppnå målsättningen med de riktlinjer som institutionen har lagt upp. Bedömargruppen uppmanar lärosätet att ta initiativ för att belysa och tillföra riktlinjer för arbetsmiljön som ytterligare förbättrar möjligheten att uppnå en jämn könsfördelning.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Arbetet med jämställdhet och likabehandling bevakas, enligt självvärderingen, av chefer vid högskolan från rektor och nedåt. Det ingår också i det kvalitetsansvar som högskolans kollegiala organ har samt följs upp av personalavdelningen och arbetsmiljökommittén.

Aspektområdet: Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Av självvärderingen framgår att personalens kompetensutveckling följs upp genom årliga utvecklingssamtal. Det framgår dock inte om utvecklingssamtalen utmynnar i några förändringar och om det senare finns en återkoppling.

Det finns ett handledarkollegium som har ett kvalitets- och utvecklingsansvar för såväl forskning som forskarutbildning. Handledarkollegiet möts två gånger per år, vilket i ljuset av att lärosätet endast har två doktorander i nuläget, framstår som tillfredställande. Det saknas information om hur forskningen utvärderas och om det vidtas några åtgärder för att förstärka den. Bedömargruppen anser därför att förstärka uppföljning och återkoppling i detta avseende är ett utvecklingsområde. Lärosätet har däremot väl utformade verktyg för uppföljning och återkoppling av forskarutbildningen och forskarutbildningsmiljön. Planer för systematisk uppföljning finns på plats, men det är för tidigt att kunna genomföra en utvärdering av om dessa planer fungerar i praktiken. Bedömargruppen anser att dessa uttalade och väl definierade processer för systematisk uppföljning utgör ett gott exempel. Ett undantag är de kurser som organiseras inom ramen för SWEGPEC. Det finns goda förutsättningar för de lärosäten som ingår i samarbetet att utforma ett program som säkerställer en högkvalitativ doktorandutbildning. Det finns en styrgrupp som träffas två gånger per år. Vad som avhandlas och hur styrning och kvalitetssäkring går till finns inte redovisat. Det är därför svårt att avgöra om någon uppföljning sker, och i så fall, hur eventuella lärdomar används för att utveckla samarbetet såväl som kursinnehåll. Kvalitetssäkring får ses som ett utvecklingsområde både vad gäller nätverket i stort och vad gäller det egna lärosätets ansvar för kurser som ges vid andra lärosäten.

Det finns också en styrgrupp för PESO som har ett övergripande ansvar för forskarutbildningen. Denna styrgrupp träffas en gång per månad och diskuterar forskarutbildningen. De kurser som ges av PESO utvärderas på sedvanligt vis och diskuteras i styrgruppen.

Ett annat verktyg för uppföljning är de individuella studieplanerna. Det finns en policy för hur dessa används där fokus är att tidigt finna eventuella problem. Denna process förefaller väl genomtänkt och, om den visar sig fungera i praktiken, hjälper till med att identifiera avvikelser eller problem. Eftersom det endast finns två doktorander för tillfället är det svårt att göra en fullödlig utvärdering. Av den individuella studieplan som bedömargruppen har tillgång till framgår att doktorand såväl som handledare verkligen utnyttjar möjligheten att i detalj beskriva hur forskarutbildningen framskrider. Bedömargruppen vill lyfta fram att lärosätet på ett föredömligt vis använder de individuella studieplanerna som ett gott exempel.

Den individuella studieplanen är även avseende uppföljningen av utbildningens utformning, genomförande och resultat det centrala dokumentet och uppföljningsverktyget. Det finns en genomtänkt process för hur denna uppdateras och granskas årligen. Det finns också en utvecklad procedur inför disputation. Bedömargruppen vill särskilt lyfta det goda exemplet med de detaljerade reglerna omkring avhandlingens utformning, omfattning och frågor som rör samförfattande.

Eftersom doktorandutbildningen är nystartad är det inte möjligt att fullt ut utvärdera uppföljning och återkoppling av måluppfyllnad. De processer som definieras i den allmänna studieplanen och regelbundna uppföljningar av de individuella studieplanerna talar för att lärosätets ambition är att säkerställa att doktorandutbildningen är av hög kvalitet.

Arbetslivets perspektiv, och då särskilt vad avser arbetslivet utanför akademien, är inte särskilt framträdande i forskarutbildningen. De insatser som görs idag är inte tillräckliga. Detta kan delvis förklaras av att den första egna doktoranden antogs så sent som 2016. Det är av samma anledning inte att förvänta att det ska finnas åtgärder till följd av uppföljning att redovisa. Sammantaget anser dock bedömargruppen att utbildningens utformning och genomförande inte följs uppsystematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet.

Doktoranderna har goda möjligheter att påverka forskarutbildningen genom dels representation i olika beredande och beslutande organ, dels individuellt genom främst de individuella studieplanerna.

Arbetet med jämställdhet och likabehandling bevakas, enligt självvärderingen, av chefer vid högskolan från rektor och nedåt. Det ingår också i det kvalitetsansvar som högskolans kollegiala organ har samt följs upp av personalavdelningen och arbetsmiljökommittén.

Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.

Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms vara tillfredsställande. Antalet handledare är adekvat i nuläget när endast en doktorand handleds och även i framtiden med tanke på att lärosätets plan är att anta en doktorand per år. Forskningen vid lärosätet är dock svag, det finns mycket få publiceringar i högt rankade tidskrifter. Samtidigt har handledarna stor erfarenhet av handledning av doktorander och omfattande nätverk både inom lärosätet, genom PESO, och utanför, bland annat genom SWEGPEC-samarbetet.

Det finns en doktorand i nationalekonomi som handleds vid lärosätet. Det kan vara ett problem att doktoranderna hänvisas till PESO som inbegriper andra samhällsvetenskaper. Även om det finns stora likheter mellan de olika samhällsvetenskaperna så ersätter inte detta samarbete inomvetenskapliga kontakter. Det finns också frågetecken om de forskarkurser som arrangeras inom PESO är av tillräckligt hög kvalitet i ämnet nationalekonomi. Problematiken omkring kursprogrammet förstärks också av otydligheter omkring SWEGPEC-samarbetet. Även om det saknas ett formellt samarbete ges doktoranderna möjlighet att ta andra årets kurser vid Stockholm Universitet och Handelshögskolan.

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms inte vara tillfredsställande. Avseende måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse avviker Södertörns högskola från den standard som, med mindre variationer, finns både internationellt och nationellt i nationalekonomi och de minimikrav som bedömargruppen anser ska ingå som en bas i en forskarutbildning i nationalekonomi med hög kvalitet. Bedömargruppen anser därför att kursprogrammet inte ger nödvändig bredd och djup i nationalekonomi då tillräckliga baskunskaper både i matematik och i makroekonomi saknas.

Bedömargruppen kan inte se att lärarna vid Södertörns högskola ger någon kurs inom ramen för SWEGPEC-samarbetet, vilket förstärker bilden av en forskarutbildning som inte har fokus på att ge doktoranderna den breda kunskap och förståelse inom forskarutbildningsämnet nationalekonomi. Det ger också ett intryck att lärosätet inte bidrar till detta samarbete som är en förutsättning för att kunna genomföra forskarutbildningen.

Arbetslivets perspektiv bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Doktoranderna ges möjligheter att medverka i undervisningen som ett led i att träna pedagogiska färdigheter och det ställs krav på att de doktorander som undervisar ska ha genomgått en kurs i högskolepedagogik. Bedömarna ser positivt på denna möjlighet som förbereder för arbete inom akademin. Doktoranderna ges möjligheter att bygga upp egna nätverk inom ramen för forskningsmiljön. Dock verkar inte någon formaliserad karriärplanering finnas. Betydelsen av forskningsnätverkets och seniornas kontakter verkar inte heller vara formaliserade och saknar systematik i både genomförande och i uppföljning. Ett utvecklingsområde är därför att formalisera karriärplaneringen för doktoranderna.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande. Doktoranderna tar en aktiv del i utvecklingen av utbildningen och läroprocesser genom att vara representerade i olika beslutfattande och beslutsberedande organ. Det finns även ett doktorandråd som säkerställer den organisatoriska representationen. Då nationalekonomi inte är en egen institution, utan ingår i institutionen för samhällsvetenskaper, delas till viss del representationen av doktorander inom andra ämnen.

Även på individuell nivå finns goda möjligheter för doktoranderna att påverka sin utbildning, bland annat genom årliga medarbetar- och utvecklingssamtal med studierektorn för forskarutbildningsområdet. Även de individuella studieplanerna används aktivt som ett centralt verktyg för hur doktorandernas utbildning fortskrider. Detta bedöms vara ett positivt inslag i doktorandperspektivet.

Handledardynamiken bedöms fungera bra och det framgår i självvärderingen att det finns ett utarbetat tillvägagångssätt för handledarbyten och hur konflikter i handledarförhållandet ska hanteras.

Inom SWEGPEC-samarbetet utvärderas kurserna vid respektive lärosäte och det kan därför finnas en viss problematik kring doktorandernas möjlighet till inflytande på kurser som administreras utanför det egna lärosätet. Kurser som ges av institutionen utvärderas skriftligt och diskuteras av styrgruppen där doktorandrepresentation finns.

Ett gott exempel på uppföljning är att genomförda utvecklingssamtal återkopplas till styrgruppen av PESO där resultaten diskuteras. Vid behov sker även återkoppling till handledare. De individuella studieplanerna uppdateras minst en gång om året. Det framgår i självvärderingen att fakultetsnämnden vid högskolan vart fjärde år genomför enkätbaserade högskoleövergripande doktoranduppföljningar. Även medarbetarundersökningar genomförs regelbundet vid institutionen. Överlag verkar utbildningen vara tydligt strukturerad, men det är svårt att utvärdera doktorandperspektivet på grund av den knappa miljön.

Jämställdhetsperspektiv bedöms vara tillfredsställande. Jämställdarbetet är väl genomtänkt och aktivt vid högskolan. En omfattande åtgärdsplan antogs 2012. Lärosätet framstår i detta sammanhang som ett föredöme.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms vara tillfredsställande. Det saknas information om hur forskningen utvärderas och om det vidtas några åtgärder för att stärka den. Bedömggruppen anser därför att stärka uppföljning och återkoppling i detta avseende är ett utvecklingsområde. Lärosätet har däremot väl utformade verktyg för uppföljning och återkoppling av forskarutbildningen och forskarutbildningsmiljön. Planer för systematisk uppföljning finns på plats, men det är för tidigt att kunna genomföra en utvärdering av om dessa planer fungerar i praktiken. Bedömggruppen anser att

dessa uttalade och väl definierade processer för systematisk uppföljning utgör ett gott exempel. Ett undantag är de kurser som organiseras inom ramen för SWEGPEC. Det finns goda förutsättningar för de lärosäten som ingår i samarbetet att utforma ett program som säkerställer en högkvalitativ doktorandutbildning. Det finns en styrgrupp som träffas två gånger per år. Vad som avhandlas och hur styrning och kvalitetssäkring går till finns inte redovisat. Kvalitetssäkring får ses som ett utvecklingsområde både vad gäller nätverket i stort och vad gäller det egna lärosätets ansvar för kurser som ges vid andra lärosäten.

Ett annat verktyg för uppföljning är de individuella studieplanerna. Det finns en policy för hur dessa används där fokus är att tidigt finna eventuella problem. Denna process förefaller väl genomtänkt.

Däremot saknas systematisk uppföljning för arbetsmarknadsperspektivet. Det framgår inte heller på vilket sätt de nämnda uppföljningarna beaktar arbetsmarknadsperspektivet och karriärplaneringen.

Umeå universitet

Lärosäte Umeå universitet	Forskarutbildningsämne Ekonometri - licentiat- och doktorsexamen	ID-nr A-2017-01-4178
-------------------------------------	--	--------------------------------

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Forskarutbildningsämne**

Bedömning med motivering: Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.

I självvärderingen definieras forskarutbildningsämnet som "statistiska metoder för att analysera ekonomiska data". Ekonometri används således för att bland annat testa ekonomisk-teoretiska hypoteser i syfte att kunna kvantifiera olika ekonomiska samband. Denna definition är en av de etablerade och är oproblematis.

De obligatoriska kurser som ges inom forskarutbildningen är matematik (15 högskolepoäng), mikroekonomi (15 högskolepoäng), makroekonomi (15 högskolepoäng) och ekonometri (30 högskolepoäng). Det som skiljer forskarutbildningen i ekonometri från den i nationalekonomi vid Umeå universitet är därmed att det ingår 15 högskolepoäng till i ekonometri istället för avhandlingsinriktade kurser, men då avhandlingsämnet rimligen torde vara inom ekonometri är det inte någon större skillnad i praktiken. Vidare gäller samma obligatoriska krav på kurser i ämnet nationalekonomi som de som gäller för forskarutbildningen i nationalekonomi. Då kraven på nationalekonomikurser är likadana, kan frågan ställas varför det behövs ett separat program för ekonometri. En möjlighet kunde vara att låta forskarstudier med intresse för ekonometri betraktas som nationalekonomer med ekonometriinriktning. Någon tydlig motivering till varför det finns ett separat program är svår att finna i självvärderingen. Vid intervjuerna förklarades uppdelningen av historiska skäl samt att uppdelningen sannolikt underlättat finansieringen av en professur i ekonometri.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Aspekt: Personal**

Bedömning med motivering: Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.

Umeå universitet har 2016 rekryterat en ny professor i ekonometri som ersätter en professor som har gått i pension. Det förväntas att den nya professorn som är en teoretisk ekonometriker med inriktning mot paneldatamodeller och chocker kommer att utveckla forskarutbildningen. Förutom personalen vid enheten för nationalekonomi, räknar lärosätet även in en professor inom enheten för statistik som en viktig resurs. Vidare nämns att det finns en post doc och en adjungerad lektor vid enheten som har en doktorsexamen i ekonometri. Lärosätet har dock endast tagit upp tre personer som handledarresurser höstterminen 2016. En har inte någon tjänst, en har en heltidstjänst men är dessutom rektor för Handelshögskolan vid Umeå universitet och en professor emeritus har gått i pension och anges inte ha någon tjänst. Vid ingången av höstterminen 2016 måste därför den snävare kretsen handledare inom ekonometri anses vara begränsad, vilket är en brist. Tar man hänsyn till nyrekryteringen blir läget ljusare, men det måste sägas att detta forskningsprogram i så fall lutar sig främst mot en enda person med specialinriktning mot ekonometri. Då den nya professorn, som inte är listad som handledare i denna utvärdering, kan förväntas ta sig an ett par doktorander och om hänsyn tas till att

antalet doktorander på ekonometriprogrammet varit begränsat, anser bedömargruppen att någon brist på handledarresurser inom forskarutbildningen i ekonometri inte kan förväntas.

Om kretsen av potentiella handledare vidgas till att gälla hela enheten för nationalekonomi finns sju professorer och åtta lektorer, varav fyra docenter, som representerar enhetens forskningsområden. Utöver detta finns nio personer med visstidsanställning som är en del av forskningsmiljön. Enheten för nationalekonomi har en inriktning mot offentlig ekonomi samt miljö- och naturresursekonomi, där både teoretisk och empirisk forskning bedrivs. I denna grupp finns stor erfarenhet och kompetens inom tillämpad ekonometri, varför många här kan förväntas vara värdefulla som biträdande handledare inom ekonometriprogrammet.

Forskarna vid enheten har utrymme för kompetensutveckling, det vill säga forskning i tjänsten. Enligt självvärderingen uppgår lektorernas forskningstid till minst 20 procent och docenternas till minst 30 procent av heltidstjänstgöring. Professorer har cirka 40 procent forskningstid i tjänsten, vilket garanteras av fakultetsmedel. Detta torde vara tillräckligt.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljning av kompetens tycks vara densamma som för forskarutbildningen i nationalekonomi. Det finns en kompetensförsörjningsplan som revideras årligen och redovisas för Handelshögskolans styrelse och den samhällsvetenskapliga fakultetsledningen. Umeå universitet arbetar emellertid med att få ackreditering för The Association to Advance Collegiate Schools of Business (AACSB), vilket innebär en viss formalisering av kvalitetsarbetet inom skolan i stort vilket också kan förväntas leda till en ökad kontroll och uppföljning av lektoremas och professorernas kompetens.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

Bedömning med motivering: Forskningen vid lärosätet har inte en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker inte med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.

Bedömningen av forskningen i ekonometri är inte enkel då programmet utvärderas just när den ledande forskaren inom ekonometri byts ut. En framåtblickande bedömning bör utgå från den nyanställda professors forskning som utgör den forskning inom enheten för nationalekonomi som är direkt inriktad mot ekonometri. Han har en god publikationslista inom teoretisk ekonometri med ett flertal publikationer i *Econometric Theory*, vilken tillhör topptidskrifterna inom specialområdet ekonometri och dessutom ingår i gruppen av de 50 högst rankade tidskrifterna inom nationalekonomi. Det måste dock påpekas att även om den nyanställda professorn är välmeriterad utgörs miljön vid en snäv definition av en enda forskare. Med tanke på att det också bara utexaminerats en enda doktorand de senaste fem åren, är det svårt att se det som en forskarutbildningsmiljö att tala om. Det finns ett värde i att doktorander har andra doktorander att utbyta erfarenheter med. Detta är inte möjligt om det endast finns en doktorand i miljön. En tillbakablickande bedömning ger en än mer mörk bild. Det är inte lätt att hitta några särdeles starka forskningspublikationer som är direkt inriktade mot ekonometri de senaste åren. Slutsatsen här blir att som en separat miljö är forskningen i ekonometri

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

)

tunn, vilket är en klar brist. Det kan vidare konstateras att denna miljö torde ha varit tunn under flera år, med sju doktorander på 25 år. Därför är det tveksamt om Umeå universitet har haft ambitionen att kontinuerligt bedriva forskarutbildning inom ekonometri i någon acceptabel omfattning.

Emellertid kan det hävdas att det är oklart var gränsen ska dras för forskarutbildningsmiljön. I självvärderingen påpekas att forskningen i ekonometri och nationalekonomi är ömsesidigt beroende av varandra. Vidare pekas i självvärderingen på att forskarutbildningsmiljön inom ekonometri också kan anses innefatta enheten för statistik där det också finns kompetens inom ekonometri. Detta får ses som en rimlig men generös tolkning. Någonstans måste emellertid en gräns dras, eller så behöver det tydliggöras varför en separat forskarutbildning i ekonometri behövs. Att det vid enheten för nationalekonomi säkert funnits välgrundade skäl för att finansiera en välbehövlig professor i ämnet betvivlar inte bedömargruppen. Bedömargruppen anser likaså att såväl teoretiska som tillämpade ekonometrikunskaper är mycket viktiga för nationalekonomiämnet. Bedömargruppen har dock att utvärdera ett forskarutbildningsprogram i ekonometri och denna miljö har brister.

Om hela enheten för nationalekonomi betraktas som forskarutbildningsmiljön, då ekonometriprogrammet trots allt är lokaliserat på denna enhet, blir denna rikare och ekonometri kan ses som en av inriktningarna. Det kan också nämnas att självvärderingarna för de båda programmen i stora stycken är väldigt lika, vilket explicit också uttalas. Med denna mer inkluderande definition av forskarutbildningsmiljön blir analysen den samma för nationalekonomi och ekonometri. Bedömargruppen kan i så fall konstatera att forskningen vid enheten i sin helhet är omfattande och på god internationell nivå inom framförallt offentlig ekonomi och miljöekonomi.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår att det långsiktiga arbetet för att säkerställa enhetens samlade kompetens sker genom en kompetensförsörjningsplan som revideras årligen och redovisas för Handelshögskolans styrelse och den samhällsvetenskapliga fakultetsledningen. Lärosätet konstaterar att vid en tillbakablick har forskningsområden som arbetsmarknadsekonomi och ekonometri varit starka och länkade till varandra. Dessa områden har dock varit på tillbakagång, men genom rekryteringar de senaste åren av nya professorer finns det nu utvecklingsmöjligheter inom dessa områden. Det finns med andra ord en potential, snarare är något annat. Då det i princip inte har funnits någon forskarutbildningsmiljö de senaste åren finns det inte heller underlag för att uttala sig om uppföljningen.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms inte vara tillfredsställande.

Definitionen av forskarutbildningsämnet är adekvat och system för säkerställande av kompetens är tillfredställande. Bedömningen av personal och forskarutbildningsmiljö är beroende av hur snävt forskarutbildningsmiljön definieras. Vid en snäv avgränsning av miljön till forskare med inriktning mot ekonometri blir miljön och personalsituationen inte tillfredställande. Omfattningen av programmet är liten; endast en doktorand var registrerad 2012-2016. Det är dock oklart var gränsen ska dras för

Datum
2018-05-02

Reg.nr
411-00391-16

forskarutbildningsmiljön. Lärosätet behöver tydliggöra varför en separat forskarutbildning i ekonometri behövs. Bedömaregruppen anser att såväl teoretiska som tillämpade ekonometrikunskaper är mycket viktiga för nationalekonomiämnet. Bedömaregruppen har dock att utvärdera ett forskarutbildningsprogram i ekonometri och denna miljö har brister.

Vidgas personal och forskarutbildningsmiljö till att gälla hela enheten för nationalekonomi är emellertid såväl personal som miljö tillfredställande. En relativt enkel lösning på detta problem är att låta ekonometri utgöra en inriktning inom forskarutbildningen i nationalekonomi.

Aspektråd: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer inte genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.

Forskarutbildningen i ekonometri och därmed självvärderingen samt den allmänna studieplanen är som nämnts mycket likartade forskarutbildningen i nationalekonomi. Därmed borde också bedömningen av dessa två utbildningar bli snarlika. Det måste dock sägas att med tanke på att det endast utexaminerats en doktorand på ekonometriprogrammet under senare år, är underlaget som lärosätet redovisar och som kan bedömas av liten omfattning. Svårigheterna att göra en bedömning av genomförandet påverkar därför bedömningen i sig.

I utbildningen ingår ett tämligen stort kurspaket om 105 högskolepoäng. De obligatoriska kurserna utgör 75 högskolepoäng och består av matematiska metoder (15 högskolepoäng), ekonometri (30 högskolepoäng), mikroekonomi (15 högskolepoäng) och makroekonomi (15 högskolepoäng). Dessa kurser är viktiga för att ge bred kunskap och förståelse för nationalekonomi. Utöver dessa 75 högskolepoäng är 30 högskolepoäng valfria. Lärosätet erbjuder de obligatoriska kurserna vid enheten för nationalekonomi. Doktoranderna examineras på kurserna huvudsakligen genom skriftliga examina och fördjupningsuppgifter.

Den obligatoriska kursdelen är tämligen omfattande, varför frågan kan ställas om detta påverkar genomströmningen och tiden det tar att disputeras. Det finns ingen separat statistik på hur lång tid det tar att disputeras på ekonometriprogrammet, vilket sannolikt beror på det mycket begränsade antalet doktorander på detta program. Sedan starten av programmet har sju avhandlingar i ekonometri producerats. Under de senaste fem åren har det endast funnits en doktorand inom forskarutbildningsämnet. Detta måste ses som en brist i sig.

När det gäller forskningsmetodik, kunskap och förståelse avseende forskning inhämtas denna kunskap dels på metodkurserna och därefter i avhandlingsarbetet och via handledning. Kraven på avhandlingen framgår av den allmänna studieplanen. Det framgår att texterna i avhandlingen "ska doktoranden ha författat ensam eller gemensamt". Det finns alltså inget krav på ensamförfattarskap, vilket enligt bedömaregruppen är en svaghet. Krav på minst en egenförfattad artikel i avhandlingen kan säkerställa att varje enskild doktorand har den kunskap och förståelse som examensmålet uppställer. Det ska sägas att ett sådant krav sannolikt inte skulle påverka verksamheten i någon större utsträckning eftersom avhandlingarna redan nu innehåller egenförfattade artiklar.

Datum
2018-05-02

Reg.nr
411-00391-16

Det finns ett välfungerande utbyte mellan nationalekonomi och ekonometri, och den delade seminarieverksamheten är därför troligen både effektiv och värdefull. Det kan dock ifrågasättas om den är tillräcklig för forskarutbildningen i ekonometri. De enda som rimligtvis presenterar forskning med teorigrund i ekonometri, snarare än enbart tillämpad nationalekonomi, torde vara de egna forskarstudenterna. Avsaknaden av särskild seminarieverksamhet, för att garantera en tillräckligt fördjupande diskussion i forskarutbildningsämnet, är en svaghet. Programmets mycket begränsade storlek torde dock göra detta praktiskt omöjligt, såvida det inte går att anordna seminarieverksamhet med ekonometriker vid andra lärosäten inom eller utanför landets gränser. Detta ser bedömargruppen som ett viktigt utvecklingsområde.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

I avhandlingsarbetet följs kunskapsinhämtning och resultat upp genom handledning och av forskarutbildningsansvarig på enheten. Utöver detta är den individuella studieplanen ett hjälpmedel. Dessutom finns ett handledarkollegium där avhandlingar följs upp. Uppföljning av avhandlingsarbetet framgår av den allmänna studieplanen och har delvis formaliserats så att doktoranden först ska lägga fram en forskningsplan med redogörelse för hittillsvarande och fortsatt planerat arbete. Detta ska ske senast ett år efter det att forskarutbildningen har inletts. Inom två år från starten av forskarutbildningen ska delar av avhandlingsarbetet presenteras och granskas av en särskild läsare. Normalt sett är det en avhandlingsuppsats som läggs fram. När avhandlingen börjar närma sig färdigställande hålls ett slutseminarium. Vid slutseminariet utses två granskare för varje del av avhandlingen. En av granskarna ska vara lektorskompetent. Detta är bra men bedömargruppen anser att man inom ekonometri bör använda sig av externa granskare i senare stadier av avhandlingsarbetet och i synnerhet vid slutseminariet med tanke på att ekonometriforskarna är så få vid enheten. Detta anser bedömargruppen vara ett viktigt utvecklingsområde.

I självvärderingen sägs vidare att arbete med utformande av individuella studieplaner pågår, men att beslut om utformningen ännu inte är fattat. Enligt bedömargruppen är individuella studieplaner viktiga instrument för individuell uppföljning och måluppfyllelse. Den enda individuella studieplan som inkom är tämligen sparsmakad, där doktoranden kortfattat skriver vilka kurser som tagits och ska tas samt vilken termin avhandlingen ska vara klar. På grund av programmets begränsade storlek går det inte att göra en ordentlig uppföljning av arbetet med de individuella studieplanerna.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

En grundläggande förutsättning för att doktorander ska uppnå god färdighet och förmåga är att det till forskarutbildningen rekryteras lämpliga kandidater. Rekryteringsprocessen till ekonometriprogrammet

tycks vara densamma som gäller vid enheten för nationalekonomi överlag, vilken bedöms vara väl strukturerad. Minst tre forskare läser ansökningarna. Lärosätet påpekar också att söktrycket till forskarutbildningen i nationalekonomi har varit högt de senaste åren. Inget nämns specifikt om söktryck eller rekrytering till ekonometriprogrammet, varför denna antagningsprocess är svårare att bedöma.

Det ska påpekas att det finns en skillnad i särskild behörighet mellan nationalekonomiprogrammet och ekonometriprogrammet så till vida att det enligt den allmänna studieplanen krävs 60 högskolepoäng i statistik eller matematisk statistik, utöver 90 högskolepoäng i nationalekonomi, för att vara behörig till ekonometriprogrammet. Detta innebär att det är högre krav för att komma in på ekonometriprogrammet.

Förmåga att bedriva forskning och kommunikationsfärdighet erhåller doktorander skriftligt via avhandlingsarbetet och muntligt på seminarier, konferenser och undervisning. Genom undervisning får doktoranderna erfarenhet av att redovisa och förmedla kunskap inom sitt specialistområde. Det framgår även av självvärderingen att doktoranderna förväntas delta vid minst en internationell konferens och presentera sin egen forskning. Det framgår också att doktoranden inledningsvis förväntas arbeta med samförfattade uppsatser, för att efter två år vara redo för att skriva egenförfattade uppsatser. Detta får anses vara en god och naturlig progression.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Inte heller i detta avseende gör Umeå universitet någon skillnad mellan forskarutbildningarna i nationalekonomi och ekonometri. Doktorandernas planering av sin forskning och säkerställande av deras färdighet och förmåga sker bland annat vid seminarier och varje doktorand ska vid minst tre tillfällen presentera det egna avhandlingsarbetet vid enhetens seminarium. Dessa tre kontrollstationer torde vara viktiga för att bedöma färdighet och forskningsförmåga.

Den sista kontrollstationen för säkerställandet av färdighet och förmåga sker i samband med disputation då en opponenter som är vetenskapligt meriterad och med särskild kompetens inom avhandlingsområdet granskar avhandlingen. Lärosätet har även en noga sammansatt betygsnämnd med kompetens inom området.

Ett annat kvalitetsmått är doktoranders förmåga att publicera sina arbeten i bra forskningstidskrifter. Då det bara har varit en doktorand de senaste fem åren inom ekonometri, går det inte att dra några slutsatser om detta. Bedömargruppen noterar dock att den senaste doktoranden lyckats publicera en samförfattad artikel i en internationell forskningstidskrift. Detta är ett gott tecken på viljan att nå ut med sin forskning och att bli bedömd.

Bedömargruppen finner att måluppfyllelsen avseende förmåga och färdighet är tillfredställande så länge ekonometriprogrammet behandlas som en del av nationalekonomiämnet. Denna slutsats vilar i stor utsträckning på att huvudsakligen samma organisation och system för kvalitetssäkring som för programmet i nationalekonomi tillämpas.

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningsätt

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Då såväl självvärderingarna som de allmänna studieplanerna med undantag för några mindre delar är identiska för forskarutbildningarna i nationalekonomi och ekonometri vad gäller denna aspekt blir bedömningen i tillämpliga delar också densamma.

Intellektuell självständighet kan bedömas och säkerställas delvis genom skriftlig och muntlig examination på kursdelen. Enligt självvärderingen framgår också att examinationen på kursdelen huvudsakligen är skriftlig och därmed sannolikt individuell. En annan viktig indikation på självständighet är förmåga att egenförfatta forskningsartiklar. Lärosätet uppger att avhandlingarna består av "vanligtvis två samförfattade och två egenförfattade" artiklar. I den allmänna studieplanen framgår att minst en artikel bör vara egenförfattad. Bedömargruppen rekommenderar Umeå universitet att ersätta "bör" med ett "ska" i denna formulering för att därmed underlätta en individuell bedömning gentemot den allmänna studieplanen. Lärosätet ställer krav på att avhandlingen ska innehålla en relativt omfattande kapa där doktoranden visar prov på att självständigt förhålla sig till den aktuella forskningen. Bedömargruppen ser positivt på detta.

Forskarutbildningen innehåller ingen specifik kurs i forskningsetik eller forskningsmässig redlighet, men lärosätet menar att processen att skicka in material till forskningstidskrifter och sedan få kommentarer därifrån kopplar till vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra etiska avvägningar. Lärosätet uppmuntrar vidare doktorander att söka extern finansiering för exempelvis konferensdeltagande och deltagande i kurser utanför det egna lärosätet. Denna process kan anses kräva intellektuell självständighet, förmåga att göra forskningsetiska avvägningar och insikt i vetenskapens möjligheter och begränsningar. Detta kräver också förmåga att formulera vilken roll forskningen kan spela för samhället.

Vid enheten för nationalekonomi har en kurs i att söka forskningspengar utvecklats. Examinationen består i att skriva en forskningsansökan och att kritiskt granska andras ansökningar. Detta främjar självständighet och då forskningsansökningar ofta innefattar forskningsetiska ställningstaganden är detta en bra och viktig övning.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Med undantag för intellektuell självständighet sker systematisk uppföljning av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Detta sker i huvudsak vid handledningsmöten och interna seminarier, samt vid slutseminarium och disputation. Beträffande säkerställandet av intellektuell självständighet, ser bedömargruppen det som en svaghet att det inte finns något krav på egenförfattade artiklar i avhandlingen.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat**

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara inte tillfredsställande.

Det är svårt att hävda att ett program som lyckats utexaminera en doktorand de senaste fem åren uppvisar tillfredsställande resultat. I de delar utformningen av programmet är snarlikt programmet i nationalekonomi är det sammantaget tillfredsställande. Denna slutsats vilar i stor utsträckning på att ekonometriprogrammet förutsätts följa samma rutiner och regler som nationalekonomiprogrammet. I de delar det går att göra en bedömning av ekonometriprogrammet ensamt finns flera svagheter i genomförandet som tillsammans med avsaknaden av resultat ligger till grund för bedömningen att aspektområdet sammantaget inte är tillfredsställande.

När det gäller kunskap och förståelse avseende forskning inhämtas dessa på metodkurserna, i avhandlingsarbetet och via handledning. Av den allmänna studieplanen framgår att texterna i avhandlingen "ska doktoranden ha författat ensam eller gemensamt". Det finns alltså inget krav på ensamförfattarskap, vilket enligt bedömargruppen är en svaghet. Avsaknaden av särskild seminarieverksamhet, för att garantera en tillräckligt fördjupande diskussion i forskarutbildningsämnet, är en svaghet. Detta ser bedömargruppen som ett viktigt utvecklingsområde. När avhandlingen börjar närma sig färdigställande hålls ett slutseminarium. Vid slutseminariet utses två granskare för varje del av avhandlingen. En av granskarna ska vara lektorskompetent. Detta är bra men bedömargruppen anser att man inom ekonometri bör använda sig av externa granskare i senare stadier av avhandlingsarbetet och i synnerhet vid slutseminariet med tanke på att ekonometriforskarna är så få vid enheten. Detta anser bedömargruppen vara ett viktigt utvecklingsområde.

Förmåga att bedriva forskning och kommunikationsfärdighet erhåller doktorander skriftligt via avhandlingsarbetet och muntligt på seminarier, konferenser och undervisning. Genom undervisning får doktoranderna erfarenhet av att redovisa och förmedla kunskap inom sitt specialistområde. Doktoranderna förväntas också delta vid minst en internationell konferens och presentera sin egen forskning. Vidare framgår att doktoranden inledningsvis förväntas arbeta med samförfattade uppsatser, för att efter två år vara redo för att skriva egenförfattade uppsatser. Detta får anses vara en god och naturlig progression.

Intellektuell självständighet kan bedömas och säkerställas delvis genom skriftlig och muntlig examination på kursdelen. Enligt självvärderingen framgår också att examinationen på kursdelen huvudsakligen är skriftlig och därmed sannolikt individuell. En annan viktig indikation på självständighet är förmåga att egenförfatta forskningsartiklar, något som inte är ett formellt krav. Ett sådant krav skulle säkerställa att doktoranderna kan forska självständigt när de disputerar. Lärosätet ställer däremot krav på att avhandlingen ska innehålla en relativt omfattande kappa där doktoranden visar prov på att självständigt förhålla sig till den aktuella forskningen. Bedömargruppen ser positivt på detta.

Perspektiv**Arbetslivets perspektiv**

Bedömning med motivering: Utbildningen är inte användbar och förbereder inte doktorander för ett föränderligt arbetsliv.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

)

Om ekonometriprogrammet följer samma rutiner och regler som nationalekonomiprogrammet borde utbildningen anses vara användbar och förbereda för arbetslivet. Det framgår dock inte med önskvärd tydlighet om så är fallet. Denna otydlighet, tillsammans med att utbildningen inte anses tillfredställande avseende aspektområdena Miljö, resurser och område eller Utformning, genomförande och resultat bidrar till bedömningen att även arbetslivets perspektiv har brister.

Efterfrågan på ekonometriker är stor både inom och utanför akademien, vilket också belyses i självvärderingen. Det borde dock borga för en högre antagningsgrad och genomströmning än vad som är fallet i Umeå.

I de delar det går att göra en bedömning av ekonometriprogrammet ensamt finns flera svagheter i genomförandet som tillsammans med avsaknaden av resultat ligger till grund för bedömningen att aspektområdet sammantaget inte är tillfredställande.

Självvärderingen redovisar flera inslag i forskarutbildningen som förbereder för arbetslivet. Doktoranderna förväntas medverka till och skriva forskningsansökningar. Genom att delta i uppdragsforskning får doktoranderna viktig erfarenhet av att kommunicera forskning, söka anslag och redovisa projekt. Seminarieverksamhet med krav på deltagande är ett gott exempel på erfarenhetsbyggande som enligt bedömargruppen också är viktigt ur arbetslivssynpunkt. Deltagandet i seminarierna tillhandahåller systematiska och återkommande möjligheter för doktoranderna att delta i kvalificerade diskussioner kring forskning och policyfrågor.

Utifrån ett arbetslivs- och arbetsmarknadsperspektiv ser bedömargruppen undervisning som en viktig erfarenhet. Doktorandernas undervisningserfarenhet får inte överstiga 20 procent, men bör enligt bedömargruppen inte vara väsentligt lägre än 20 procent av arbetstiden. Genom undervisning får doktoranderna erfarenhet av att redovisa och förmedla kunskap inom sitt specialområde. Något som är av stor betydelse för ett framtida yrkesliv, såväl inom den akademiska världen som inom myndigheter och privata företag. Idag erbjuds doktorander att undervisa på svenska, vilket medför att de doktorander som inte behärskar det svenska språket inte får samma möjlighet att undervisa. Ett utvecklingsområde vore därför att se över och förbättra möjligheterna att delta i undervisning, i syfte att stärka arbetslivsanknytningen för alla doktorander.

Bedömargruppen anser att möjligheterna till undervisning och tillgång till pedagogisk utbildning är avgörande utifrån ett arbetslivsperspektiv, liksom för doktorandernas karriärmöjligheter och anställningsbarhet. I självvärderingen nämns att doktoranderna även kan få möjlighet att handleda uppsatsstudenter inom det egna forskningsområdet. Bedömargruppen ser detta som en del av undervisningen och som en viktig erfarenhet för det fortsatta arbetslivet. Ett utvecklingsområde är därför enligt bedömargruppen att alla doktorander får möjlighet att bistå i handledning av studentuppsatser.

För att bedöma hur väl lärosätet förbereder sina doktorander för arbetslivet är konkret information om var tidigare doktorander arbetar viktig, liksom kontakt och erfarenhetsutbyte med alumner. Av självvärderingen framgår att denna verksamhet i dagsläget är informell och att ett utvecklingsområde är att formalisera hur lärosätet följer upp och bibehåller kontakten med alumner - något som bedömargruppen rekommenderar. Lärosätet får därmed också större möjligheter att utvärdera doktorandernas anställningsbarhet efter disputation.

Det framkommer av självvärderingen att forskarutbildningen i nationalekonomi vid Umeå universitet har en rad kontakter och samverkan utanför de akademiska nätverken. Som exempel nämns Företagsforskarskolan med tydliga kopplingar till det omgivande samhället. Bedömargruppen anser att denna typ av samarbete är ett gott exempel på arbetslivsförberedande aktivitet inom doktorandutbildningen och en styrka för utbildningen. Enligt bedömargruppen är det, utifrån självvärderingen, oklart om denna verksamhet även involverar ekonometri.

Många av de bedömningar som bedömargruppen gör avseende forskarutbildningen i ekonometri bygger på att det fåtal doktorander som har gått utbildningen är en del av den miljö som forskarutbildningen i nationalekonomi utgör. I flera avseenden är det oklart om doktoranderna i ekonometri omfattas av en del inslag i utbildningen såsom medverkan i Företagsforskarskolan eller undervisning. Tillsammans med tidigare påpekade utvecklingsområden - som en särskild seminarieverksamhet för ekonometri och behov av att använda sig av externa granskare i senare stadier av avhandlingsarbetet och då i synnerhet vid slutseminariet - är det i dagsläget oklart om doktoranderna förbereds i tillräcklig utsträckning för ett föränderligt arbetsliv.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

I slutet av forskarutbildningen genomförs doktorandsamtal vars fokus ligger på tiden efter disputation. Doktoranderna har vid dessa samtal möjlighet att framföra önskemål om utveckling av utbildningen. Ett sådant önskemål från doktoranderna i nationalekonomi har varit att införa ett "job market paper" i forskarutbildningen. Lärosätet har tagit initiativ till detta och det finns en diskussion om att ändra den allmänna studieplanen som en konsekvens av detta.

Umeå universitet genomför också avgångsenkäter för utbildning på forskarnivå. Resultaten av dessa redovisas dock av anonymitetsskäl inte på institutionsnivå.

Sammantaget bedöms arbetslivets perspektiv inte vara tillfredsställande.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser.

Utgångspunkten för denna bedömning är att forskarutbildningen i ekonometri är en integrerad del av forskarutbildningen i nationalekonomi och det framgår av självvärderingen att utbildningarna är till mycket stor del överlappande då de bedrivs vid samma enhet och i samma miljö. Doktoranderna har en aktiv del i arbetet med att kvalitetsutveckla utbildningen och lärprocesser. Bland annat genom institutionstjänstgöring och dels genom representation i olika organ både på universitets-, fakultets- och institutionsnivå. Till exempel framgår det att doktoranderna är representerade i olika beredande och beslutande organ såsom till exempel Handelshögskolans styrelse och utbildningskommittéer. Det finns också ett lokalt aktivt doktorandråd med doktorander från både ekonometri och nationalekonomi. Rådet möts regelbundet för att diskutera utbildningsfrågor och det verkar finnas ett

gott samarbete mellan doktorandrådet och institutionen. Detta ses som ett positivt inslag i doktorandernas utbildning och möjlighet att påverka utbildningen.

På individuell nivå bedöms det att doktoranden kan, genom dialog med handledare och forskarutbildningsansvarig, anpassa och ha inflytande över sin utbildning bland annat genom ett stort urval av kurser inom och utanför lärosätet. Det sker även en årlig uppföljning av den individuella studieplanen och årliga enskilda samtal om utbildningssituationen med en senior forskare som inte deltar i handledningen av doktoranden. Detta bedöms vara ett positivt inslag i doktorandperspektivet. Doktorandernas intressen tillvaratas i verksamheten även genom regelbundna medarbetarenkäter, arbetsmiljöplaner och likabehandlingsplaner.

Det finns goda rutiner för handledarbyten, som regleras på universitetsnivå, och det framgår att handledarbyten inte har förekommit inom överblickbar tid. I relation till detta framgår även i självvärderingen att doktoranderna vet vart de kan vända sig vid olika typer av problem och är medvetna om de olika stödsystem som erbjuds.

Sammantaget förefaller doktorandernas kanaler och möjligheter för individuell och organisatorisk återkoppling och utveckling vara väl fungerande och tillfredsställande.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljningen av utbildningen sker bland annat genom en avgångsenkät där disputerade får tillfälle att återkoppla och reflektera kring sin tid som doktorand. Ett annat gott exempel på hur enheten kvalitetssäkrar och utvecklar utbildningen är det uppbyggda alumnnätverket vid enheten. Det framgår i självvärderingen att alumner återfinns ibland annat i seminarier och forskningssamarbeten på enheten för nationalekonomi. Denna bedömning vilar på att doktoranderna i ekonometri inkluderas i gruppen av doktorander i nationalekonomi. Fortlöpande uppföljning för innevarande doktorander görs främst via kursvärderingar, handledning, forskarutbildningsansvarig och handledarkollegiet, där den individuella studieplanen fungerar som ett centralt verktyg.

Ett bra exempel på kvalitetssäkrande arbete, som framgår av självvärderingen, är den pilotstudie som inletts på universitetet i syfte att utreda hur doktorander på bästa sätt kan stödjas i arbetssituationen. Detta som ett resultat av en medarbetarundersökning där det framgick att doktorander vid universitetet är den grupp som i allmänhet trivs minst med sin arbetssituation.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Det framhålls att jämställdhetsperspektivet är viktigt vid rekryteringen och på senare år har en könsmässigt mer balanserad rekrytering till forskarutbildningen kommit till stånd vid enheten för

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

)

nationalekonomi. Denna tendens kan inte utläsas i ekonometriprogrammet på grund av att det inte antagits någon doktorand dit de senaste åren.

I själva utbildningen kan doktoranderna ta kurser som tillhandahålls av Genusforskerskolan vid samhällsvetenskapliga fakulteten, vilken präglas av ett tydligt genusperspektiv. Kurserna där är dock inte obligatoriska.

Jämställdhetsfrågor ingår som en viktig del i den handledarutbildning som blivande handledare går igenom vid enheten.

Vad gäller könsbalans är det så få personer inblandade i ekonometriprogrammet att det knappast är meningsfullt att diskutera könsbalans. Det kan dock noteras att när det gäller handledarresurser anges två män och en kvinna.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det framgår inte av underlagen huruvida jämställdhetsarbetet följs upp explicit som en särskild fråga på enheten. Däremot ingår jämställdhetsarbetet i arbetet med arbetsmiljö och lika villkor på Handelshögskolan. Här ingår detta som en stående punkt på de arbetsplatsmöten som hålls en gång per månad.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande.

Aspektområdet: Uppföljning, åtgärder och återkoppling**Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling**

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Personalens kompetens och kompetensutveckling samt forskarutbildningsmiljön följs upp via den årligen reviderade kompetensförsörjningsplanen, vilken redovisas på fakultetsnivå. Dessutom genomförs bland annat medarbetarenkäter och avgångsenkäter till nydisputerade. Bedömargruppen finner att systemet för uppföljning och återkoppling vad avser aspektområdet miljö, resurser och område är tillfredsställande.

Bedömargruppen betraktar det som en brist att inget formellt krav på egenförfattade uppsatser finns. Dessutom borde utbildningen använda sig av externa granskare i senare stadier av avhandlingsarbetet och i synnerhet vid slutseminariet, inte minst med tanke på att ekonometriforskarna är så få vid enheten. Detta ser bedömargruppen som utvecklingsområden.

Beträffande säkerställandet av att utbildningens utformning och genomförande bidrar till måluppfyllelse överlag, så sker detta genom handledningsmöten, interna seminarier, slutseminarium och disputation. Bedömargruppens uppfattning är att den uppföljning som dessa inslag i forskarutbildningen utgör är tillräcklig för att säkerställa måluppfyllelse.

Datum
2018-05-02

Reg.nr
411-00391-16

Doktorandsamtal med fokus på kommande arbetsliv genomförs, liksom även avgångsenkäter till nydisputerade. Likaså finns det ett uppbyggt alumni nätverk vid enheten och på de månatliga arbetsplatsmötena ingår jämställdhetsfrågor som en stående punkt. Forskarutbildningen i ekonometri lyder till stor del under samma rutiner, regler och organisation som programmet i nationalekonomi. Detta program har i många avseenden ett väl fungerande system för återkoppling och uppföljning. Allt från kursvärderingar till kontrollstationer under avhandlingsarbetet bidrar till detta. I många fall ligger systemen för återkoppling på en högre nivå än enheten, antingen på Handelshögskolan eller på universitetsgemensam nivå. Detta spelar mindre roll givet att återkopplingen fungerar. Således kan det förväntas att eventuella brister i utbildningen upptäcks och kan åtgärdas snabbt. Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms därför sammantaget vara tillfredsställande.

Samlad omdöme: Ifrågasatt kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.

Umeå universitet har 2016 rekryterat en ny professor i ekonometri som ersätter en professor som har gått i pension. Tar man hänsyn till denna nyrekrytering anser bedömggruppen att någon brist på handledarresurser inom forskarutbildningen i ekonometri inte kan förväntas, men vill samtidigt peka på att detta forskningsprogram lutar sig främst mot en enda person med specialinriktning mot ekonometri med bistånd av personal från enheten för nationalekonomi med kompetens inom tillämpad ekonometri som kan vara biträdande handledare. Som en separat forskarutbildningsmiljö är forskningen i ekonometri tunn, vilket är en klar brist. Det kan vidare konstateras att denna miljö torde ha varit tunn under flera år, med sju doktorander på 25 år. Den nyanställda professorn har en god publikationslista, men en välmeriterad professor kan inte skapa en forskarutbildningsmiljö. Sammantaget bedöms inte aspektområdet miljö, resurser och område vara tillfredsställande.

Avseende aspektområdet utformning, genomförande och resultat är programmet i ekonometri i de delar utformningen av programmet är snarlikt programmet i nationalekonomi sammantaget tillfredsställande. Denna slutsats vilar i stor utsträckning på att ekonometriprogrammet förutsätts följa samma rutiner och regler som nationalekonomiprogrammet. I de delar det går att göra en bedömning av ekonometriprogrammet ensamt finns flera svagheter i genomförandet som tillsammans med avsaknaden av resultat ligger till grund för bedömningen att aspektområdet sammantaget inte är tillfredsställande. När det gäller kunskap och förståelse avseende forskning inhämtas dessa på metodkurserna, i avhandlingsarbetet och via handledning. I den allmänna studieplanen saknas ett krav på ensamförfattarskap, vilket enligt bedömggruppen är en svaghet. Avsaknaden av särskild seminarieverksamhet, för att garantera en tillräckligt fördjupande diskussion i forskarutbildningsämnet, är en svaghet. Detta ser bedömggruppen som ett viktigt utvecklingsområde. När avhandlingen börjar närma sig färdigställande hålls ett slutseminarium. Bedömggruppen anser att man inom ekonometri bör använda sig av externa granskare i senare stadier av avhandlingsarbetet och i synnerhet vid slutseminariet med tanke på att ekonometriforskarna är så få vid enheten. Detta anser bedömggruppen vara ett viktigt utvecklingsområde.

Avseende arbetslivets perspektiv är det i flera avseenden oklart huruvida doktoranderna i ekonometri omfattas av olika inslag i utbildningen såsom medverkan i undervisning eller Företagsforskarskolan, vilket får till följd att arbetslivets perspektiv bedöms som inte tillfredsställande. Doktoranderna har inflytande vid en mängd viktiga beslut inom Umeå universitet och Handelshögskolan. Det finns en viss manlig dominans bland handledarna i ekonometri. Emellertid finns en medvetenhet om problemet

och möjligheter att arbeta med det. På olika nivåer i verksamheten sker uppföljning och återkoppling, vilket innebär att brister torde upptäckas och kunna åtgärdas tämligen snabbt.

Programmets förmåga att generera doktorsavhandlingar de senaste åren har varit svag och om en snäv definition av forskarutbildningsmiljön tillämpas så att denna enbart omfattar ekonometri, framträder en mycket liten miljö som består av enstaka forskare. Med denna produktion är det tämligen uppenbart att programmet inte varit prioriterat av Umeå universitet. Bedömargruppen vill understryka att det inte är kvaliteten på de involverade forskarna som ifrågasätts. Miljön kan möjligen anses ha blivit snävt bedömd, men bedömningen är inte orimlig eftersom lärosätet självt har ansett att nationalekonomi och ekonometri är så åtskilda att de bör ha olika forskarutbildningsprogram. Detta innebär att utbildningen inte är tillfredställande med avseende på aspektområdena "Miljö, resurser och område" samt " Utformning, genomförande och resultat". En följd härav blir att programmet inte heller är tillfredställande ur arbetslivets perspektiv. Vad gäller de aspektområden och perspektiv som får bedömningen tillfredställande, så vilar bedömningen främst på gällande regler och rutiner och inte på faktisk verksamhet.

Avslutningsvis vill bedömargruppen betona att Umeå universitet i självvärderingen återkommande hänvisar till rutiner och regler som också gäller för forskarutbildningen i nationalekonomi. Skulle forskarutbildningen i ekonometri istället ses som en inriktning under nationalekonomi skulle bedömningen bli annorlunda och väsentligt mer positiv, vilket påpekats flertalet gånger i yttrandet.

<p>Lärosäte Umeå universitet</p>	<p>Forskarutbildningsämne Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen</p>	<p>ID-nr A-2016-10-4016</p>
<p>Aspektrråde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</p> <p>Forskarutbildningen avser nationalekonomi i bred mening. Umeå universitet har en längre utredande text i självvärderingen om hur lärosätet betraktar ämnet. Inledningsvis anges att "Nationalekonomi är en samhällsvetenskap och handlar om hushållning med knappa resurser. Resursknapphet nödvändiggör val - ekonomiska beslut - eftersom alla behov inte kan tillfredsställas samtidigt. Nationalekonomi tillhandahåller redskap i form av ekonomisk teori och metod för att analysera frågor relaterade till produktion, konsumtion, fördelning och välfärd." Denna inledande definition kan sägas vara en av de etablerade. Lärosätet utvecklar emellertid detta utifrån ämnets historiska framväxt och gör en insiktsfull och ambitiös definition av ämnet som i flera avseenden är både bättre och mer träffsäker än många av de etablerade och mer kortfattade definitionerna av ämnet. Av självvärderingen framgår också att Umeå universitet har en viss inriktning mot offentlig ekonomi och miljöekonomi.</p>		
<p>Aspektrråde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</p> <p>Det framgår av självvärderingen att forskarutbildningen i nationalekonomi vid Umeå universitet sedan starten i genomsnitt har producerat knappt tre avhandlingar per år. Vid enheten för nationalekonomi finns sju professorer och åtta lektorer (varav fyra är docenter) som representerar enhetens forskningsområden. Detta innebär att det finns elva seniora forskare som torde kunna vara huvudhandledare. Kvantitetsmässigt har man alltså en god handledarkompetens som väl motsvarar behovet hos de elva doktorander som var registrerade höstterminen 2016. Kvoten doktorander per docentkompetent handledare blir då exakt 1, vilket innebär att det finns ett stort utrymme för handledning. Av inlämnad tabell över handledningen av doktorander framgår att doktoranderna är tämligen jämnt spridda över handledarna, vilket innebär att det finns utrymme för handledning av varje doktorand. Samtidigt framgår av tabellen över aktiva handledare att det förekommer att forskare som inte nått docenttitel är huvudhandledare, vilket får sägas vara en brist. På många lärosäten finns ett krav om docentkompetens hos huvudhandledare, för att garantera att huvudhandledaren har stor erfarenhet och forskningskompetens och bedömargruppen anser att det bör finnas ett sådant krav. Att döma av den allmänna studieplanen avviker dock Umeå universitet från andra lärosäten när det gäller detta, så till vida att det i stället ska finnas en referensgrupp där varje doktorand i normalfallet har två handledare och ytterligare minst en vetenskapligt meriterad lärare utan anknytning till doktorandens forskningsprojekt. Detta är ett intressant upplägg och en potentiell styrka som dock inte noga motiveras eller diskuteras i självvärderingen. Utöver de handledare som för närvarande aktivt handleder finns ytterligare nio personer som är en del av forskarutbildningsmiljön. Vissa av dessa har också varit aktiva som handledare.</p>		

Det finns ett formellt krav i den allmänna studieplanen om att en heltidsdoktorand har rätt till minst 100 timmars handledning per år under motsvarande fyra års heltidsstudier. Detta är en tämligen generös tilldelning som ger doktoranden ordentligt med tid för diskussioner och återkoppling, vilket är en styrka.

Lärosätet nämner att det historiskt har skett knappt tre disputationer per år, men nämner inget mått på genomströmning eller tiden det tar att bli färdig doktor. Av Universitetskanslersämbetets statistik framgår att nettotiden de senaste åren för disputerade doktorer vid lärosätet ligger i genomsnitt mellan fyra och fem år vilket får anses tillfredsställande.

Forskarkollektivet har en inriktning mot offentlig ekonomi samt mot miljö- och naturresursekonomi, där det bedrivs både teoretisk och empirisk forskning. Lärosätet tillstår också att "eftersom vi är en relativt liten enhet till antalet anställda kan vi av förklarliga skäl endast erbjuda forskningsmiljöer inom ett begränsat antal områden." De forskningsområden som är mest framträdande skiftar över tid. Lärosätet har en tämligen god bredd på personalens kompetens även om exempelvis makroekonomisk forskning är tunt representerad. Den samlade personalen bör kunna ge breda forskarutbildningskurser med undantag för i makroekonomi. Forskarnas sammantagna forskningskompetens utgör en viktig del i forskarutbildningsmiljön. Kvalitetsaspekter på denna kompetens diskuteras mer nedan när forskarutbildningsmiljön granskas.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det finns en kompetensförsörjningsplan som revideras årligen och redovisas för Handelshögskolans styrelse och den samhällsvetenskapliga fakultetsledningen. Umeå universitet arbetar också med att bli ackrediterade av The Association to Advance Collegiate Schools of Business (AACSB), vilket innebär en viss formalisering av kvalitetsarbetet inom Handelshögskolan i stort som kan förväntas leda till en ökad kontroll och uppföljning av lektorernas och professorernas kompetens.

Forskarna vid enheten har utrymme för kompetensutveckling, det vill säga forskning i tjänsten. Enligt självvärderingen klargörs att lektorernas forskningstid uppgår till minst 20 procent och docenternas till minst 30 procent av heltidstjänstgöring. Professorer har cirka 40 procent forskningstid i tjänsten som garanteras av fakultetsmedel.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

Bedömning med motivering: Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.

Forskningen vid enheten är omfattande och på god internationell nivå inom framförallt offentlig ekonomi och miljöekonomi. Den är främst inriktad mot vissa områden, vilket lärosätet tydligt klargör i självvärderingen. Detta innebär att det saknas publikationer inom vissa andra områden som till exempel makroekonomi. Samtidigt måste det påpekas att det är svårt att idag rekrytera forskare i makroekonomi. En indikation på kvaliteten på den sammantagna forskningen i en miljö är

forskningssamfundets förmåga att publicera sig i de högst rankade internationella tidskrifterna inom nationalekonomi. Det finns många sätt att rangordna tidskrifter men ett vedertaget mått internationellt är att utgå från tidskrifternas aktuella Article Influence Score, AIS (ThomsonReuters, 2015) i nationalekonomi (Economics). Utifrån denna indikator kan noteras att forskarkollektivet vid Umeå universitet, som angivits som aktiva handledare eller övriga forskare under åren 2012-2016, hade fem publikationer i de 50 högst rankade tidskrifterna. Detta visar att forskningen vid enheten håller hög internationell klass, vilket är en styrka. Samtidigt kan noteras att dessa publikationer inte är jämnt fördelade över forskarkollektivet då en forskare är medförfattare på fyra av dessa publikationer medan en stor majoritet av forskarna inte är medförfattare på någon av dem. Forskarkollektivet publicerar vidare regelbundet i andra välrenommerade tidskrifter som tillhör de 100 högst rankade tidskrifterna. Adderas de fem topp 50-publikationerna till de som tillhör topp 100-tidskrifterna kommer forskarkollektivet upp i 24 publikationer. Då det är 29 forskare angivna innebär detta att produktionen av topp 100-rankade artiklar per forskare i kollektivet i genomsnitt är ungefär 0,8.

Den viktigaste forskarutbildningsmiljön utgörs av den lokala enheten och dess forskare. Denna berikas emellertid då och då av framstående gästföreläsare som ger kurser inom sina specialområden. Lärosätet uppmuntrar vidare doktoranderna att läsa forskarutbildningskurser utomlands, vilket får ses som en styrka. Enheten avsätter årligen medel för att minst en doktorand ska tillbringa en termin vid ett utländskt universitet. Flera doktorander har under åren besökt Berkeley. De senaste åren har doktorander även varit på Harvard, MIT, North Carolina och San Diego State för att läsa kurser.

I självvärderingen hänvisas till olika samarbetsprojekt som forskarskolor och ett samarbete med företag och andra lärosäten utanför enheten som förstärker forskarutbildningsmiljön. Till detta kommer internationella samarbeten samt att doktorander uppmuntras att delta i internationella konferenser och "summer schools". Det framkom dock vid intervjuerna att doktoranderna inte har någon bestämd budget, även om det finns möjlighet till finansiering från enheten, för att delta vid konferenser och att detta kan skapa osäkerhet och därmed hämma sådant deltagande.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

I självvärderingen slås det fast att grunden till en god forskarutbildningsmiljö bland annat ligger i att det bedrivs forskning av hög kvalitet vid enheten. Ett systematiskt sätt att säkerställa detta är att sikta på relativt högt rankade vetenskapliga tidskrifter samt att tilldelning av resurser delvis villkoras av publikationer, vilket tycks vara fallet vid Umeå universitet. Vidare hänvisas i självvärderingen till ett nyinrättat kvalitetsledningssystem centralt på Umeå universitet som innefattar forskarutbildningen och ett likartat system för Handelshögskolan som enheten tillhör. Även om inget nämns om att enheten har något eget formaliserat uppföljningsarbete avseende forskarutbildningsmiljön anser bedömargruppen att de centrala uppföljningssystem som finns är tillräckliga för att säkerställa hög kvalitet.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Utifrån en etablerad definition av ämnet utvecklar Umeå universitet med utgångspunkt i ämnets historiska framväxt en insiktsfull och ambitiös definition av ämnet. Av självvärderingen framgår också att Umeå universitet har en viss inriktning mot offentlig ekonomi och miljöekonomi.

Antalet handledare och deras kompetens står i proportion till antalet doktorander. Det förekommer dock att forskare som inte nått docenttitel är huvudhandledare, vilket får sägas vara en brist. Mer formella krav avseende huvudhandledarens meriter och erfarenhet i termer av docentkompetens skulle sannolikt säkerställa en högre lägstanivå på handledningen. Bedömggruppen vill samtidigt lyfta det goda exemplet att explicit sätta av 100 timmar till handledning i den allmänna studieplanen.

Det är en styrka att Umeå universitet håller god internationell nivå på forskningen. En annan styrka är att många doktorander, på lärosätets uppmanan, läser forskarutbildningskurser utomlands under sin utbildning.

Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.

Umeå universitet har ett tämligen stort kurspaket om 105 högskolepoäng. De obligatoriska kurserna utgör 75 högskolepoäng och består av matematiska metoder (15 högskolepoäng), ekonometri (15 högskolepoäng), mikroekonomi (15 högskolepoäng) och makroekonomi (15 högskolepoäng). Dessa kurser är viktiga för att ge bred kunskap och förståelse för nationalekonomi. Utöver dessa 60 högskolepoäng är det obligatoriskt att läsa kurser motsvarande 15 högskolepoäng med inriktning mot avhandlingsområdet, vilket ger doktoranderna djup i sina kunskaper. Det obligatoriska kurskravet är därmed omfattande. Resterande 30 högskolepoäng är valfria. De obligatoriska kurserna erbjuds vid enheten. Doktoranderna examineras på kurserna huvudsakligen genom skriftliga examina, men de får även göra olika slags fördjupningsuppgifter.

Kursdelen, i synnerhet den obligatoriska, är omfattande. Därför infinner sig frågan om detta påverkar genomströmningen och tiden det tar att disputerat. Det finns dock inget som tyder på att nettotiden som doktoranderna behöver är längre vid enheten för nationalekonomi vid Umeå universitet än på andra lärosäten. Statistik från Universitetskanslersämbetet visar att genomsnittsnettotiden för de doktorander som disputerade mellan 2011 och 2016 pendlar mellan fyra och fem år vilket är fullt jämförbart med andra lärosäten.

När det gäller forskningsmetodik, förståelse och kunskap avseende forskning inhämtas denna kunskap dels på metodkurserna, men också i avhandlingsarbetet och via handledning. Kravet på avhandlingen framgår av den allmänna studieplanen. Till att börja med framgår att texterna i avhandlingen "ska doktoranden ha författat ensam eller gemensamt". Det finns alltså inget krav på ensamförfattarskap. Emellertid finns en ambition som framgår i självvärderingen om att det ska finnas egenförfattade artiklar. Enligt självvärderingen skriver doktoranden i normalfallet egenförfattade artiklar, vilket också tycks vara fallet att döma av de tidigare doktorandernas avhandlingar. I den allmänna studieplanen framgår att artiklarna ska ha sådan kvalitet att den ska kunna publiceras "i en erkänd vetenskaplig monografiserie eller tidskrift." De flesta avhandlingar idag vid Umeå universitet

liksom på andra lärosäten i Sverige och utomlands är numera sammanläggningsavhandlingar. Vid Umeå universitet ska en sådan bestå av minst tre artiklar för en doktorsexamen. Vidare framgår att det inte behöver finnas ett samband mellan artiklarna, men avhandlingen ska innehålla en introduktion till och sammanfattning av resultaten i de olika artiklarna.

Omfattning på kursdel och krav på avhandling är de gängse och får ses som tillfredställande. En brist är dock avsaknaden av krav på minst en egenförfattad artikel. Bedömargruppen anser att det bör finnas ett sådant krav.

Säkerställande av bred kunskap sker via kurskraven på 105 högskolepoäng. Det framgår av självvärderingen att examinationen är skriftlig, vilket innebär att förståelse för metodik med mera kontrolleras vid sådana examina.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det framgår av självvärderingen att forskarutbildningen följer upp kvaliteten på kurserna genom kursutvärderingar. I avhandlingsarbetet följs kunskapsinhämtning och resultat upp genom handledning och av forskarutbildningsansvarig på enheten. Dessutom finns handledarkollegiet, där avhandlingar följs upp. Uppföljningen av avhandlingsarbetet, vilket framgår av den allmänna studieplanen, har delvis formaliserats så att doktoranden först ska lägga fram en forskningsplan med redogörelse för hittillsvarande och fortsatt planerat arbete. Detta ska ske senast ett år efter att forskarutbildningen har inletts. Inom två år från starten av forskarutbildningen ska delar av avhandlingsarbetet presenteras och granskas av en särskild läsare. Normalt sett är det en avhandlingsartikel som läggs fram. När avhandlingen närmar sig färdigställande hålls ett slutseminarium. Vid slutseminariet utses två granskare för varje del av avhandlingen. En av granskarna ska vara lektorskompetent.

Aspektrråde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

En grundläggande förutsättning för att doktorander ska uppnå god färdighet och förmåga är att det rekryteras lämpliga kandidater till forskarutbildningen. Rekryteringsprocessen vid enheten för nationalekonomi vid Umeå universitet ser ut att vara strukturerad på så sätt att minst tre forskare läser ansökningarna. Lärosätet påpekar också att det har varit ett mycket högt söktryck de senaste åren och menar sig inte ha några problem att hitta kandidater som är lämpade för forskarutbildning i ämnet.

Kriterier för urval i antagningen är förmåga att tillgodogöra sig utbildningen, vilket följer högskoleförordningens krav. Vad som mer specifikt tas hänsyn till är tidigare studieresultat. Här avses främst resultat på avancerade kurser samt kvalitet på akademiska uppsatser. Vidare bedöms också kvaliteten på en eventuellt inlämnad forskningsskiss och hänsyn tas till om denna är relaterad till institutionens forskningsinriktning. Dessutom bedöms de sökandes kommunikativa förmåga skriftligt och muntligt, självständighet, kritiska förmåga, analytiska förmåga samt hur lång tid deras prestationer tagit. Lärosätet har också regeln att forskarstuderande som antas till utbildningen med annan finansiering än från den sedvanliga doktorandtjänsten måste vara minst lika meriterade som de sökande som erhåller doktorandanställning. Bedömargruppen finner att denna antagningsprocess är väl genomtänkt och bidrar till kvaliteten i forskarutbildningen.

Förmåga att bedriva forskning och kommunikationsfärdighet erhåller doktorander skriftligt via avhandlingsarbetet och muntligt på seminarier, konferenser och genom att många undervisar. Det framgår även av självvärderingen att doktoranderna förväntas delta vid minst en internationell konferens och presentera sin egen forskning.

Som framgått ovan är genomströmningen på forskarutbildningen mellan fyra och fem år vilket är fullt jämförbart med andra lärosäten.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Doktorandernas planering av sin forskning och säkerställandet av deras färdighet och förmåga sker bland annat vid seminarier och varje doktorand ska vid minst tre tillfällen presentera det egna avhandlingsarbetet vid enhetens seminarium. Dessa tre kontrollstationer torde vara viktiga för att bedöma färdighet och forskningsförmåga. I självvärderingen beskrivs hur doktoranderna inledningsvis arbetar med samförfattade artiklar och att de efter två år är redo för att skriva egenförfattade forskningsartiklar, vilket får anses vara en god och naturlig progression.

Den sista kontrollstationen för säkerställandet av färdighet och förmåga sker i samband med disputation då en opponent som är vetenskapligt meriterad och med särskild kompetens inom avhandlingsområdet granskar avhandlingen. Lärosätet har även en noga sammansatt betygsnämnd med kompetens inom området.

Doktorandernas färdigheter kan också bedömas efter deras förmåga att publicera sina arbeten i bra forskningstidskrifter. I doktorandernas publikationslista finns en doktorand som har en samförfattad och en egenförfattad artikel bland de 100 högst rankade tidskrifterna. Detta är ett gott tecken på kvalitet och kvalitetsambitioner. Samtidigt ska det noteras att publikationsprocessen i nationalekonomi är långsam, varför det inte går att förvänta sig att särskilt många doktorander får sina artiklar publicerade innan de disputerat. Lärosätet skulle, för att ytterligare visa på förmåga och ambition, kunna sammanställa information om doktorander som har disputerat de senaste åren och lyckats publicera sig och då i synnerhet avseende egenförfattade artiklar.

Aspektrråde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Intellektuell självständighet kan bedömas och säkerställas bland annat genom skriftlig och muntlig examination på kursdelen. Enligt självvärderingen framgår också att examinationen på kursdelen huvudsakligen är skriftlig och därmed sannolikt individuell. Ett viktigt prov på självständighet är förmåga att egenförfatta forskningsartiklar. Lärosätet uppger att avhandlingarna består av "vanligtvis två samförfattade och två egenförfattade" artiklar. I den allmänna studieplanen framgår att minst en artikel bör vara egenförfattad. Bedömargruppen rekommenderar Umeå universitet att ersätta "bör" med ett "ska" i denna formulering, även om det inte torde spela någon praktisk roll då det framgår av självvärderingen att doktoranderna normalt författar en eller två artiklar själva. Så är också fallet beträffande ett urval av tidigare doktoranders avhandlingar. Lärosätet ställer även krav på att avhandlingen ska innehålla en relativt omfattande kapp där doktoranden visar prov på att självständigt förhålla sig till den aktuella forskningen. Bedömargruppen ser positivt på detta.

Forskarutbildningen innehåller ingen specifik kurs i forskningsetik eller forskningsmässig redlighet men lärosätet menar att processen att skicka in material och sedan få kommentarer till forskningstidskrifter kopplar till vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra etiska avvägningar. Vidare uppmuntras doktorander att söka extern finansiering för exempelvis konferensdeltagande och deltagande i kurser utanför det egna lärosätet. I självvärderingen hävdas att denna process kräver intellektuell självständighet och förmåga att göra forskningsetiska avvägningar samt att inse vetenskapens möjligheter och begränsningar. Den förutsätter också doktorandens förmåga att formulera vilken roll forskningen kan spela för samhället.

På enheten har en kurs i att söka forskningspengar utvecklats. Examinationen består i att skriva en forskningsansökan och att kritiskt granska andras ansökningar. Detta främjar självständighet och då forskningsansökningar ofta innefattar forskningsetiska ställningstaganden är detta en bra och viktig övning.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det finns en tydlig systematisk uppföljning i samband med möten - handledningsmöten, interna seminarier, slutseminarium och disputation - som har till syfte att säkerställa att doktoranderna når målen.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Omfattning på den obligatoriska kursdelen och kraven på avhandlingen är de gängse och får ses som tillfredställande. En brist är dock avsaknaden av krav på minst en egenförfattad artikel.

Bedömargruppen anser att det bör finnas ett sådant krav.

En grundläggande förutsättning för att doktorander ska uppnå god färdighet och förmåga är, enligt bedömargruppen, att det rekryteras lämpliga kandidater till forskarutbildningen. Ett högt söktryck tillsammans med en väl genomtänkt antagningsprocess bidrar till kvaliteten i forskarutbildningen vid Umeå universitet.

Förmåga att bedriva forskning och kommunikationsfärdighet erhåller doktorander skriftligt via avhandlingsarbetet och muntligt på seminarier, konferenser och genom att många undervisar.

Ett viktigt prov på självständighet är förmåga att egenförfatta forskningsartiklar. I den allmänna studieplanen framgår att minst en artikel bör vara egenförfattad. Bedömargruppen rekommenderar Umeå universitet att ersätta "bör" med ett "ska" i denna formulering, även om det inte torde spela någon praktisk roll då det framgår av självvärderingen att doktoranderna normalt författar en eller två uppsatser själva.

Doktoranderna kan studera en kurs i att söka forskningspengar. Examinationen består i att skriva en forskningsansökan och att kritiskt granska andras ansökningar. Detta främjar självständighet och då forskningsansökningar ofta innefattar forskningsetiska ställningstaganden är detta en bra och viktig övning.

Genomströmningen på forskarutbildningen mellan fyra och fem år, vilket får anses vara tillfredställande.

Perspektiv

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.

Arbetsmarknaden för nationalekonomer och i synnerhet disputerade nationalekonomer är och har varit mycket god under det senaste decenniet. En forskarutbildning i nationalekonomi förbereder för ett fortsatt arbetsliv som lärare/forskare inom akademien, men förbereder och ger relevant erfarenhet också för ett arbetsliv som specialist i organisationer, företag och myndigheter. I självvärderingen betonas vikten av fri forskning i förhållande till uppdragsforskning, samtidigt som en rad exempel på uppdragsforskning belyses. Båda typerna av forskning är viktiga för en god forskarmiljö och ger tillsammans en god bas för ett framtida arbetsliv såväl inom som utanför den akademiska världen. Bedömargruppen gör därför bedömningen att lärosätets avgränsningar avseende utbildningens innehåll är välmotiverade. Bedömargruppen ser Företagsforskarskolan - en fakultetsövergripande forskarskola som bygger på samarbete mellan Umeå universitet, näringslivet och offentlig sektor - som ett gott exempel på samarbete i syfte att stärka arbetslivsanknytningen under doktorandutbildningen och förbereda doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv.

Enligt självvärderingen förväntas doktoranderna medverka till och skriva forskningsansökningar. Genom att delta i uppdragsforskning får doktoranderna viktig erfarenhet av att kommunicera forskning, söka anslag och redovisa projekt. Seminarieverksamhet med krav på deltagande vid minst hälften av enhetens seminarier är ett gott exempel på erfarenhetsbyggande som också är viktigt ur

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

)

arbetslivssynpunkt enligt bedömargruppen. Det vill säga systematiska och återkommande möjligheter för doktoranderna att delta i kvalificerade diskussioner kring forskning och policyfrågor.

Utifrån ett arbetslivs- och arbetsmarknadsperspektiv ser bedömargruppen undervisning som en viktig erfarenhet. Enligt nationella regler får doktorandernas undervisning inte överstiga 20 procent av arbetstiden, men bedömargruppen anser att det är viktigt att undervisningsandelen inte heller blir för låg. Genom undervisning får doktoranderna erfarenhet av att redovisa och förmedla kunskap inom sitt specialistområde. Något som är av stor betydelse för ett framtida yrkesliv inom nationalekonomi, såväl inom den akademiska världen som inom myndigheter och privata företag. Möjligheterna till undervisning bör även finnas och vara likvärdiga för doktorander med utländsk bakgrund. Ett utvecklingsområde i syfte att stärka arbetslivsanknytningen för alla doktorander vore därför att se över och förbättra möjligheterna att bistå i undervisning på andra kurser än grundkurser på svenska.

Bedömargruppen anser att möjligheterna till undervisning och tillgång till pedagogisk utbildning är en styrka utifrån ett arbetslivsperspektiv liksom för doktorandernas karriärmöjligheter och anställningsbarhet. I självvärderingen nämns att doktoranderna även kan få möjlighet att handleda uppsatsstudenter inom det egna forskningsområdet. Bedömargruppen ser detta som en del av undervisningen och som en viktig erfarenhet för det fortsatta arbetslivet. En utvecklingsmöjlighet är därför enligt bedömargruppen att alla doktorander får möjlighet att bistå i handledning av studentuppsatser.

En ytterligare utvecklingsmöjlighet som identifierats av lärosätet och som bedömargruppen delar är en potentiell anpassning av den individuella studieplanen så att den tydligare beaktar den internationella arbetsmarknaden. Detta är enligt bedömargruppen lämpligt, både ur arbetslivsperspektiv och ur doktorandernas perspektiv då en stor del av doktoranderna i nationalekonomi vid Umeå universitet har utländsk bakgrund.

Det framkommer av självvärderingen att enheten för nationalekonomi vid Umeå universitet har en rad kontakter och samverkan utanför de akademiska nätverken. Som exempel nämns Företagsforskarskolan med tydliga kopplingar till det omgivande samhället, bland annat genom praktik hos samarbetspartners så som Skellefteå Kraft, Umeå Energi, Bostaden eller myndigheter. Bedömargruppen anser att denna typ av samarbete är en styrka och ett gott exempel på arbetslivsförberedande aktivitet inom forskarutbildningen.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

För att bedöma hur väl lärosätet förbereder sina doktorander för arbetslivet är konkret information om var tidigare doktorander arbetar viktigt, liksom kontakt och erfarenhetsutbyte med alumni. I självvärderingen sägs att denna verksamhet i dagsläget är informell och att det finns utvecklingspotential i att följa upp och bibehålla kontakten med alumner. Bedömargruppen rekommenderar att lärosätet tar initiativ till att formalisera sin alumni-verksamhet. Lärosätet skulle på så sätt också få större möjligheter att utvärdera doktorandernas anställningsbarhet efter disputation.

Även avseende näringslivskontakterna skulle möjligheterna till återkoppling och uppföljning kunna förtydligas och struktureras.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

)

I slutet av forskarutbildningen genomförs doktorandsamtal vars fokus ligger på tiden efter disputation. Doktoranderna har vid dessa samtal möjlighet att framföra önskemål om utveckling av utbildningen. Ett sådant önskemål har varit att införa ett "job market paper" i forskarutbildningen. Lärosätet har tagit initiativ till detta och det finns en diskussion om att ändra den allmänna studieplanen som en konsekvens av detta.

Umeå universitet genomför också avgångsenkäter för utbildning på forskarnivå. Resultaten av dessa redovisas dock av anonymitetsskäl inte på institutionsnivå.

Den sammantagna bedömningen är att doktoranderna på ett tillfredställande sätt förbereds för arbetslivet. Bedömargruppen anser att utvecklingsområden finns avseende möjligheterna till undervisning för alla doktorander liksom en mer strukturerad alumnverksamhet i anslutning till doktorandutbildningen.

Perspektiv**Doktoranders perspektiv**

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser.

Doktoranderna tar en aktiv del i utvecklingen av utbildningen och läroprocesser genom att vara representerade i olika beslutsfattande och beslutsberedande organ. Det framgår av självvärderingen att doktoranderna har goda möjligheter till detta dels genom sin institutionstjänstgöring och dels genom representation i olika organ både på universitets-, fakultets- och institutionsnivå, till exempel i Handelshögskolans styrelse och utbildningskommittéer. Det finns också ett lokalt doktorandråd som värderas av enheten och erhåller resurser vid behov. Detta ses som ett positivt inslag i doktorandernas utbildning och möjlighet att påverka utbildningen. I självvärderingen förekommer också goda, konkreta exempel på resultaten av doktorandernas representation i olika organ. Då doktoranderna är studenter på forskarnivå är de även indirekt representerade via grundutbildningens kårer, som i sin tur är representerade på alla nivåer på universitetet. Det styrks även under intervjuerna att icke-svensktalande doktorander har lika möjligheter till att representera i olika organ och styrelser.

Även på individuell nivå finns goda möjligheter för doktoranderna att påverka sin utbildning. Exempel på detta är bland annat den årliga uppföljningen av den individuella studieplanen och årliga enskilda samtal om utbildningssituationen med en senior forskare som inte deltar i handledningen av doktoranden. Dessa bedöms vara ett positivt inslag ur ett doktorandperspektiv. Doktoranderna har också en stor frihet i att ta kurser utanför det enskilda universitetet, både nationellt och internationellt. Detta är en positiv möjlighet både för doktorandens fortbildningsfrihet inom sitt eget forskningsämne samt för enhetens kvalitetssäkrande av dess egna kurser.

I självvärderingen framgår även att doktorandgruppen vid enheten är relativt liten och att handledarkapaciteten därför är mycket god. Detta bedöms vara mycket positivt för nuvarande doktorander. Det finns goda rutiner för handledarbyten, som regleras på universitetsnivå, och det framgår att handledarbyte inte har förekommit inom överblickbar tid. I relation till detta framgår även i självvärderingen att doktoranderna vet var de kan vända sig vid olika typer av problem och att de är medvetna om de olika stödsystem som erbjuds.

Sammantaget förefaller doktorandernas kanaler och möjligheter för individuell och organisatorisk återkoppling och utveckling vara tillfredsställande och fungera bra.

Utbildningens följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljningen av utbildningen sker bland annat genom en avgångsenkät där disputerade får tillfälle att återkoppla och reflektera kring sin tid som doktorand. Ett gott exempel på hur enheten kvalitetssäkrar och utvecklar utbildningen är alumniverksamheten vid enheten. Det framgår i självvärderingen att alumner medverkar i seminarier och forskningssamarbeten på enheten.

Fortløpande uppföljning för innevarande doktorander görs främst via kursvärderingar, handledning, forskarutbildningsansvarig och handledarkollegiet, där den individuella studieplanen fungerar som ett centralt verktyg. Det framgår under intervjuerna att den individuella studieplanen mer ses som en formalitet, men att den ändå anses värdefull så till vida att doktorand och handledare i samband med den årliga uppföljningen träffas och diskuterar hur utbildningen fortskrider.

Ett bra exempel på kvalitetssäkringsarbete, vilket beskrivs i självvärderingen, är den pilotstudie som inletts på universitetet i syfte att utreda hur doktorander bäst kan stödjas i arbetssituationen. Detta är ett resultat av en medarbetarundersökning där det framgick att doktorander vid universitetet är den grupp som i allmänhet trivs minst med sin arbetssituation.

Perspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Umeå universitet framhåller att jämställdhetsperspektivet är viktigt vid rekryteringen och att rekryteringen till forskarutbildningen på senare år har blivit könsmässigt mer balanserad.

I själva utbildningen kan doktoranderna ta kurser som tillhandahålls av Genusforskaraskolan vid Samhällsvetenskapliga fakulteten, vilka har ett tydligt genusperspektiv. Dessa kurser är dock inte obligatoriska.

Jämställdhetsfrågor ingår som en viktig del i den handledarutbildning som blivande handledare går igenom vid enheten.

I självvärderingen tas i princip endast upp fördelningen mellan kvinnliga och manliga doktorander. Detta är emellertid sannolikt det minsta problemet då här tycks råda en ganska god balans mellan könen. Ett större problem är att av de 14 namn som tas upp på listan "Handledarresurser" är 13 manliga. Den enda kvinnan är adjunkt och har en anställning på endast 20 procent. Det finns alltså en stark manlig dominans i handledningen på enheten, vilket det finns en medvetenhet om. Det bör dock påpekas att könsmässig obalans bland seniora positioner inom nationalekonomisk forskning inte är något speciellt problem för denna enhet, utan ett allmänt problem för ämnet i Sverige. Dock brukar inte den manliga dominansen vara fullt så stor.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det framgår inte att jämställdhetsarbetet följs upp explicit som en särskild fråga på enheten. Däremot ingår jämställdhetsarbetet i arbetet med arbetsmiljö och lika villkor på Handelshögskolan. Här ingår detta som en stående punkt på de arbetsplatsmöten som hålls en gång per månad.

Sammantaget finns det en medvetenhet om vikten av ett jämställdhetsperspektiv i utbildningen och åtgärder vidtas också för att minska den manliga dominansen.

Aspektområdet: Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: Verksamheten vid enheten för nationalekonomi vid Umeå universitet har i många avseenden ett väl fungerade system för återkoppling och uppföljning.

Det finns en kompetensförsörjningsplan som revideras årligen och redovisas för Handelshögskolans styrelse och den samhällsvetenskapliga fakultetsledningen. Umeå universitet arbetar också med att bli ackrediterade av The Association to Advance Collegiate Schools of Business (AACSB), vilket innebär en viss formalisering av kvalitetsarbetet inom Handelshögskolan.

I självvärderingen slås det fast att grunden till en god forskarutbildningsmiljö bland annat ligger i att det bedrivs forskning av hög kvalitet vid enheten. Ett systematiskt sätt att säkerställa detta är att sikta på relativt högt rankade vetenskapliga tidskrifter samt att tilldelning av resurser delvis villkoras av publikationer, vilket tycks vara fallet vid Umeå universitet.

Det framgår av självvärderingen att forskarutbildningen följer upp kvaliteten på kurserna genom kursutvärderingar. I avhandlingsarbetet följs kunskapsinhämtning och resultat upp genom handledning och av forskarutbildningsansvarig på enheten. Dessutom finns handledarkollegiet, där avhandlingar följs upp.

Doktorandernas planering av sin forskning och säkerställandet av deras färdighet och förmåga sker bland annat vid seminarier och varje doktorand ska vid minst tre tillfällen presentera det egna avhandlingsarbetet vid enhetens seminarium. I självvärderingen beskrivs hur doktoranderna inledningsvis arbetar med samförfattade artiklar och att de efter två år är redo för att skriva egenförfattade forskningsartiklar, vilket får anses vara en god och naturlig progression.

I slutet av forskarutbildningen genomförs doktorandsamtal vars fokus ligger på tiden efter disputation. Doktoranderna har vid dessa samtal möjlighet att framföra önskemål om utveckling av utbildningen. Ett sådant önskemål har varit att införa ett "job market paper" i forskarutbildningen. Lärosätet har tagit initiativ till detta.

Fortlöpande uppföljning för innevarande doktorander görs främst via kursvärderingar, handledning, forskarutbildningsansvarig och handledarkollegiet, där den individuella studieplanen fungerar som ett centralt verktyg.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Jämställdhetsarbetet ingår i arbetet med arbetsmiljö och lika villkor på Handelshögskolan, som en stående punkt på de arbetsplatsmöten som hålls en gång per månad.

Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.

Umeå universitet genomför forskarutbildning inom ramarna för en etablerad definition av ämnet nationalekonomi med en viss inriktning mot offentlig ekonomi och miljöekonomi.

Antalet handledare och deras kompetens står i proportion till antalet doktorander. Det förekommer dock att forskare som inte nått docenttitel är huvudhandledare, vilket får sägas vara en brist. Bedömaregruppen vill samtidigt lyfta det goda exemplet att explicit sätta av 100 timmar till handledning i den allmänna studieplanen.

Det är en styrka att Umeå universitet håller god internationell nivå på forskningen. En annan styrka är att många doktorander, på lärosätets uppmaning, läser forskarutbildningskurser utomlands under sin utbildning.

Omfattning på den obligatoriska kursdelen och kraven på avhandlingen är de gängse och får ses som tillfredsställande. En brist är dock avsaknaden av krav på minst en egenförfattad artikel. Bedömaregruppen anser att det bör finnas ett sådant krav.

En grundläggande förutsättning för att doktorander ska uppnå god färdighet och förmåga är, enligt bedömaregruppen, att det rekryteras lämpliga kandidater till forskarutbildningen. Ett högt söktryck tillsammans med en väl genomtänkt antagningsprocess bidrar till kvaliteten i forskarutbildningen i nationalekonomi vid Umeå universitet.

Förmåga att bedriva forskning och kommunikationsfärdighet erhåller doktorander skriftligt via avhandlingsarbetet och muntligt på seminarier, konferenser och genom att många undervisar. Ett viktigt prov på självständighet är förmåga att egenförfatta forskningsartiklar något som idag inte är ett formellt krav.

Doktoranderna kan studera en kurs i att söka forskningspengar. Denna främjar självständighet och då forskningsansökningar ofta innefattar forskningsetiska ställningstaganden är detta en bra och viktig övning.

Bedömaregruppen ser Företagsforskarskolan - en fakultetsövergripande forskarskola som bygger på samarbete mellan Umeå universitet, näringslivet och offentlig sektor - som ett gott exempel på samarbete i syfte att stärka arbetslivsanknytningen under doktorandutbildningen och förbereda doktoranderna för ett föränderligt arbetsliv.

Utifrån ett arbetslivs- och arbetsmarknadsperspektiv ser bedömaregruppen undervisning som en viktig erfarenhet. Möjligheterna till undervisning bör även finnas och vara likvärdiga för doktorander med utländsk bakgrund. Ett utvecklingsområde i syfte att stärka arbetslivsanknytningen för alla doktorander vore därför att se över och förbättra möjligheterna att bistå i undervisning på andra

kurser än grundkurser på svenska. Detsamma gäller möjligheterna att bistå i handledning av studentuppsatser.

En ytterligare utvecklingsmöjlighet som identifierats av lärosätet och som bedömargruppen delar är en potentiell anpassning av den individuella studieplanen så att den tydligare beaktar den internationella arbetsmarknaden. Detta är enligt bedömargruppen lämpligt, både ur arbetslivsperspektiv och ur doktorandernas perspektiv då en stor del av doktoranderna i nationalekonomi vid Umeå universitet har utländsk bakgrund.

Doktoranderna tar en aktiv del i utvecklingen av utbildningen och lärprocesser genom att vara representerade i olika beslutsfattande och beslutsberedande organ. Det finns också ett lokalt doktorandråd som värderas av enheten och erhåller resurser vid behov. Även på individuell nivå finns goda möjligheter för doktoranderna att påverka sin utbildning. Exempel på detta är bland annat den årliga uppföljningen av den individuella studieplanen och årliga enskilda samtal om utbildningssituationen med en senior forskare som inte deltar i handledningen av doktoranden. Doktorandernas kanaler och möjligheter för individuell och organisatorisk återkoppling och utveckling förefaller vara tillfredsställande och fungera bra.

Umeå universitet framhåller att jämställdhetsperspektivet är viktigt vid rekryteringen och att rekryteringen till forskarutbildningen på senare år har blivit könsmässigt mer balanserad. Enheten har dock en tydlig manlig dominans bland handledarna. Jämställdhetsfrågor ingår som en viktig del i den handledarutbildning som blivande handledare går igenom vid enheten.

Verksamheten vid enheten för nationalekonomi vid Umeå universitet har i många avseenden ett väl fungerande system för återkoppling och uppföljning. Allt från en kompetensförsörjningsplan som revideras årligen, kursutvärderingar till flera olika kontrollstationer under avhandlingsarbetet bidrar till detta. I många fall ligger systemen för återkoppling på en högre nivå än enheten, antingen på Handelshögskolan eller på universitet centralt. Detta spelar mindre roll givet att återkopplingen fungerar, vilket den av allt att döma gör. Bedömargruppen vill rekommendera universitetet att formalisera erfarenhetsutbytet med alumni som idag är mer informellt. Ett bra exempel på kvalitetssäkringsarbete är den pilotstudie som inletts på universitetet efter en medarbetarundersökning i syfte att utreda hur doktorander bäst kan stödjas i arbetssituationen.

Uppsala universitet

Lärosäte Uppsala universitet	Forskarutbildningsämne Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	ID-nr A-2016-10-4017
<p>Aspektrråde: Miljö, resurser och område Aspekt: Forskarutbildningsämne Bedömning med motivering: Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</p> <p>Uppsala universitet gör en generell tolkning av forskarutbildningsämnet nationalekonomi, där i princip alla frågeställningar som tar sin utgångspunkt i att det råder resursknapphet i samhället ryms inom ämnet.</p> <p>Forskarutbildningens upplägg följer europeisk standard. Universitetet kräver i princip ett tvåårigt masterprogram i nationalekonomi för att anta en doktorand. Det första året på utbildningen läser doktoranderna obligatoriska kurser i mikroekonomi (15 högskolepoäng), makroekonomi (15 högskolepoäng), ekonometri (15 högskolepoäng) och matematisk metoder (15 högskolepoäng). Under det andra året läser doktoranderna valfria fördjupningskurser om sammanlagt 45 högskolepoäng. Doktoranderna erbjuds ett kursprogram med kompetenta lärare (delvis tillsammans med Handelshögskolan i Stockholm och Stockholms universitet) och kan också välja att läsa en eller flera kurser vid utländska universitet. Kurser från avancerad nivå godkänns inte som doktorandkurser. Universitetet framhåller att det ska finnas en progression i kurserna genom forskarutbildningen. Institutionen har dock valt att koncentrera forskningen och därmed forskarutbildningens innehåll på vissa forskningsområden, nämligen arbetsmarknadsekonomi, makroekonomi, offentlig ekonomi och politisk ekonomi. Inom dessa områden håller forskarutbildningen en hög nivå i Europa.</p>		
<p>Aspektrråde: Miljö, resurser och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</p> <p>Forskarutbildningen hade vid årsskiftet 2016/17 42 registrerade doktorander. Knutna till dessa doktorander fanns 19 huvudhandledare och 25 biträdande handledare, varav 10 personer fungerade i båda handledarrollerna. Ytterligare ett antal personer finns tillgängliga vid institutionen som huvudhandledare eller biträdande handledare på forskarutbildningen. Personal vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) - som har sina lokaler i nära anslutning till institutionen - är också aktiva som handledare. Även med institutionens krav på docentkompetens för huvudhandledarskap överstiger antalet aktiva och potentiella handledare antalet doktorander med god marginal.</p> <p>Initialt är studierektorn för forskarutbildningen huvudhandledare för alla förstaårsdoktorander och den antagningsansvarige på utbildningen är biträdande handledare. I slutet av första året på forskarutbildningen tilldelas doktoranderna ny huvudhandledare för den resterande tiden på forskarutbildningen och därefter utses ny biträdande handledare i en särskild matchningsprocess.</p>		

Universitetet betonar att samtliga personer som handleder eller undervisar på forskarutbildningen själva är aktiva forskare och hänvisar till handledarkollegiets publikationer som stöd för detta. Av de publikationslistor som bedömargruppen tagit del av framgår att gruppens forskning håller hög vetenskaplig nivå. Personalens pedagogiska utveckling sker dels genom egen handledning och undervisning, dels genom fullgörande av universitetspedagogisk utbildning.

Genom att forskningen och forskarutbildningen fokuserar på vissa forskningsområden - arbetsmarknadsekonomi, makroekonomi, offentlig ekonomi och politisk ekonomi - kan institutionen erbjuda kvalificerad handledning. Dessa områden lyfts också fram som särskilt starka forskningsområden när universitetet annonserar efter nya doktorander till forskarutbildningen.

Utöver krav på docentkompetens hos huvudhandledaren ställer universitetet också krav på att antingen huvudhandledaren eller den biträdande handledaren för en doktorand, enligt den allmänna studieplanen, ska ha genomgått en handledarutbildning eller av fakultetsnämnden bedömts ha motsvarande kompetens.

Givet antalet doktorander förekommer det att doktorander byter handledare. Det finns en process för detta och universitetet pekar på att när detta sker prioriteras doktorandens behov och inte handledarens behov av handledningsmeriter.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Institutionens arbete med att säkra kvaliteten på handledningen och undervisningen sker bland annat genom handledarkollegiets regelbundna genomgångar av doktorandernas progression på forskarutbildningen samt de möten som studierektorn för forskarutbildningen haft med olika grupper av personer inom forskarutbildningen, såsom representanter för doktoranderna, forskare som rekryterats på den internationella arbetsmarknaden samt professorerna vid institutionen. Vid dessa senare möten har bland annat frågan om doktorandernas studietid aktualiserats.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

Bedömning med motivering: Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.

Forskarna och handledarna vid institutionen är generellt mycket kvalificerade och forskarutbildningsmiljön är internationell. Många forskare är utbildade på välrenommerade universitet i Europa och USA. Den internationella orienteringen märks såväl på forskningens inriktning som publicering och seminarier med utländska gäster. Av de publikationslistor bedömargruppen har tagit del av framgår att forskarna regelbundet publicerar artiklar i framstående tidskrifter.

En systematisk och ambitiös rekryteringsprocess av nya doktorander till forskarutbildningen bidrar till kvaliteten på forskarutbildningsmiljön och är en styrka. Universitetet uppger att det normalt

annonseras ut åtta nya doktorandplatser årligen. Rekrutteringen sker internationellt och söktrycket är högt.

Vid årsskiftet 2016/17 var 22 kvinnor och 20 män inskrivna på forskarutbildningen. Omkring en fjärdedel av doktoranderna är födda utomlands och några av de svenska doktoranderna har dessutom fått sin utbildning från grund och/eller avancerad nivå utomlands. Doktorandgruppens sammansättning är följden av en medveten strategi och en styrka för forskarutbildningen. Samtliga doktorander befinner sig i Uppsala, antingen vid institutionen, IFAU eller Institutet för bostads- och urbanforskning (IBF), vilket är en styrka i sig då storleken på doktorandgruppen och dess närvaro på en och samma plats skapar goda förutsättningar för forskarutbildningen.

Ungefär hälften av doktoranderna gör en forskningsvistelse om en eller ibland två terminer vid ett amerikanskt elituniversitet. Även andra utländska universitet förekommer. Doktorandernas forskningsvistelser vid framstående utländska universitet utgör en viktig del i byggandet av deras internationella nätverk. Huvudhandledaren för doktoranden är vanligen den som etablerar kontakten mellan doktoranden och den professor som bjuder in till sitt universitet. Ibland leder kontakten till att rekommendationsbrev för doktoranden när denne söker ett akademiskt arbete på den internationella arbetsmarknaden.

Institutionen har ett relativt stort antal forskare och handledare. Cirka en sjättedel av dem har utländsk bakgrund, men andelen ökar då institutionen rekryterar nydisputerade forskare på den internationella arbetsmarknaden varje år. Då dessa saknar docentkompetens kan de inte vara huvudhandledare, men väl biträdande handledare. De utgör också en inspiration för doktoranderna som i sin egen miljö exponeras för yngre disputerade forskare från ledande universitet i USA och Europa.

Tillsammans med en seminarieverksamhet med ett stort antal internationella gäster ges ett samlat intryck av en god internationell forskarutbildningsmiljö som bidrar till kvaliteten på forskarutbildningen.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Universitetet redovisar i självvärderingen flera sätt som forskarutbildningsmiljön följs upp på. Bland annat genomförs en återkommande utvärdering av forskningsprocesserna vid universitetet. När självvärderingen skrivs är Kvalitet och förnyelse 2017 (KoF 17) aktuell. Ett exempel på en åtgärd som har vidtagits som ett resultat av en tidigare utvärdering är den mer omfattande annonseringen av institutionens forskarutbildning, för att på så sätt få fler kvalificerade sökande till densamma. Detta efterfrågades i Kvalitet och förnyelse 2011 (KoF11).

Ett annat exempel på uppföljning är enkätundersökningar som vänder sig till personer som är eller har varit involverade i forskarutbildningen, alltså doktorander, handledare och alumner. Skriften Forskarutbildningen vid Uppsala universitet ur tre perspektiv - doktorander, handledare och alumner redovisar resultaten av en sådan enkät. Knappt hälften av doktoranderna har bidragit till denna genom att svara på enkäten. Det framgår att respondenterna är nöjda med forskarutbildningsmiljön och arbetsbelastningen. Emellertid är en tredjedel av respondenterna ganska eller mycket missnöjda med institutionens psykosociala miljö och en tredjedel av respondenterna anser att de i ganska låg grad eller överhuvudtaget inte alls känner sig inkluderade i kollegiet vid institutionen. En dryg

Datum
2018-05-02

Reg.nr
411-00391-16

tredjedel av respondenterna vet inte vart de ska vända sig om de har problem med forskarutbildningen. Universitetet betonar att de tar till sig dessa resultat och kommer att vidta nödvändiga åtgärder för att förbättra arbetsmiljön på institutionen.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Uppsala universitet gör en generellt vedertagen tolkning av forskarutbildningsämnet. De obligatoriska kurserna det första året lägger grunden för framtida progression. Institutionen har valt att koncentrera forskningen och därmed forskarutbildningens innehåll på vissa forskningsområden. Inom dessa områden håller forskarutbildningen en hög nivå i Europa.

Samtidig personal som handleder eller undervisar på forskarutbildningen är själva aktiva forskare och hänvisar till handledarkollegiets publikationer som stöd för detta. Av de publikationslistor som bedömargruppen tagit del av framgår att gruppens forskning håller hög vetenskaplig nivå.

Genom att forskningen och forskarutbildningen fokuserar på vissa forskningsområden - arbetsmarknadsekonomi, makroekonomi, offentlig ekonomi och politisk ekonomi - kan institutionen erbjuda kvalificerad handledning. Dessa områden lyfts också fram som särskilt starka forskningsområden när universitetet annonserar efter nya doktorander till forskarutbildningen.

Utöver krav på docentkompetens hos huvudhandledaren ställer universitetet också krav på att antingen huvudhandledaren eller den biträdande handledaren för en doktorand ska ha genomgått en handledarutbildning eller av fakultetsnämnden bedömts ha motsvarande kompetens.

Forskarna och handledarna vid institutionen är generellt mycket kvalificerade och forskarutbildningsmiljön är internationell. Många forskare är utbildade på välrenommerade universitet i Europa och USA. Den internationella orienteringen märks såväl på forskningens inriktning som publicering och seminarier med utländska gäster. Av de publikationslistor bedömargruppen har tagit del av framgår att forskarna regelbundet publicerar artiklar i framstående tidskrifter.

En systematisk och ambitiös rekryteringsprocess av nya doktorander till forskarutbildningen bidrar till kvaliteten på forskarutbildningsmiljön och är en styrka. Rekryteringen sker internationellt och söktrycket är högt.

Doktorandgruppens sammansättning är följden av en medveten strategi och en styrka för forskarutbildningen. Samtliga doktorander befinner sig i Uppsala, antingen vid institutionen, IFAU eller IBF, vilket är en styrka i sig då storleken på doktorandgruppen och dess närvaro på en och samma plats skapar goda förutsättningar för forskarutbildningen.

Ungefär hälften av doktoranderna gör en forskningsvistelse om en eller ibland två terminer vid främst ett amerikanskt elituniversitet. Doktorandernas forskningsvistelser vid framstående utländska universitet utgör en viktig del i byggandet av deras internationella nätverk.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.

Doktoranderna fullföljer ett kursprogram om 105 högskolepoäng som inkluderar ett obligatoriskt program om 60 högskolepoäng i ämnena mikroekonomi, makroekonomi och ekonometri samt i matematiska metoder. Avhandlingen omfattar 135 högskolepoäng och handleds av forskare som är väl förtrodda med nationalekonomisk teori och metod. Institutionen kräver att huvudhandledaren har docentkompetens. Detta tillsammans med att doktoranderna deltar i institutionens seminarieverksamhet med internationella gäster säkerställer måluppfyllelse av kunskapsformen.

Självvärderingen redovisar tre etablerade seminarieserier samt seminarieserien "job talk" i januari och februari varje år i institutionens regi. Med början 2017 har en ny seminarieserie att startas upp, där uppsatser av doktorander på idéstadiet presenteras. Utöver dessa deltar flera doktorander i seminarier som ges vid IFAU samt seminarier och konferenser vid tre forskningscentra med anknytning till institutionen. Doktoranderna erhåller också finansiering för att delta på kurser vid välrenommerade utländska universitet och internationella konferenser. Möjligheterna att och kraven på doktoranderna att delta på seminarier och konferenser skapar mycket goda förutsättningar att tillgodogöra sig vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.

Av den statistik över genomströmning som bedömargruppen tagit del av framgår att nettostudietiden för att fullgöra forskarutbildningen generellt är något längre än för landets forskarutbildningar i nationalekonomi som helhet och att nettostudietiden de senaste åren ligger på runt 5,5 år. Universitetet anger i sin självvärdering att det idag tar cirka 60 månader för en genomsnittlig doktorand att fullfölja utbildningen och konstaterar att det av flera skäl är nödvändigt att korta ner denna tid till åtminstone 54 månader. Exempelvis blir forskarutbildningen alltför kostsam för att samtidigt kunna rekrytera åtta doktorander per år som institutionen gör idag. Bedömargruppen delar universitetets egen slutsats att det är angeläget att vända utvecklingen mot allt längre studietider.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Utöver det obligatoriska kursprogrammet och det valfria kursprogrammet säkerställs progressionen i doktorandernas kunskap och förståelse genom ett licentiatseminarie vari en eller två artiklar diskuteras av en extern opponent och en intern andraopponent samt ett slutseminarie vari resterande artiklar i den tänkta doktorsavhandlingen diskuteras av en extern opponent och en intern andraopponent. Alla dessa moment dokumenteras i doktorandens individuella studieplan som diskuteras och följs upp tillsammans med huvudhandledaren. Detta förfarande är en styrka då doktorandernas arbete och progression granskas av fler än deras handledare och doktoranderna får inspel på sitt arbete av en vidare krets.

För att bättre veta hur den genomsnittliga forskarutbildningen kan kortas ner, intervjuade studierektorn för forskarutbildningen doktorander, forskare som rekryterats på den internationella arbetsmarknaden samt professorer vid institutionen. Professorerna menade att ett huvudskäl var att handledarna tidigare drev på doktoranderna på ett tydligare sätt. Det har funnits en tendens hos handledarna att låta doktoranderna hålla på med sitt avhandlingsskrivande alltför länge istället för att

bara sätta punkt för arbetet. En förklaring till varför handledarna inte längre driver på doktoranderna på ett tydligare sätt, menar universitetet, är en större andel mindre erfarna handledare men även att fördelningen av doktorander bland handledarna tidvis varit ojämn. Universitetet hävdar att det åtminstone tidigare fanns en skepsis bland doktoranderna till att behöva korta ner den genomsnittliga forskarutbildningstiden, men att de numera verkar vara införstådda med problematiken kring långa forskarutbildningstider. Universitetet tror att detta i sig kommer att innebära att kursläsandet och avhandlingsskrivandet kommer att ske på kortare tid än vad det gör idag. Att doktorander som tar extra lång tid på sig att fullfölja forskarutbildningen numera förlorar sin finansiering anser universitetet också kommer att bidra.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Doktorsavhandlingarna består av flera artiklar, varav minst en ska vara egenförfattad.

Doktoranderna deltar regelbundet i institutionens seminarieverksamhet med internationella gäster. Beroende på vad de enskilda doktoranderna väljer för inriktning på sina studier och sin forskning deltar de också i seminarier som ges vid IFAU samt seminarier och konferenser vid tre forskningscentra i Uppsala med anknytning till institutionen. Doktoranderna erhåller också finansiering för att delta på kurser vid välrenommerade utländska universitet och internationella konferenser.

Samtliga doktorander undervisar. De doktorander som inte kan svenska deltar som undervisningsassistenter på master- och forskarutbildning. De svenskspråkiga doktoranderna undervisar på grund-, avancerad- och forskarnivå.

Sammantaget anser bedömargruppen att forskarutbildningen säkerställer doktorandernas färdighet och förmåga.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Universitetet vill i självvärderingen särskilt lyfta fram licentiatseminariet, som nästan alla doktorander har, samt slutseminariet, som samtliga doktorander har. Speciellt doktorandens prestation vid slutseminariet avgör när i tiden en disputation för doktorsexamen äger rum. Såväl kvaliteten på de artiklar som behandlas på slutseminariet som doktorandens förmåga att försvara sitt arbete ligger till grund för denna bedömning.

Vid intervjuerna framkom att på samma sätt som institutionen rekryterar unga nylicen disputerade forskare vill institutionen gärna se sina färdiga doktorander bli placerade på välrenommerade internationella universitet, vilket också förekommer.

Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Universitetet skriver att den intellektuella självständigheten hos doktoranderna utvecklas stegvis med varje artikel som doktoranden färdigställer för sin avhandling. Bedömargruppen anser att kravet på att minst en av dessa artiklar ska vara egenförfattad är ett bra sätt att säkerställa den intellektuella självständigheten.

Det finns en naturlig variation i vilken utsträckning handledarna och doktoranderna är medförfattare, men när det fungerar att arbeta så är detta ett bra sätt för studenten att avgränsa sitt ämne, formulera sin problemställning och framförallt delta i arbetet med att skriva en forskningsartikel.

Universitetet är självkritiskt i självvärderingen och menar att även om forskningsetiska frågor berörs i handledningssituationen finns det goda skäl att på ett mer systematiskt sätt inkorporera sådana frågeställningar i forskarutbildningen. Som ett exempel nämns kursen "Introduktion till forskningsetik" (2,5 högskolepoäng) som ges för alla doktorander vid Samhällsvetenskapliga fakulteten. Doktorandkursen är valfri, men skulle kunna göras obligatorisk alternativt starkt rekommenderas för doktoranderna. Bedömargruppen delar universitetets slutsats i denna del.

Storleken och den höga nivån på programmet tillsammans med det stora utbudet av seminarier bidrar också till måluppfyllnad.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Doktorandernas progression och intellektuella självständighet följs bland annat upp i handledarkollegiets regelbundna genomgångar en gång per termin där huvudhandledaren redogör för hur forskarutbildningen fortskrider och hur prognosen för disputation ser ut.

Aspektråde: Utformning, genomförande och resultat

Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Doktoranderna fullföljer ett kursprogram om 105 högskolepoäng som inkluderar ett obligatoriskt program om 60 högskolepoäng i ämnena mikroekonomi, makroekonomi och ekonometri samt i matematiska metoder. Avhandlingen omfattar 135 högskolepoäng och handleds av forskare som är

väl förtrogna med nationalekonomisk teori och metod. Institutionen kräver att huvudhandledaren har docentkompetens. Detta tillsammans med att doktoranderna deltar i institutionens seminarieverksamhet med internationella gäster säkerställer måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse.

Samtliga doktorander undervisar. De doktorander som inte kan svenska gör detta som undervisningsassistenter på master- och forskarutbildning. De svenskspråkiga doktoranderna undervisar på grundnivå-, avancerad nivå- och forskarnivå. Doktorsavhandlingarna består av flera artiklar, varav minst en ska vara egenförfattad. Tillsammans med deltagande i institutionens seminarieverksamhet anser bedömargruppen att detta gör att forskarutbildningen säkerställer doktorandernas färdighet och förmåga, men också värderingsförmåga och förhållningssätt.

Bedömargruppen delar institutionens uppfattning att kursen "Introduktion till forskningsetik" (2,5 högskolepoäng) som ges för alla doktorander vid Samhällsvetenskapliga fakulteten skulle kunna göras obligatorisk alternativt starkt rekommenderas för doktoranderna för att ytterligare stärka det forskningsetiska inslaget i forskarutbildningen.

Universitetet har en utmaning i att nettostudietiden för att fullgöra forskarutbildningen generellt är något längre än för landets forskarutbildningar i nationalekonomi som helhet. Universitetet anger i sin självvärdering att det idag tar cirka 60 månader för en genomsnittlig doktorand att fullfölja utbildningen och konstaterar att det av flera skäl är nödvändigt att korta ner denna tid till åtminstone 54 månader. Exempelvis blir forskarutbildningen alltför kostsam för att samtidigt kunna rekrytera åtta doktorander per år som institutionen gör idag. Bedömargruppen delar universitetets egen slutsats att det är angeläget att vända utvecklingen mot allt längre studietider.

Perspektiv

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen är användbar och förbereder doktoranden för ett föränderligt arbetsliv.

Utbildningen förbereder doktoranderna för en karriär både inom och utanför akademien i såväl Sverige som internationellt. En tydlig indikation på detta är att doktorander vid institutionen under de senaste åren har fått anställningar vid elituniversitet såsom Harvard, Northwestern, Stanford och UC Berkeley. Institutionen har utarbetat ett arbetssätt för att göra detta möjligt. De doktorander som har för avsikt att påbörja sin karriär inom akademien meddelar sin huvudhandledare om sin intention drygt ett år i förväg. Innan doktoranden bestämmer sig för att söka arbete på den internationella arbetsmarknaden förväntas denne ha diskuterat frågan med sin huvudhandledare. Institutionen ger klartecken för att dra igång processen med att hjälpa denne i sitt sökande efter att flera av institutionens seniora personer ställer sig positiva till doktorandens intentioner. Exempelvis arrangeras extra seminarier med flera inblandade från institutionen för att ge doktoranden möjlighet att öva på att presentera sitt "job market paper". Institutionen avsätter också resurser i form av ersättning för utgifter i samband med resor och uppehåll i det land där intervjuer av arbetssökande sker. Bedömargruppen anser att detta sätt att arbeta på är ett gott exempel. De personer som institutionen själv anställer på den internationella arbetsmarknaden uppges också spela roll i arbetet med att hjälpa doktoranderna att hitta tjänster. I självvärderingen uppger dock institutionen att detta arbete har skett på ett mer systematiskt sätt endast under de två senaste åren varför processen förmodas revideras eftersom nya erfarenheter kommer till.

Doktoranderna förbereds också genom att undervisning är obligatorisk under forskarutbildningen. De svenskspråkiga doktoranderna undervisar på såväl grund-, avancerad- som forskarnivå. Universitetspedagogiska kursen; "Högskolepedagogisk grundkurs" är starkt rekommenderad för alla doktorander. Kursen genererar dock inga högskolepoäng och skälet är att tjänstgöring som lärare inte kan ses som en del av forskarutbildningen. Däremot förlängs doktorandernas finansiering med den tid som undervisningen samt den universitetspedagogiska kursen tar i anspråk. De icke-svenskspråkiga doktoranderna ges också möjligheter genom att vara undervisningsassistenter på master- och forskarutbildningen.

Ytterligare arbete som institutionen planerar att genomföra är att låta seniora forskare, inklusive professorer emeriti, stödja doktoranderna i arbetet med att skriva publiceringsbara artiklar samt framgångsrika forskningsansökningar. Institutionen medger att detta arbete även ingår i handledarnas uppgifter, men institutionens ambition är att ta vara på det kunnande som seniora forskare besitter och föra det vidare doktoranderna. Exempelvis uppges att flera av institutionens forskare varit redaktörer för vetenskapliga tidskrifter med sakkunniggranskning samt suttit med i olika forskningsråd. Bedömaregruppen ser positivt på detta initiativ.

För att förbereda doktoranderna för en karriär utanför akademien genom att ges möjligheter till träning på arbetsintervjuer. I samarbete med Studieförbundet Näringsliv och Samhälle har institutionen i slutet av 2016 arrangerat ett "job market meeting" där doktorander nära disputation från Handelshögskolan i Stockholm, Stockholms universitet och Uppsala universitet träffades för att träna på just arbetsintervjuer genom så kallade "mock interviews". En relativt stor andel av nydisputerade forskare vid institutionen uppges fortsätta sina karriärer utanför akademien, både i Sverige och utomlands. Kvinnliga disputerade uppges i högre grad välja karriär utanför akademien. Detta ser institutionen som en utmaning vad gäller jämställdhetsaspekten.

Bedömaregruppen noterar att det saknas tydliga kriterier för valet av kandidater till internationell karriär och det riskerar att lämna utrymme för subjektiva bedömningar. Bedömaregruppen anser att det är viktigt att överväga när detta arbetssätt så småningom utvärderas. Det är också viktigt att beakta hur arbetssättet att välja kandidater påverkar det faktum att de kvinnliga doktoranderna i högre grad väljer att lämna akademien.

Bedömaregruppen ser det som en brist att trots den relativt stora andel nydisputerade som väljer en yrkeskarriär utanför akademien förbereds dessa doktorander inte alls i lika stor utsträckning som för en karriär inom akademien. Detta ser bedömaregruppen som särskilt viktigt med tanke på att de kvinnliga doktoranderna i högre grad väljer att lämna akademien.

Utbildningens utformning och genomförande följs inte systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet.

Universitetet uppges att något formaliserat doktorand-alumni-nätverk finns inte vid institutionen. Informella kontakter mellan doktorander och alumni finns förstås och då speciellt mellan doktorander och alumni som delvis gått forskarutbildningen samtidigt. Sådana kontakter är givetvis betydelsefulla i sökandet efter ett arbete och då speciellt när det gäller ett arbete utanför den akademiska världen. Institutionen har dock i nuläget inga direkta planer på att utveckla något formaliserat arbete med alumners erfarenheter av forskarutbildningen.

Ett exempel på uppföljning är den tidigare refererade enkäten vars resultat finns redovisade i skriften "Forskarutbildningen vid Uppsala universitet ur tre perspektiv - doktorander, handledare och alumner". Fjorton alumner svarade på enkäten och resultaten pekar på att respondenterna generellt är nöjda med utbildningen. Två tredjedelar anser att forskarutbildningen i hög eller i mycket hög grad inneburit att man fått en bred och systematisk kunskap inom forskningsområdet. Tre fjärdedelar anser att man genom forskarutbildningen fått fördjupad och aktuell kunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet. Nästan alla respondenter anser att en i stor eller i mycket stor utsträckning har haft nytta av de kunskaper och förmågor man förvärvat under forskarutbildningen i sitt arbetsliv. Tre fjärdedelar är ganska eller mycket nöjda med att ha gått institutionens forskarutbildning.

Det saknas dock systematik i uppföljningsarbetet vilket institutionen själv lyfter i självvärderingen. Det är således osäkert hur resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling. Institutionen bör överväga att vidta åtgärder i denna riktning. Uppföljning av alumner på ett systematiskt sätt via till exempel ett formaliserat alumn nätverk bör övervägas särskild eftersom det ses som viktigt för doktorander som siktar på en yrkeskarriär utanför akademien. Att utveckla en samverkan med potentiella arbetsgivare utanför akademien kan också vara en väg att gå.

Sammantaget bedöms dock arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och lärprocesser.

Det finns flera exempel på att ämnet försökt skapa strukturerade möjligheter för doktoranderna att både delta i utvecklingen av forskarutbildningen, men också för att de ska kunna signalera om problem finns. Bland annat har doktoranderna medarbetarsamtal en gång per år med sin huvudhandledare. Samtliga kurser inom forskarutbildningen utvärderas skriftligen och svarsfrekvensen brukar vara mycket hög.

Doktorandrepresentanter finns i institutionsstyrelse, institutionens ledningsgrupp, arbetsmiljögrupp samt likavillkorsgrupp. I självvärderingen påpekas särskilt att dialog kring utveckling av forskarutbildning förs med doktorandestyrelsen där representanter från varje årskull finns representerade.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Utöver kursutvärderingar med hög svarsfrekvens genomförs en enkät om forskarutbildningsmiljön som bland annat visade att den psykosociala miljön för doktoranderna kan förbättras. Bedömare vill betona vikten av att åtgärder vidtas för att komma till rätta med de problem som framkom i enkäten.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Könsfördelningen bland doktoranderna är mycket jämn. Över tid har könsfördelningen succesivt förbättrats och på senare år har den varit jämn vid samtliga antagningstillfällen. Vid värderingen av ansökningarna till forskarutbildningen tas ingen hänsyn till kön, utan endast de sökandes meriter beaktas. Vid likvärdiga meriter tas dock hänsyn till könsfördelningen. Institutionen har en hög medvetenhet om vikten av en jämn könsfördelning bland doktoranderna, inte minst för att på sikt uppnå ett mer jämställt handledarkollegium.

Däremot är könsfördelningen bland handledarna och forskarna skev. Cirka en fjärdedel av handledarkollegiet är kvinnor och endast en av professorerna är kvinna. I likhet med andra lärosäten har universitetet svårt att lyckas rekrytera seniora kvinnliga forskare. Bedömggruppen delar därför institutionens slutsats att det för den långsiktiga lärar- och forskarrekryteringen är det viktigt att kvinnliga doktorander i ökad utsträckning fortsätter sina karriärer inom universitetsvärlden.

Institutionen har en likavillkorsgrupp som årligen tar fram en jämställdhetsplan som sedan fastställs av institutionsstyrelsen. Jämställdhetsplanen innehåller åtgärder för att förbättra jämställdheten vid institutionen för lärare/forskare, doktorander och studenter. En fråga som har prioriterats i likavillkorsgruppens arbete under det senaste året är åtgärder för att få fler kvinnliga doktorander att vilja fortsätta sina karriärer inom universitetsvärlden efter disputationen. Som nämnts ovan är könsfördelningen numera jämn bland doktoranderna, men det är fortfarande så att kvinnliga disputerade i högre grad väljer att lämna universitetsvärlden. Det är därför av stor vikt att ta reda på om det finns aspekter på forskarutbildningens utformning som medför att kvinnliga doktorander trivs sämre inom den akademiska världen och därmed väljer bort en akademisk karriär efter disputationen.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det görs en årlig uppföljning av föregående års jämställdhetsplan.

Likavillkorsgruppen har genomfört en enkätundersökning riktad till dels nuvarande doktorander, dels de som har disputerat under de senaste åren. Enkäten innehöll frågor om könsaspekter på handledning, arbetsmiljö, informella strukturer, seminariekultur och information om möjligheterna att fortsätta inom universitetsvärlden efter disputationen. Enkätsvaren analyseras och diskuteras med sikte på att utforma åtgärder för att förbättra jämställdhetsarbetet framöver. Bedömggruppen ser positivt på detta arbete.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredställande.

Aspektområdet: Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Institutionens arbete med att säkra kvaliteten på handledningen och undervisningen sker bland annat genom handledarkollegiets regelbundna genomgångar av doktorandernas progression på forskarutbildningen samt de möten som studierektorn för forskarutbildningen haft med olika grupper av personer inom forskarutbildningen, såsom representanter för doktoranderna, forskare som rekryterats på den internationella arbetsmarknaden samt professorerna vid institutionen.

Universitetet redovisar i självvärderingen flera sätt som forskarutbildningsmiljön följs upp på. Bland annat genomförs en återkommande utvärdering av forskningsprocesserna vid universitetet. När självvärderingen skrivs är Kvalitet och förnyelse 2017 (KoF 17) aktuell. Ett annat exempel på uppföljning är enkätundersökningar som vänder sig till personer som är eller har varit involverade i forskarutbildningen, alltså doktorander, handledare och alumner. Skriften Forskarutbildningen vid Uppsala universitet ur tre perspektiv - doktorander, handledare och alumner redovisar resultaten av en sådan enkät. Universitetet betonar att de tar till sig resultaten och kommer att vidta nödvändiga åtgärder där sådana behövs.

Utöver det obligatoriska kursprogrammet och det valfria kursprogrammet säkerställs progressionen i doktorandernas kunskap och förståelse samt färdighet och förmåga genom ett licentiatseminarie och ett slutseminarie. Den enskilde doktorandens individuella studieplan diskuteras och följs upp tillsammans med huvudhandledaren. Detta förfarande är en styrka då doktorandernas arbete och progress granskas av fler än deras handledare och doktoranderna får inspel på sitt arbete av en vidare krets.

Doktorandernas värderingsförmåga och förhållningssätt eller med andra ord progression och intellektuella självständighet följs bland annat upp i handledarkollegiets regelbundna genomgångar en gång per termin där huvudhandledaren redogör för hur forskarutbildningen fortskrider och hur prognosen för disputation ser ut.

Den statistik över genomströmning som bedömargruppen tagit del av pekar på att nettostudietiden för att fullgöra forskarutbildningen generellt är något längre än för landets forskarutbildningar i nationalekonomi som helhet och att nettostudietiden de senaste åren ligger på runt 5,5 år. Universitetet anger i sin självvärdering att det idag tar cirka 60 månader för en genomsnittlig doktorand att fullfölja utbildningen och konstaterar att det av flera skäl är nödvändigt att korta ner denna tid till åtminstone 54 månader. Bedömargruppen delar universitetets egen slutsats att det är angeläget att vända utvecklingen mot allt längre studietider.

Det saknas systematik i uppföljningsarbetet av arbetslivets perspektiv, vilket institutionen själv lyfter i självvärderingen. Det är således osäkert hur resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling. Institutionen bör överväga att vidta åtgärder i denna riktning. Uppföljning av alumner på ett systematiskt sätt via till exempel ett formaliserat alumnätverk bör övervägas särskild eftersom det ses som viktigt för doktorander som siktar på en yrkeskarriär utanför akademien.

Doktoranders perspektiv följs upp genom kursutvärderingar med hög svarsfrekvens, men också genom en enkät om forskarutbildningsmiljön som bland annat visade att den psykosociala miljön för doktoranderna kan förbättras.

Det görs en årlig uppföljning av föregående års jämställdhetsplan. Likavillkorsgruppen har genomfört en enkätundersökning riktad till dels nuvarande doktorander, dels de som har disputerat under de

senaste åren. Enkätsvaren analyseras och diskuteras med sikte på att utforma åtgärder för att förbättra jämställdhetsarbetet framöver. Bedömargruppen ser positivt på detta arbete.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.

Forskarna och handledarna vid institutionen är generellt mycket kvalificerade och forskarutbildningsmiljön är internationell. Många forskare är utbildade på välrenommerade universitet i Europa och USA. Den internationella orienteringen märks såväl på forskningens inriktning som publicering och seminarier med utländska gäster. Av de publikationslistor bedömargruppen har tagit del av framgår att forskarna regelbundet publicerar artiklar i framstående tidskrifter.

En systematisk och ambitiös rekryteringsprocess av nya doktorander till forskarutbildningen bidrar till kvaliteten på forskarutbildningsmiljön och är en styrka. Rekryteringen sker internationellt och söktrycket är högt.

Utöver krav på docentkompetens hos huvudhandledaren ställer universitetet också krav på att antingen huvudhandledaren eller den biträdande handledaren för en doktorand ska ha genomgått en handledarutbildning eller av fakultetsnämnden bedömts ha motsvarande kompetens.

Doktoranderna fullföljer ett kursprogram om 105 högskolepoäng som inkluderar ett obligatoriskt program om 60 högskolepoäng i kärnämnen mikroekonomi, makroekonomi och ekonometri samt i matematiska metoder. Avhandlingen omfattar 135 högskolepoäng och handleds av forskare som är väl förtrodda med nationalekonomisk teori och metod. Institutionen kräver att huvudhandledaren har docentkompetens. Doktoranderna deltar i institutionens seminarieverksamhet med internationella gäster och deras avhandlingar består av flera artiklar, varav minst en ska vara egenförfattad. Samtliga doktorander undervisar. De doktorander som inte kan svenska gör detta som undervisningsassistenter på master- och forskarutbildning. De svenskspråkiga doktoranderna undervisar på alla nivåer; grund-, avancerad- och forskarutbildning. Sammantaget säkerställer dessa krav och förfaranden måluppfyllelse av kunskapsformerna.

Universitetet har en utmaning i att nettostudietiden för att fullgöra forskarutbildningen generellt är något längre än för landets forskarutbildningar i nationalekonomi som helhet. Universitetet anger i sin självvärdering att det idag tar cirka 60 månader för en genomsnittlig doktorand att fullfölja utbildningen och konstaterar att det av flera skäl är nödvändigt att korta ner denna tid till åtminstone 54 månader. Exempelvis blir forskarutbildningen alltför kostsam för att samtidigt kunna rekrytera åtta doktorander per år som institutionen gör idag. Bedömargruppen delar universitetets egen slutsats att det är angeläget att vända utvecklingen mot allt längre studietider.

Utbildningen förbereder doktoranderna för en karriär både inom och utanför akademien i såväl Sverige som internationellt. En tydlig indikation på detta är att doktorander vid institutionen under de senaste åren har fått anställningar vid elituniversitet såsom Harvard, Northwestern, Stanford och UC Berkeley. Institutionen har utarbetat ett arbetssätt för att göra detta möjligt. Exempelvis arrangeras extra seminarier med flera inblandade från institutionen för att ge doktoranden möjlighet att öva på att presentera sitt "job market paper". Institutionen avsätter också resurser i form av ersättning för utgifter i samband med resor och uppehälle i det land där intervjuer av arbetsökande sker. Bedömargruppen anser att detta sätt att arbeta på är ett gott exempel. Doktoranderna förbereds också genom att göra

undervisning är obligatorisk under forskarutbildningen. Universitetspedagogiska kursen; "Högskolepedagogisk grundkurs" är obligatorisk för alla doktorander. Kursen genererar dock inga högskolepoäng och skälet är att tjänstgöring som lärare inte kan ses som en del av forskarutbildningen. Däremot förlängs doktorandernas finansiering med den tid som undervisningen samt den universitetspedagogiska kursen tar i anspråk. Bedömargruppen noterar att det saknas tydliga kriterier för valet av kandidater till internationell karriär och det riskerar att lämna utrymme för subjektiva bedömningar. Bedömargruppen anser att det är viktigt att överväga när detta arbetssätt så småningom utvärderas. Vidare ser bedömargruppen det som brist att trots den relativt stora andel nydisputerade som väljer en yrkeskarriär utanför akademien förbereds dessa doktorander inte alls i lika stor utsträckning som för en karriär inom akademien. Detta ser bedömargruppen som särskilt viktigt med tanke på att de kvinnliga doktoranderna i högre grad väljer att lämna akademien.

Bedömargruppen vill lyfta fram att doktoranderna är genom representation, medarbetssamtal och enkäter inkluderade i en dialog för att vidareutveckla forskarutbildningen.

Alla intervjuade parter lyfte att det finns jämställdhetsskillnader som behöver adresseras. Institutionen har en likavillkorsgrupp som årligen tar fram en jämställdhetsplan som sedan fastställs av institutionsstyrelsen. Jämställdhetsplanen innehåller åtgärder för att förbättra jämställdheten vid institutionen för lärare/forskare, doktorander och studenter. En fråga som har prioriterats i likavillkorsgruppens arbete under det senaste året är åtgärder för att få fler kvinnliga doktorander att vilja fortsätta sina karriärer inom universitetsvärlden efter disputationen.

Det finns generellt fungerade system för uppföljning, åtgärder och återkoppling på forskarutbildningen och självvärderingen kan ge ett antal konkreta exempel på detta. Dock saknas systematik i uppföljningsarbetet av arbetslivets perspektiv, vilket institutionen själv lyfter i självvärderingen.

Örebro universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr
Örebro universitet	Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	A-2016-10-4018
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område</p> <p>Aspekt: Forskarutbildningsämne</p> <p>Bedömning med motivering: Avgränsningen av forskarutbildningsämnet och dess koppling till den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet är välmotiverad och adekvat.</p> <p>Den allmänna studieplanen för forskarutbildningen i nationalekonomi vid Örebro universitet definierar ämnet som ett ämne som studerar samhällsfenomen med utgångspunkt i valsituationer som kännetecknas av knapphet på resurser och/eller information. Den egna forskningen beskrivs som huvudsakligen inriktad på empiriska studier av policynära problem, i stor utsträckning baserad på mikroekonomiska panel- och/eller enkätdata. Definitionen av ämnet följer nationell och internationell praxis för forskarutbildningar i nationalekonomi och den ytterligare avgränsning av den egna ämnesinriktningen som görs i den allmänna studieplanen stämmer väl överens med den beskrivning av hur forskarutbildningen faktiskt genomförs som ges i självvärderingen och i de individuella studieplanerna.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurser och område</p> <p>Aspekt: Personal</p> <p>Bedömning med motivering: Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</p> <p>I dagsläget är 17 personer involverade som huvud- eller biträdande handledare i forskarutbildningen. Av dessa är tio verksamma vid institutionen (tre professorer och sju docenter, varav en nyligen fått en professur vid ett annat lärosäte och därför kommer att lämna Örebro efter 2017) och ytterligare sju utanför institutionen (tre professorer, två docenter och tre övriga disputerade). På institutionen finns ytterligare personal som kan utnyttjas för handledning vid behov. Forskarutbildningen har 13 doktorander, så kvoten mellan antalet handledare och antalet doktorander är tillfredsställande. Tre doktorander har huvudhandledare som inte är anställda vid institutionen. I de övriga fall där personer utanför institutionen är verksamma som handledare är det fråga om biträdande handledare. För doktorander som antas framöver ska huvudhandledaren vara anställd vid Örebro universitet, men detta har inte varit ett krav tidigare och det finns som framgår ovan fortfarande flera doktorander med huvudhandledare vid andra lärosäten. Bedömargruppen menar att en huvudhandledare normalt bör vara verksam vid det lärosäte där forskarutbildningen ges och ser positivt på att ordningen med omfattande användning av externa huvudhandledare är på väg att fasas ut. Alla huvudhandledare är docenter eller professorer och de flesta handledare har gått handledarutbildning, vilket är ett krav för docentkompetens. Handledares resurserna är jämnt fördelade över de tre fokusområden som man lägger tonvikt vid. Alla handledare bedriver egen forskning och publicerar kontinuerligt, även om det inte framgår om detta är ett absolut krav. Handledarnas och lärarnas sammanlagda kompetens i förhållande till utbildningen är god.</p> <p>Det finns tydliga processer för hur handledarbyten ska gå till och en tydlig konkret arbetsgång för att säkerställa att handledargruppen stämmer överens med doktorandens behov, och detta tycks ske</p>		

tämligen odramatiskt när exempelvis förändringar i doktorandens avhandlingsinriktning föranleder det.

Handledarnas och lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp i syfte att främja hög kvalitet i utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Kompetensförsörjningen följs upp på medarbetarnivå genom medarbetarsamtal som tar upp och planerar både vetenskaplig och pedagogisk kompetensutveckling. Både professorer och lektorer har forskningstid inom ramen för sina tjänster och det finns möjlighet för lektorer att ansöka internt om ytterligare meriteringsstöd. Det finns särskilt stöd till nya handledare både genom den tidigare nämnda handledningskursen och genom enskilt stöd från ämnesföreträdaren. Det finns även en fortsättningskurs i handledning för mer erfarna handledare. Kompetensförsörjningen för miljön som helhet följs upp av handledarkollegiet.

Aspektområde: Miljö, resurser och område

Aspekt: Forskarutbildningsmiljö

Bedömning med motivering: Forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig nivå och med goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.

Det bedrivs en aktiv forskningsverksamhet vid institutionen, med ett stort antal externfinansierade forskningsprojekt som innebär samverkan med det omgivande samhället. De allra flesta publiceringarna är i specialtidskrifter inom gruppens forskningsområden; få publikationer är inom generalisttidskrifter. Detta är rimligt givet profileringen, men bedömargruppen ser det som ett utvecklingsområde att verka för en viss andel publiceringar i generalisttidskrifter med större genomslag, även om en sådan ambition kan innebära längre tidsåtgång innan en artikel publiceras. Bedömargruppen har som stöd i sin bedömning haft antalet topp-50 och topp-100 publiceringar i den så kallade Article Influence Score, AIS (ThomsonReuters). Enligt denna ranking har lärosätet ingen topp-50 men 8 topp-100 publiceringar. Till dessa ska också läggas två artiklar publicerade i tidskrifter som har samma AIS som topp-100 men som inte finns med på denna lista. Övriga publikationer har lägre AIS än så. Forskningen är enligt denna utgångspunkt svag vid lärosätet. Handledargruppen beskriver själv sin långsiktiga publiceringsstrategi som att först sträva efter att bygga upp en hög och stabil volym av tidskriftsartiklar per år och att därefter successivt höja nivån på de tidskrifter man siktar på, vilket får ses som ett fortsatt utvecklingsområde. Institutionen har nyligen rekryterat en gästprofessor som har som huvuduppgift att hjälpa gruppen att sikta på att publicera sig i högre rankade tidskrifter. Vid intervjuerna framkom också att ledningen uppmärksammat detta förhållande och arbetar med publiceringsgratifikation som incitament för att förstärka forskningen.

Det framgår tydligt att det finns omfattande nationella och internationella nätverk som doktoranderna har goda möjligheter att delta i. Doktoranderna läser många av sina kurser vid andra lärosäten bland annat genom programmet Swedish Graduate Program in Economics (SWEGPEC) som är ett formaliserat kurssamarbete med flera lärosäten. De deltar i gemensamma doktorandworkshops med doktorander från dessa lärosäten och ges därmed tillgång till andra utbildnings- och forskningsmiljöer.

Datum
2018-05-02Reg.nr
411-00391-16

Presentationer vid internationella konferenser ingår i praktiken som ett krav och följs upp med handledaren i efterhand. Samverkan med det omgivande samhället sker bland annat genom att doktorander är knutna till externfinansierade projekt och diskuterar sin forskning med intressenter till dessa projekt. Via dessa projekt får doktoranderna också tillgång till data knutna specifikt till dessa finansiärer.

Det finns en tydlig målsättning att alla artiklar som ingår i avhandlingen ska hålla publicerbar standard, och för att säkerställa detta behandlas uppsatser på de tidigare nämnda doktorandworkshops tillsammans med andra lärosäten, vid interna och externa seminarier, genom refereekommentarer från tidskrifter och genom ett slutseminarium med extern opponerare inför disputationen, där det exakta upplägget kan variera mellan olika doktorander. På samma sätt som på många andra lärosäten görs dock ingen tydlig uppföljning på institutionsnivå av huruvida artiklar som ingår i avhandlingen faktiskt publiceras efter det att doktoranden fullgjort sina forskarstudier. När detta följs upp görs det av enskilda handledare snarare än av institutionen.

Doktorandtjänster utlyses i konkurrens. Flera doktorander är antagna i Örebro men anställda och stationerade vid Högskolan Dalarna och Södertörns högskola (samarbeten som man nu är på väg att avveckla) samt vid olika forskningsinstitut. Det framgår dock inte tydligt från självvärderingen hur många doktorander som faktiskt är verksamma vid det egna lärosätet. Drygt 60 procent av doktoranderna är män, men det framgår inte om detta beror på skevheter i den egna rekryteringen eller på andra arbetsgivares rekryteringsbeslut. Det är viktigt att doktorander som tillbringa en stor del av sin tid utanför institutionen ändå integreras på ett naturligt sätt i forskarutbildningsmiljön. Dessa doktorander kommer rimligen att bli mindre vanligt förekommande framöver i och med att de pågående samarbetena med Högskolan Dalarna och Södertörns högskola avvecklas, men bedömargruppen ser positivt på att man uppenbart betraktar även sådana externa doktorander som en del av den egna miljön och arbetar för att säkerställa att de får en bra forskarutbildning.

Huvudhandledare är antingen knutna till det egna lärosätet eller (i de fall då doktoranden är anställd vid ett annat lärosäte) det lärosäte där doktoranden är anställd. Som noterades ovan kommer de doktorander som antas framöver genomgående ha sina huvudhandledare vid Örebro universitet. Könsfördelningen i handledargruppen är skev, med i stort sett enbart manliga handledare. Institutionen arbetar dock för att förbättra könsfördelningen. Åldersspridningen i handledargruppen är sådan att man inte är sårbar för stundande pensionsavgångar.

Forskarutbildningsmiljön följs systematiskt upp för att säkerställa hög kvalitet. Resultatet av uppföljningen omsätts vid behov i kvalitetsutvecklande åtgärder och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Forskarutbildningsmiljön följs upp kontinuerligt av handledarkollegiet. Det har genomförts två utvärderingar 2010 och 2015 av forskningsmiljön vid Örebro universitet. I dessa interna utvärderingar har nationalekonomi rankats högt. Den senare utvärderingen poängterar att handledarna söker publicering i högre rankade tidskrifter. Det är positivt att handledare strävar efter att publicera i högre rankade tidskrifter eftersom detta även kommer att ha spridningseffekter på handledning och på artiklar som ingår i avhandlingen.

Det framgår av självvärdering och intervjuer att man arbetat strategiskt med den långsiktiga kompetensförsörjningen, både vad gäller att bredda kompetensen i den existerande gruppen och vad

gäller att nyrekrytera i god tid inför pensionsavgångar. Detta arbete framstår dock som osystematiskt och personberoende; det är visserligen naturligt att denna typ av frågor sköts tämligen informellt vid ett relativt litet lärosäte där många nyckelpersoner känner varandra, men det är viktigt att det finns en systematik i botten som säkerställer att detta arbete inte blir beroende av hur och om enstaka personer väljer att sköta det.

Aspektområde: Miljö, resurser och område**Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurser och område**

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Djup och bredd uppnås genom doktorandens avhandling och de kurser som doktoranden genomgår inom utbildningen. Det finns ett stort antal professorer eller docentkompetenta personer och doktoranderna handleds av en handledargrupp där kompetensen hos handledargruppen kontinuerligt stäms av mot doktorandens behov. Bedömargruppen anser att man bör eftersträva större andel publiceringar i tidskrifter med hög rankning inom nationalekonomi allmänt. Bedömargruppen ser positivt på att externa huvudhandledare är på väg att fasas ut och att nya doktorander genomgående kommer att ha huvudhandledare vid Örebro universitet. Bedömargruppen ser även positivt på att man tydligt arbetar med att integrera externa doktorander i den egna miljön. Forskarutbildningsmiljön bedöms vara av hög kvalitet med goda förutsättningar för forskarnätverk nationellt, internationellt och med kontakter gentemot det övriga samhället.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer inte genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik inom forskarutbildningsämnet.

Utbildningen innefattar dels kurser om sammanlagt 90 högskolepoäng (hp), dels en avhandling om sammanlagt 150 hp. Kursdelen består av obligatoriska kurser som är lika för alla doktorander samt valbara kursblock där doktoranden måste uppnå en viss miniminivå inom varje kursblock (och där dessa miniminivåer därmed i praktiken också är obligatoriska) men där utrymme ges att läsa ytterligare valbara kurser. I praktiken är det obligatoriskt att läsa en introduktionskurs om 7,5 hp samt kurser i matematik (minst 7,5 hp), statistik (en 7,5 hp-kurs som samläses med masterprogrammet i statistik), ekonometri (minst 15 hp), mikroekonomi (minst 7,5 hp) och makroekonomi (minst 7,5 hp). Hög kvalitet säkerställs med ett brett obligatoriskt kursprogram. Bedömargruppens utgångspunkt har varit praxis vid internationellt erkända forskarutbildningsprogram i nationalekonomi, i vilka ingår 60 hp obligatoriska kurser i mikro, makro, ekonometri och matematik. Det obligatoriska kursprogrammet i nationalekonomiska kärnämnen vid lärosätet uppgår till 37,5 hp (45 hp om statistik räknas in) och är betydligt lägre än internationell och nationell standard.

Örebro universitet avviker så pass mycket från internationell praxis att det finns risk för att doktorander inte får den ämnesbredd som en doktor i nationalekonomi bör ha. Vid intervjuerna med lärosätet framgick att en anledning till att man valt att ha så pass låga kurskrav är att man menar att studenter som läst på masternivå redan läst många av de kurser som tidigare var obligatoriska på forskarutbildningen. Bedömargruppen har viss förståelse för detta argument men noterar samtidigt att dessa kurser inte heller ingår som förkunskapskrav vid antagning. Sammantaget säkerställs därmed

varken att doktorander redan har denna bredd när de börjar eller att de får den under utbildningen. Bedömargruppen anser att detta är en brist och att lärosätet bör införa ett krav på obligatoriska kurser som motsvarar internationell standard.

Örebro universitet ingår i SWEGPEC-samarbetet och en del av kurserna läses vid andra lärosäten inom ramen för detta samarbete. Bedömargruppen ser positivt på att lärosäten samordnar kursverksamhet för att uppnå ett rimligt antal doktorander på sina kurser, men noterar samtidigt att detta samarbete fortfarande är i ett uppbyggnadsskede och att kvalitetssäkring får ses som ett utvecklingsområde både vad gäller nätverket i stort och vad gäller det egna lärosätets ansvar för kurser som ges vid andra lärosäten. I det formaliserade samarbetet ingår att en gemensam styrgrupp gemensamt diskuterar kursutvärderingarna från de kurser som genomförs. En låg svarsfrekvens liksom en tämligen långsam uppföljning, är dock ett problem med tanke på hur sällan dessa utvärderingar görs. Samtidigt är det viktigt att utveckla rutiner för att säkerställa att det egna lärosätet kvalitetssäkrar även kurser som ges vid andra lärosäten på ett tillfredsställande sätt.

Seminarieverksamhet säkerställer förmåga att diskutera vetenskaplig metodik inom ämnet. Ökade krav på vetenskaplig självständighet i avhandlingsskrivandet under forskarutbildningens gång syftar till att säkerställa progression i utbildningen. Det finns en uttalad rekommendation att doktoranden skriver sin första artikel tillsammans med en senior forskare, vilket ger en bra introduktion till avhandlingsskrivandet. Regler kring samförfattande är tydliga.

Den statistik över genomströmning som bedömargruppen tagit del av pekar på att nettostudietiden för att fullfölja forskarutbildningen är bättre än för landets forskarutbildningar i nationalekonomi som helhet. Forskarutbildningstiden ligger till och med något under den stipulerade tiden om fyra år.

Systematisk uppföljning görs av utbildningens utformning och genomförande i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljning sker dels vid de individuellt planerade handledningstillfällena som framgår av respektive doktorands individuella studieplan och dels genom en genomgång av alla doktorander två gånger per termin i handledarledarkollegiet. Doktoranderna får återkoppling under avhandlingsarbetet, till exempel presenterar samtliga doktorander delar av sitt avhandlingsarbete vid konferenser. De flesta doktorander genomför ett halvtidsseminarium med extern opponenter (licenciatseminarium för de doktorander som tar en licentiatexamen). Av disputationsansökan framgår översiktligt hur kvalitetsgranskningen av avhandlingen gått till och vilka synpunkter som framkom vid slutseminariet (med extern opponenter) samt vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av dessa.

Kvalitetssäkringen av kurser i det gemensamma kurssamarbetet inom SWEGPEC ses som ett utvecklingsområde. I och med att kursutbudet samordnas med andra lärosäten finns det risk för koordineringsproblem i synnerhet om det skulle uppkomma kvalitetsproblem i de kurser som ges vid andra lärosäten. Den gemensamma styrgrupp som diskuterar kursutvärderingarna från de kurser som genomförs bör kompletteras med en bedömning av kursernas kvalitet på Örebro universitet.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt. Doktoranderna visar också förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Doktorsavhandlingar vid institutionen består normalt av mellan tre och fem vetenskapliga artiklar, varav minst en måste vara ensamförfattad. Det finns många kontrollstationer både för de artiklar som ingår i avhandlingen och för andra moment inom forskarutbildningen som syftar till att säkerställa förmåga att planera och bedriva forskning och andra kvalificerade arbetsuppgifter; exempelvis behandlas artiklar som ska ingå i avhandlingen på seminarier under forskarutbildningens gång och på ett gemensamt slutseminarium med extern opponent i slutet av forskarutbildningen. Doktorandernas färdighet och förmåga att planera sin forskning på såväl kort som lång sikt utvecklas under utbildningens gång. Förmågan att slutföra uppgifter inom givna tidsramar tränas genom exempelvis seminarieverksamhet och deltagande i undervisning, och i och med att de flesta doktorander slutför forskarutbildningen på i stort sett utsatt tid är måluppfyllelsen uppenbart god på denna punkt.

Förmåga att kommunicera med vetenskapssamhället säkerställs dels genom skrivande av vetenskapliga uppsatser, dels genom konferenspresentationer och seminarier. Det finns goda möjligheter för doktorander att presentera forskningsresultat även för intressenter från det omgivande samhället inom ramen för externa forskningsprojekt. Doktorandernas förmåga att stödja andras lärande tränas genom högskolepedagogiska kurser och prövas genom undervisning och konferenspresentationer.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker/sker inte till relevanta intressenter.

Det framgår tydligt av självvärderingstexten att uppföljningen av enskilda doktoranders progression vad gäller färdighet och förmåga fungerar bra och att detta är något som görs kontinuerligt av doktorandens handledare och årligen av det samlade handledarkollegiet. Det sker dessutom återkommande externa kontroller dels via gemensamma doktorandworkshops med andra lärosäten och dels via konferenser med externa opponenter. Lärosätet har en av de lägsta genomsnittliga nettostudietiderna i landet för doktorander i nationalekonomi. Med tanke på att publicerbarhet är ett krav för artiklar som ska ingå i avhandlingen vore det rimligt att även följa upp om dessa faktiskt publiceras efter disputationen, men detta görs inte systematiskt i dagsläget. Detta ser bedömargruppen som ett område att utveckla vidare framöver.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att doktoranderna, när examen utfärdas, visar intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar. Doktoranden har också

nått fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Både för enskilda doktorandkurser och för avhandlingsarbetet finns tydliga strategier för hur de olika inslagen i forskarutbildningen ska säkerställa att dessa mål nås. Forskningsetiska överväganden kring egen eller andras forskning ingår exempelvis som inslag i flera kurser. Doktorandernas intellektuella självständighet och förmåga till vetenskaplig redlighet säkerställs och utvecklas under forskarutbildningens gång genom löpande deltagande i konferenser och publicerande av artiklar. Minst en av uppsatserna i doktorsavhandlingen ska vara ensamförfattad, vilket syftar till att säkerställa doktorandens intellektuella självständighet.

Systematisk uppföljning görs av utbildningen för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande är av hög kvalitet och att doktoranderna uppnår målen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Det framgår tydligt av självvärderingstexten att uppföljningen av enskilda doktoranders progression vad gäller värderingsförmåga och förhållningssätt fungerar bra och att detta är något som tas upp både i den enskilda handledningen och av handledarkollegiet som planerar och följer upp varje doktorands progression två gånger per termin.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande.

Vad gäller aspekten kunskap och förståelse ser bedömargruppen det som en brist att de obligatoriska kurskraven är så låga. Bedömargruppen ser vidare kvalitetssäkringen av kurser i det gemensamma doktorandnätverket som ett tydligt utvecklingsområde, både på nätverks- och på lärosätetsnivå. Bedömargruppen vill samtidigt lyfta fram de gemensamma doktorandworkshops i samma nätverk som ett gott exempel på hur man på ett relativt enkelt sätt kan säkerställa att ett större antal doktorander inkluderas i ett gemensamt forskarnätverk där man dels ges återkommande insyn i andra forsknings- och forskarutbildningsmiljöer, dels får återkommande extern feedback på sina artiklar. Detta övar såväl färdighet och förmåga som värderingsförmåga och förhållningssätt, i och med att man kontinuerligt får tillfälle att diskutera forskning med doktorander och seniora forskare med andra forskningsinriktningar än den egna institutionens, och bidrar därmed till att säkerställa måluppfyllelsen för dessa aspekter. Då publicerbarhet är ett krav för artiklar som ska ingå i avhandlingen anser bedömargruppen att lärosätet systematiskt bör följa upp om dessa faktiskt publiceras efter disputationen. Detta ser bedömargruppen som ett utvecklingsområde.

Perspektiv

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen förbereder doktorander för ett föränderligt arbetsliv.

Utbildningen är användbar och förbereder doktorander för arbetslivet på flera sätt. Utbildningens empiriska inriktning ger doktoranderna färdigheter som efterfrågas av arbetsmarknaden. En indikation är att samtliga disputerade har gått vidare till kvalificerade arbetsuppgifter. Majoriteten (17 stycken) är verksamma vid universitet eller forskningsinstitut i Sverige eller utomlands. Resten (11 stycken) är

verksamma utanför akademien. Alla doktorander tränas i att presentera resultaten av sitt arbete och diskutera andras arbete både skriftligt och muntligt, även på engelska. För de doktorander som planerar en universitetskarriär ges möjlighet att genomgå högskolepedagogisk utbildning och skaffa sig erfarenhet av undervisning. Doktoranderna ges även tillfälle att samverka med externa aktörer, vilket kan leda till anställning efter examen. En karriärplanering görs cirka sex månader innan disputation och doktoranderna ges här möjlighet att diskutera frågan om den fortsatta karriären med både handledare och ämnesansvarig. Studentavdelningen och doktorandsektionen vid Örebro universitets studentkår bidrar också till karriärplanering genom en lunchseminarieserie där verksamhet både inom och utanför akademien ingår.

Det förefaller som att tonvikten i förberedelsen för arbetslivet ligger på en karriär inom akademien. Arbetslivet utanför akademien ges begränsat utrymme. På vilket sätt karriärplaneringen genomförs och vilken betydelse som diskussionen med handledare och ämnesansvariga har för utfallet framgår inte. Karriärplaneringen sker cirka ett halvt år innan disputationen vilket kan ses som tämligen kort tid med tanke på att doktoranden rimligtvis har huvudfokus på avhandlingsarbetet vid denna tidpunkt. Det framgår inte heller direkt på vilket sätt lunchseminarierna bidrar till karriärplanering. Ett utvecklingsområde för lärosätet är att skapa systematik och formalisera karriärplaneringen.

Utbildningens utformning och genomförande följs inte systematiskt upp för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet.

I den till utbildningen knutna Advisory Board sitter representanter från företag och organisationer. Några av dessa aktörer uppges som viktiga källor för återkoppling angående utbildningens användbarhet men också som framtida arbetsgivare till nydisputerade doktorander. Några uppges ha anställt doktorerna efter examen vid flertal tillfällen. Uppföljning av alumners karriärsutveckling uppges som en annan källa för återkoppling. Dessa kontakter är dock spontana och har endast skett med ett begränsat antal alumner. Självvärderingen lyfter det som ett förbättringsområde och avsikten är att ta tillvara alumnerns utvärdering och erfarenhet på ett mer systematiskt sätt i framtiden, något bedömargruppen ser positivt på.

Det saknas dock systematik i uppföljningsarbetet. Det framgår inte på vilket sätt återkopplingen från de externa aktörerna används i kvalitetsutvecklingsarbetet. Bedömargruppen noterar brister vad gäller systematik i uppföljningsarbetet både vad gäller utbildningens utformning och i uppföljningsarbetet med alumner. Förslaget att tillvarata alumners utvärdering och erfarenheter på ett mer systematiskt sätt är ett steg i rätt riktning men det saknas tidsplan och en konkretisering. Bedömargruppen ser också behov av att utveckla förberedelserna för ett arbetsliv utanför akademien.

Sammantaget bedöms dock arbetslivets perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Doktoranders perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att doktoranderna tar en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen och läroprocesser.

Doktoranderna verkar ha möjlighet till representation i flera olika styrelser och organ. Doktoranderna deltar vid regelbundna ämnesgruppsmöten, och har som regel representanter i fakultetsnämnden, universitetsstyrelsen, och på ledningsgruppsmöten. Dock så nämner de att de flesta representanter

är studentrepresentanter, varav en "oftast" är en doktorandrepresentant. Möjligen skulle detta kunna göras formellt, då doktorander och andra studenter har olika behov som bör tas hänsyn till. Detta gäller framför allt de doktorander som är anställda direkt av universitetet. De som är anställda av andra arbetsgivare har en snävare struktur.

Doktoranderna verkar ha god möjlighet att utforma sin utbildning själva. Kursutbudet tillgodoses i stor utsträckning genom SWEGPEC- nätverket, då universitetet inte har tillräckligt många doktorander för att ha fullt underlag själva. De nämner även att det finns en rutin inom nätverket för att se över kurserna. Doktoranderna väljer fritt sitt avhandlingsämne i samråd med sina handledare.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att doktorandinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Doktoranderna har möjlighet att genom SWEGPEC-nätverket utvärdera både kurser vid sitt eget universitet och vid andra lärosäten där de läser kurser. Dessa utvärderingar följs upp på årsbasis. Bedömargruppen anser dock att det är viktigt att kvalitén på de kurser som doktoranderna läser vid andra lärosäten också granskas av lärosätet.

Doktoranderna som är anställda vid universitetet har även deltagit i relativt regelbundna medarbetarundersökningar, där de utgör en särskild grupp. Detta har lett till förändringar i programmet, bland annat med avseende på att förtydliga kommunikation, stärka gemenskapen på institutionen och att stärka kommunikationen och förhållandet mellan doktorander och handledare. Utvärderingarna på alla instanser verkar utföras systematiskt, och går igenom regelbundet. Detta är positivt, eftersom det gör det lättare för alla berörda att ta upp relevanta åsikter och önskemål om förändringar snabbt. Återkoppling sker också till alumner och dessa har inte pekat på några tydliga brister.

Institutionen verkar ha ett fungerande ramverk för att informera doktoranderna gällande arbetsmiljöfrågor och alla nyblivna doktorander får en introduktionskurs för att informeras om dessa. Det finns även en ämnesgrupp som möts månadsvis för att diskutera frågor relaterade till den psykosociala arbetsmiljön. Doktoranderna har tillgång till Campushälsan, där de kan få hjälp med bland annat hälso- och studiefrågor. Nyligen har även doktoranderna erbjudits att delta i ett program för att stärka den psykosociala arbetsmiljön.

Sammantaget bedöms doktoranders perspektiv vara tillfredsställande.

Perspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Både doktorandgruppen och i synnerhet handledargruppen har ojämn könsfördelning. En klar majoritet av doktoranderna är män, och nästan alla handledare är män. Institutionen arbetar dock med att minska den ojämna könsfördelningen. Jämställdhetsfrågor behandlas i handledarutbildningen. Det genomförs insatser på universitetsnivå för att rekrytera kvinnliga

gästprofessorer för att öka antalet kvinnliga forskarförebilder i närmiljön, och på ämnesnivå har särskilda ansträngningar gjorts för att underlätta för kvinnliga forskare att meritera sig.

Systematisk uppföljning görs för att säkerställa att utbildningens utformning och genomförande främjar jämställdhet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

På lärosätetsnivå finns riktlinjer som syftar till att främja jämställdhet, och som nämndes ovan finns återkommande inslag i handledarutbildning och punktinsatser i form av exempelvis tillfälliga anställningar av kvinnliga gästprofessorer. Det är tydligt att detta är något som bevakas både på universitets- och på ämnesnivå, även om en högre grad av systematik ses som ett utvecklingsområde.

Sammantaget bedöms jämställdhetsperspektivet vara tillfredsställande

Aspektområdet: Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Sammanvägd bedömning av aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Kompetensförsörjningen följs upp på medarbetarnivå genom medarbetarsamtal som tar upp och planerar både vetenskaplig och pedagogisk kompetensutveckling. För miljön som helhet följs kompetensförsörjningen upp av handledarkollegiet.

Forskarutbildningsmiljön följs upp kontinuerligt av handledarkollegiet. Det har genomförts två utvärderingar 2010 och 2015 av forskningsmiljön vid Örebro universitet. I dessa interna utvärderingar har nationalekonomi rankats högt. Den senare utvärderingen poängterar bland annat att handledarna söker publicering i högre rankade tidskrifter. Systematiken i arbetet med den långsiktiga kompetensförsörjningen skulle dock vinna på att formaliseras och bli mindre personberoende.

Uppföljning av utbildningens utformning, genomförande och resultat för att säkerställa måluppfyllnad sker dels vid de individuellt planerade handledningstillfällena som framgår av respektive doktorands individuella studieplan och dels genom en genomgång av alla doktorander två gånger per termin i handledarledarkollegiet. Doktoranderna får återkoppling under avhandlingsarbetet, till exempel presenterar samtliga doktorander delar av sitt avhandlingsarbete vid konferenser. De flesta doktorander genomför ett halvtidsseminarium med extern opponenter.

Kvalitetssäkringen av kurser i det gemensamma kurssamarbetet inom SWEGPEC ses som ett utvecklingsområde. Den gemensamma styrgrupp som diskuterar kursutvärderingarna från de kurser som genomförs bör kompletteras med en bedömning av kursernas kvalitet på Örebro universitet.

Lärosätet har en av de lägsta genomsnittliga nettostudietiderna i landet för doktorander i nationalekonomi. Med tanke på att publicerbarhet är ett krav för artiklar som ska ingå i avhandlingen vore det rimligt att även följa upp om dessa faktiskt publiceras efter disputationen, men detta görs inte systematiskt i dagsläget.

Bedömargruppen noterar brister avseende arbetslivets perspektiv vad gäller systematik i uppföljningsarbetet både vad gäller utbildningens utformning och i uppföljningsarbetet med alumner. Förslaget att tillvarata alumners utvärdering och erfarenheter på ett mer systematiskt sätt är ett steg i rätt riktning men det saknas tidsplan och en konkretisering. Bedömargruppen ser också behov av att utveckla förberedelserna för ett arbetsliv utanför akademien.

Möjligheterna för doktoranderna att ta aktiv del i att utveckla utbildningen är goda då utvärderingarna på alla instanser verkar utföras systematiskt, och går igenom regelbundet. Detta är positivt, eftersom det gör det lättare för alla berörda att ta upp relevanta åsikter och önskemål om förändringar snabbt.

Det är tydligt att jämställdhetsperspektivet är något som bevakas både på universitets- och på ämnesnivå, även om en högre grad av systematik ses som ett utvecklingsområde.

Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.

Aspektområdet Miljö, resurser och område bedöms vara tillfredsställande. Relationen mellan doktorandgruppens storlek och handledargruppens storlek är rimlig. Man har historiskt haft ett stort antal externa doktorander och externa handledare, men är på väg att fasa ut externa huvudhandledare, vilket bedömargruppen ser som positivt, och arbetar på ett tydligt sätt med att integrera även externa doktorander i den egna forskningsmiljön. Ett utvecklingsområde är att eftersträva större andel publiceringar i tidskrifter med hög ranking inom nationalekonomi generellt.

Aspektområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande. Bedömargruppen ser det som en brist att de obligatoriska kurskraven är alltför låga. Det är ett utvecklingsområde för universitetet att säkerställa kurskvaliteten i de doktorandkurser som ges i det gemensamma lärosätetsövergripande doktorandnätverket. Samma doktorandnätverk bidrar samtidigt, via exempelvis återkommande gemensamma doktorandworkshops, till att måluppfyllelsen underlättas. En systematisk uppföljning av kravet på att de artiklar som ska ingå i avhandlingen ska vara publiceringsbara är ett utvecklingsområde.

Arbetslivets perspektiv bedöms sammantaget vara tillfredsställande. För de doktorander som planerar en universitetskarriär ges möjlighet att genomgå högskolepedagogisk utbildning och skaffa sig erfarenhet av undervisning. Doktoranderna ges även tillfälle att samverka med externa aktörer, vilket kan leda till anställning efter examen. En karriärplanering görs cirka sex månader innan disputation. Bedömargruppen ser dock svagheter vad gäller systematik i uppföljningsarbetet både vad gäller utbildningens utformning och vad gäller uppföljningsarbetet med alumner. Bedömargruppen ser också behov av ett vidare arbete vad gäller förberedelsen för ett arbetsliv utanför akademien.

Doktoranders perspektiv bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Doktoranderna har möjlighet att vara representerade i relevanta organ, det psykosociala arbetsmiljöarbetet verkar vara tillfredsställande, och åsikter om utbildningen samlas regelbundet in och har använts för att utveckla utbildningen.

Jämställdhetsperspektivet är integrerat i utbildningens utformning och genomförande. Könsfördelningen är ojämn bland doktoranderna och ännu mer ojämn bland handledarna, men det framgår tydligt att detta är något som institutionen är uppmärksam på och har arbetat med genom

olika punktinsatser. En något högre grad av systematik i uppföljningsarbetet kan dock ses som ett utvecklingsområde.

Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande, men samtidigt finns en utvecklingspotential i att göra detta arbete mer systematiskt och mindre personberoende.

Bilaga 3

Redovisning av underlag från respektive lärosäte¹

Göteborgs universitet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	16	Ja	Ja

Handelshögskolan i Stockholm

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Economics - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	16	Ja	Ja
Finance - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	16	Ja	Nej

Kungl. Tekniska högskolan

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	7	Ja	Ja

Linköpings universitet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	7	Ja	Ja

Linnéuniversitetet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	5	Ja	Ja

¹ I de fall antalet doktorander är 16 eller färre, väljs samtliga doktoranders individuella studieplaner. I de fall där antalet doktorander är fler än 16, görs ett slumpmässigt urval och 16 individuella studieplaner väljs ut.

Luleå tekniska universitet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	10	Ja	Ja

Lunds universitet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	16	Ja	Ja

Stiftelsen Högskolan i Jönköping

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	16	Ja	Ja

Stockholms universitet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	16	Ja	Ja

Sveriges lantbruksuniversitet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	14	Ja	Ja

Södertörns högskola

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	1	Ja	Ja

Umeå universitet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander

Ekometri - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	1	Ja	Ja
Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	11	Ja	Ja

Uppsala universitet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	16	Ja	Ja

Örebro universitet

Forskarutbildnings- ämne	Självvärdering	Allmän studieplan	Individuella studieplaner	Intervju lärosäte	Intervju doktorander
Nationalekonomi - licentiat- och doktorsexamen	Ja	Ja	15	Ja	Ja

Redovisning av övriga underlag

Utöver de underlag som lärosätena har skickat in har UKÄ tagit fram nyckeltal över genomströmningen i form av netto- och bruttostudietid för doktorsexaminerade för forskningsämnet nationalekonomi, år 2011-2015.

Bilaga 4

Lärosätenas svar på delning av preliminära yttranden